

The Project Gutenberg eBook of Lentävä hollantilainen, by Frederick Marryat

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Lentävä hollantilainen

Author: Frederick Marryat

Translator: Väinö Nyman

Release date: April 30, 2016 [EBook #51895]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LENTÄVÄ HOLLANTILAINEN ***

Produced by Juhani Kärkkäinen and Tapio Riikonen

LENTÄVÄ HOLLANTILAINEN

Kirj.

Frederick Marryat

Mukaillen suomentanut Väinö Nyman

Helsingissä, Kustannusosakeyhtiö Kirja, 1922.

I.

Schelden oikealla rannalla olevan pienen linnoitetun Terneuse-nimisen kylän ulkolaidassa sijaitsi seitsemännentoista vuosisadan keskivaiheilla muudan pieni ja sievä tummankeltainen talo, jonka ikkunaluukut olivat viheriät. Rakennus oli pienen, pensasaidan ympäröimän puutarhan keskellä ja koko aluetta kiersi melko leveä vesioja, jonka yli ei ollut niinkään helppo hypätä. Ojan yli oli rakennettu kapea kauniilla käsipuilla varustettu rautasilta, jota pitkin päästiin suoraan rakennuksen ovelle.

Rakennuksen väri oli nyt hyvin haalistunut. Ikkunain puitteet, ovipielet ja muutkin puuosat osoittivat

selvästi, että tämän pienen asunnon, josta nähtävästi joskus maailmassa oli pidetty hyvää huolta, oli nyt annettu jäädä aivan oman onnensa nojaan.

Talo oli kaksikerroksinen ja kummassakin kerroksessa oli neljä huonetta, kaksi pienempää ja kaksi suurempaa. Makuuhuoneet olivat tavallisuuden mukaan ylemmässä kerroksessa, ja noita kahta alakerran pienempää huonetta käytettiin pesutupana ja romuhuoneena. Toinen alakerran suuremmista huoneista oli sisustettu keittiöksi, jonka seiniin naulatuilla hyllyillä kimalteli paljon kirkkaita keittiöastioita. Tukeva honkapöytä, pari tuolia ja pieni leposänky täydensivät keittiön huonekaluston. Kaikki oli hyvin vaatimatonta, mutta sen korvasi erinomainen puhtaus, joka vallitsi kaikkialla.

Toinen vierashuoneeksi sisustettu suurempi huone oli ollut suljettuna seitsemäntoista pitkää vuotta eikä kukaan talon asukkaista ollut tuon ajan kuluessa astunut siihen jalallaankaan.

Keittiössä oli kaksi henkilöä. Toinen oli näöltään noin neljänkymmenen vuotias nainen, jonka piirteet olivat säännölliset ja kauniit ja silmät suuret ja tummat. Hän oli varmaankin aikoinaan ollut oikea kaunotar, mutta nyt olivat suru ja kiihkeät tunteet turmelleet hänen ulkomuotonsa. Hän oli laiha ja kalpea, ja hänen tummissa silmissään oli usein sellainen ilme kuin hän ei silloin olisi ollut täysijärkinenkään. Jokainen voi heti huomata, että häntä painoi joku raskas ja toivoton suru. Hänellä oli sellainen päähine, jota lesket siihen aikaan käyttivät, ja vaikka hänen pukunsa olikin vaatimaton ja kulunut, oli se kuitenkin puhdas ja ehyt. Hän istui tuossa pienessä leposohvassa, joka nähtävästi oli tuotukin keittiöön hänen mukavuudekseen.

Huoneen keskellä olevalla honkapöydällä istui voimakas noin yhdeksäntoistavuotias nuorukainen. Hänellä oli kauniit rohkeutta ilmaisevat kasvot ja hänen silmänsä loistivat tarmosta ja elämänhalusta. Istuessaan heilutteli hän jalkojaan samalla kun hän välinpitämättömästi vihelteli jotakin laulua, eikä kukaan hänet nähtyään voinut ajatella muuta kuin että hän oli hyvin levoton ja seikkailunhaluinen.

"Älä lähde merelle, Filip", pyysi vanha nainen pannen kätensä ristiin. "Lupaa minulle, että karkoitat sellaiset ajatuksetkin mielestäsi."

"Miksi en saisi lähteä merelle, äiti?" kysyi Filip. "Mitä hyötyä siitä on, että jään tänne kuolemaan nälkään. Minunhan täytyy tehdä jotakin sinun hyväksesi ja omaksi hyödykseni. Enoni Van Brennen on luvannut ottaa minut mukaansa ja antaa minulle hyvän palkan, jolla voit elää minun voidessani mainiosti laivassa."

"Voi Filip, älä tee sitä! Kuolen varmasti, jos vain poistut luotani. Minullahan ei ole maailmassa ketään muuta kuin sinä. Jos vain pidät minusta, poikani, ja tiedänhän sen sanomattasikin, niin älä poistu luotani, älä ainakaan lähde merelle."

Filip ei vastannut heti, vaan vihelteli hetkisen äidin itkiessä.

"Isän hukkumisenko vuoksi", sanoi hän vihdoinkin, "pyydät niin hartaasti, etten lähtisi?"

"Ah, en ollenkaan", huudahti äiti. "Voi Jumalani, ole minulle armollinen ja laupias!" jatkoi hän vaipuen polvilleen leposohvan viereen lattialle. Hän näytti rukoilevan siinä asennossa hetkisen ja kun hän nousi, oli hän paljon tynempi.

"Kuulehan nyt, äiti", sanoi Filip, joka oli istunut hiljaa paikoillaan äidin rukoillessa, "pyydät minua jäämään tänne luoksesi näkemään nälkää kanssasi. Eikö ehdotuksesi tunnu sinusta itsestäsi hieman liian kovalta? Huone tuolla vastapäätä on ollut lukittuna niin kauan kuin muistan etkä ole milloinkaan halunnut sanoa minulle, miksi. Mutta kerran kun meillä ei ollut ollenkaan leipää talossa eikä enonkaan kotiintulosta ollut tietoa, sanoit — sillä silloinkin olit melkein suunniltasi, kuten usein ennenkin —"

"Mitä sanoin silloin, Filip?" keskeytti äiti levottomasti.

"Sinä huusit ja sanoit tuolla huoneessa olevan tarpeeksi rahaa meidän pelastukseksemme, mutta sitten vanhoit mieluummin kuolevasi kuin koskevasi niihin. Nyt haluan tietää, mitä tuolla huoneessa on ja miksi se on ollut lukittuna niin kauan. Ellen saa tietää sitä, lähdän merelle."

Äiti, joka oli istunut paikoillaan kuin kuvapatsas Filipin puhuessa, raotti nyt huuliaan sanoakseen jotakin, mutta ei voinutkaan puhua mitään. Hänen silmänsä loistivat, kun hän painoi kädellään oikeata kylkeään kuin hän olisi tuntenut siinä kovia tuskia. Vihdoin hän lysähti kokoon veren tulviessa hänen suustaan.

Filip hyppäsi alas pöydältä, otti hänet syliinsä ja laski hänet sitten leposohvalle, mutta hänen kauhukseen ei veri kuitenkaan lakannut vuotamasta.

"Voi äiti, mikä sinulle tuli?" huudahti hän suunniltaan levottomuudesta.

Äiti kääntyi hieman, ettei veri, jota virtasi lumivalkoiselle lattialle, tukehduttaisi häntä.

"Rakas äiti, sano minulle jos vain voit, mitä voin tehdä auttaakseni sinua?" pyysi Filip peloissaan. "Laupias Jumala, mitä tämä oikeastaan onkaan?"

"Kuolema, lapseni, kuolema", kuiskasi äitiraukka menettäen sitten tajuntansa.

Kauhistanut Filip poistui nyt nopeasti kotoaan hakien avuksi pari naapurivaimoa. Ne rupesivat heti herättelemään äitiä henkiin, ja Filip riensi sillä aikaa erään lääkärin luokse, joka asui noin penikulman päässä. Herra Poots, lääkäri, oli pieni roistomainen ja saita henkilö, mutta hyvin taitava ammatissaan. Hän sattui olemaan kotona silloin kun Filip tuli pyytämään häntä mukaansa.

"Kyllä tulen", sanoi Poots, joka ei osannut kieltä täydellisesti, "mutta kuka maksaa vaivani, herra Vanderdecken?"

"Saatte maksun heti kun enoni tulee kotiin."

"Enonne Van Brennen on minulle ennestäänkin velkaa neljä guldenia. Ja hänen laivansa voi joutua haaksirikkoon."

"Hän maksaa teille kyllä nuo neljä guldenia ja sitäpaitsi palkkion siitäkkin, että nyt tulette katsomaan äitiäni", sanoi Filip raivoissaan. "Tulkaa nyt vain mukaani heti, sillä riidellessämme täällä voi äitini kuolla."

"Nyt muistan kumminkin, että minun pitää mennä katsomaan Treneusen pormestarin lapsia, joten en voi tullakaan heti, herra Filip."

"Kuulkaahan nyt, herra Poots", huudahti Filip punastuen vihasta, "minua ette voi pettää. Tahdotteko tulla mukaani hyvällä, vai pitääkö minun kiskoa teidät luolastanne?"

Herra Pootsia alkoi nyt peloittaa, sillä Filip Vanderdecken oli hyvin tunnettu.

"Teen kaikkeni voidakseni seurata teitä heti, herra Filip."

"Teidän pitääkin tulla siekailematta, te vanha saituri!" huudahti Filip tarttuen vanhuksen kaulukseen ja kiskaisten hänet ulos ovesta.

"Murhaajia, murhaajia!" huusi Poots kun hänet nykäistiin niin äkkiä eteenpäin, että hän menetti jalansijansa. Hänen kasvonsa olivat melkein mustat ja Filip pysähtyi.

"Teidän pitää kulkea vastustelematta, ellette halua tulla kuristetuksi, sillä vien teidät muassani kaikissa tapauksissa joko elävänä tahi kuolleena", sanoi Filip.

"Kyllä, kyllä", sanoi Poots, joka oli nyt jo hieman tointunut. "Tulen kyllä mukaanne, mutta ennen iltaa joudutte te vankilaan, ja mitä tuohon äitinne avustamiseen tulee, sanon suoraan, etten suostu tekemään mitään."

"Kuulkaahan nyt, herra Poots", vastasi Filip, "niin totta kuin Jumala on olemassa, kuristan teidät siihen paikkaan, ellette tule mukaani ja tee äitini pelastamiseksi kaiken voitavanne. Tiedätte kyllä entuudestaan, etten milloinkaan riko sanaani. Senvuoksi neuvon teitä seuraamaan minua vastustelematta ja vaikka minun pitäisi myydä ainoa takkini, saatte kyllä hyvän maksun vaivoistanne."

Tämä viimeinen huomautus vaikutti nähtävästi paljon enemmän kuin uhkaukset. Poots oli niin pieni ja heikko, että hän oli kuin lapsi Filipin käsissä. Hän suostui nyt lopultakin tulemaan Filipin mukaan, osaksi senvuoksi, että hänelle luvattiin hyvä maksu, ja osaksi siksi, ettei hän voinut paeta minnekään.

He kiiruhtivat nyt nopeasti eteenpäin ja kun he saapuivat sairaan kotiin, oli sairas jo tajuissaan, mutta ei voinut vielä puhua. Naapurivaimot hautoivat hänen ohimoitaan etikalla. Lääkäri käski viedä hänet yläkertaan ja sijoittaa vuoteeseen. Poots antoi hänelle joitakin tippoja ja kiiruhti sitten kotiinsa Filipin kanssa antaakseen tälle tarvittavat lääkkeet.

"Teidän pitää heti antaa äidillenne tätä, herra Filip", sanoi Poots pistäen hänen käteensä pienen pullon. "Nyt täytyy minun mennä katsomaan pormestarin lapsia, mutta sitten tulen jälleen luoksenne."

"Älkää valehdelko minulle", sanoi Filip uhkaavasti.

"En minä valehtelekaan", sanoi Poots. "Enonne Van Brenneniin en luota, mutta te olette antanut minulle lupauksenne, ja minä tiedän teidän aina pysyvän sanassanne. Tulen jälleen äitinne luokse tunnin kuluttua. Kiiruhtakaa nyt vain kotinne."

Filip riensi sinne ja kun hän oli antanut äidilleen lääkettä, lakkasi verentulo heti. Puolen tunnin kuluttua voi äiti jo kuiskaten sanoa, mitä hän halusi. Kun pieni lääkäri tuli takaisin, tutki hän sairaan huolellisesti ja poistui sitten hänen poikansa kanssa keittiöön.

"Herra Filip", sanoi Poots, "vannon Allahin nimessä tehneeni nyt kaiken mitä voin, mutta sanon teille kumminkin, että on epäiltävää nouseeko äitinne vuoteestaan enää milloinkaan. Hän voi ehkä elää vielä päivän tahi pari, mutta tuskin pitempää aikaa. Minun vikani se ei kuitenkaan ole", lisäsi Poots.

"Ei olekaan, vaan taivaan tahto", sanoi Filip suruissaan.

"Aiotte kai maksaa minulle kumminkin?" jatkoi lääkäri hetkisen kuluttua.

"Kyllä", huudahti Filip jyrisevällä äänellä.

"Pitääkö minun tulla tänne huomennakin, herra Filip?" kysyi lääkäri hetkisen kuluttua. "Se ei hyödytä kuitenkaan mitään ja kuten tiedätte, maksaa se guldenin."

"Tulkaa huomenna, tulkaa milloin vain haluatte ja vaatikkaa niin paljon kuin ikinä vain kehtaatte, niin se maksetaan teille kyllä", vastasi Filip pusertaen huulensa halveksivasti yhteen.

"Kuten haluatte. Tehän peritte talon ja huonekalut heti hänen kuolemansa jälkeen ja sitten te myytte ne luonnollisesti. Niin, tulen kyllä käymään. Saatte varmasti paljon rahaa, herra Filip, ja minä tekisin mielelläni ensimmäisen tarjouksen, jos aiotte vuokrata talon jollekin."

Filip kohotti uhkaavasti kätensä ja herra Poots peräytyi muutamaan nurkkaan.

"Tarkoitin vasta sitten kuin äitinne on haudattu", selitti hän.

"Menkää matkoihinne, senkin roisto", sanoi Filip kätkien kasvonsa käsiinsä ja vaipuen veriselle leposohvalle.

Vähän ajan kuluttua meni hän äitinsä luokse ja huomasi nyt tämän tilan paljon paremmaksi. Koska vaimot olivat poistuneet, istuutui hän vuoteen viereen, ja verenvuodon heikontamana nukahti äiti pitäen poikansa kättä omassaan, pojan kuunnellessa hänen hengitystään ja ajatellessa surullisia asioita.

Kello oli noin yksi yöllä, kun äiti heräsi. Hän voi nyt jälleen puhua ja sanoi pojalleen:

"Rakas poikani, olenko vanginnut sinut tänne näin pitkäksi ajaksi?"

"Rakkauteni sinuun, äiti, on pidättänyt minua täällä enkä poistukaan ennenkuin olet terve ja pystyssä jälleen."

"Sitä on turha toivoakaan, Filip, sillä tunnen kuoleman lähestyvän. Ah, rakas poikani, miten mielelläni kuolisinkaan, ellei kohtalosi minua huolettaisi. Olen jo kauan aikaa kulkenut kuolemaa kohti, Filip, ja olen rukoillut hartaasti, että pääsisin pois."

"Miksi olet tehnyt niin, äiti?" kysyi Filip suruissaan. "Olenhan koettanut olla sinulle mieliksi niin paljon kuin suinkin."

"Niin oletkin, lapseni, ja Jumala sinua senvuoksi siunatkoon. Olen usein huomannut, miten olet hillinnyt ylpeän luontosi ja oikeutetun vihasi säästäaksesi minua, ja minä tiedän, miten vaikeaa se on ollut sinulle. Vaikka olet ollut nälissäsikin, et ole kumminkaan ollut tottelematon minulle. Ah, Filip, olet varmaankin luullut minua hulluksi monta kertaa, koska en ole selittänyt sinulle syytä siihen, mutta nyt aion puhua."

Hän laski päänsä jälleen pieluksille pariksi minuutiksi, mutta jatkoi sitten:

"Luultavasti olen joskus ollutkin aivan mielenvikainen, vai mitä Filip? Mutta Jumala tietää senkin, että olen kantanut sydämessäni salaisuutta, joka olisi voinut tehdä minkä vaimon tahansa mielenvikaiseksi. Se on kiusannut sieluani päivät ja yöt, pimittänyt järkeni ja nyt vihdoinkin, Jumalalle kiitos, murtanut ruumiilliset voimanikin. Tunnen, Filip, että loppuni lähestyy. Ehkä saan kumminkin viipyä täällä maailmassa niin kauan, että voin uskoa sinulle tuon salaisuuden, joka on niin kauan painanut mieltäni, vaikka toivonkin, ettei sinun tarvitsisi kuulla sitä, koska se voi pimittää samalla tavalla sinun kuin minunkin järkeni."

"Äiti", sano: Filip vakavasti ja rukoilevasti, "ilmaise minulle vain tuo hirveä salaisuus. Vaikka taivas ja helvetti olisivat siihen osalliset, en pelkää kuunnella sitä. Taivas ei tahdo minulle mitään pahaa enkä pelkää paholaista ollenkaan."

"Tunnen rohkean luontososi, Filip, ja tiedän miten urhoollinen ja ylpeä olet. Olet paremmin kuin moni muu luotu kantamaan sellaisen hirmuisen salaisuuden aiheuttamaa taakkaa. Ymmärrykseni oli kuitenkin liian heikko kestämään sitä, mutta minä tiedän, että velvollisuuteni on kertoa se sinulle."

Leski vaikenä hetkiseksi hänen ajatustensa pyöriessä tuossa asiassa, jonka hän aikoi paljastaa, ja kyynelten vuotaessa alituisesti hänen kuoppaisille poskilleen. Sitten hän näytti tekevän äkkiä päätöksensä ja saavan kuin uusia voimia.

"Aion kertoa sinulle isästäsi, Filip. Luullaan yleisesti, että hän hukkuu."

"Eikö hän sitten niin kuollutkaan, äiti?" kysyi Filip hämmästyneenä.

"Ah, ei."

"Mutta hänhän on ollut jo kuollunna kauan aikaa, äiti."

"Ei — ei ole", änkytti leski peittäen kädellään silmänsä.

Filip, joka luuli äidin houtraavan, jatkoi:

"Mutta missä hän sitten onkaan, äiti?"

Leski suoristautui, mutta vapisi koko ruumiiltaan, kun hän vastasi:

"Hän on joutunut elävänä kadotukseen."

Naisraukka vaipui nyt jälleen pieluksille ja veti peitteen päänsä yli kuin haluten piiloutua omilta muistoiltaan. Filip oli liiaksi kauhistunut voidakseen heti vastata, mutta lopulta hän ei kumminkaan voinut enää kestää jännitystä, vaan kuiskasi:

"Kerro nyt minulle, äiti, nopeasti tuo salaisuus."

"Niin, nyt saat kuulla sen, poikani", sanoi hänen äitinsä juhlallisesti. "Isälläsi oli aivan samanlainen luonne kuin sinullakin, Filip. Kunpa hänen julma kohtalonsa voisi olla sinulle jonkunlaiseksi varoitukseksi, rakas lapseni! Hän oli reipas ja rohkea ja, kuten kerrottiin, hyvin kunnollinen merimies. Hän oli syntynyt Amsterdamissa, mutta hän ei halunnut asua siellä, koska hän oli katolilainen, ja sinähän tiedät kyllä, että hollantilaiset ovat uskomme mukaan vääräuskoisia. Siitä on nyt seitsemäntoista vuotta tahi hieman enemmänkin, kun hän lähti viemään kauniilla Amsterdam-nimisellä laivallaan kallisarvoista lastia Intiaan. Se oli hänen kolmas matkansa, Filip, ja se olisi, jos Jumala olisi sen niin tahtonut, ollut hänen viimeisensäkin; hän oli nimittäin uhrannut osan rahoistaan komeaan laivaan ja yksi ainoa suotuista matka olisi tehnyt hänestä rikkaan miehen. Ah, miten usein keskustelimme siitä, miten järjestäisimme kaiken hänen palattuaan, ja miten usein olen saanutkaan lohtua niiden tulevaisuussuunnitelmien muistelemisesta hänen poissaollessaan! Rakastin häntä koko sydämeistäni, Filip, sillä hän oli aina niin hyvä ja hellä minua kohtaan, ja senvuoksi olinkin niin äärettömästi iloinen tietäessäni hänen tulevan takaisin. Merimiehen vaimon osaa ei kenenkään tarvitse kadehtia. Hän saa olla yksinään ja hylättyinä kuukausimääriä ja katsella levottomasti kynttilän palamista loppuun kuunnellessaan myrskyn raivoa, joka ennustaa surua ja onnettomuutta, haaksirikkoja ja leskeyttä. Isäsi oli ollut poissa jo noin kuusi kuukautta ja minun olisi vielä pitänyt odottaa pitkä surullinen vuosi, ennenkuin olisin voinut toivoakaan häntä takaisin. Sinä, lapseni, olit ainoa lohdukseni ja iloni. Eräänä iltana olit vaipunut uneen istuttuani luonasi niin kauan, ja sinä olit hymyillyt minulle ja kuiskannut unissasi 'äiti'. Suutelin sinua ja polvistuttuani rukoilin Jumalaa varjelemaan sinua ja isääsi, aavistamatta silloin ollenkaan, millaisen kauhean kirouksen alaisena hän jo silloin oli."

Sairas vaikenä hetkiseksi jatkaen sitten. Filip katsoi häneen tarkasti ja kuunteli henkeä pidättäen.

"Poistu luotasi ja menin tuohon huoneeseen, joka aina siitä yöstä asti on ollut suljettuna. Istuuduun lukemaan, sillä oli kova myrsky, ja silloin kun myrsky pauhaa, voivat merimiehen vaimot harvoin nukkua. Oli keskiyö, satoi kun saavista kaataen ja voimatta sitä tyydyttävästi selittää tunsin olevani hirveän levoton. Kastoin sormeni vihkivesiastiasissa ja tein ristinmerkin. Kova tuulenpuuska ulvoi talon nurkissa ja säikähdytti minua yhä enemmän, ja minulla oli mitä selvin aavistus siitä, että tulee tapahtumaan joku onnettomuus. Tuuli paiskasikin äkkiä ikkunanluukut ja ikkunan auki, kynttilä sammui ja minä jouduin kokonaan pimeään. Huusin kauhusta, mutta toinuin kuitenkin lopulta sen verran, että voin mennä ikkunaan katsomaan, jaksaisinko sulkea sen jälleen, kun näin isäsi, Filip, tulevan hitaasti huoneeseen sen kautta."

"Laupias Jumala!" mumisi Filip melkein kuulumattomasta

"En tiennyt, mitä uskoa. Hän seiso i huoneessa ja vaikka siellä olinkin aivan pimeä, näin hänen

vartalonsa ja kasvonsa melko selvästi. Olin niin peloissani, etten voinut liikahtakaan, vaikka en halunnutkaan mitään niin hartaasti kuin lähestyä rakastamaani miestä. Jäin seisomaan paikoilleni kauhun jäykistyttyään. Kun hän oli tullut huoneeseen, sulkeutuivat ikkunat ja luukut itsestään. Kynttiläkin syttyi jälleen palamaan ja koska silloin luulin ilmestystä hänen haamukseen, kaaduin pyörtyneenä lattialle."

Kun tulin jälleen tajuihini, lepäsin leposohvalla ja tunsin kylmän ja märän käden puristavan omaani. Tyynnyin silloin ja unhotin tuon ylikuonnollisen tavan, jolla hän oli tullut luokseni. Kuvittelin, että hänelle oli käynyt huonosti, ja luulin hänen senvuoksi palanneen kotiin. Aukaisin silmäni ja kun näin rakastamani miehen edessäni, heittäydyin hänen syliinsä. Hänen vaatteensa olivat likomärät sateesta ja minusta tuntui siltä kuin olisin syleillyt jääpalasta, mutta ei mikään voi jäähdyttää naisen rakkautta, Filip. Hän otti vastaan hyväilyni, mutta ei vastannut niihin eikä puhunutkaan, vaan oli hyvin ajattelevan ja surullisen näköinen. 'William,' huudahdin silloin, 'Vanderdecken, puhu Katariinallesi'.

'Niin, aion puhua, sillä minulla ei ole pitkälti aikaa', sanoi hän juhlallisesti.

'Ei, ei, et saa lähteä merelle enää. Olet menettänyt laivasi, mutta olet itse pelastunut. Nythän olen saanut sinut takaisin jälleen, vai kuinka?'

'Et, ikävä kyllä. Älä pelkää, vaan kuuntele tarkasti, sillä minulle on suotu vain lyhyelti aikaa. En ole menettänyt laivaani, Katariina, vaan —. Älä puhu, vaan kuuntele tarkasti. En ole kuollut, mutta en ole eläväkään. Liitelen tämän ja henkimaailman välillä. Kuuntele nyt hievahtamatta. Yhdeksän viikkoa taistelin luonnonvoimia vastaan päästäkseni Hyvän toivon niemen ympäri ja vielä senkin jälkeen purjehdin yhdeksän viikkoa huolimatta tuulista ja virroista sivuuttaakseni sen, mutta turhaan. Silloin jouduin raivoihini ja raivosinkin hirveästi. Miehistö, joka oli väsynyt pitkästä matkasta, halusi, että palaisin Taffel-lahteen, mutta siihen en suostunut ja silloin tuli minusta murhaaja, vaikkakin tahtomattani, mutta tulin kumminkin syypääksi ihmisen kuolemaan. Luotsi rupesi vastustamaan minua ja koetti taivuttaa miehistöä vangitsemaan minut, ja kun hän koetti käydä minuun käsiksi, löin raivoissani häntä niin, että hän kaatui, ja kun laiva silloin sattui kallistumaan äkkiä, vieri hän laidan yli mereen. Mutta ei tuokaan kauhea kuolemantapaus voinut hillitä minua, vaan minä vannoin tuon pyhän ristipalasan nimessä, jota nyt säilytät kaulassasi olevassa kotelossa, että minä huolimatta myrskystä ja merestä, taivaasta ja helvetistä saavutan kyllä lopulta päämääräni, vaikka minun pitäisi purjehtia tuomiopäivään asti.

Taivaalta kuuluva ukkonen ja salammat vastasivat valaani. Rajumyrsky yllätti laivan, purjeet repeytyivät riekaleiksi, vuoren korkuiset aallot vyöryivät ylitsemme ja muutamaan hyvin alhaalla kiitävään pilveen, joka pimensi koko maailman, oli kirjoitettu tulikirjaimin: "*Aina tuomiopäivään asti!*" Kuulehan nyt, Katariina, aikani on kallista. Minulla on vielä muudan jäljellä ja senvuoksi on minun nyt sallittukin tulla tänne. Ota tämä kirje (hän laski suljetun kirjeen pöydälle), lue se ja koeta auttaa minua, rakas Katariina. Lue se, ja nyt hyvästi, sillä minun pitää nyt mennä'."

Ikkunat ja luukut avautuivat nyt jälleen, kynttilä sammui ja mieheni haamu ikäänkuin liiteli pois pimeään. Kiiruhdin ikkunaan ja ojensin käsivarteni häntä kohti huutaen samalla kuin mielipuoli, mutta hän liiteli vain etemmäksi kuin salammat myrskyn siivillä, katseeni seurattessa häntä, kunnes hän häipyi valoon ja lopulta katosi. Ikkunat ja luukut sulkeutuivat jälleen, kynttilä syttyi ja minä olin taasen yksinäni. "Ah, taivas, ole armelias, järkeni, järkeni! Filip, Filip", vaikeroi tuo naisraukka, "et saa poistua luotani, kuuletko!"

Näin huutaen nousi tuo melkein mieletön nainen vuoteestaan ja vaipui lopulta poikansa syliin, jossa hän lepäsi liikkumatonna muutamia minuutteja. Mutta kun Filip levotonna hänen pitkästä vaitiolostaan aikoi laskea hänet vuoteeseen takaisin, repsahti pää taaksepäin ja silmät raukesivat. Vanderdeckenin leski oli kuollut.

II.

Niin paljon kuin Filipillä olikin moraalista rohkeutta, joutui hän kumminkin melkein pois suunniltaan huomattessaan äitinsä kuolleeksi. Vaipuen ajatuksiinsa jäi hän seisomaan vuoteen viereen ja katsomaan kuollutta. Mutta sitten hän tointui, suoristi päänsä ja sulki äitinsä silmät. Hän liitti kätensä ristiin kyynelten virratessa hänen silmistään, ja sittenkuin hän juhlallisesti oli suudellut kuolleen otsaa, veti hän vuoteen uutimet yhteen.

"Äitiraukka", hän sanoi, "nyt olet päässyt rauhaan, mutta olet jättänyt pojalleni raskaan perinnön."

Äidin surullinen kertomus oli tehnyt häneen hyvin voimakkaan vaikutuksen ja hän koetti nyt koota ajatuksiaan voidakseen päättää, mitä hänen oli tehtävä. Hän ymmärsi, ettei hänellä ollut nyt aikaa ruveta suremaan. Hänen äitinsä oli kyllä päässyt rauhaan, mutta missä oli hänen isänsä?

Mutta sitten hän muisti äitinsä sanat tuosta ainoasta toivosta, joka oli vielä jäljellä. Hänen isänsä oli jättänyt kirjeen pöydälle. Olikohan se vieläkin siellä? Hänen äidillään ei ollut ollut rohkeutta koskea siihen, joten se luultavasti oli vieläkin paikoillaan. Tuo kirje, johon liittyivät sellaiset toiveet, oli siis ollut avaamatta seitsemäntoista vuotta.

Filip Vanderdecken päätti tutkia tuon kohtalokkaan huoneen, sillä hän halusi nyt saada selville kaikkein pahimmankin. Ryhtyisikö hän siihen heti, vai odottaisiko hän päivää? Mutta missähän avain tuohon huoneeseen mahtoikaan olla? Hän katsoi ympärilleen ja hänen silmänsä kiintyivät muutamaan vanhaan kaappiin, jota hän ei ollut nähnyt äitinsäkään milloinkaan avaavan. Se ei ollutkaan lukossa ja Filip tutki nopeasti kaikki laatikot ja komerot, mutta turhaan. Kun hän pudisti sitä, kuuli hän vihdoin kolinaa muutamasta nurkasta ja hän ymmärsi, että hänen pitää murtaa kaapin takaseinä irti saadakseen avaimen tuosta salalaatikosta, johon se oli kätkeyty. Päivä alkoi jo sarastaa ja hän haki keittiöstä puukon ja vasaran. Hän oli juuri lyömäisillään takaosan sisään, kun hän tunsu käden laskeutuvan olalleen.

Filip säpsähti, sillä hän oli ollut niin kiintynyt hakemiseensa, ettei hän ollut kuullut askelia. Kun hän kääntyi katsomaan, oli pappi, isä Seysen, hänen edessään. Pappi oli kuullut puhuttavan Katariina Vanderdeckenin sairaudesta ja hän oli nyt tullut antamaan sairaalle uskonnon suomaa lohdutusta.

"Mitä sinä nyt teet?" kysyi pappi. "Etkö pelkää häiritseväsi äitisi lepoa? Aiotko ruveta varastamaan, ennenkuin hän on kuollutkaan?"

"En pelkää ollenkaan häiritsevänä äitini lepoa, hyvä isä", sanoi Filip, "sillä nyt hän on päässyt autuaitten asuntoihin. En varastakaan, sillä koko hänen omaisuutensa on nyt minun. En hae kultaa, vaan erästä vanhaa avainta, joka on piilossa tuossa salalaatikossa jota en osaa avata."

"Sanoit, poikani, että äitisi on kuollut saamatta lohdutusta pyhältä kirkoltamme. Miksi et lähettänyt sanaa minulle?"

"Hän kuoli niin äkkiä pari tuntia sitten syliini, etten ennättänyt. Olen pahoillani, ettette ollut täällä, mutta en ole ollenkaan huolissani hänen sielustaan."

Pappi raotti vuodeverhoa, pirskoitti ruumiille vihkivettä ja sittenkuin hän oli hiljaa rukoillut hetkisen, kääntyi hän Filipin puoleen.

"Äidin kuoleman pitäisi oikeastaan panna sinut itkemään, Filip, mutta kuitenkin huomaan, että ennenkuin hänen ruumiinsa on kylmennytkään, rupeat etsimään tuollaista mitätöntä kapinetta."

"Minulla ei ole nyt aikaa itkemiseen eikä valittamiseen, isä, sillä minulla on muutakin ajateltavaa ja paljon tekemistä. Tiedättehän, että rakastin äitiäni äärettömästi."

"Mutta mitä avainta sitten oikeastaan haetkaan, Filip?"

"Haen tuon huoneen avainta, joka on ollut suljettuna niin monta vuotta. On aivan välttämätöntä, isä, että tutkin sen."

"Olen kuullut puhuttavan tuosta lukitusta huoneesta ja tiedän myöskin, ettei äitisi halunnut milloinkaan sanoa, miksi sitä ei ikinä avata. Kysyin sitä häneltä kerran, mutta hän kieltäytyi ilmoittamasta sitä minulle. Pysyin kuitenkin vaatimuksessani, mutta silloin hän rupesi antamaan minulle niin sekavia vastauksia, että luovuin yrityksestäni. Äitisi mieltä painoi varmasti joku raskas salaisuus, jota hän ei kumminkaan ilmaissut minulle milloinkaan. Sano minulle, uskoiko hän sinulle tuon salaisuuden ennen kuolemaansa."

"Kyllä, pyhä isä."

"Etkö tuntisi huojennusta, jos uskoisit sen minullekin? Voisin ehkä neuvoa sinua, poikani."

"Isä, toivon, että voisin uskoa sen teille ja pyytää apuanne. Tiedän, ettette halua saada sitä tietää uteliaisuudesta, mutta en ole vielä tutkinut, onko asia niinkuin äitini sen minulle kertoi vai onko se vain hänen kuvittelujaan. Jos se kuitenkin olisi totta, haluan mielelläni jakaa taakan kanssanne, vaikka ette siitä minua varmasti kiitäkään. En voi ilmaista sitä kumminkaan vielä. Minun pitää täyttää velvollisuuteni ja mennä yksin tuohon kirottuun huoneeseen."

"Etkö pelkää?"

"En pelkää mitään. Minun täytyy täyttää kauhea velvollisuuteni, vaikka tunnenkin, että tämän asian tarkempi tutkiminen tekee minustakin hullun, kuten äidistäni."

"No, en minäkään halua olla tunkeilevainen, Filip. Voi kuitenkin koittaa sellainenkin aika, jolloin voin olla sinulle hyödyksi. Hyvästi, poikani. Toivon kuitenkin, että nyt ainakin luovut tuosta sopimattomasta työstä. Lähetän tänne muutamia naapurivaimoja, että he tekisivät kuolleele äidillesi, jonka sielu on nyt toivoakseni Jumalan luona, viimeisen palveluksen."

Pappi huomasi Filipin ajatusten olevan muualla. Hän näytti vaipuneen jonkunlaiseen henkiseen tylsyyteen, ja pudistaen päätään meni pappi tiehensä.

"Hän on oikeassa", ajatteli Filip jäätyään yksikseen ja sijoitti kaapin paikoilleen. "Pari tuntia sinne tahi tänne ei vaikuta suuresti asiaan. Päätäni huimaa ja minä haluan nukkua hieman."

Hän meni viereiseen huoneeseen, heittäytyi vuoteelleen ja nukkui heti.

Hänen nukkuessaan olivat naapurit tulleet ja valmistaneet hautajaiset. He olivat varoneet herättämästä häntä, koska heidän mielestään oli pyhä velvollisuus, ettei ketään pahoillaan olevaa saa herättää suruun. Herra Poots, joka oli myöskin kuullut lesken kuolemasta ja tahtoi ansaita vieläkin guldenin, tuli myös. Hän meni ensin siihen huoneeseen, jossa ruumis oli, ja sitten Filipin luo, jota hän pudisti olkapäästä.

Filip heräsi ja nousi istualleen.

"No, herra Vanderdecken, nyt se on siis ohi", aloitti tuo tunteeton pieni lääkäri. "Tiesin, että niin tulee käymään. Muistakaa nyt, että olette minulle velkaa guldenin lisää. Te lupasitte maksaa minulle rehellisesti ja runsaasti. Kun lääkekin lasketaan, nousee saamiseni kolmeen ja puoleen guldeniin, ellette anna minulle pulloa takaisin."

Filip oli ollut herätessään hieman hämmentynyt, mutta tuli tämän puheen aikana aivan entiselleen.

"Saatte varmasti kolme ja puoli guldenianne ja pullon myös, herra Poots", vastasi hän nousten seisoaalleen.

"Niin, tiedän kyllä, että aikomuksenne on maksaa minulle niin pian kuin suinkin, mutta, herra Filip, siihenhän voi mennä aikaa, ennenkuin saatte talon myydyksi, sillä voihan sattua, ettette löydäkään sille ostajaa. En ole ollut milloinkaan ankara sellaisia kohtaan, jotka eivät voi maksaa, ja nyt ilmoitan teillekin ehtoni. Äitinne kaulassa riippuu jokin sellainen, joka ei ole mistään arvosta kenellekään muulle kuin hyvälle katolilaiselle. Auttaakseni teidät pulasta suostun ottamaan sen maksuksi vaivoistani, ja sitten ovat välimme selvät."

Filip kuunteli tyynesti häntä. Hän tiesi kyllä, että vanha saituri tarkoitti tuota pyhäinjäännöstä, jonka nimessä hänen isänsä oli vannonut tuon onnetoman valansa, mutta hän tunsu samalla, ettei hän voi luopua siitä miljoonastakaan guldenista.

"Menkää matkoihinne", hän sanoi lyhyesti. "Poistukaa heti talostani. Rahanne tulette kyllä saamaan."

Herra Poots tiesi hyvin, että pyhäinjäännöksen kultainen neliskulmainen kehys oli paljon enemmän arvoinen kuin hänen saamisensa tekikään, ja hän tiesi senkin, että pyhäinjäännöksestä oli aikoinaan maksettu korkea hinta, ja koska sellaista noihin aikoihin pidettiin hyvin arvokkaana, oli hän varma, että hän saisi siitä melkoisen rahasumman. Kun hän oli kulkenut kuolleen huoneen läpi, oli hän joutunut kiusaukseen, ja voimatta vastustaa sitä, oli hän ottanut sen ruumiin kaulasta ja piilottanut poveensa.

"Tarjoukseni on teille edullinen, herra Filip", hän sanoi senvuoksi. "Teidän pitäisi suostua siihen, sillä mitäpä hyötyä teillä on tuollaisesta kapineesta."

"Ei ollenkaan!" huudahti Filip suuttuneena.

"Luovuttakaa se kumminkin haltuuni, kunnes saan maksun pyyntönihän on aivan kohtuullinen. En halua menettää noita rahojani. Sittenkuin tuotte minulle nuo kolme ja puoli guldenia ja pullon, saatte kalleutenne takaisin."

Filip suuttui nyt aivan silmittömäksi. Hän tarttui herra Pootsia kaulukseen ja heitti hänet pihalle.

"Menkää matkoihinne heti", hän huusi, "tahi?—"

Filipillä ei ollut tilaisuutta sanoa enempää, sillä lääkäri kiiruhti pois sellaista kyytiä, että hän kaatui portaille ja nilkutti sitten sillan yli. Hän toivoi melkein, ettei hän olisi ottanutkaan pyhäinjäännöstä, mutta kiitos sen nopean tavan, jolla hänet oli pantu menemään, ei hän voinutkaan panna sitä

paikoilleen, vaikka olisi halunnutkin.

Keskustelu Pootsin kanssa kohdisti tietysti Filipin ajatukset kalleuteen ja hän meni äitinsä huoneeseen ottaakseen sen haltuunsa. Hän veti verhot syrjään, sillä ruumis oli jo puettu, ja ojensi kätensä irroittaakseen tuon mustan nauhan, jota ei kuitenkaan enää ollutkaan.

"Poissa!" huudahti Filip. "Vaimot eivät varmastikaan ole sitä ottaneet. Tuo Poots-roisto on vienyt sen mukaansa. Mutta vaikka hän olisi niellytkin sen ja minun pitäisi paloitella hänet jäsen jäseneltä, hankin sen kyllä takaisin."

Hän riensi portaita alas, hyökkäsi ulos talosta ja juoksi haudan yli. Kun hän kiiruhti takitta ja hatutta lääkärin erillään olevaa asuntoa kohti, pudistivat naapurit katsellessaan hänen vauhtiaan ihmetellen päätään. Poots oli nyrjäyttänyt nilkkansa ja oli vasta ehtinyt matkan puoliväliin, kun hän katsoessaan taakseen huomasi kauhukseen Filipin ajavan häntä takaa. Hän aikoi ensin pysähtyä ja antaa Filipille pyhänjäännöksen takaisin, mutta hän luopui aikeestaan peläten Filipin kiivautta. Sen sijaan hän paransi vauhtiaan päästäkseen kotiinsa niin pian kuin suinkin. Mutta kuta nopeammin Pootsin hontelot jalat kuljettivat hänen kurtistunutta ruumistaan eteenpäin, sitä enemmän ponnisti Filipkin saadakseen varkaan kiinni. Kun Poots oli päässyt noin kolmensadan jalan päähän asunnostaan, kuuli hän Filipin askelten lähenevän, ja suunniltaan kauhusta ja huutaen pelosta koetti hän rientää eteenpäin niin nopeasti kuin suinkin.

Filip ojensi jo kätensä tarttuakseen Pootsiin, kun Poots kaatui suulleen pelosta. Vanderdeckenin vauhti oli kuitenkin niin kova, että hän kompastui ajettavaansa ja pyörähti monta kertaa ympäri. Tämä pelasti lääkärin, sillä ennenkuin Filip voi jatkaa takaa-ajoaan, oli Poots päässyt asuntoonsa ja sulkenut oven.

Filip oli kumminkin päättänyt saada kalleutensa takaisin, ja koettaessaan tyyntyä hengästyksestään tarkasteli hän rakennusta, voisiko hän mitenkään tunkeutua sinne väkisin. Mutta koska lääkäri asui niin yksinään, oli kaikki varovaisuustoimenpiteet rakennuksen suojelemiseksi väkivallalta otettu huomioon. Alakerran ikkunat olivat lujasti kiinni, puhumattakaan ristikoista, joilla ne oli varustettu, ja ylempi kerros oli niin korkealla, ettei kukaan voinut tunkeutua taloon sen kautta.

Herra Pootsilla oli suuri praktiikka, koska hänen taitavuutensa oli yleisesti tunnettu, mutta sekään ei ollut mikään salaisuus, että hän oli sydämetön saituri. Kukaan ei saanut milloinkaan astua hänen kynnyksensä yli, mutta ei kellään ollut haluakaan sellaiseen. Hänen asuntonsa oli aivan erillään muista taloista eikä hän kaivannutkaan muiden seuraa. Häntä ei nähty milloinkaan muualla kuin sairaiden luona ja kuolinvuoteiden ääressä eikä kukaan tiennyt, miten hänen kotinsa oli sisustettu. Ensi alussa hänen asettumisensa jälkeen seudulle oli muudan vanha vaimo avannut oven niille, jotka olivat tulleet hakemaan lääkäriltä apua, mutta hän oli kuollut jo aikoja sitten, ja nykyään avasi Poots itse oven. Ellei hän sattunut olemaan kotona, ei ovea milloinkaan avattu, vaikka siihen olisi koputettu kuinka kovasti tahansa, ja ihmiset luulivatkin vanhusta niin itaraksi, ettei hän halunnut maksaa avusta, ja otaksuivat, että hän senvuoksi asuikin aivan yksinään.

Niin luuli Filipkin ja hän miettikin senvuoksi, miten hän saisi aarteensa takaisin ja voisi samalla sammuttaa kostonjanonsa.

Ovi oli kuitenkin niin vahva, ettei hän voinut särkeä sitä, ja hän päättikin tyytyä, jos hän vain saa kalleutensa takaisin.

"Herra Poots", huusi hän, "jos vain annatte anastamanne kapineen takaisin, en tee teille mitään pahaa! Mutta ellette suostu pyyntöni, saatte maksaa hengellänne rikoksenne."

Poots kuuli kyllä hänen huutonsa, mutta kun hän päästyään turvaan oli tukahduttanut pelkonsa, ei hän voinut suostua luopumaan aarteesta. Hän toivoi Filipin lopulta kyllästyvän odottamiseen ja otaksui voivansa sitten järjestää asian maksamalla muutamia guldeneja, jotka köyhästä Filipistä tuntuisivat varmaankin jo suurelta omaisuudelta. Hän oli varma, että hän sitten joskus myöhemmin voi myydä pyhänjäännöksen korkeasta hinnasta.

Kun Filip huomasi, ettei hänelle vastattu, soimasi hän lääkäriä aluksi kovasti ja päätti sitten sytyttää talon palamaan. Seinän vieressä oli halkoja ja sittenkuin hän oli hakenut heiniä muutamasta läheisyydessä olevasta suovasta, sulloi hän ne oven viereen yhteen kasaan ja latoi halot sille ja sytytti sitten nuotion tuleen. Ovi syttyi pian palamaan ja liekit alkoivat jo nuoleskella rakennuksen muitakin puuosia.

"Nyt saat tuntea kostoni voiman, sinä varas ja ruumiinryöstäjä!" huusi Filip. "Jos jäätte rakennukseen, kuolette liekkiin, mutta jos poistutte sieltä, tapan teidät."

Filip oli tuskin saanut tämän sanotuksi, kun muudan yläkerran ikkuna, joka oli kauimpana ovesta,

aukeni.

"Ahaa, nyt te tulette vihdoinkin pyytämään armoa", huusi hän, mutta vaikenen äkkiä, sillä tuon pienen saiturin asemesta näki hän edessään mitä miellyttävimmän seitsentoistavuotiaan tytön kuin ilmestyksen. Hänen letitetty musta tukkansa oli kierretty sievästi pään ympärille, hänen silmänsä olivat tummat ja lempeät, valkoinen otsa oli korkea, poskissa olivat pienet hymykuopat, nenä oli kauniisti muodostunut ja suora ja huulet punaiset ja täyteläiset. Viehättävämpiä kasvoja voi tuskin olla olemassakaan, sillä ne muistuttivat noista pyhimyksistä, joita kuuluisimmat maalarimme ovat joskus onnistuneet kuvaamaan. Vaikka liekit kohosivatkin ikkunaa kohti ja savu pimensi ilman, pakotti hänen rauhallinen olentonsa katselijaa ajattelemaan jotakin roviolla poltettavaa naismartyyria.

"Mitä haluattekaan, raivostunut nuorukainen?" kysyi hän tyynesti.

"Miksi tahdotte tappaa kaikki tämän talon asukkaat?"

Filip seiso i hetkisen paikoillaan vastaamatta, mutta sitten hän käsitti äkkiä, millaisen rakastettavan olennon hän kostonhimossaan oli uhraamaisillaan. Hän unhotti kaiken muun, paitsi vaaran, joka uhkasi tyttöä, ja heitteli heti palavat halot tielle, jossa ne pian sammuiivat, ja nakkeli oveen suuria multakokkareita sammuttaakseen liekit, jotka eivät olleetkaan vielä paljon vahingoittaneet paksuja tammilautoja. Nuori tyttö katseli hänen hommiaan vaitiollen.

"Nyt on vaara torjuttu, nuori neiti", sanoi Filip. "Jumala antakoon minulle anteeksi, että olin vähällä uhrata niin nuoren elämän. Aioin vain kostaa herra Pootsille."

"Mitä on herra Poots tehnyt teille, kun halusitte kostaa niin hirveästi?" kysyi nuori tyttö tyynesti.

"Mitäkö hän on tehnyt? Hän on ryöstänyt kuolleen äitini anastamalla häneltä kallisarvoisen pyhäinjäännöksen."

"Onko hän ryöstänyt ruumiilta? Sellaista ei hän varmastikaan ole tehnyt. Teette hänelle vääryyttä, nuori herra."

"En ollenkaan, sillä tiedän olevani oikeassa. Suokaa minulle anteeksi, mutta haluan saada tuon kalleuteni takaisin tavalla millä hyvänsä. Ette tiedä ollenkaan, miten tärkeätä se on."

"Odottakaa hieman, nuori herra", vastasi tyttö, "tulen heti takaisin."

Filip seiso i paikoillaan muutamia minuutteja ajatuksiinsa vaipuneena, sillä hän ei voinut ymmärtää, miten niin kaunis olento oli joutunut herra Pootsin taloon. Kuka hän mahtoi ollakaan? Hän heräsi unelmistaan, kun niiden esine nojautui ulos ikkunasta tuo ikävöity aarre kädessään.

"Tässä on kalleutenne", hän sanoi. "Olen pahoillani, että isäni on voinut tehdä itsensä syyppääksi tällaiseen, joka täydellisesti oikeuttaa vihanne. Tuossa sen nyt saatte", hän lopetti pudottaen kotelon Filipille, "ja nyt pitää teidän poistua."

"Isännekö?" toisti Filip muistamatta ottaa koteloa ylös. "Voiko hän olla isänne?"

Tyttö aikoi peräytyä vastaamatta, mutta Filip jatkoi:

"Odottakaa hetkinen, että saan pyytää teiltä anteeksi ajattelemattomuuttani. Vannon tämän pyhän kalleuden nimessä", jatkoi hän ottaen kotelon maasta ja suudellen sitä, "etten olisi milloinkaan ryhtynytkään sellaiseen tekoon, jos vain olisin tiennyt talossa asuvan viattomiakin ihmisiä. Olen kuitenkin iloinen, ettei mitään vahinkoa ole tapahtunut. Mutta vaara ei ole kumminkaan vielä kokonaan ohi. Ovipielet hehkuvat vielä ja ellei niitä sammuteta, palaa koko talo. Isänne vuoksi ei teidän enää tarvitse olla peloissanne, nuori neiti. Vaikka hän olisi tehnyt minulle vääryyttä tuhat kertaa enemmän, en halua teidän vuoksenne vahingoittaa hiustakaan hänen päässään. Hän tuntee minut kyllä ja tietää minun pysyvän sanassani. Sallikaa minun nyt ennen poistumistani hyvittää tekemäni vahinko."

"Ei, ei, älä luota häneen!" huusi herra Poots muutamasta ikkunasta.

"Luulen kumminkin, että voimme luottaa häneen", vastasi tytär, "ja me olemme hänen apunsa tarpeessa, sillä mitä voimmekaan me — heikko nuori tyttö ja vielä heikompi isä — tehdä tällaisessa tapauksessa? Aukaise ovi ja salli meidän tehdä kaikkemme rakennuksen suojelemiseksi. Hän aukaisee kyllä oven", sanoi hän kääntyen Filipiin päin, "ja kiitoksia, että haluatte auttaa meitä, herra, sillä luotan lupaukseenne."

"Minua ei ole vielä milloinkaan syytetty siitä, että olisin syönyt sanani", vastasi Filip. "Hänen pitää kumminkin avata ovi nopeasti, sillä tuli alkaa jo syttyä uudelleen."

Herra Poots aukaisi oven vapisevin sormin ja kiiruhti sitten nopeasti takaisin yläkertaan. Filipin oli

pakko kantaa monta korvollista vettä, ennenkuin tuli oli saatu sammumaan, ja hänen ollessaan siinä toimessa ei kumpikaan näyttäytynyt, ei isä eikä tytär.

Kun kaikki oli jälleen kunnossa, lukitsi Filip oven ja katsoi ikkunaan, johon tuo kaunis tyttö nyt ilmestyi. Filip kumarsi syvään hänelle ja vakuutti vaaran nyt olevan kokonaan ohi.

"Paljon kiitoksia, herra", vastasi tyttö. "Käytöksenne oli kyllä alussa hieman ajattelematonta, mutta nyt olette osoittanut voivanne olla huolellinenkin."

"Tahdotteko sanoa isällenne, että vihani häntä kohtaan on haihtunut, ja ilmoittaa, että parin päivän kuluttua tulen maksamaan hänen saatavansa."

Ikkuna sulkeutui nyt, ja katsottuaan siihen hetkisen lähti Filip kotiinsa tietysti aivan eri mielellä kuin hän oli ollut tullessaan.

III.

Herra Pootsin kaunis tytär oli tehnyt syvän vaikutuksen Filipiin, jonka mieli oli jo ennestäänkin hyvin järkytetty. Tultuaan kotiinsa paneutui hän pitkäkseen vuoteelleen ja rupesi muistelemaan äskeitä tapahtumaa. Hän ajatteli tuon kauniin tytön kasvojen ilmettä, muisteli hänen silmiään ja hänen hopeanheleää ääntään. Mutta tytön kaunis kuva haihtui kumminkin pian hänen mielestään, kun hän ajatteli äitiään, joka oli ruumiina toisessa huoneessa, ja mietti salaisuutta, joka oli piilotettu tuohon alakerran huoneeseen.

Hautajaisten oli määrä tapahtua seuraavana päivänä, ja Filip päätti odottaa, kunnes tuo surullinen juhlallisuus olisi ohi. Sekä henkisten että ruumiillisten ponnistusten väsyttämänä vaipui hän uneen ja heräsi vasta sitten kuin pappi seuraavana aamuna huusi häntä. Kaikki oli ohi jo tunnin kuluttua, ihmiset hajautuivat ja Filip meni kotiinsa, lukitsi oven, ettei häntä häirittäisi, ja oli onnellinen saadessaan olla yksinään.

Hän meni siihen huoneeseen, jossa kaappi oli, ja pian hän sitten saikin sen takaseinän irti. Salalaatikko paljastui ja siinä oli suuri hieman ruostunut avain, jonka alla oli hänen äitinsä täyteen kirjoittama kellastunut paperi. Siinä oli:

"Kaksi yötä on nyt kulunut tuosta kauheasta tapahtumasta, joka pakotti minut sulkemaan tuon alakerran huoneen ja jonka vuoksi päätäni vieläkin huimaa pelosta. Vaikka en koko elämäni aikana ilmaisikaan tapahtumaa, tarvitaan tätä avainta ainakin silloin kun huone kuolemani jälkeen avataan. Kun riensin sieltä pois, kiiruhdin lapseni luo, ja seuraavana aamuna menin alas, suljin oven ja toin avaimen huoneeseeni. Se saa nyt olla lukossa kuolemaani asti. Ei minkäänlainen hätä eivätkä puutteet voi pakottaa minua enää avaamaan sitä, vaikka kaapin alla olevassa rauta-arkussa onkin tarpeeksi rahaa kaikkiin tarpeisiin. Nuo rahat saavat olla siellä lastani varten, joka, jos en voi ilmaista hänelle tätä hirveätä salaisuutta, saa siitä ymmärtää sen niin kauheaksi, että hänen on parasta olla se tietämättä. Kun lukitsin huoneen, olivat kaappien ja laatikkojen avaimet pöydällä tahi ompelukorissani. Pöydällä on muistaakseni muudan kirjekin ja se on suljettu sinetillä. Sitä ei saa avata kukaan muu kuin poikani, eikä hänkään, ellei hän tiedä salaisuutta. Muussa tapauksessa saa pappi polttaa sen, sillä siihen liittyy kirous. Ja vaikka poikani tietäisikin kaikki, pitää hänen ajatella ensin tarkasti, ennenkuin hän murtaa sinetin, sillä olisi paljon parempi ettei hän milloinkaan saisi tietää enempää."

"Saisi tietää enempää", toisti Filip tuijottaessaan paperiin. "Haluan kumminkin saada selville koko asian, ja suo minulle senvuoksi anteeksi, rakas äiti, etten rupea tuhlaamaan aikaa turhiin mietiskelyihin."

Hän suuteli äitinsä nimikirjoitusta, kääri paperin kokoon ja pisti sen taskuunsa. Sitten hän otti avaimen ja laskeutui portaita alakertaan.

Oli päivällisaika, aurinko paistoi ja kaikkialla luonnossa vallitsi ilo ja riemu. Valehtelisimme, jos sanoisimme, ettei Filip pelännyt pistäessään avainta reikään ja vääntäessään ovea auki. Hänen sydämensä sykki kovasti eikä hän heti voinut mennäkään huoneeseen. Hänestä tuntui aivan siltä, kuin hän olisi ollut tunkeutumaisillaan jonkun hengen asuntoon, jonka hän otaksui voivan näyttäytyä hänelle. Hän vain voi hämärästi erottaa siellä olevat esineet, koska ikkunanluukut olivat kiinni. Hän haki

senvuoksi keittiöstä kynttilän, rohkaisi mielensä ja meni sitten huoneeseen. Kun kirjeen piti olla pöydällä hänen avaamansa oven takana, ei hän tietystikään huomannut sitä heti. Hän avasi ikkunat ja työnsi luukut syrjään, niin että päivänvalo pääsi huoneeseen. Hänen kätensä vapisivat, kun hän ryhtyi siihen, sillä hän muisti, miten ylluonnollisesti ne viime kerralla olivat auenneet. Filip jäi seisomaan paikoilleen ja kummallista kyllä liitivät hänen ajatuksensa nyt takaisin herra Pootsin kauniiseen tyttäreeseen, jonka muisto antoi hänelle uusia voimia.

Huone oli noin kahdentoista jalan levyinen ja pituinen. Siinä oli vain yksi ikkuna ja vastapäätä ovea oli kamiini, jonka kummallakin puolella oli korkea jostakin tummasta puulajista valmistettu kaappi. Lattia ei ollut ollenkaan likainen, mutta koko katto oli hämähäkin verkkojen peitossa. Sen keskeltä riippui heijastuspullo, hyvin tavallinen koristus siihen aikaan, mutta hämähäkin seitit olivat himmentäneet sen pinnan. Kehyksissä olevia tauluja riippui seinillä ja uunin reunalla oli hopeinen neitsyt Marian kuva kuluneella samasta metallista taotulla levyllä. Sen molemmilla puolilla oli muutamia kiinalaisia porsliinukkeja ja kaappien lasioven takaa näkyi hopeapikareita, joiden kiilto oli tuskin himmennyt. Ikkunaa vastapäätä olevalla seinälläkin oli kehyksissä olevia tauluja ja pari lintuhäkkiä, joiden asukkaat olivat jo aikoja sitten kuolleet. Pohjalla olevista keltaisista höyhenistä voitiin päätellä, että linnut olivat olleet kanarialintuja, jotka siihen aikaan olivat hyvin harvinaisia ja kalliita. Filip ei pitänyt ollenkaan kiirettä tarkastaessaan huonetta, ja näytti aivan siltä kuin hän olisi pelännyt hakea sitä, jota varten hän oli sinne tullut. Muutamalla tuolilla oli pellavariepu, ja hän ymmärsi sen kuuluneen hänelle, kun hän oli ollut lapsi. Vihdoin kiintyi hänen huomionsa sohvaan, jossa hänen äitinsä oli istunut silloin kun isä oli tehnyt tuon kauhean vierailunsa.

Neulomakori oli pöydällä ja siinä olivat nuo avaimetkin, mutta kirjettä ei näkynyt missään. Hän katseli tarkasti ympärilleen, nosteli sohvatyynyjä ja neulomakoria ja tutki lattiaankin, mutta kirje pysyi kun pysyikin poissa, ja Filipillä oli sellainen tunne kuin raskas taakka olisi nostettu hänen hartioiltaan.

"Äiti raukkani onkin siis nukahtanut", ajatteli hän, "ja uneksinut koko tuon hirmuisen tapauksen. Luulinkin niin, mutta tuolla unella oli kuitenkin sellainen vaikutus häneen, että hän tuli mielenvikaiseksi. Äitiraukka, kuinka saitkaan kärsiä, mutta nyt olet saanut palkkasi Jumalan luona!"

Filip, joka oli rauhoittunut, aukaisi nyt kaapin alla olevan rauta-arkun ja löysi sieltä pienistä keltaisista pusseista paljon rahaa, hänen arvionsa mukaan ainakin noin tuhannen guldenia. Pistettyään muutamia guldeneja taskuunsa lukitsi hän kaapin. "Äitiraukka", hän ajatteli, "täällä sinä elit köyhyydessä, vaikka tuollainen aarre oli kätesi ulottuvilla." Sitten hän tarkasti kaappien muutkin osat, jotka olivat täynnä kiinalaisia porsliinastioita, hopeakannuja ja pikareita.

Nämä odottamattomat rikkauudet olivat tietysti rohkaisseet Filipin mieltä melkoisesti, mutta enimmin iloitsi hän kuitenkin siitä, ettei tuo äidin näky merkinnytkään mitään. Hän istuutui sohvaan ja alkoi rakennella ilmalinnoja, joiden kaikkien esineenä oli herra Pootsin kaunis tytär ja jotka aina päättyivät iloon ja riemuun. Hän istui siinä asennossa pari tuntia, ennenkuin hän jälleen muisti äitinsä tuskallisen kuoleman.

"Äitiraukka", sanoi hän ääneen noustessaan seisolleen, "täällä istuit sinä, väsyneenä valvomisesta kanssani ja muistelit isää, kun mielikuvituksesi loihti tuon hirmuisen näyn silmiesi eteen. Tuossa on vielä ompelukesi sellaisena kuin se putosi käsistäsi, ja sen mukana katosi elämäsi onni. Kuinka olet saanutkaan kärsiä!" jatkoi hän kumartuen alas ja ottaen ompeluksen käteensä. "Suuri Jumala!" hän huudahti ja peräytyi niin äkkiä, että hän kaasi pöydän. "Tuossahan se nyt on!" Hän risti kätensä ja taivutti päänsä kauhusta rinnalleen. "Kirje oli siis todellakin olemassa."

Niin, se oli totta. Vanderdeckenin kirje oli ollut piilossa ompeluksen alla. Jos Filip olisi huomannut sen heti silloin kun hän oli valmistautunut sitä hakemaan, ei se olisi tehnyt häneen niin järkyttävää vaikutusta, mutta se, että hän löysi sen vasta nyt, kun hän oli vaipunut onnellisiin tulevaisuuden unelmiin, teki hänet levottomaksi ja täytti hänen mielensä raskailla aavistuksilla. Vihdoin hän otti kuitenkin kirjeen käteensä ja syöksyi pois huoneesta.

"En voi lukea sitä ainakaan täällä", huudahti hän. "Luen sen jossakin tuolla vihastuneen taivaan alla."

Hän pani hatun päähänsä, lukitsi oven ja lähti kulkemaan tietämättä oikein itsekään, minne.

IV.

Välittämättä siitä, mihin suuntaan hän meni, käveli Filip kauan aikaa eteenpäin kirje kourassaan. Hän

tyytyi kuitenkin vähitellen ja koska hän oli hengästynyt kovasta kävelemisestä, istuutui hän vihdoin muutamalle penkille ja laski tuon peloittavan kirjeen polvelleen. Kun hän käänsi sen toisin päin ja huomasi sinetin olevan mustan, huokaisi hän.

"En voi lukea sitä vieläkään", ajatteli hän ja lähti taasen kulkemaan.

Puolen tunnin kuluttua pysähtyi hän jälleen. Aurinko alkoi laskea ja Filip seiso i paikoillaan katsoen siihen niin kauan, että hänen silmänsä huikesivat.

"Sitä voisi melkein luulla Jumalan silmäksi, ja ehkä se sellainen onkin", ajatteli hän. "Mutta laupias luoja, miksi juuri minut on valittu sellaisen tehtävän toimeenpanijaksi?"

Hän katsoi ympärilleen löytääkseen jonkun paikan, jossa hän voisi kenenkään näkemättä murtaa sinetin ja lukea tuon henkien maailmasta tulleen viestin. Vähän matkan päässä oli pieni pensaikko muutaman metsikön laidassa. Hän meni sinne ja piiloutui niin, ettei kukaan kulkija voinut huomata häntä.

Katsottuaan vielä kerran laskeutuvaan aurinkoon tuns i hän itsensä rauhallisemmaksi.

"Tahtosi on kai taipumaton", huudahti hän. "Kohtaloni on sellainen ja molempien täytyy tapahtua."

Kun hän mursi sinetin, säpsähti hän ajatellessaan, ettei sitä ollut lähettänyt mikään kuoleva, ja muistaessaan, että se sisälsi kadotukseen tuomitun miehen salaisuuden. Mutta tuo tuomittu oli hänen isänsä, jonka muistoa hänet oli opetettu rakastamaan ja joka voitiin pelastaa hirveästä kohtalosta ainoastaan tuossa kirjeessä ilmaistuilla neuvoilla.

"Millainen pelkuri minä oikeastaan olenkaan, kun voin kuluttaa hukkaan näin monta kallista tuntia? Näyttää aivan siltä kuin aurinko viipyisi tuolla mäen laella vain siksi, että vois in lukea tämän."

Sitten hän rohkaisi luontonsa ja mursi tyynesti sinetin, jossa olivat hänen isänsä nimikirjaimet.

"Katariinalle!

Erään niistä suopeista hengistä, jotka itkevät ihmisten rikosten vuoksi, on sallittu ilmoittaa minulle se ainoa keino, jonka avulla kauhea rangaistukseni voidaan peruuttaa.

Jos vain oman laivani kannella saan käsiini tuon pyhän kalleuden, jonka nimessä vannoin tuon kohtalokkaan valan, jos vain saan suudella sitä nöyrästi ja kastella katumuksen kyynelillä tuon pyhän puupalasen, saan sitten levätä rauhassa.

Miten se tulee tapahtumaan ja kenelle tämä kohtalokas tehtävä uskotaan, en tiedä. Ah, Katariina, meillähän on poika mutta ei, älä puhu hänelle milloinkaan minusta. Rukoile puolestani ja nyt hyvästi.

J. Vanderdecken."

"Se oli siis kumminkin totta", ajatteli Filip, "ja isäni saa vieläkin kitua elävänä helvetissä. Ja hän vetoaa minuun... no niin, kenenkä muun puoleen hän oikeastaan voisikaan kääntyä? Enkö ole hänen poikansa ja eikö tämä ole velvollisuuteni?"

"Niin, isä", huudahti Filip ja polvistui, "et ole kirjoittanut näitä rivejä turhaan! Salli minun lukea ne läpi vieläkin kerran."

Hän kohotti kätensä, ja vaikka hänestä tuntuikin siltä, että hän piti vielä kirjettä siinä, ei sitä kumminkaan enää näkynyt. Hän katsoi ruohikkoon, oliko se pudonnut sinne, mutta sitä ei ollut sielläkään. Oliko hän sitten vain kuvitellut? Ei, hänhän oli lukenut jokaisen sanan. "Siinä tapauksessa on tuo tehtävä aiottu ainoastaan minulle", sanoi hän. "Tulkitsen merkin niin. Kuule minua, isäni, jos sinun sallitaan, ja kuule minua armollinen taivas, kuule poikaa, joka vannoo tuon pyhän aarteen nimessä, että hän koettaa saada tuomion peruutetuksi tahi itse joutua perikatoon. Omistan kaikki päiväni tähän tehtävään ja sitten kuin olen täyttänyt velvollisuuteni, toivon saavani kuolla levossa ja rauhassa. Ah taivas, joka otit vastaan isäni ajattele mattoman valan, ota nyt vastaan pojankin vala, jonka hän vannoo saman ristin nimessä, ja jos vannon väärin, rankaise minua vielä kovemmin kuin häntä. Ota vastaan se, Herra, niin totta kuin toivon sinun kerran ottavan vastaan isän ja pojan, mutta jos rukoukseni tuntuu sinusta liian rohkealta, suo minulle anteeksi julkeuteni."

Filip heittäytyi suulleen maahan ja painoi huulensa tuohon pyhään tunnuskuvaan. Aurinko laski ja hämärä muuttui vähitellen pimeydeksi Filipin rukoillessa ja ajatellessa.

Vihdoin hän säpsähti äkkiä kuullessaan ihmisääniä. Muutamia miehiä oli istuutunut ruohikkoon lähelle sitä paikkaa, johon hän oli piiloutunut. Hän ei olisi halunnut kuunnella heidän keskusteluaan ja

olisi hiipinytkin tiehensä, ellei hän äkkiä olisi kuullut Pootsin nimeä mainittavan. Hän kuunteli nyt tarkkaavaisesti ja sai selville, että miehet olivat eron saaneita sotilaita, joilla sinä yönä oli tarkoitus murtautua pienen lääkärin asuntoon, koska he tiesivät hänen säilyttävän takanaan suurta rahasummaa.

"Minun ehdotukseni on paras", sanoi muudan heistä. "Hänellä ei ole muita kuin tytär luonaan."

"Hän on minusta arvokkaampi kuin kaikki hänen rahansa yhteensä", sanoi toinen. "Ennenkuin siis lähdemme, toivon sen olevan päätetyn asian, että hän luovutetaan minulle."

"Jos haluatte ostaa hänet, ei meillä ole mitään sitä vastaan", vastasi kolmas.

"No olkoon menneeksi. Kuinka paljon kehtaatte pyytää tuollaisesta itkevästä tyttösestä?"

"Viisisataa guldenia", sanoi muudan.

"Suostun siihen, mutta vain sellaisella ehdolla, että jollei osani saaliista ole niin suuri, saan hänet kumminkin, vai mitä?"

"No se on nyt oikeus ja kohtuus", vastasi toinen. "Erehdyn kuitenkin suuresti, ellemme saa enempää kuin tuhannen guldenia tuon vanhuksen kätköistä. Lupaammeko hänet siis Baetensille?"

"Kyllä", sanoivat muut.

"Hyvä", huudahti mies, jolle herra Pootsin tytär oli luvattu. "Nyt olen koko sielustani mukana yrityksessä. Olen rakastanut tuota tyttöä jo kauan ja koettanut mennä naimisiin hänen kanssaan, mutta tuo vanha saituri hylkäsi kosintani, vaikka olen vänrikki. Nyt aion kostaa. Emme armahda häntä ollenkaan."

"Emme varmastikaan!" huusivat muut.

"Lähdemmekö heti vai odotammeko tunnin, että kuu ennättää nousta, jolloin meidät voidaan huomata?"

"Kuka meidät nyt huomaisi? Sellaista ei voi tapahtua muuten kuin että joku tulee hakemaan häntä sairaan luokse. Sitä parempi on luullakseni, kuta myöhemmin lähdemme."

"Meillä on sinne puolen tunnin matka ja jos odotamme täällä vielä puoli tuntia, saamme juuri kuutamon siksi, kun laskemme guldenejamme."

"Hyvä on. Siinä tapauksessa ennätän panna uuden piin pyssyyni ja ladata sen uudestaan. Pimeys ei tee minulle ollenkaan kiusaa."

"Niin, olet siihen kyllä tottunut, Jan."

"Niin olenkin ja tämän luodin ammun nyt tuon vanhan roiston pään läpi."

"Hyvä on. Haluankin mieluummin, että sinä teet sen", vastasi toinen. "Hän pelasti nimittäin henkeni Middleburgissa silloin kun muut luulivat minun kuolevan."

Filip ei viivytellyt kauempaa, vaan hiipi pensaiden taitse metsikköön ja valitsi sitten erään kiertotien, etteivät roistot häntä huomaisi. Hän oli heti ymmärtänyt, että miehet olivat eronsaaneita sotilaita, jotka muuttivat seudun hyvin rauhattomaksi. Kaikki hänen ajatuksensa kohdistuivat nyt siihen, miten hän voisi pelastaa vanhan lääkärin ja tämän tyttären heitä uhkaavasta vaarasta. Senvuoksi hän unhotti kokonaan hetkiseksi isänsä ja päivän järkyttävät tapahtumat.

Kahdenkymmenen minuutin kuluttua saapui hän lääkärin asunnon edustalle. Hän koputti, mutta ei saanut minkäänlaista vastausta. Sitten vasta, kun hänen uudistuviin koputuksiinsaakaan ei vastattu, ymmärsi hän, että Poots oli kutsuttu jonkun sairaan luokse.

"Neiti", hän huusi kovasti, "jos isänne on ulkona, kuten luulen, niin kuunnelkaa, mitä minulla, Filip Vanderdeckenilla on sanomista! Kuulin vähän aikaa sitten neljän roiston neuvottelevan, että he tappavat isänne ja ryöstävät hänen rahansa. Vannon tuon pyhänjäännöksen nimessä, jonka annoitte minulle takaisin aamulla, että puhun totta."

Filip odotti hetkisen, mutta kun hän ei saanut minkäänlaista vastausta, jatkoi hän:

"Nuori neiti, jos panette arvoa sille, jonka täytyy olla kallisarvoisempi teille kuin isänne kulta hänelle, niin avatkaa ikkuna ja kuunnelkaa mitä minulla on sanottavaa."

Vähän ajan kuluttua aukeni ikkuna ja Filip voi pimeässäkin erottaa herra Pootsin kauniin tyttären.

"Nuori mies, mitä haluatte näin sopimattomaan aikaan? Mitä teillä on minulle sanottavaa?"

Filip kertoi nyt hänelle kuulemansa ja lopetti pyytäen, että neiti laskisi hänet sisään, jotta hän voisi puolustaa häntä.

"Ajatelkaa vain kertomustani, kaunis neiti", sanoi hän. "Teidät on myyty miehelle, jonka nimi oli muistaakseni Baetens. Tiedän, ettette välitä kullasta, mutta ajatelkaa itseänne ja päästäkää minut sisään. Vannon äitiraukkani sielun nimessä, että jokainen puhumani sana on totta."

"Sanoitteko Baetens, herra?"

"Ellen kuullut väärin, nimittivät toiset häntä niin. Hän kertoi joskus maailmassa rakastuneensa teihin."

"Muistan hyvin tuon nimen, mutta en tiedä oikein, mitä minun pitää tehdä tahi sanoa. Isäni meni auttamaan muudatta lapsivuoteessa makaavaa naista ja voi viipyä vielä poissa monta tuntia. Olen yksinäni ja nyt on yö. Minun ei pitäisi avata ovea, mutta en voi kuitenkaan olla uskomatta teitä. Ette suinkaan voi olla niin roistomainen, että keksitte tällaisia juttuja?"

"En — niin totta kuin kerran toivon tulevani autuaaksi. Mutta älkää panko elämääne ja kunniaanne alttiiksi, vaan päästäkää minut sisään."

"Ja vaikka sen nyt tekisinkin, mitä voisitte tehdä niin useaa vastaan? Heitä on neljä yhtä vastaan ja niin ollen voittavat he teidät pian."

"Ei, jos teillä vain on aseita, ja luullakseni on isänne hankkinut sellaisia. En pelkää noita roistoja, ja tiedättehän minun olevan rohkean."

"Kyllä ja nyt aiotte uskaltaa henkenne niiden puolesta, joita ennen uhkasitte. Kiitän teitä, mutta en uskalla avata ovea."

"Ellette päästä minua sisään, jään tänne ulos aseitta ja olen huonosti varustettu taistellakseni neljää asetettua roistoa vastaan. Pysyn täällä paikoillani kumminkin todistaakseni teille kertomukseni totuuden ja sen, että haluan mielelläni puolustaa teitä kaikkea pahaa vastaan."

"Minä joutuisin niin ollen syypääksi kuolemaanne, mutta se ei saa tapahtua. Ah, hyvä herra, vannokaa kaiken sen nimessä, jota pidätte pyhänä, ettette petä minua."

"Vannon sen teidän nimessänne, nuori neiti, sillä olette minulle muita kalliimpi."

Ikkuna suljettiin nyt ja hetkisen kuluttua avasi herra Pootsin kaunis tyttö oven. Hän piti kynttilää oikeassa kädessään ja väri vaihtui alituisesti hänen poskissaan. Vasemmassa kädessä, joka riippui sivulla, oli pistooli melkein piilossa esiliinan alla. Filip näki sen heti, mutta ei ollut sitä huomaavinansakaan. Hän halusi vain rauhoittaa tyttöä.

"Nuori neiti", hän sanoi, "ennenkuin kuu on noussut, ovat rosvoit täällä. Haluan suojella teitä, kunhan vain luotatte minuun. Voisiko kukaan sitäpaitsi tehdäkään teille mitään pahaa?"

Kun tyttö seiso siinä hämillään, mutta kuitenkin rohkeana, kannatti häntä todellakin katsella. Hänen sopusuhtainen vartalonsa ja kaunis pukunsa herättivät Filipissä sekä kummastusta että ihailua. Hänellä ei ollut päähinettä ja kahdelle letille palmikoitu pitkä tukka riippui hartioilla, ja vaikka hän olikin pieni, oli hänen ruumiinsa kuitenkin hyvin muodostunut. Paljon maailmaa nähnyt henkilö olisi kumminkin heti huomannut, että hänen kasvojensa piirteet ja puku olivat arabialaista alkuperää.

Hän katsoi vakavasti Filipiin kuin lukeakseen tämän salatuimmatkin ajatukset, mutta Filipin rehelliset kasvot ja miehekäs esiintyminen rauhoittivat häntä paljon.

"No tulkaa nyt sitten sisään", sanoi hän hetkisen mietittyään. "Huomaan nyt, että voin empimättä luottaa teihin." Filip totteli ja sulki ja lukitsi sitten oven.

"Emme saa hukata enää ollenkaan aikaa", sanoi hän. "Ettekö halua sanoa minulle nimeänne?"

"Minua sanotaan Amineksi", vastasi tyttö.

"Kiitoksia. Onko teillä aseita ja ampumatarpeita asunnossanne?"

"On kumpiakin. Toivon vain, että isäni tulisi kotiini."

"Minäkin toivoisin", sanoi Filip, "että hän tulisi ennen rosvoja. Haluaisin kumminkin, ettei hän saapuisi hyökkäyksen kestäessä, sillä siellä on pyssy, joka on erityisesti ladattu hänen varaltaan, ja jos

he saavat hänet kiinni, eivät he säästä hänen henkeään, elleivät saa kaikkea hänen kultaansa tahi teitä lunnaksi. Mutta missä nuo aseet nyt ovat?"

"Seuratkaa minua", sanoi Amine vieden Filipin muutamaan yläkerran kaukaisimpaan huoneeseen, jota hänen isänsä näytti käyttävän työhuoneenaan. Kaikilla seinillä oli hyllyjä, joilla oli pulloja ja rasioita. Eräässä nurkassa oli rautainen rahakirstu ja kamiinin yläpuolella oli kaksi karbiinia ja pari pistoolia.

"Ne ovat kaikki latingissa", sanoi Amine laskien kädessään olevan pistoolin pöydälle.

Filip otti aseet alas ja tarkasti ne samoin kuin senkin pistoolin, jonka Amine oli pannut pöydälle. Sekin oli ladattu.

"Tämä oli siis aiottu minulle, Amine", sanoi hän hymyillen.

"Ei teille, vaan jollekin kavaltajalle, jos sellainen olisi koettanut tunkeutua tänne."

"No niin, hyvä neiti", sanoi Filip, "nyt asetun tämän ikkunan ääreen, mutta teidän pitää sammuttaa kynttilä. Voitte jäädä tänne ja panna oven lukkoon, jos pelkätte."

"Ette tunne minua ollenkaan, jos luulette minun pelkäävän hyökkäystä. Jään tänne pyssyjä lataamaan, johon olen hyvin tottunut."

"Ei, ei", huudahti Filip, "voitte vielä haavoittua."

"Mahdollista kyllä, mutta luuletteko minun voivan olla toimetonna täällä silloin kun toinen panee henkensä alttiiksi minun vuokseni? Tiedän kyllä velvollisuuteni ja aion sen täyttääkin."

"Ette saa panna henkeänne vaaraan, Amine", vastasi Filip. "En voi tähdätä tarkasti tietäessäni sen. Nyt täytyy minun kumminkin viedä aseet toiseen huoneeseen, sillä aika on käsillä."

Amine auttoi Filipiä aseiden kantamisessa, otti sitten kynttilän ja poistui. Heti kun Filip jäi yksikseen, avasi hän ikkunan ja katsoi ulos, mutta siellä ei näkynyt ristinsieluakaan eikä hän kuullut hiiskahdustakaan, vaikka hän jännittikin korviaan. Kuu oli juuri nousemaisillaan ja vihdoinkin kuuli Filip hiljaista kuiskailemista alhaalta. Kun hän katsoi ikkunasta, näki hän pimeydestä huolimatta neljä miestä oven edustalla. Hän hiipi toiseen huoneeseen Aminin luokse, joka laittoi ampumatarpeita kuntoon.

"He seisovat nyt oven edustalla neuvottelemassa. Voitte katsella heitä nyt vaaratta. Olen tavallaan iloinen heidän tulostaan, koska teidän ei nyt enää tarvitse epäillä sanojani."

Amine katsoi ikkunasta ja laski sitten kätensä Filipin käsivarrelle.

"Suokaa minulle anteeksi epäröimiseni. Nyt en pelkää muuta kuin että isä tulee liian pian kotiin, jolloin he saavat hänet kiinni."

Sittenkuin rosvot olivat tarkastaneet oven ja huomanneet sen liian vahvaksi murrettavaksi, turvautuivat he viekkauteen. He koputtivat, mutta kun heidän uudistettuunkaan jyrinänsä ei vastattu, pistivät he lyhyen neuvottelun jälkeen pyssyn suun avaimen reikään ja laukaisivat. Lukko irtautui silloin, mutta rautatangot, joilla ovi myös oli suljettu, kestivät vielä.

Filip ei halunnut, vaikka hänellä olisi ollutkin siihen kieltämätön oikeus, ampua roistoja, ennenkuin he aloittivat hyökkäyksen. Nyt ojensi hän kuitenkin pyssynsä sen miehen päätä kohti, joka oli lähimpänä ovea. Hän oli tähdännyt tarkasti, sillä mies kaatui kuolleena maahan ja muut vetäytyivät peloissaan takaisin. Pari sekuntia myöhemmin vihelsi pistoolin luoti Filipin pään ohi vahingoittamatta häntä ollenkaan, koska Amine vetäisi hänet juuri silloin taaksepäin.

"Älkää suotta paljastako itseänne, Filip", sanoi hän hiljaa.

"Hän sanoi minua Filipiksi", ajatteli Filip, mutta ei sanonut mitään.

"Nyt ne odottavat, että tulisitte ikkunaan jälleen", sanoi Amine. "Ottakaa nyt tuo toinen pyssy ja menkää eteiseen. Jos lukko on irtautunut, voivat he ehkä pistää kätensä reiästä ja irroittaa salvat. On parasta, että menette sinne, sillä he luulevat teidän olevan muualla. Lataan pyssyn sillä aikaa uudestaan."

"Aivan niin", myönsi Filip mennen eteiseen. Hän huomasi heti sinne tultuaan, että muudan rosvoista oli kuin olikin pistänyt kätensä reiästä ja koetti nyt nostaa ylimmäistä salpaa paikoiltaan.

Filip aikoi juuri laukaista, kun ulkona olevat toiset roistot ampua paukuttivat monta kertaa.

"Amine on paljastanut itsensä", ajatteli hän, "ja on ehkä haavoittunut."

Kostonhimossaan laukaisi hän kumminkin ensin latingin mieheen ja kiiruhti sitten yläkertaan saadakseen selville, miten Aminen oli käynyt. Mutta tyttö ei ollutkaan ikkunassa, jolloin hän hyökkäsi toiseen huoneeseen ja näki Aminen huolellisesti lataavan pyssyä.

"Jumalani, miten säikähdinkään, Amine! Kun he ampuivat, luulin teidän näyttäytyneen ikkunassa."

"En minä sentään niin tyhmä ole. Ajattelin kumminkin, että he vastaavat tuleenne, kun ammutte oven läpi, ja luulin teidän mahdollisesti haavoittuvan. Senvuoksi menin ikkunan viereen ja näytin siitä heille kepin nokkaan sitomiani isäni vaatteita. Nuo toiset, jotka odottivat, ampuivat silloin heti."

"Ah, kuka olisi voinut uskoa, että niin kaunis tyttö voi olla niin rohkea!" huudahti Filip.

"Eivätkö sitten muut kuin rumat voi olla rohkeita?" kysyi Amine hymyillen.

"En tarkoittanut sitä, Amine. Mutta nyt tuhlaan kallista aikaa. Minun pitää mennä ovelle jälleen. Antakaa minulle tuo pyssy ja ladatkaa tämä taasen."

Filip hiipi portaita alas, mutta ennenkuin hän ehti ovelle, kuuli hän Pootsin äänen ulkoa. Aminekin oli kuullut sen ja riensi heti Filipin rinnalle ladattu pistooli kummassakin kädessään.

"Älkää olko peloissanne, Amine", hän sanoi aukaisten salvat.

"Roistoja on enää vain kaksi ja isänne pelastuu varmasti."

Ovi aukeni ja Filip hyökkäsi pihalle pyssyineen. Hän näki herra Pootsin makaavan maassa noiden molempien miesten välissä, joista toinen kohotti juuri puukkoansa työntääkseen sen lääkärin ruumiiseen, kun luoti lävisti hänen päänsä. Viimeinen roisto hyökkäsi nyt Filipin kimppuun ja syntyi kova kamppailu, joka kumminkin loppui pian senvuoksi että Amine tuli lähemmäksi ja ampui luodin miehen ruumiin läpi.

Filip kantoi Pootsin, joka oli aivan suunniltaan pelosta, rakennukseen kuin lapsen. Jonkun ajan kuluttua tyyntyi hän kumminkin hieman.

"Tyttäreni!" hän huusi. "Tyttäreni — missä hän on?"

"Täällä, isäni. Olen pelastettu."

"Ah, lapseni on siis vahingoittumaton!" hän sanoi aukaisten silmänsä ja tuijottaen eteensä. "Mutta entä rahani — missä ne ovat?"

"Ne on myöskin pelastettu, isäni, kiitos tämän nuorukaisen, jota olet kohdellut niin huonosti."

"Mitä tarkoitat? Ah, nythän minä näenkin, että täällä on Filip Vanderdecken! Hän on velkaa minulle kolme ja puoli guldenia ja lääkepullon. Hänkö on pelastanut sinut ja rahani?"

"Niin ja voidakseen tehdä sen pani hän oman henkensä alttiiksi."

"Vai niin; no siinä tapauksessa annan hänelle koko velan anteeksi, mutta lääkepullon voi hän kyllä antaa takaisin. Anna minulle hieman vettä."

Filip oli mennyt jälleen ulos. Kaksi roistoista oli kuollut, kolmas oli viimeisillään ja neljännestä vuoti verta kovasti, mutta hän ei vastannut mitään, kun Filip puhutteli häntä. Filip otti heidän aseensa ja meni sisälle, missä Poots oli nyt jo melkein tointunut.

"Kiitän teitä, Filip Vanderdecken. Olette pelastanut rakkaan lapseni ja rahani, joita ei olekaan kuin muutamia kolikoita, sillä olen hyvin köyhä. Toivon, että eläisitte kauan ja tulisitte onnelliseksi."

Nyt muistui isän kirje ja vala, jonka hän oli vannonut, ensimmäisen kerran Filipin mieleen roistojen tapaamisen jälkeen ja hänen kasvonsa synkistyivät.

"Kauan ja onnellisena", hän toisti. "Ei suinkaan", mumisi hän pudistaen tahtomattaan päätään.

"Kuinka suuressa kiitollisuuden velassa olenkaan teille", sanoi Amine.

"Niin, se on kyllä totta", myönsi vanha Poots, "mutta olemme köyhiä, hyvin köyhiä. Puhuin rahoistani, koska minulla on niitä niin vähän, etten voi luopua ainoastakaan kolikosta, mutta teidän ei tarvitse kuitenkaan maksaa minulle noita kolmea ja puolta guldenia, sillä niistä voin minä nyt ainakin luopua."

"Miksi luopuisitte niistä, herra Poots? Minähän lupasin maksaa ne teille ja kuten tiedätte, pidän aina sanani. Minulla on tuhansia guldeneja enkä tiedä, mitä niillä teen."

"Onko teillä tuhansia guldeneja?" huudahti Poots. "Laskette vain leikkiä enkä usko teitä."

"Toistan vielä kerran teille, Amine, että minulla on tuhansia guldeneja. Tiedätte, etten voi valehdella teille."

"Uskoin sen heti, kun sanoitte sen isälleni", vastasi Amine.

"Mutta kun teillä on niin paljon, Vanderdecken, ja minä olen niin köyhä, niin —"

Mutta Amine laski kätensä isän huulille ja lause keskeytyi.

"Isä", sanoi hän, "on jo aika, että menemme nukkumaan. Filip, teidänkin pitää mennä kotiinne yöksi."

"Ei, enkä aio nukkuakaan", vastasi Filip. "Mutta te molemmat voitte kyllä pelkäämättä mennä vuoteisiinne. Aion seisoa vahdissa koko yön tuolla ulkopuolella. Antakaa minulle vain kynttilä, niin poistun. Hyvää yötä, herra Poots. Hyvää yötä, Amine."

"Hyvää yötä", vastasi Amine, "ja hyvin paljon kiitoksia."

"Tuhansittain guldeneja", mumisi, vanhus Filipin mennessä portaita alas.

V.

Filip Vanderdecken istuutui kynnykselle, sivelyi tukan pois otsaltaan, jota hän antoi sitten tuulen vilvoittaa. Viimeisten päivän järkyttävät tapaukset olivat tehneet hänet levottomaksi ja hämmensivät hänen ajatuksiaan. Hän tunsi kaipaavansa lepoa, mutta hän tiesi, ettei hänelle tulaisi sellaista suomaan. Hän tunsi olevansa surullinen, mutta ei onneton, ja hän suhtautui tyynesti tulevaisuuteen.

"Kohtaloni ja velvollisuuteni ovat sellaiset, että minun pitää uhrata elämäni pelastaakseni isäni. Olen vannonut valani, jonka taivas itse on vastaanottanut." Sitten palasivat hänen ajatuksensa takaisin Amineen. Hän ihaili tytön rohkeutta ja kauneutta, ja kun hän katseli kuuta, joka nyt oli korkealla taivaalla, kysyi hän itseltään, liittyisikö tytön kohtalo hänen kohtaloonsa.

"Estääkö valani minua rakastumasta Amineen?" kysyi hän itseltään. "Ei suinkaan, koska merimiehet, jotka tekevät matkoja Intiaan, ovat aina monta kuukautta maissa. Minun pitää isääni hakea suurilta valtameriltä, mutta luultavasti saan palata takaisin montakin kertaa onnistumatta yrityksessäni. Onko minun kumminkin pakko olla hakematta lohtua rakastavalta naiselta? Teenkö oikein koettaessani voittoa hänen rakkautensa, jonka vertaista syvyydessä ja uskollisuudessa ei luullakseni ole usein tavattavissakaan? Voinko pyytää häntä yhtymään mieheen, jonka elämä tulee olemaan niin epävarmaa? Mutta eikö kaikkein merimiesten elämä ole sellaista, kun he uhmaavat aaltoja tuuman paksuinen lauta itsensä ja kuoleman välissä? Minuthan on sitäpaitsi vihitty erääseen tehtävään enkä niin ollen voi kuolla, ennenkuin se on suoritettu. Mutta milloin se tapahtuu ja kuinka tämä kaikki loppuu? Vastako kuolemassa? Toivoisin olevani levollisempi, että paremmin voisin miettiä, mitä minun pitäisi tehdä."

Filip istui sellaisissa ajatuksissa päivän koittoon asti, jolloin hänen valppautensa laimeni ja hän nukahti.

Hän heräsi siihen, että käsi laskeutui hänen olalleen. Hän säpsähti ja tarttui pistooliinsa, mutta huomasi silloin Aminin edessään.

"Tuo oli siis tarkoitettu minulle", sanoi Amine hymyillen, toistaen Filipin sanat edelliseltä illalta.

"Teillekö, Amine? Kyllä, suojellakseni teitä vieläkin kerran, jos se vain osoittautuu tarpeelliseksi."

"Olen siitä aivan varma. Olette ollut äärettömän ystävällinen, kun olette valvonut vielä koko yönkin sellaisten ponnistusten jälkeen. Nyt on kumminkin jo valoisa päivä. Tulkaa nyt sisälle levähtämään."

"Kiitoksia, mutta minua ei nukuta enää ollenkaan. Täällä on paljon tekemistä. Meidän pitää ilmoittaa pormestarille tapahtuma ja ruumiit saavat olla paikoillaan, kunnes asia on tutkittu. Lähteekö isänne sinne, Amine, vai pitääkö minun mennä?"

"Isälleni sopii se paremmin, koska hän asuu talossa. Jääkää te vain tänne ja ellette haluakaan nukkua, pitää teidän kuitenkin nauttia joitakin virvokkeita. Menen ilmoittamaan päätöksemme isälleni. Hän on

jo syönyt aamiaisensa."

Amine haki hänet pihalle ja hän oli heti valmis lähtemään lähimmäisen kylän pormestarin luo.

Sittenkuin lääkäri oli poistunut, pyysi Amine Filipiä tulemaan sisään juomaan kahvia, joka oli niin harvinainen juoma siihen aikaan, ettei Filip ollenkaan ollut osannut otaksuakaan sellaista olevan tuon itaran herra Pootsin talossa, mutta vanhus ei voinut olla ilman sitä, koska hän oli nuoruudessaan tottunut siihen.

Filip, joka ei ollut syönyt neljäänkolmatta tuntiin, ei kursastellut ryhtyessään ruokiin käsiksi. Amine istuutui häntä vastapäätä ja katsoi vaitiollen hänen aterioimistaan.

"Amine", sanoi Filip vihdoinkin, "vahtiessani yöllä oli minulla tarpeeksi aikaa ajattelemiseen. Saanko puhua peittelemättä?"

"Kyllä. Olen nimittäin varma, ettette halua sanoa mitään sellaista, mikä voi loukata neidon korvia."

"Olette oikeassa, Amine. Olen ajatellut teitä ja isänne. Ette voi enää jäädä asuinaan tähän erillään olevaan taloon."

"Niin, tämä on kyllä minunkin mielestäni liian kaukana muista asunnoista, kun otetaan huomioon hänen ja minun turvallisuuteni, mutta tähän tunnette hänet, hän pitää yksinäisyydestä, vuokra ei ole korkea ja hän on levoton rahojensa vuoksi."

"Ihminen, joka on levoton rahojensa vuoksi, vieköön ne varmaan talteen, sillä täällä ne ovat aina vaarassa. Kuulkaahan nyt, Amine, taloni on muiden talojen keskellä, ja ne suojelevat keskinäisesti toisiaan. Olen nyt aikeissa poistua siitä ehkä ikuisiksi ajoiksi. Aion nimittäin purjehtia ensimmäisessä parhaassa laivassa Intiaan."

"Intiaanko? Mutta miksi? Sanoittehan eilen omistavanne tuhansia guldeneja."

"Niin omistankin, mutta minun pitää sittenkin lähteä, Amine, sillä velvollisuuteni kutsuu minua. Älkää kyselkö minulta enempää, vaan kuunnelkaa ehdotustani. Isänne saa muuttaa asumaan talooni minun poissaoloajakseni. Hän tekee minulle palveluksen silloin pitäessään huolta siitä ja teidän pitää taivuttaa hänet muuttoon. Hän voi myös vartioida rahojani. En tarvitse niitä nyt tällä haavalla enkä voi ottaa niitä mukaanikaan."

"Isälleni ei voida uskoa vieraiden ihmisten rahoja."

"Miksi kokoa isänne rahaa, Amine? Hän ei voi kuitenkaan ottaa niitä mukaansa kuollessaan. Hän kokoa niitä varmaankin teille ja silloinhan ovat minunkin rahani varmassa tallessa."

"Antakaa ne minun taakseni, niin silloin ne kyllä säilyvät. Mutta miksi pitää teidän matkustaa pois ja panna elämänne vaaralle alttiiksi, kun olette niin rikas?"

"Älkää kyselkö sitä minulta, Amine. Se on minun pojanvelvollisuuteni. Enempää en nyt missään tapauksessa voi ilmaista."

"Koska se on velvollisuutenne, en halua sitä kyselläkään. En tahtonut sitä tietääkään naisellisesta uteliaisuudesta, vaan parempi tunne pakotti minut tekemään tuon kysymyksen, vannon sen teille."

"Millainen tunne, Amine?"

"Tuskin tiedän sitä itsekään, ehkä jonkunlainen hyvien tunteiden yhtymä, nimittäin kiitollisuuden, kunnioituksen, luottamuksen ja suopeuden. Eivätkö ne jo riitä?"

"Kyllä, Amine. Näin lyhyen tuttavuuden jälkeen voidaan sellaista pitää jo suurena voittona. Mutta minä tunnen vielä muutakin teitä kohtaan. Jos kumminkin tunteenne minua kohtaan ovat sellaiset kuin sanotte, niin tehkää minulle jo tänään sellainen palvelus, että taivutatte isänne muuttamaan tästä talosta heti minun kotiini."

"Missä aiotte sitten itse asua?"

"Ellei isänne suostu ottamaan minua täysihoitolaiseksi tuoksi lyhyeksi ajaksi, haen asunnon jostakin muualta. Mutta jollei hänellä ole mitään sitä vastaan, suostun maksamaan hänelle kunnollisesti siitä — tarkoitan, ellei teillä ole mitään sitä vastaan, että jään taloon noiksi muutamiksi päiviksi."

"Mitäpä vastaansanomista minulla olisi? Tämä asuntomme ei ole tavallinen ja te tarjoatte meille suojaa. Tekisimme hirmuisen väärin ja olisimme äärettömän kiittämättömiä, jos karkoittaisimme teidät omasta kodistanne."

"No taivuttakaa hänet sitten muuttoon, Amine. En halua mitään vuokraa, vaan pitäisin sitä jonkunlaisena suosionosoituksena itselleni, sillä matkustan hyvin levotonna täältä, ellen tiedä teidän olevan turvassa. Lupaatteko sen minulle?"

"Lupaan teille, että käytän kaiken vaikutusvaltani, ja voin sanoa teille jo edeltäpäin, että se kyllä tapahtuu, sillä tunnen voimani. Tässä on käteni sen vahvistukseksi. Oletteko nyt tyytyväinen?"

Filip tarttui tuohon hänelle ojennettuun pieneen käteen, mutta ei voinutkaan hillitä enää tunteitaan, vaan suuteli sitä. Hän katsoi samalla Amineen, suuttuiko Amine hänen rohkeudestaan. Tytön tummien silmien katse oli kohdistunut häneen, kuten edellisenäkin iltana, jolloin hän päästi Filipin sisään, ja hän näytti nytkin haluavan lukea Filipin ajatukset, mutta ei vetänyt kuitenkaan kättään pois.

"Voitte luottaa minuun, Amine", sanoi Filip ja suuteli kättä vieläkin kerran.

"Toivon sitä — uskon sen — niin, olen aivan varma siitä", vastasi Amine.

Filip päästi hänen kätensä irti ja Amine palasi paikoilleen, jossa hän istui hetkisen hiljaa ja ajatuksiinsa vaipuneena. Filip vaikenä myöskin, sillä hänelläkin oli omat mietteensä.

"Muistaakseni", aloitti Amine vihdoinkin, "kuulin isäni sanovan äitiänne hyvin köyhäksi. Hän kertoi, että äitinne oli hieman sekapäinen, ja mainitsi samalla, että talossanne on muudan huone, jota ei ole avattu pitkiin aikoihin."

"Niin, se on ollutkin lukittuna eiliseen asti."

"Sieltäkö löysitte nuo rahanne? Eikö äitinne sitten tiennytkään mitään niiden olemassaolosta?"

"Kyllä, koska hän puhui niistä minulle kuolinvuoteellaan."

"Hänellä oli varmaankin sitten hyvin pätevät syyt tuon huoneen lukossapitämiseen."

"Niin olikin."

"Millaiset, nuo syyt olivat, Filip?" kysyi Amine vienolla ja hiljaisella äänellä.

"En voi ilmaista niitä, saatte tyytyä siihen kun sanon, että hän pelkäsi muodatta näkyä."

"Millaista näkyä?"

"Hän kertoi isäni näyttäytyneen hänelle siellä."

"Uskotteko sen, Filip?"

"En epäile ollenkaan, Amine, mutta en voi vastata enää useampiin kysymyksiin. Nyt on huoneen ovi auki eikä kenenkään tarvitse pelätä, että hän näyttäytyy jälleen."

"En sitä pelkääkään", vastasi Amine vakavasti, "mutta eikö päätöksenne lähteä merelle johdu jotenkin tuosta seikasta?"

"Voin empimättä tunnustaa teille, että se aiheutuu juuri siitä, mutta nyt pyydän teitä, ettette kyselisi minulta enempää. Olen pahoillani, mutta velvollisuuteni kieltää minua puhumasta muuta."

"Olitte niin innokas saamaan takaisin tuon pyhäinjäännöksen, Filip", sanoi Amine hetkisen kuluttua, "että luulen senkin varmasti yhtyvän jollakin tavoin tuohon salaisuuteen, vai mitä?"

"Vastaan nyt viimeisen kerran kysymykseenne, Amine. Niin, se kuuluu siihen hyvin läheisesti, mutta älkää kyselkö minulta nyt enempää."

"Olette niin muissa ajatuksissa, Filip, ettette ymmärrä minun osoittavan vain teille kohteliaisuutta tiedustellessani asioitanne."

"Kyllä minä ymmärrän ja olenkin teille hyvin kiitollinen siitä. Suokaa minulle anteeksi ja muistakaa, ettei salaisuus ole omani, minusta ainakin tuntuu siltä. Jumala tietää minun toivovan, etten olisi milloinkaan sitä kuullutkaan, sillä se on särkenyt kaikki elämäni toiveet."

Kun Filip katsoi ylös, huomasi hän Aminin katseen kohdistuneen häneen.

"Haluaisitte mielellänne lukea ajatukseni, Amine, ja tutustua salaisuuteeni, vai mitä?"

"Ajatuksenne tahtoisin kyllä tietää, mutta en salaisuuttanne, vaikka olenkin pahoillani, että se painaa

mieltänne niin raskaasti. Se on varmaankin hirvuisen, koska se voi lannistaa niin rohkeankin luonnon kuin teidän."

"Mistä olette saanut rohkeutenne?" kysyi Filip puhuakseen jostakin muusta.

"Olosuhteet tekevät ihmisistä joko rohkeita tahi pelkureita. Sellaiset, jotka ovat tottuneet vaaroihin ja vaikeuksiin, eivät pelkää niitä."

"Missä olette ollut alttiina sellaisille, Amine?"

"En täällä, vaan maassa, jossa synnyin."

"Ettekö halua kertoa minulle elämänne tarinaa, Amine? Voin hyvin säilyttää salaisuuden, jos vain käskette."

"Olette sen jo minulle todistanutkin aivan vasten tahtoani", vastasi Amine hymyillen, "mutta teillä on oikeus tietää jotakin hänestä, jonka hengen olette pelastanut. Kun isäni poikasena matkusti muutamassa kauppalavassaan, ottivat maurit hänet vangiksi ja myivät hänet omassa maassaan orjaksi eräälle lääkärille. Kun isäntä huomasi, että orjalla oli terävä järki, otti hän pojan apulaisekseen ja juuri tuon miehen johdolla oppikin sitten isäni kaiken taitonsa. Hän oli muutamien vuosien kuluttua aivan yhtä taitava kuin hänen opettajiansakin. Mutta tähän tiedätte isäni itaruuden, jota ei voida salata, hän halusi rikastua ja kääntyi muhamedin uskoon, jolloin hän pääsi vapaaksi ja voi ruveta harjoittamaan ammattiaan omaan laskuunsa. Hän otti vaimokseen arabialaisen naisen, muutaman orjantytären, jonka hän oli parantanut, ja asettui asumaan siihen maahan. Minä synnyin, isäni kokosi rikkauksia ja tuli hyvin kuuluisaksi, mutta kun erään päällikön poika kuoli hänen hoidossaan, ruvettiin häntä syyttämään. Hänet julistettiin lainsuojattomaksi, mutta hän onnistui pakenemaan menettämällä kuitenkin koko omaisuutensa. Äitini ja minä seurasimme häntä. Hän pakeni beduiinien turviin ja oli sitten heidän luonaan muutamia vuosia. Siellä totuin nopeihin marsseihin, hurjiin hyökkäyksiin, tappioihin ja pakoon, ja usein näin murhiakin. Mutta kun beduiinit eivät maksaneet isälleni tarpeeksi ja kun hän kuoli päällikön kuolleen, palasi hän Kairoon ja ruvetsi jälleen harjoittamaan ammattiaan. Hän kokosi taas paljon rahaa, mutta saikin sitten ajoissa kuulla, että uusi päällikkö himoitsee niitä. Hän otti osan omaisuudestaan mukaansa ja pakeni muutamassa pienessä laivassa Espanjaan. Hän ei ole kumminkaan saanut pitää rahojaan milloinkaan pitkää aikaa, sillä hänet on aina ryövätty. Nyt on hän taas näiden kolmen vuoden kuluessa, jotka olemme asuneet täällä, koonnut jotakin. Emme olleet kuin vuoden Middleburgissa ja sitten muutimme tänne. Sellainen on elämäni tarina, Filip."

"Kuuluuko isänne vieläkin muhamedin uskokuntaan?"

"En tiedä. Hän ei luullakseni kuulu mihinkään, sillä hän ei ole opettanut minua milloinkaan. Hänen kultansa on hänen jumalansa."

"Entä teidän?"

"Sanon jumalakseni häntä, joka on luonut tämän kauniin maailman — luonnon jumalaa — nimittäkäämme häntä nyt miten vain. Minulla on sellainen tunne, Filip, mutta haluaisin tietää hieman enemmänkin. On olemassa niin paljon erilaisia uskontoja, jotka kaikki luullakseni kuitenkin vievät taivaaseen. Tähän olette kristitty, Filip; onkohan se ainoa oikea uskonto, jokainen sanoo omaa uskoaan oikeaksi, uskoonpa hän sitten mitä tahansa."

"Kristinusko on ainoa oikea, Amine. Kunpa vain uskaltaisin paljastaa kaikki pätevät todistukseni, niin —"

"— en enää epäilisi. Niinkö? Mutta eikö teidän velvollisuutenne ole ilmaista noita todistuksia? Oletteko juhlallisesti vannonut, ettette milloinkaan puhu niistä?"

"En, mutta minulla on kuitenkin sellainen tunne, etten saa tehdä sitä. Nyt kuulen ääniä. Isänne on varmaankin palannut viranomaisien kanssa ja minun täytyy mennä heitä vastaan."

Filip meni alakertaan, mutta Amine jäi paikoilleen ja katsoi hänen jälkeensä.

"Onko mahdollista", sanoi hän sivellen kädellään otsaansa, "että se voi syntyä näin äkkiä? Niin se kumminkin on. Tunnen, että mielummin ja'an surun, jonka hän salaa minulta, vaarat, jotka uhkaavat häntä, niin, itse kuolemankin hänen kuin rauhallisen elämän ja onnen jonkun toisen kanssa. Ja kummallista olisikin, ellen joutuisi sitä tekemäänkin. Illalla muuttaa isäni hänen taloonsa. Rupean heti laittamaan tavaroita kuntoon."

Viranomaiset kirjoittivat muistiin Filipin ja herra Pootsin selitykset, ruumiit tarkastettiin ja huomattiin, että ainakin pari heistä oli hyvin tunnettuja maankiertäjiä. Sitten vietiin raadot pois ja Filip ja herra Poots saivat mennä jälleen Aminin luo. Amine kertoi nyt isälleen Filipin suunnitelman ja Poots

suostui siihen, pääasiallisesti senvuoksi, ettei hänen tarvinnut maksaa vuokraa. He tilasivat vaunut ja samana iltapäivänä vietiin huonekalut, lääkkeet ja suurin osa muustakin irtaimesta uuteen asuntoon. Vasta sitten kuin oli pimeää, nostettiin lääkärin raskas rahakirstu vaunuihin ja Filip istuutui sen viereen suojelemaan sitä. Amine käveli sivulla isänsä kanssa. Oli jo myöhä ilta, kun kaikki saatiin sellaiseen järjestykseen, että voitiin mennä nukkumaan.

VI.

"Tämä huone on siis ollut suljettuna niin kauan", sanoi Amine itsekseen, kun hän seuraavana aamuna paljon ennen Filipin heräämistä meni sinne. Hän katsoi tarkkaavaisesti huonekaluja, ja linnunhäkit vetivät heti hänen huomionsa puoleensa. "Pienet linturaukat!" hän sanoi. "Täällä näyttäytyi siis hänen isänsä hänen äidilleen. Ei — mutta Filiphän sanoo omaavansa todistuksia, että asia on niin. Ja miksi ei isä olisi voinut näyttäytyä? Jos Filip olisi kuollut, iloitsisin saadessani puhutella hänen henkeään, sillä olisihan sekin edes jotakin. Mutta mitä nyt sanonkaan, minähän ilmaisen salaisuuteni! Pöytä on kaadettu ja näyttää aivan siltä kuin se olisi tapahtunut pelosta. Ompelukorin sisältö on lentänyt sinne tänne, tietysti naisellisesta säikähdyksestä. Sen on kyllä rottakin voinut saada aikaan, mutta ajatuksessa, ettei kukaan ihminen ole käynyt täällä vuosikausiin, on kuitenkin jotakin juhlallista. En ihmettele ollenkaan Filipin tunnetta, että joku hirmuinen salaisuus on yhteydessä tämän huoneen kanssa. Mutta se ei saa kuitenkaan enää jatkua. Tahdon ottaa huoneen heti käytäntöön."

Amine, joka oli jo vuosikausia hoitanut isänsä taloutta toimittaen kaikki emännän tehtävät, alkoi heti puhdistaa huonekaluja. Hän pyyhki pois hämähäkin seitit ja vuosien kuluessa kerääntyneen paksun tomukerroksen, kantoi häkit pois, siirsi sohvan ja pöydän nurkasta huoneen keskelle, ja kun hän oli saanut työnsä valmiiksi, näytti huone melko siistiltä ja kodikkaalta auringon paistaessa sisään avonaisesta ikkunasta.

Hän ymmärsi täydellisesti, että ne esineet, jotka olivat tehneet niin voimakkaan vaikutuksen Filipiin, oli vietävä pois. Päätettyään lujasti voittaa hänet omakseen oli tietysti luonnollista, että hän tahtoi tehdä kaikkensa rauhoittaakseen Filipiä. Filip oli jättänyt avaimet lattialle, ja Amine avasi nyt kaapit, puhdisti ovien ruudut ja kirkasti hopeakannuja, kun hänen isänsä tuli huoneeseen.

"Laupias taivas!" huudahti herra Poots. "Ovatko ne kaikki hopeaa? Silloin on kai sekin totta, että hän omistaa monta tuhatta guldenia, mutta missä ne ovat?"

"Älkää välittäkö siitä, isä. Omat rahanne ovat nyt turvassa, ja siitä saatte kiittää Filip Vanderdeckeniä."

"Aivan niin, mutta nyt hän rupeaa asumaan luonamme ja hän syö paljon. Hänen pitää maksaa runsaasti, koska hänellä on niin paljon rahaa."

Amine hymyili halveksivasti, mutta ei vastannut mitään.

"Olen utelias tietämään, missä hän säilyttää rahojaan", sanoi Poots. "Muistaakseni sanoi hän lähtevänsä merelle ensimmäisessä sopivassa laivassa. Kuka pitää huolta hänen rahoistaan hänen poissaollessaan?"

"Minä, isä", vastasi Amine.

"Ah, vai niin? No sen me kyllä varomme, etteivät ne häviä. Laivahan voi joutua haaksirikoon."

"Sinulla ei ole mitään tekemistä siinä asiassa, isä. Varjele sinä vain omaa kultaasi."

Hän pani hopea-astiat takaisin kaappeihin, lukitsi ovet ja otti avaimet mukaansa mennessään valmistamaan aamiaista. Vanhus jäi huoneeseen ja katsoa tuijotti noihin lasiovien takana oleviin kallisarvoisiin esineihin. Hänen silmänsä olivat kuin naulattuina niihin, ja hän mumisi alituisesti: "Kaikki tuo on siis hopeaa."

Kun Filip tuli alakertaan, hämmästytti hän ja tunsikin olevansa kiitollinen huoneessa tapahtuneesta muutoksesta. Hän käsitti heti, kuka sen oli saanut aikaan. Amine toi nyt aamiaisen sisään ja vaikka he eivät puhuneetkaan, sanoivat heidän silmänsä sitä enemmän. Istuutuessaan pöytään näyttikin Filip paljon iloisemmalta ja rauhallisemmalta.

"Herra Poots", sanoi hän lopetettuaan, "aion antaa taloni haltuunne ja toivon teidän viihtyvän täällä."

Puhun tyttärenne kanssa kaikista tarpeellisista korjauksista ennen lähtöäni."

"Aiotte siis poistua luotamme, herra Filip, lähteäkseen merelle. Vieraiden maiden katseleminen mahtaneekin tuntua paljon mukavammalta kuin oleskeleminen täällä kotona. Milloin aiotte matkustaa?"

"Lähden Amsterdamiin tänä iltana sopimaan matkastani, mutta luullakseni tulen vielä takaisin ennen laivaanmenoani."

"Vai tulette te vielä takaisin. Niin, teidänhän täytyy pitää huolta rahoistanne ja muustakin omaisuudestanne. Laskekaa rahanne ja uskokaa ne sitten meidän haltuumme. Missä niitä säilytetään, herra Vanderdecken?"

"Ilmoitan sen kyllä tyttärelle ennen lähtöäni. Viimeistään kolmen viikon kuluttua voitte odottaa minua takaisin."

"Isä", sanoi Amine, "lupasit mennä katsomaan pormestarin lapsia. Sinun pitää lähteä nyt."

"Menenkin heti, mutta haluan ensin kuulla herra Filipin toivomukset. Hänellä on varmaankin paljon sanottavaa minulle ennen lähtöään."

Filip ei voinut olla hymyilemättä muistellessaan, mitä oli tapahtunut silloin kun hän oli ensimmäisen kerran kutsunut herra Pootsin kotiinsa, vaikka nuo muistot herättivät surullisiakin tunteita.

Amine ymmärtäen Filipin mielen toi nyt isänsä hatun, ja herra Poots, joka ei milloinkaan vastustanut tytärtään, lähti, vaikkakin vastahakoisesti.

"Aiotteko todellakin matkustaa niin pian?" kysyi Amine Filipiltä palattuaan huoneeseen.

"Kyllä, Amine, mutta toivon voivani käväistä kotonani ennen lopullista lähtöäni. Ilmoitan teille kuitenkin määräykseni nyt siltä varalta, ettei se kävisikään päinsä. Saanko avaimet?"

Filip aukaisi kaapin alimmaisen osaston ja rahakirstun.

"Tuossa, Amine, ovat rahani. Meidän ei tarvitse laskea niitä, kuten isänne ehdotti. Huomaatte muutenkin minun olleen oikeassa sanoessani omistavani tuhansittain guldeneja. Nyt ne eivät ole minulle miksikään hyödyksi, mutta jos joskus palaan, ostan niillä laivan. Tuleva kohtaloni on minulle aivan tuntematon."

"Mutta ellette palaakaan, mitä sitten?" kysyi Amine vakavasti.

"Siinä tapauksessa saatte ne omaksenne samoin kuin talonkin irtaimistoineen."

"Teillähän on sukulaisia, vai kuinka?"

"Vain rikas eno. Hän auttoi meitä hyvin vähän ollessamme köyhiä eikä hänellä ole lapsiakaan. En ole velkaa hänelle penniäkään eikä hän ole minkään tarpeessa. Maailmassa ei ole muita kuin te, joka on herättänyt minussa myötätuntoa. Toivon, että suhtautuisitte minuun kuin veljeen. Tulen aina pitämään teistä kuin rakkaasta sisaresta."

Amine ei vastannut. Filip otti muutamia guldeneja matkarahoiksi samasta pussista, joka oli ennenkin ollut auki, sulki sitten kaapin ja antoi avaimet Aminelle. Hän aikoi juuri sanoa tytölle jotakin, kun oveen koputettiin ja isä Seysen astui huoneeseen.

"Jumala olkoon kanssanne, poikani, ja teidänkin, lapseni, jota en ole ennen nähnytkään. Otaksun, että olette herra Pootsin tytär."

Amine taivutti päätään vastaukseksi.

"Huomaan, että olette nyt ottanut huoneen käytäntöön, Filip. Olen sitäpaitsi kuullut kaikki eiliset tapahtumatkin. Haluan puhella hetkisen kanssanne, Filip, ja pyydän senvuoksi tätä nuorta neitiä poistumaan niin kauaksi."

Amine meni ja pappi istuutui sohvaan pyytäen Filipiä istuutumaan viereensä. Hän tiedusteli Filipiltä salaisuutta, mutta Filip ei kertonut hänelle sen enempää kuin Aminellekaan. Filip sanoi hänelle aikovansa lähteä merelle ilmoittaen samalla lahjoittaneensa siltä varalta, ettei hän enää palaisikaan, omaisuutensa Aminelle ja tämän isälle. Varojensa suuruutta hän ei kuitenkaan määritellyt. Pappi kysyi sitten häneltä, onko Poots vääräuskoinen, kuten huhut kertovat, jolloin Filip kertoi hänelle sen vähän, minkä hän tiesi, pyytäen samalla, että pappi opettaisi Aminea, joka jo kauan aikaa oli halunnut saada tietoja niistä asioista. Isä Seysen oli siihen hyvin halukas, koska hän selvästi huomasi, millaiset Filipin

tunteet Aminea kohtaan olivat. Herra Pootsin tulo keskeytti heidän keskustelunsa, joka oli kestänytkin melkein pari tuntia. Kun lääkäri näki papin, poistui hän heti huoneesta. Filip huusi silloin Aminin sisään ja pyydettyään Aminelta sellaista palvelusta, että Amine ottaisi papin vastaan niin usein kuin suinkin, siunasi tuo kunnan vanhus heidät molemmat.

"Annoitteko hänelle rahaa, Filip?" kysyi Poots isä Seysenin mentyä.

"En", vastasi Filip. "Olen pahoillani, etten tullut sitä ajatelleeksi."

"Ei, ei, parempi oli, ettette antanut hänelle mitään, sillä rahat ovat arvokkaampia kuin hänen vastalahjansa. Hän ei saa tulla tänne enää."

"Miksi ei, isä", kysyi Amine, "jos herra Filip vain tahtoo? Tämähän on hänen talonsa."

"No siinä tapauksessa kyllä, että herra Filip haluaa, mutta hänhän matkustaa pois."

"Entä sitten? Isä Seysen on tervetullut tänne muutenkin. Hänhän voi tulla puhuttelemaan minua."

"Sinuako, lapseni? Jos hän tulee, en anna hänelle penniäkään, ja silloin lopettaa hän pian käyntinsä."

Filip ei saanut enää tilaisuutta keskustella Aminin kanssa eikä hänellä ollut Aminelle mitään sanottavaakaan. Tunnin kuluttua sanoi Filip jäähyväiset hänelle hänen isänsä läsnäollessa. Poots ei halunnut poistua hetkeksikään heidän luotaan, koska hän vieläkin toivoi, että Filip uskoisi hänelle osankaan noista rahoista, jotka hän jättää kotiinsa.

Parin päivän kuluttua saapui Filip Amsterdamiin ja sai kuulla tiedusteltuaan asianomaisista paikoista, ettei Intiaan lähde ainoatakaan laivaa moneen kuukauteen. Hollantilais-itäintialainen yhtiö oli jo kauan ollut olemassa ja kaikki yksityinen kauppa oli loppunut. Yhtiön laivat lähtivät matkalle ainoastaan sellaiseen vuodenaikaan, jolloin luultiin niiden parhaiten pääsevän Hyväntoivonniemen ympäri. Erään niistä laivoista, joiden oli määrä lähteä seuraavalla kerralla, nimi oli "Ter-Schelling", muudan kolmimastoinen, jota parhaillaan ruvettiin laittamaan kuntoon.

Filip meni kapteenin luokse ja ilmoitti tälle haluavansa ruveta merimieheksi. Kapteeni mieltäytyi Filipiin heti ja kun Filip vielä selityksensä lisäksi, ettei hän halua mitään palkkaa, lupasi maksaa oppirahojakin, pestasi kapteeni hänet toiseksi perämiehekseen luvaten ilmoittaa hänelle ajoissa, milloin laiva on valmis lähtemään. Uskollisena lupaukselleen palasi Filip Aminin luo, jonka kanssa hän siis sai olla vielä kerran yhdessä.

Sivuutamme nyt pari kuukautta, joiden kuluessa herra Poots hoiti virkaansa ja oli niin harvoin kotona, että nuoret ystävämme saivat olla hyvin paljon kahden kesken. Amine vastasi Filipin kuumaan rakkauteen yhtä tulisesti. He aivan jumaloivat toisiaan. Ja kukapa voikaan olla miellyttävämpi kuin rohkea ja lempeä Amine? Kun Filip joskus ajatteli synkkää tulevaisuuttaan, karkoitti Aminin hymy aina hänen surunsa, ja kun Filip katsoi hänen silmiinsä, unhotti hän heti kaikki vaivansa.

Amine ei salannut ollenkaan tunteitaan, vaan paljasti ne epäröimättä. Kun Filip antoi hänelle suukkosen, vastasi hän siihen, ja koska hän oli jaloluontoinen ja luottavainen, tiesi hän onnensa johtuvan vain Filipin rakkaudesta. Eräänä päivänä huomasi isä Seysen, joka oli ahkerasti opettanut Aminea, Filipin kiertävän kätensä tytön vyötäreille.

"Lapseni", sanoi hän, "olen jo jonkun aikaa seurannut käyttäytymistänne tarkkaavaisesti eikä se miellytä minua ollenkaan. Vaikka aikoisittekin mennä naimisiin hänen kanssaan, Filip, kuten luulen, on tuollainen vaarallista. Minun on pakko vihkiä teidät."

Filip suuttui.

"Olenko sittenkin saanut teistä väärän käsityksen, poikani?" jatkoi pappi, vakavasti.

"Ette, hyvä isä, mutta pyydän teitä poistumaan nyt. Tulkaa takaisin huomenna, niin kaikki on silloin selvillä. Mutta ennen sitä pitää minun keskustella Aminin kanssa."

Pappi poistui ja nuoret olivat jälleen kahden. Väri tuli ja meni Aminin poskissa ja hänen sydämensä sykki kovasti, sillä hän tunsu koko elämänsä onnen olevan kysymyksessä.

"Pappi on oikeassa", sanoi Filip istuutuen hänen viereensä. "Tätä ei saa jatkua enää pitempää aikaa. Antaisin paljonkin, jos aina vois olla luonasi, mutta kova kohtaloni ei sitä salli. Tiedät minun rakastavan maatakin, jolla kävelet, mutta en sittenkään voi pyytää sinua vaimokseni enkä osalliseksi onnettomuuteeni."

"Aion sanoa sinulle ajatukseni suoraan, Filip", sanoi Amine. "Sanot rakastavasi minua. En tiedä, miten miehet rakastavat, mutta tiedän kuitenkin omat tunteeni. Olisit hyvin itsekäs ja töykeä, jos hylkäisit

minut nyt, sillä silloin kuolisin. Sanot, että sinun on pakko matkustaa tuon onnettoman salaisuutesi vuoksi. Ehkä sinun pitääkin, mutta enkö voi tulla kanssasi?"

"Kuolemaanko, Amine?"

"Niin, sillä kuolemahan vapauttaa ihmisen kaikista vaivoista. En pelkää kuolemaa, vaan sitä, että menetän sinut. Eikö sitten elämäsi olekaan hänen kädessään, joka on luonut kaiken? Mistä tiedät niin varmasti, että sinun pitää kuolla? Jos sinut, kuten sanot, on määrätty tuollaisen mainehikkaan työn suorittajaksi, ei sinun tarvitse olla suurestikaan peloissasi, että kuolet, ennenkuin olet tehnyt tuon työn. Toivoisin, että tuntisin salaisuutesi, Filip, sillä naisen neuvokkuus voisi ehkä olla sinulle suureksi hyödyksi. Mutta vaikka se ei voisikaan auttaa sinua, niin eikö se soisi sinulle lohtua ja rauhaa, että jakaisit sekä ilon että surun hänen kanssaan, jota sanot rakastavasi niin suuresti?"

"Amine, kalleimpani, syvä rakkautenihan minut juuri paneekin epäröimään. Kuinka iloinen olisinkaan, jos meidät nyt yhdistettäisiin. En tiedä oikein, mitä minun pitää sanoa tahi tehdä. Jos olisit vaimoni, en voisi salata sinulta mitään, mutta en voi mennä naimisiinkaan kanssasi, ennenkuin tiedät salaisuuteni. No niin, panen onneni alttiiksi ja ilmoitan sen sinulle nyt. Saat itse sitten päättää, mitä teet. Mutta muistakin, että taivas on kuullut valani, jota rikkomaan et saa pyytää minua. Jos sinä kuultuasi kertomukseni haluat mennä naimisiin kanssani, suostun siihen. Tahdon olla onnellinen vähän aikaa, Amine, mutta sinä —"

"Kerro minulle heti tuo salaisuus, Filip!" huudahti Amine kärsimättömästi.

Filip kertoi nyt tarkasti kaiken sen, minkä lukija jo tietää. Amine kuunteli häntä vaitiollen ilmeenkään muuttumatta hänen kasvoissaan. Filip lopetti toistamalla hänelle vannomansa valan. "Nyt tiedät kaikki", lisäsi hän surullisesti.

"Miten kummallinen kertomus, Filip", vastasi Amine. "Anna minun katsoa tuota pyhäinjäännöstä. Voiko tässä pienessä kapineessa olla niin paljon voimaa — olin vähällä sanoa — onnettomuutta? En ole vielä niin vahva uudessa uskossani kuin sinä ja isä Seysen. En voi oikein uskoa tähän. Mutta jos nyt otaksumme sen todeksi, tahtoisit sinä ilman valaakin täyttää velvollisuutesi. Älä ajattele minusta niin huonoa, että pyydän sinua luopumaan sellaisesta, mikä on oikein. Ei, Filip, lähde sinä vain hakemaan isääsi, ja jos voit ja hän on apusi tarpeessa, niin pelasta hänet. Älä kuitenkaan luule, että voit suoriutua sellaisesta tehtävästä heti. Jos sinut on vihitty siihen, pelastut kaikista vaaroista, kunnes olet toimittanut sen. Saat palata kotiin monta kertaa ja silloin tahdon voimistuttaa ja rohkaista sinua rakkaudellani. Ja jos Jumala kutsuu sinut pois, kätken rakkaan muistosi sydämeeni. Olet antanut ratkaisun minulle, rakas Filip. Olen omasi ikuisesti."

Amine levitti käsivartensa ja Filip painoi hänet rintaansa vasten. Samana iltana pyysi hän herra Pootsilta hänen kättään ja Poots antoi heti suostumuksensa, kun Filip avasi rahakirstun ja näytti hänelle guldeninsa.

Isä Seysen tuli seuraavana aamuna ja sai tuon luvatus vastauksen. Kolme päivää myöhemmin soivat Terneusen kirkon pienet kellot iloisesti ilmoittaen Amine Pootsin ja Filip Vanderdeckenin avioliitosta.

VII.

Myöhään syksyllä heräsi Filip rakkausunestaan (sillä onko maallisen elämän ilo muuta kuin unta?), kun viesti saapui kapteenilta, jonka mukaan hän oli luvannut lähteä. Kummallista kyllä ei Filip naimisiinmenonsa jälkeen ollut juuri ollenkaan ajatellutkaan tulevaa kohtaloaan, minkävuoksi päivät, viikot ja kuukaudet olivatkin kuluneet nopeasti häiritsemättömässä onnessa. Poots oli kyllä pari kertaa kysynyt, milloin Filip matkustaa, mutta Amine, joka ei voinut nähdä pilveäkään rakastamansa miehen otsalla, oli vastannut isälleen niin jyrkästi, että isä oli vaiennut. Hän tiesi liiankin hyvin isän alhaiset vaikutteet. Vanhuksella oli tapana kuluttaa aikaansa kävelemällä edestakaisin vierashuoneessa ja katselemalla kaappeja, joissa hopeakannut nyt loistivat alkuperäisessä kirkkaudessaan.

Eräänä lokakuun aamuna koputettiin ulko-oveen ja Amine meni aukaisemaan.

"Haluaisin mielelläni puhutella Filip Vanderdeckenia", sanoi vieras kuiskaten.

Mies, joka näin puhutteli Aminea, oli laiha hollantilainen merimies, jonka mäyrännahkalakki oli vedetty syvälle silmille. Hänen piirteensä olivat terävät ja vastenmieliset, kasvot hyvin kalpeat, huulet

verettömät ja hiukset punertavat. Hänellä oli hieman partaakin, mutta muuten oli melkein mahdotonta sanoa, kuinka vanha hän oli. Hän voi yhtä hyvin olla sairaalloinen nuorukainen kuin laiha, mutta voimakas vanhus.

Kummallisinta kuitenkin tuossa miehessä oli hänen silmänsä, joita hänellä oli vain yksi. Oikea silmä oli nimittäin kiinni ja silmämunana nähtävästi poissa, mutta hänen vasen silmänsä oli verrattuna kasvoihin ja päähän tavattoman suuri. Se oli pullistunut ulos kuopastaan, oli kirkas, kostea ja hyvin vastenmielisen näköinen, koska sen luomissa ei ollut ollenkaan ripsejä. Aminen edessä ei ollut ihminen, jolla oli silmä, vaan silmä, johon oli liittynyt ihminen. Se oli niin tärkeä piirre miehessä, ettei kukaan häntä katsolessaan kiinnittänyt huomiotaan mihinkään muuhun. Hän oli pieni, mutta hyvin muodostunut, ja hänen käsiensä koosta ja väristä voitiin nähdä, ettei hän ollut mikään tavallinen merimies. Hänen kasvojensa piirteet olivat terävät, mutta hyvin säännölliset ja vaikka hänen käyttöksensä olikin mieliestelevää, oli siinä jonkinlaista mahdollisuutta. Hänen olennossaan oli sitäpaitsi jotakin salaperäistä, joka herätti pelkoa.

Pyytäessään vierasta sisään tunsu Amine selkäänsä karmivan, vaikka hän ei voinutkaan selittää syytä siihen.

Filip kummastui suuresti nähdessään vieraan, joka heti huoneeseen tultuaan istuutui sohvaan Filipin viereen Aminen entiselle paikalle sanomatta sanaakaan. Kaikki mennyt muistui nyt hänen mieleensä ja hän tunsu, että hänet nyt kutsuttiin lyhyestä onnestaan vaaroihin ja kärsimyksiin. Häntä hämmästytti erittäinkin se, että hän tunsu äkkinäistä vilua, joka vapisutti hänen koko ruumistaan pienen miehen istuessa hänen viereensä. Veri pakeni hänen poskistaan eikä hän voinut sanoa sanaakaan pariin minuuttiin. Silmäpuoli vieras silmäili ympärilleen ja käänsi vihdoinkin katseensa Amineen. Vihdoinkin hän rikkoi hiljaisuuden jonkinlaisella hihittämällä ja sanoi:

"Filip Vanderdecken, hi, hi, ette suinkaan tunne minua?"

"En", vastasi Filip melko vihaisesti.

Pienellä miehellä oli hyvin kummallinen ääni. Se oli jonkunlaista vaimennettua huutoa, joka kaikui korvissa vielä kauan aikaa sen jälkeen kuin hän oli lakannut puhumasta.

"Nimeni on Schriften ja olen muudan Ter Schellingin luotseista", jatkoi hän. "Olen nyt tullut, hi, hi", hän katsahti terävästi Amineen, "riistämään teidät irti rakkaudesta ja", hän kiinnitti nyt katseensa kaappeihin, "muistakin mukavuuksista." Hän nousi ja polki lattiaa. "Vien teidät nyt pois lujalta maakamaralta, hi, hi, ehkä märkään hautaan. Miten hauskaa!" lisäsi hän nauraen ja katsoen erikoinen ilme kasvoillaan ainoalla silmällään Filipiin.

Filip aikoi ensi työkseen heittää ulos vastenmielisen vieraansa, mutta Amine ymmärtäen hänen ajatuksensa pani käsivartensa ristiin rinnalleen, asettui pienen miehen eteen, katsoi häneen halveksivasti ja sanoi:

"Meidän kaikkien pitää kestää kohtalomme, hyvä mies, ja kuolema korjaa satonsa, elimmepä sitten maalla tahi merellä. Mutta Filip Vanderdecken ei tule milloinkaan niin kalpeaksi kuin te, vaikka hänellä olisikin kuolema silmiensä edessä."

"Niinkö", vastasi Schriften hämmästyen nähtävästi nuoren ja kauniin naisen kylmästä päättäväisyydestä. Hän käänsi sitten katseensa uuninreunustalla olevaan hopeiseen neitsyt Marian kuvaan ja jatkoi: "Huomaan, että olette katolilainen, hi, hi."

"Niin olenkin", vastasi Filip, "mutta mitä se teihin kuuluu? Milloin laiva lähtee?"

"Viikon kuluttua, hi, hi... Todellakin lyhyt aika matkavalmistuksiin ja jäähyväisten sanomiseen, vai mitä?"

"Siinä on enemmänkin kun tarpeeksi", vastasi Filip nousten sohvalta.

"Ilmoittakaa kapteenillenne, että tulen määrättyyn aikaan. Tule, Amine, emme saa hukata enää ollenkaan aikaa."

"Emme kyllä", vastasi Amine, "mutta velvollisuutemme on osoittaa ensin vieraanvaraisuutta. Herra, saanko tarjota teille joitakin virvokkeita matkanne jälkeen?"

"Tästä päivästä kahdeksan päivän kuluttua", sanoi Schriften Filipille vastaamatta Aminen kysymykseen. Filip nyökäytti päätään ja pieni mies pyörähti kantapäällään, poistui huoneesta ja oli hetkisen kuluttua kadonnut näkyvistä.

Amine vaipui takaisin sohvalle. Hän oli kyllä rohkea, mutta tämä ilmoitus, että hänen lyhytaikainen onnensa nyt oli lopussa, oli tullut liian äkkiä. Silmäpuolen lähetin olennossa ja puheessa ilmenevä

vahingonilo, jolla hän tahtoi kuin näyttää tietävänsä enemmän kuin muut, hämmensi häntä ja Filipiä ja teki heidät levottomiksi. Amine ei itkenyt, vaikka hän kätkikin kasvonsa käsiinsä Filipin kävellessä horjuen huoneessa sinne tänne. Hänen mieleensä muistui nyt jälleen hetki, jolloin hän löysi kirjeen ompeluksen alta.

He olivat nyt molemmat heränneet nykyisestä onnenunestaan ja heitä värisytti heitä odottava hirveä tulevaisuus. Filip sai kuitenkin takaisin luonnollisen tyyneytensä muutamien minuuttien kuluttua. Hän istuutui puristaen Aminen syliinsä. He eivät puhuneet mitään, sillä he tiesivät liiankin hyvin toistensa ajatukset, vaan koettivat rohkaista luontonsa karaistaakseen sydämensä kestäämään pian tapahtuvaa eroa.

Amine rikkoi vihdoinkin hiljaisuuden ja sanoi:

"Lähetti ei ollut varmaankaan kotoisin tästä maailmasta, Filip. Eikö sinusta tuntunut, että hänestä uhoi kuin kuoleman kylmyyttä, kun hän istui vieressäsi? Minä ainakin tunsin sellaista hänen tullessaan sisään."

Filip, joka oli ajatellut samoin kuin Aminekin, mutta ei ollut halunnut säikähdyttää häntä, sanoi hämillään:

"Ei, Amine, kuvittelet vain, koska hän tuli niin äkkiä ja odottamatta ja käyttäytyi niin kummallisesti. Koska hän on raajarikko ja senvuoksi ehkä kadehtii muita ihmisiä, on hänestä tullut pahansuopa ja vahingoniloinen. Häneltä on kielletty kaikki aviollinen onni kokonaan, sillä ei kukaan nainen voi hymyillä tuollaiselle ihmiselle. Hänen sappensa rupesi kiehumään, kun hän näki niin paljon kauneutta toisen sylissä, ja hän tunsu vahingoniloa saadessaan tuoda perille viestin, jonka hän tiesi tekevän lopun häneltä itseltään kielletyistä nautinnoista. Saat olla aivan varma, rakkaani, ettei se ollut mitään muuta."

"Ja vaikka otaksumiseni olisikin oikea, ei se vaikuta ollenkaan asiaan", vastasi Amine. "Mikään ei voi tehdä asemaasi toivottomammaksi kuin se jo entuudestaan on. Mutta, Filip, nyt kun olen vaimosi, pelkään enemmän kuin puolisoaksesi ruvetessani. En ymmärtänyt silloin täydellisesti tämän eron aiheuttamaa katkeruutta. Älä sentään pelkää", jatkoi hän laskien kätensä sydämelleen, "sillä olen valmistunut kaikkeen ja olen ylpeä siitä, että mieheni on valittu niin mainehikkaan työn tekijäksi. Et suinkaan ole erehtynyt kutsumuksestasi, Filip?"

"En, Amine. En ole erehtynyt kutsumuksestani, en rohkeudestani enkä valitsemastani vaimosta", vastasi Filip surullisesti puristaen Aminen syliinsä. "Taivaan tahto on sellainen."

"No tapahtukoon se sitten", sanoi Amine ja nousi. "Nyt ovat ensimmäiset tuskat ohi, Filip, ja tunnenkin jo olevani rohkeampi. Aminesi tietää velvollisuutensa. On kuitenkin hirveää ajatella, ettei ole enää jäljellä muuta kuin viikko."

"Toivon, että se lyhenisi päiväksi, vaikka sekin tuntuisi jo liian pitkältä", vastasi Filip. "Tuo silmäpuoli paholainen tuli liian aikaisin."

"Älä puhu niin, Filip, sillä olen kiitollinen hänelle tästä viikosta, jonka kuluessa saan totuttautua olemaan vailla onneani. Jos tahtoisin vaivata sinua kyynelillä, rukouksilla ja moitteilla, riittäisi kyllä päiväkin, mutta Aminesi tuntee velvollisuutensa paremmin. Voit lähteä kuin ritarit muinoin vaaralliseen seikkailuun, ehkä kuolemaankin, mutta Amine haluaa näyttää rakkautensa sinulle varustamalla sinut aseilla, ja hän voi katsella lähtöäsi täynnä toivoa, että joskus ainakin palaat. Viikko on pitkä aika, Filip, kun se käytetään oikein. Keskustelemme, Filip, ja minä kätken kaikki sanasi rakkaaseen muistooni, sillä poissaollessasi voin ravita niillä lempeäni yksinäisyydessäni. Ei, Filip, kiitän Jumalaa, että meillä on vielä viikko jäljellä."

"Niin teen minäkin, Amine, ja kun oikein ajattelemme, tiesimme tämän jo ennakolta."

"Mutta rakkauteni oli niin voimakas, että unhotin kaiken muun."

"Sen täytyy kuitenkin elää paljaista muistoista poissaollessani."

Amine huokaisi. Heidän keskustelunsa keskeytyi nyt Pootsin tullessa huoneeseen. Huomattuaan Aminen muuten niin loistavissa kasvoissa tapahtuneen muutoksen huudahti hän:

"Pyhä profeetta, mitä nyt on tapahtunut?"

"Vain se, minkä kaikki tiesimme jo ennakolta", vastasi Filip.

"Matkustan nyt, sillä laiva lähtee viikon kuluttua."

Ukon kasvojen ilme muuttui kummallisen iloiseksi, mutta hän koetti salata tunteitaan Aminen ja hänen miehensä läsnäollessa.

"Olipa se todellakin huono uutinen!"

Kumpikaan ei vastannut, vaan poistuivat huoneesta.

Sivuuttakaamme nyt tämä viikko, joka käytettiin kaikenlaisiin matkavalmistuksiin. Emme voi kertoakaan, kuinka hyvin Amine salasi tunteensa ja kuinka hirveästi häntä kiusasi ajatus, että hänen pitää erota rakkaasta miehestään. Emme osaa kuvailla niitäkään vastakkaisia tunteita, jotka raivosivat Filipin rinnassa. Viikko oli pitkä heille molemmille, vaikka heistä tuntuikin, että aika lensi siivillä. Molemmat tunsivat melkein helpotusta, kun lähtöpäivä vihdoinkin koitti, sillä nyt he voivat paljastaa nuo tunteensa, joita he niin kauan toistensa vuoksi olivat salanneet.

"Filip", sanoi Amine heidän istuessaan vierekkäin ja syleillessään toisiaan, "rauhoitun vasta sitten kuin olet lähtenyt, sillä en unhot, että tämä ilmoitettiin minulle ennen naimisiinmenoani. Lupaa näyttäytyä minulle, jos kuolet. Istun tuossa sohvassa enkä ollenkaan pelkää haamuasi. Ilmoita minulle vain jotenkin, että olet kuollut. Silloin tiedän, ettei minulla ole maailmassa enää mitään, jonka vuoksi minun kannattaisi elää, ja ainoa toivoni tulee sitten vain olemaan, että pian saan muuttaa luoksesi autuaitten asuntoihin, Filip. Lupaa minulle se, Filip."

"Lupaan sinulle sen sellaisella edellytyksellä, että Jumala sen sallii. Mutta, Amine —" hänen huulensa vapisivat, "en voi viipyä täällä enää pitempää aikaa."

Amine katsoi mieheensä tummilla silmillään. Hän ei voinut puhua ja hänen kasvonsa vääntyivät, luonto ei voinut enää vastustaa tätä tunteitten tulvaa ja hän vaipui pyörtyneenä miehensä syliin. Kun Filip aikoi suudella häntä viimeisen kerran, huomasi hän sen.

"Nyt hän ei tunne mitään", sanoi hän laskien hänet sohvalle, "mutta hän herää kyllä tarpeeksi pian suruunsa."

Hän huusi nyt herra Pootsin huoneeseen Aminen avuksi, tarttui hattuunsa, suuteli viimeisen kerran tulisesti vaimonsa otsaa ja kiiruhti pois. Hän katosi näkyvistä paljon ennen Aminen tointumista.

VIII.

Ennenkuin seuraamme Filip Vanderdeckenin tuolle uhkarohkealle matkalle, on tarpeellista, että palautamme lukijan muistiin ne olosuhteet, jotka olivat pakottaneet yritteliäitä hollantilaisia purjehtimaan noihin itäisiin maanosiin, jotka viime aikoina olivat osoittautuneet sellaisiksi pohjattomiksi rikkaudenlähteiksi.

Kun Kaarlo Suuri hallittuaan melkein koko Eurooppaa meni luostariin, jakoi hän valtakuntansa Ferdinandin Itävallan ja Filip Espanjan ja Alankomaat. Hollantilaiset olivat suurimmaksi osaksi väärauskoisia ja senvuoksi Filip lähetti Alban herttuan todistamaan heille, että on parempi antaa polttaa itseään hieman tässä maailmassa kuin kärsiä sellaisia tuskia iankaikkisesti tulevassa elämässä. Tämä aiheutti sodan, joka kesti noin kahdeksan vuotta, ja loppui siten, että Alankomaat julistettiin riippumattomiksi. — Mutta nyt pitää meidän palata hieman takaisin.

Vasco da Gaman löydettyä tien Intiaan Hyväntoivonniemen ympäri pitivät portugalilaiset yksinoikeutenaan nauttia sen suomia etuja. He puolustivat noita oikeuksiaan tarmokkaasti eikä ainoakaan yksityinen kauppalaiva uskaltanut ajatellakaan vastarintaa, mutta vuonna 1577 lähetettiin amiraali Draken komentama englantilainen laivasto sinne ja toukokuussa vuonna 1580 palasi tämä rohkea merimies takaisin Englantiin tehtyään onnellisen matkan Intiaan. Hän toi suuria rikkauksia tullessaan tehtyään hyvin edullisia sopimuksia Molukkien kuninkaan kanssa. Cavendish ja useat muut seurasivat hänen esimerkkiään, ja englantilais-itäintialainen yhtiö perustettiin ja hallitus vahvisti sen säännöt jonkun ajan kuluttua.

Hollantilaisten ollessa Espanjan alamaisia hakivat he Lissabonista Idän tavaroita ja levittivät niitä sitten kaikkialle Eurooppaan, mutta tultuaan riippumattomiksi alkoivat he itse varustaa retkikuntia Intiaan. Heillä oli onni mukanaan ja vuonna 1602 perusti hallitus samanlaisen yhtiön kuin englantilaisetkin.

Tämän kertomuksen alkaessa olivat englantilaiset ja hollantilaiset jo purjehtineet enemmän kuin puoli vuosisataa Intian merillä, portugalilaisten menettäessä melkein kaiken vaikutusvaltansa niiden ystävällisten sopimusten vuoksi, joita heidän kilpailijansa olivat tehneet Idän hallitsijoiden kanssa, jotka

olivat saaneet kärsiä paljon portugalilaisten itaruudesta ja julmuudesta.

Vaikka hollantilaiset olivatkin suuressa kiitollisuuden velassa englantilaisille heidän avustaan vapaussodan kestäessä, ei heidän kiitollisuutensa näyttänyt kuitenkaan voivan sivuuttaa Hyväntoivonnientä, sillä sen toisella puolen tappelivat englantilaiset, hollantilaiset ja portugalilaiset keskenään ja anastivat toistensa laivoja väkevämmän oikeudella. Emämaiden väliintulo oli silloin tällöin tarpeen, mutta edellämainittuun aikaan asti oli tämä väliintulo supistunut noottien vaihtoon, sillä oli selvää, että kaikki olivat väärässä.

Vuosi sen jälkeen kuin Cromwell anasti Englannin kruunun, julisti hän Hollannille sodan osaksi senkinvuoksi, että hollantilaiset olivat tappaneet hänen lähettiläänsä. Blake ja Van Tromp kohtasivat toisensa ja taistelut muodostuivat hyvin verisiksi. Kumpainkin puolue luuli olevansa voitolla, mutta lopullinen rauha solmittiin vasta vuonna 1654, jolloin hollantilaisten oli pakko luvata tervehtiä jokaista englantilaista laivaa avoimella merellä. He suostuivat siihen mielellään, koska se ei maksanut mitään.

Nyt kun tiedämme asioiden tilan, voimme aloittaa uudestaan.

Heti Amsterdamiin tulonsa jälkeen osti Filip lujat ohuet teräsketjut korvatakseen sillä sen ohuen nauhan, josta pyhäinjäännös oli ennen riippunut. Tehtyään sen kiiruhti hän tavaroineen Ter Shellingiin. Hän ei ollut unhottanut rahasummaa, jonka hän oli luvannut maksaa kapteenille siitä, että häntä laivassa kohdeltaisiin oppilaana eikä matruusina. Laiva oli ankkurissa muiden Intiaan lähtevien laivojen joukossa. Kapteeni, jonka nimi oli Kloots, otti hänet ystävällisesti vastaan, näytti hänelle hytin, jossa hän saisi asua, ja laskeutui sitten ruumaan tarkastamaan tavaroiden sijoittamista jättäen Filipin kannelle omiin ajatuksiinsa.

"Tässä laivassa siis", sanoi Filip katsellen sitä, "pitää minun tehdä ensimmäinen yritykseni, joka ehkä on oleva viimeisenikin. Kuinka vähän aavistavatkaan uudet toverini suunnitelmistani! En matkusta uteliaisuudesta enkä ansaitakseni rahaa, vaan hakeakseni kuollutta. Mutta voinko kohdata sen vaaratta minulle itselleni ja muille, joiden kanssa purjehdin? Voin tuskin uskoa sitä, sillä en suinkaan saata yhtyä häneen muuten kuin kuolemassa. Merimiehet ovat taikauskaisia ja jos he tietäisivät hirveät suunnitelmani, eivät he varmastikaan huolisi minua mukaansa. Taivas yksin voi ratkaista tämän arvoituksen eikä minulla ole muuta neuvoa kuin olla kestävä."

Sitten muistui Amine hänen mieleensä ja hän seiso i kauan paikoillaan vaipuneena ajatuksiinsa.

"Eiköhän olisi jo parasta, että menisitte hyttiinne", sanoi vihdo i n joku lempeästi ja Filip heräsi säpsähtäen unelmistaan.

Puhuja oli Hillebrant, ensimmäinen perämies. Hän oli pienehkö, mutta solakka kolmikymmenvuotias mies. Hänellä oli kauniit kasvot, pellavanvärinen tukka ja siniset silmät, ja vaikka hän ei ollutkaan merimiehen näköinen, ymmärsi hän ammatinsa salaisuudet paremmin kuin moni muu.

"Kiitoksia", vastasi Filip. "Unhotin todellakin, missä olen. Hyvää yötä ja paljon kiitoksia."

Ter Schelling oli rikattu fregatiksi ja sen kantavuus oli neljäsataa tonnia. Sen pohja oli melkein lattea ja laidat lähenivät vesirajan yläpuolella niin paljon toisiaan, ettei ylimmäinen kansi ollut puoleksikaan niin leveä kuin ruuma. Koska kaikki laivat olivat asetetut, ei kannella ollut mitään lastia, vaan kummallakin laidalla oli kuusi tykkiä. Niiden portit olivat pienet ja pitkulaiset, ja keula- ja peräkansi olivat paljon korkeammalla muuta laivaa. Keulakannella oli ranapalkkien takana toinen pieni kansi, jota sanottiin kanssin katoksi. Puolikannella oli hytti, joka kohosi paljon veden pintaa korkeammalle. Kokkapuu oli tavattoman korkea ja oli enemmän neljänneen maston näköinen, semminkin kun siinä oli pari purjeraakaa. Puolikannen ja lautakäytävien syvennyksiin oli kiinnitetty aseita, jollaisia ei enää käytetä, mutta joita silloin sanottiin hakapyssyiksi ja joilla voitiin ampua kaikkiin suuntiin. Mesaanimaston takana oleva purje oli kiinnitetty purjearpaan. Tämän kuvauksen jälkeen tarvinnee meidän tuskin lisätä, että laivan omituinen rakenne lisäsi melkoisesti pitkän matkan aiheuttamia vaaroja, vaikka se siten rikattuna voikin purjehtia melkoista vauhtia hyvässä myötätuudessa. Tuollaiset laivat ovat kuitenkin huonoja hankatuudessa purjehtijoita ja jos tuuli sattuu painamaan ne lähelle rantaa, ovat ne melkein aina mennyttä kalua. Ter Schellingin miehistöön kuuluivat kapteeni, kaksi perämiestä, kaksi luotsia ja viisiviidettä matruusia. Hytin alla oleva kajuutta oli varattu ylitarkastajalle, joka ei ollut tullut vielä laivaan. Suuren kannen kajuutta oli taasen tarkoitettu kapteenille ja perämiehille, jotka muodostivatkin laivan koko päällystön.

Kun Filip heräsi seuraavana aamuna, olivat märssypurjeet jo ylhäällä ja ankkuria nostettiin. Muutamat toiset laivat suuntasivat jo kulkunsa merelle pullistunein purjein. Ilma oli kaunis ja Filip tuns i olevansa hyvin virkeä.

Kapteeni Kloots seiso i hytin katolla ja katseli kaupunkiin päin pienellä kiikarilla. Hänellä oli päässään ketunnahkalakki, jonka alta näky i punaisen yömyssyn laita. Punaisesta plyyssistä valmistetussa liivissä

oli kiiltävät metallinapit, alimmainen takki oli viheriä, mutta päällimmäinen pitempi oli tehty karkeammasta sinisestä kankaasta. Housut olivat mustat, sukat vaaleansiniset ja kengissä oli suuret hopeasoljet. Vyötäreillä oli leveä vyö, joka piti kiinni melkein polviin asti ulottuvaa poimutettua purjekangasesiliinaa. Vyöstä riippui vielä hainnahkainen tuppi, jossa oli suuri leveäteräinen veitsi.

Hänen pituutensa oli sopusoinnussa hänen lihavuuteensa. Kasvot olivat soikeat ja pienet verrattuina muuhun ruumiiseen. Hänen harmaat hiuksensa liehuivat tuulessa ja hänen suoran nenänsä nipukka oli tulipunainen viinan ja pienessä äkkiväärässä palavan tupakan vaikutuksesta. Vain silloin kun hän jakoi käskyjään tahi sulloi siihen uutta tupakkaa, otti hän sen hampaistaan.

"Hyvää huomenta, poikani", sanoi kapteeni. "Myöhästymme, koska ei ylitarkastaja suvaitse tulla laivaan. Vene on ollut maissa odottamassa häntä jo tunnin. Joudumme näin ollen viimeiseksi koko laivastosta. Toivon, että yhtiö sallisi meidän purjehtia ilman noita hienoja herroja, joista meillä ei ole muuta kuin vastusta."

"Mitä hänellä on tekemistä laivassa?" kysyi Filip.

"Heidän pitää pitää silmällä lastia ja huolehtia sen myynnistä, ja elleivät he sekautuisi muuhun, ei siitä olisi mitään sanomista. Mutta he tukkivat nenänsä joka paikkaan eivätkä muusta välitä kuin omasta mukavuudestaan. He ovat kuin kuninkaita laivoissamme emmekä me uskalla kohdella heitä huonosti, koska sellainen voisi olla vahingoksi meille seuraavalla kerralla, kun laivaa laitetaan lähtökuntoon. Yhtiö vaatii, että nuo miehet otetaan vastaan kaikilla mahdollisilla kunnianosoituksilla. Ammumme aina viisi kunnianlaukausta silloin kun he tulevat laivaan."

"Tunnetteko tämän odottamanne herran jo entuudestaan?"

"Ainoastaan kuulopuheista. Eräs tuttu kapteeni, jonka mukana hän ennen on ollut, sanoi häntä hyvin pelkuriksi ja pöyhkeäksi."

"Kunpa hän nyt vain tulisi", sanoi Filip, "sillä haluaisin jo lopultakin lähteä."

"Teillä on varmaankin kummallinen matkustamishalu, poikani. Olen kuullut, että teillä on kaunis koti ja hyvin miellyttävä vaimo."

"Haluan katsella hieman maailmaa. Opittuani merimiesammatin ostan laivan ja kokoan itselleni omaisuuden."

"Niin, merellä voidaan kyllä ansaita omaisuuksia, mutta voidaan niitä siellä menettääkin", vastasi kapteeni. "Jos voisin vaihtaa tämän aivan kauniiseen taloon ja muutamiin tuhansiin guldeneihin, että voisin pitää sen kunnossa, ette näkisi minua enää tällä paikalla. Olen kiertänyt Hyväntoivonniemen kahdesti, mutta kolmas kerta voi olla onnettomampi."

"Onko se niin vaarallinen paikka?"

"Niin vaarallinen kuin miksi merivirrat, kalliot, hiekkamatalikot, myrskyt ja korkea aallokko voivat sen tehdä, ei sen kummempi. Silloinkin kun laiva on ankkurissa niemen tällä puolen olevassa lahdessa, ei sen miehistö voi olla hetkeäkään levollinen pelosta, että kettinki katkeaa ja laiva ajautuu merelle tahi rannikolle villien saaliiksi, ennenkuin ennätetään tehdä mitään sen pelastamiseksi. Mutta sitten kuin niemi on sivuutettu onnellisesti, läikkyvät aallot iloisesti auringonpaisteessa ja voidaan purjehtia viikkokausia pilvettömän taivaan alla myötätuulessa tarvitsematta koskeakaan kuutteihin."

"Mihin satamiin poikkeamme, herra kapteeni?"

"En voi sitä varmasti sanoa. Persian lahden rannalla olevaan Gambruniin kokoutuu kai koko laivasto ensimmäisen kerran. Siellä eroamme. Toiset purjehtivat suoraan Bantamiin Javan saarelle toisten kulkiessa pitkin rannikkoa ja vaihtaessa itselleen kamferttia, gummia, vahaa, kultaa ja norsunluuta. Jos meidät määrätään sinne, pitää teidän olla hyvin varovainen seurustelussanne alkuasukasten kanssa, herra Vanderdecken. He ovat julmia ja viekkaita, ja heidän käyrät veitsensä ovat teräviä ja myrkytettyjä. Minulla on ollut tuimia otteluja englantilaisten ja portugalilaisten kanssa noissa salmissa."

"Mutta mehän olemme nyt solmineet rauhan kaikkien kanssa."

"Niin olemmekin, poikani, mutta sitten kuin olemme sivuuttaneet niemen, emme voi luottaa tuollaisiin asiakirjoihin, jotka on allekirjoitettu kotona. Englantilaiset ahdistavat meitä kovasti, mihin ikinä vain menemmekään. Meidän täytyy pitää heidät aisoissa ja laivastomme onkin luullakseni näin hyvin varustettu senvuoksi, että pelätään vihollisuuksia."

"Kuinka kauan luulette matkamme kestävän?"

"Se riippuu asianhaaroista. Pari vuottakin ehkä, mutta voimme suorittaa sen lyhyemmässäkin ajassa, ellei meitä viivytellä satamissa ja käytetä sotatarkoituksiin."

"Kaksi vuotta", ajatteli Filip. "Kaksi vuotta poissa Aminen luota."

"Ah, poikani, pari vuotta ei ole hyvinkään pitkä aika", sanoi kapteeni Kloots huomattessaan Filipin otsan synkistyvän. "Olin kerran poissa viisi vuotta ja minulle kävi onnettomasti, sillä tullessani kotiin ei minulla ollut mitään, ei laivaakaan. Minut lähetettiin Bengaalien lahden itärannikolla sijaitsevaan Chittagongiin ja laivani oli kolme kuukautta ankkurissa satamassa. Maan päälliköt eivät sallineet minun lähteä, he eivät suostuneet vaihtamaan tavaroitani eivätkä sallineet minun purjehtia muille markkinoille. Olin vienyt ampumavarani maihin, joten en voinut ryhtyä vastarintaan. Madot nakersivat laivani pohjan reikiä täyteen ja se vajosi ankkuripaikalleen. He tiesivät sen tapahtuvan ja siten saivat he lastini sellaiseen hintaan kuin he itse halusivat. Muudan toinen laiva toi meidät sitten kotiin. Jos minua olisi silloin kohdeltu rehellisemmin, ei minun olisi pakko lähteä nyt mukaan. Tuloni ovat nyt pienet, sillä yhtiö on kieltänyt kaiken kaupan omaan laskuun. Mutta tuolla hän nyt vihdoinkin tulee! He ovat vetäneet lipun tankoon ja lähteneet matkalle. Herra Hillebrant, katsokaa, että miehet ovat valmiit laukaisemaan tykkinsä ylitarkastajan kunniaksi."

"Mitähän tässä minä rupeaisin tekemään?" kysyi Filip. "Voinko olla jollakin tavoin hyödyksi?"

"Ette paljonkaan, ellemme saa myrskyä, jolloin kaikki käsivarret ovat tarpeen. Teidän pitää ensin katsella ja oppia, mutta ettei aikanne tulisi pitkäksi, saatte kopioida kauniisti yhtiölle jätettävän päiväkirjan ja auttaa minua monella muullakin tavalla heti kun olette tointunut merikivusta, josta useimmat ensi matkan miehet saavat kärsiä. Lääkkeeksi suosittelen kovasti vyötäreillenne sidottua huivia, joka painaa vatsan sisään, ja ryyppyjä, joita saatte kallistaa pullostani milloin vain haluatte. Mutta nyt pitää meidän ottaa vastaan mahtavan yhtiömme virkamies. Herra Hillebrant, käsketään miesten laukaista tykit."

Se tehtiin ja kun savu haihtui, sousti vene pitkä lippu viiltäen vettä laivan viereen. Filip katseli uteliaasti ylitarkastajaa, joka jäi veneeseen, kunnes joukko laatikoita, joissa olivat yhtiön nimikirjaimet ja muut merkit, oli nostettu kannelle. Sitten vasta suvaitsi tarkastaja kiivetä laivaan.

Hän oli pieni laiha mies, jonka kasvot olivat kuihtuneet. Hänen päässään oli kullalla koristettu kolmikulmainen hattu ja sen alta riippuivat tuuhean peruukin kiharat hartioille. Hänellä oli punainen samettitakki, jonka reunukset olivat hyvin leveät, ja valkoisiin silkkiliveihin, jotka ulottuivat melkein polviin asti, oli kirjailtu värikkäitä kukkia. Housut olivat mustaa satiinia ja valkoiset sukat olivat silkkiä. Kun tähän vielä lisätään polvien kohdalla ja kengissä olevat kultasoljet, pitsikalvosimet ja hopeahelainen keppi, voi lukija jo ymmärtää, millainen herra Jacob Janz Van Stroom, tämän kunnioitettavan yhtiön Ter Schellingiin lähettämä ylitarkastaja oli.

Hän katseli ympärilleen laivan kapteenin, perämiesten ja matruusien seisoessa kunnioittavan matkan päässä avopäin. Vaikka hän olikin hyvin hullunkurisen näköinen, ei ketään naurattanut, sillä herra Van Stroom oli yhtiön ylitarkastaja ja hyvin mahtava mies.

Pyydettyään, että hänet ohjattaisiin kajuuttaan, sillä hänellä ei näyttänyt olevan ollenkaan halua viipyä kannella, seurasi hän kapteenia sinne. Nyt vedettiin ankkuri lopullisesti ylös, purjeet pingoitettiin ja ankkuria alettiin juuri kiinnittää paikoilleen, kun ylitarkastajan kajuutasta rupesi kuulumaan kovaa soittoa.

"Mikähän siellä nyt on hätänä?" sanoi kapteeni. "Herra Vanderdecken, menkää katsomaan."

Filip lähestyi kajuuttaa kellon soidessa ja kun hän avasi oven, näki hän ylitarkastajan olevan pöydällä ja kiskovan sen kohdalla olevaa kellonnuoraa suunniltaan pelosta. Hänen peruukkinsa oli pudonnut ja paljaine päälakineen näytti hän hyvin naurettavalta.

"Mikä teitä vaivaa, herra?" kysyi Filip.

"Mikäkö minua vaivaa!" karjaisi herra Van Stroom. "Kutsukaa miehet tänne pyssyineen. Kiiruhtakaa, herra! Onko tarkoitus, että minut tapetaan, revitään palasiksi ja niellään? Herran nimessä, herra, älkää töllistelkö siinä, vaan tehkää jotakin. Nyt se kiipeää tänne pöydälle. Herra meitä hyvästi siunatkoon!" huusi hän vapisten pelosta.

Filip, joka oli koko ajan katsonut vain herra Van Stroomia, silmäsi nyt osoitettuun suuntaan ja huomasi suureksi hämmästyksensä pienen karhun, joka leikki ylitarkastajan peruukilla. Se piti sitä kypäläänsä välissä, pudisteli sitä ja painoi joskus turpansa siihen. Hän säpsähti nähdessään sen, mutta ajateltuaan hetkisen ymmärsi hän, että se on nähtävästi kesy, sillä muuten se ei olisi saanut kuljeskella irti laivassa.

Häntä ei kuitenkaan ollenkaan haluttanut lähestyä sitä, koska hän ei tuntenut sen luonnetta, mutta lopulta tuli kapteeni kajuuttaan ja pelasti hänet pulasta.

"Mitä haluatte, herra?" kysyi hän. "Ah, Johannesko täällä onkin!" jatkoi hän menen karhun luo, jolta hän riisti peruukin potkaistuaan sitä ensin. "Ulos kajuutasta, Johannes, heti paikalla!" huusi hän potkien karhua niin kauan, että se lähti pakoon ovesta. "Herra Van Stroom, olen hyvin pahoillani. Tässä on peruukkinne. Sulkekaa ovi, herra Vanderdecken, ettei se pääse takaisin, sillä se pitää minusta paljon."

Heti kun ovi oli saatu kiinni herra Stroomin ja hänen pelkonsa aiheuttajan välillä, liukui pieni mies paikoiltaan pöydän vieressä olevaan korkeaselustaiseen tuoliin, järjesti peruukkinsa sekaisin menneet kiharat, sijoitti sen jälleen päähänsä, suoristi pitsikalvosimiaan ja sanoi:

"Herra Kloots, mikä on tarkoitus tällä kunnioituksen puutteella yhtiön ylitarkastajaa kohtaan?"

"Hyvänen aika, eihän tässä ole tapahtunut mitään sellaista! Kuten näitte, oli se vain pieni karhu, joka on hyvin kiltti vieraillekin. Kun se oli kolmen kuukauden vanha, ostin sen omakseni. Tästä saamme syyttää vain muistamattomuuttamme. Perämies Hillebrant sulki sen tänne kajuuttaan, ettei se olisi tiellä työn kestäessä, mutta sitten hän unhottikin sen kokonaan. Olen hyvin pahoillani, herra Van Stroom, mutta sitä ei päästetä enää tänne, ellette halua leikkiä sen kanssa?"

"Leikkiäkö sen kanssa? Minäkö, yhtiön ylitarkastaja, ryhtyisin nyt leikkimään karhun kanssa? Herra Kloots, teidän pitää heti heittää elukka mereen."

"Pidän siitä niin paljon, etten suostu täyttämään käskyänne, herra Van Stroom. Lupaan, ettei se enää milloinkaan vaivaa teitä."

"Siinä tapauksessa, kapteeni Kloots, saatte vastata asiasta yhtiölle, sillä aion ilmoittaa tästä johtokunnalle. Sopimuksenne yhtiön kanssa julistetaan mitättömäksi eikä rahtiosuuttanne makseta."

Kloots oli, kuten useimmat hollantilaiset, hyvin itsepäinen ja ylitarkastajan mahtava käytös ärsytti häntä. "Sopimuksessani ei ole sanaakaan siitä, etten saa ottaa eläimiä laivaan", väitti hän.

"Seuraan yhtiön sääntöjä", sanoi Van Stroom nojautuen taaksepäin tuolissaan tärkeän näköisenä. "Niiden mukaan pitää teidän ottaa laivaanne vieraita ja harvinaisia eläimiä, kuten leijonia, tiikereitä, norsuja ja muita itämaisia eläimiä, silloin kun maaherrat ja yhtiön asiamiehet lähettävät sellaisia lahjaksi hallitsijoille, mutta ei missään tapauksessa sallita yhtiön laivojen päälliköiden ottaa mukaansa eläimiä omaksi huvikseen, olkootpa ne sitten millaisia tahansa, koska ne kieltämättä on tuotu laivaan yksityisessä keinottelutarkoituksessa."

"Karhuani en myy mistään hinnasta, herra Van Stroom."

"Teidän pitää heti lähettää se pois laivasta, herra kapteeni. Vaadin sitä ja ellette tottele, saatte itse vastata seurauksista."

"Siinä tapauksessa lasken ankkurin jälleen, herra Van Stroom, ja lähetän sanan pääkonttoriin saadakseni asian ratkaistuksi. Jos johtokunta vaatii, että eläin on vietävä maihin, alistun päätökseen, mutta muistakaakin silloin, herra Van Stroom, että menetämme laivaston suojeluksen ja saamme purjehtia yksinämme. Laskenko ankkurin, herra ylitarkastaja?"

Tämä huomautus voitti Herra Stroomin itsepäisyyden. Häntä ei haluttanut ollenkaan purjehtia erillään, ja pelko, että niin voisi käydä, oli voimakkaampi kuin karhun aiheuttama säikähdys.

"Herra Kloots, en tahdo olla liian ankara. Jos karhu pannaan liekaan, niin ettei se pääse lähestymään minua, suostun siihen, että se jätetään laivaan."

"Pidän sen erillään teistä niin hyvin kuin voin, mutta jos se pannaan liekaan, ulvoo se päivät ja yöt, niin ettette saa ollenkaan nukkua, herra Van Stroom", vastasi Kloots.

Huomattuaan, että kapteeni oli päättäväinen eikä välittänyt uhkauksista, menetteli ylitarkastaja, kuten joku muukin sellaiseen avuttomaan tilaan joutunut henkilö olisi menetellyt. Hän vannoi mielessään kostavansa ja sanoi alistuvaisesti: "No niin, eläin saa jäädä laivaan sellaisilla ehdoilla."

Herra Kloots ja Filip poistuivat nyt kajuutasta. Kapteeni ei ollut ollenkaan hyvällä tuulella mumistessaan mennessään: "Kun yhtiö lähettää apinoitansa laivoihin, miksi en minä silloin saisi ottaa mukaani karhua?" Ihastuen tähän päähänpistoonsa tuli hän jälleen hyvälle tuulelle.

IX.

Meidän pitää nyt antaa Intiaan purjehtivan laivaston jatkaa matkaansa tuulien ja ilmojen vaihdellessa. Muutamat laivat olivat jo eronneet joukosta, mutta kohtauspaikaksi oli määrätty Taffel-lahti, josta taasen oli päätetty lähteä yhdessä jatkamaan matkaa.

Filip Vanderdecken voi jo jonkun ajan kuluttua olla hyödyksi. Hän oli käynyt innokkaasti käsiksi työhönsä, koska se esti häntä alituisesti ajattelemasta laivaantulonsa syytä ja hankki hänelle unta, jota hän ei muussa tapauksessa olisi saanutkaan.

Hänestä tuli pian kapteenin suosikki ja ensimmäinen perämies Hillebrantkin oli häneen hyvin tyytyväinen. Toinen perämies Struys oli harvapuheinen nuorukainen, jonka kanssa hän joutui hyvin vähän tekemisiin ja ylitarkastaja, herra Jacob Janz Van Stroom, uskalsi vain harvoin poistua kajuutastaan. Karhua, Johannesta, ei oltu suljettu mihinkään koppiin ja senvuoksi sulkeutui herra Van Stroom hyttiinsä. Kului tuskin päivääkään, ettei hän lukenut läpi erästä kirjettä, jonka hän aikoi lähettää yhtiölle kertoen siinä tarkasti karhun aiheuttaman erimielisyyden. Joka kerta teki hän siihen pieniä muutoksia, joiden hän luuli antavan valitukselle enemmän pontta ja vähentävän kapteenin etuja.

Onnellisessa tietämättömyydessä siitä, mitä ylitarkastaja suunnitteli kajuutassaan, poltteli kapteeni piippuaan, kallisti ryppyysensä suuhunsa ja leikki Johanneksen kanssa. Karhu oli kiintynyt Filipiin ja oli hyvin mielellään hänen luonaan, kun hän oli vahdissa.

Laivassa oli vielä eräs henkilö, jota emme saa unhottaa, nimittäin silmäpuoli luotsi, Schriften, jolla näytti olevan jotakin kaunaa urhoamme ja hänen lemmikkiään karhua kohtaan. Koska Filip kuului päällystöön, ei Schriften uskaltanut avoimesti loukata häntä, vaikka hän jokaisessa sopivassa tilaisuudessa ärsyttikin häntä ja solvasi häntä matruusien kuullen. Karhulle sitävastoin näytti hän selvemmin vihansa. Hän voi harvoin mennä sen sivu potkaisematta sitä ja kiroamatta raa'asti. Vaikka ei kukaan laivassa näyttänytkään pitävän hänestä, pelkäsivät kaikki kuitenkin häntä ja hänen vaikutusvaltansa matruuseihin tuntui aivan selittämättömältä.

Sellainen oli asiain tila Ter Schellingissä, kun se kahden muun laivan kanssa odotti tuulta parin päivän matkan päässä Taffel-lahdesta. Ilma oli melko lämmin, koska noissa seuduissa nyt oli kesä, ja päivänsuojassa lepäävä Filip oli niin väsynyt, että hän oli vaipunut uneen. Hän heräsi tuntien jäätävää kylmyyttä koko ruumiissaan, ja kun hän raotti hieman silmiään, huomasi hän Schriftenin vieressään. Luotsi piti hyppysissään ketjua, johon pyhä kalleus oli kiinnitetty. Filip ummisti jälleen silmänsä saadakseen selville miehen aikomukset. Luotsi veti ketjun hiljaa esille, kunnes kalleus tuli näkyviin, ja koetti pujottaa sen varovaisesti Filipin pään yli anastaakseen sen.

"Vai niin!" huudahti Filip vihaisesti temmaten ketjun luotsin kädestä.

Schriften ei joutunut ollenkaan hämilleen, vaikka hänen yrityksensä huomattiinkin. Hän katsoi Filipiin pahansuovasti toisella silmällään ja sanoi ivallisesti:

"Riippuuko hänen kuvansa tuosta ketjusta, hi, hi?"

Vanderdecken nousi, työnsi hänet etemmäksi ja pani kätensä ristiin rinnalleen.

"Neuvon teitä olemaan vähemmän utelias seuraavalla kerralla, herra luotsi, tahi teille voi käydä huonosti."

"Tahi ehkä se onkin onnenlakki", jatkoi luotsi välittämättä ollenkaan Filipin vihasta, "joka pelastaa ehdottomasti hukumasta?"

"Menkää työhönne heti!" huudahti Filip.

"Tahi koska te olette katolilainen, on se ehkä jonkun pyhimyksen kynsi tahi, nyt sen arvasinkin, palanen pyhästä rististä."

Filip hämmästyi.

"Arvasin siis oikein!" huusi Schriften menen keulaan matruusien luo.

"Nyt saatte kuulla jotakin uutta, miehet!" sanoi hän. "Meillä on laivassamme palanen pyhästä rististä, joten me nyt voimme uhmata itse piruakin."

Filip seurasi melkein tietämättään luotsia ja pysähtyi skanssin katolle keulaan Schriftenin tehdessä huomautuksensa matruuseille.

"Emme ainoastaan pirua, vaan ehkä Lentävää Hollantilaistakin", vastasi muudan vanha merimies.

"Lentävää Hollantilaista!" ajatteli Filip. "Olisiko sillä —?" Hän astui pari askelta eteenpäin piiloutuen ison maston taakse. Hän toivoi saavansa jonkunlaisia tietoja, jos keskustelua jatkettaisiin, eikä hän pettynytäkään.

"Sanotaan, että on vaarallisempi joutua sen kuin pirun lähetyville", huomautti toinen mies.

"Onko kukaan milloinkaan sattunut näkemään sitä?" kysyi kolmas.

"Kyllä se on nähty montakin kertaa ja yhtä varmaa on, että sen tielle joutunut laiva joutuu haaksirikkoon tahi kohtaa sitä joku muu onnettomuus."

"Missä paikoin maailmaa se tavallisesti esiintyy?"

"Paikkaa ei ole niin tarkoin määritelty, mutta se on nähty usein täällä Hyväntoivonniemen ympärillä."

"Haluaisin mielelläni tietää koko tuon jutun", sanoi muudan.

"Voin kertoa teille, mitä olen kuullut. Laiva on kirottu. Miehet olivat merirosvoja ja katkaisivat kapteenilta kaulan, muistaakseni."

"Ei, ei!" huusi Schriften. "Kapteeni, joka oli oikea roisto, on laivassa vielä tänäkin päivänä. Kerrotaan hänen hylänneen kauniin vaimonsa, jota hän suuresti rakasti. Meillä on nyt laivassamme muudan, joka on tehnyt samoin."

"Mistä se on saatu tietää, luotsi?"

"Siitä, että hän aina haluaa lähettää kirjeitä kotiin jokaisen kohtaamansa laivan mukana. Mutta voi sitä laivaa, joka ottaa ne viedäkseen! Se menee pian pohjaan miehineen kaikkineen."

"En ymmärrä, mistä olette kuullut kaiken tuon", sanoi eräs matruusi.

"Oletteko joskus nähnyt laivan?"

"Olen kyllä!" huusi Schriften, mutta hänen huutonsa muuttui äkkiä tuoksi tavalliseksi hihittämiseksi. Hän näytti muistavan jotakin ja lisäsi ivallisesti: "Meidän ei tarvitse pelätä sitä sentään, sillä meillähän on palanen pyhästä rististä laivassamme." Hän vetäytyi sen jälkeen laivan perään päin kuin välttääkseen muita kysymyksiä ja huomasi silloin Filipin ison maston takaa.

"Kas, enhän minä olekaan ainoa utelias tässä laivassa, hi, hi!
Sanokaa minulle, otitteko tuon mukanne siltä varalta; että tapaamme
Lentävän Hollantilaisen?"

"En pelkää mitään Lentävää Hollantilaista", vastasi Filip hämillään.

"Ahaa, nythän minä muistankin, että teillä on sama nimi kuin hänelläkin! Häntäkin sanotaan Vanderdeckeniksi."

"Maailmassa on paljon muitakin Vanderdeckenejä kuin minä", vastasi Filip tyynnyttyään. Sanottuaan sen meni hän hyttiinsä.

"Näyttää aivan siltä kuin tuo paha silmäpuoli roisto tietäisi, miksi olen tullut laivaan", ajatteli Filip. "Mutta se ei voi olla mahdollista! Selkääni karmii kuitenkin joka kerta kun hän lähestyy minua, ihmettelenpä, tuntevatko muutkin sellaista, vai onko se paljasta kuvittelua meidän, Aminen ja minun, puoleltamme. En uskalla kysyä sitä keneltäkään, mutta minusta tuntuu hyvin kummalliselta, että hän vihaa minua niin, sillä enhän ole häntä milloinkaan loukannut. Äskeinen kuulemani vahvistaa kaiken, mutta ovatko tässä enää minkäänlaiset vahvistukset tarpeenkaan? Ah, Amine, ellei sinua olisi, ratkaisisin mielelläni tämän arvoituksen, vaikka se sitten maksaisi henkenikin!... Laupias Jumala, suuntaa ajatukseni muualle", mumisi hän, "etten menetä järkeäni!"

Kolmen päivän kuluttua saapui Ter Schelling tovereineen Taffel-lahteen yhtyen muuhun laivastoon, joka oli tullut sinne muutamia päiviä ennen. Hollantilaiset olivat juuri näihin aikoihin perustaneet Hyväntoivonniemelle uudisasutuksen, josta Intiaan purjehtivat laivat varustivat itsensä vedellä ja ostivat nautaeläimiä rannikolla asuvilta hottentoteilta, jotka mielellään vaihtoivat lihavan härän kiiltävään messinkinappiin tahi suureen rautanaulaan. Laivaston vedentarpeen tyydyttäminen vei muutamia päiviä, minkä jälkeen alukset nostivat jälleen ankkurinsa ja jatkoivat matkaansa saatuaan ensin amiraalilta tietää kohtaupaikan siltä varalta, että laivat matkalla sattuisivat joutumaan erilleen toisistaan, ja varustettuaan itsensä kaikin tavoin kohtaamaan odotettua myrskyä.

Kolme päivää purjehtivat he heikossa vastatuulesa pääsemättä juuri ollenkaan eteenpäin, mutta

neljäntenä alkoi etelästä puhaltaa kova tuuli, joka kiihtyi äkkiä myrskyksi ja painoi laivaston lahden pohjukkaa kohti. Seitsemäntenä päivänä oli Ter Schelling joutunut yksikseen, mutta ilma oli muuttunut hieman paremmaksi. Purjeet pingoitettiin uudestaan ja laiva suunnattiin itää kohti rantaan päin.

"Kävi onnettomasti, että jouduimme eroon kaikista tovereistamme", sanoi kapteeni Kloots Filipille heidän ollessaan kahden komentosillalla. "Mutta nyt on kai pian keskipäivä, jolloin auringosta voin nähdä, millä leveysasteella olemme. On vaikeata sanoa, kauasko pohjoiseen myrsky ja merivirrat ovat meidät ajaneet. Poika, hae astemittarini kajuutasta tullessasi ylös."

Astemittari oli siihen aikaan ainoa väline, jolla laivan asema voitiin määrätä. Terävä huomioidentekijä kykeni saamaan sen sillä niin tarkasti selville, että erehdys oli korkeintaan noin kymmenen englannin penikulman suuruinen. Kvadrantit ja sextantit ovat paljon myöhemmän ajan keksintöjä. Kun ajatellaan, miten vähän esi-isämme tiesivät purjehduksesta ja kompassin erehdyksistä, ja kun muistetaan, että laivan asema useinkin määrättiin vain arvaamalla, on todellakin kummallista, että he voivat purjehtia valtameriltä sen suuremmitta onnettomuuksitta.

"Olemme ainakin kolme astetta pohjoiseen päin niemestä", huomautti kapteeni saatuaan selville leveysasteen. "Virta on varmaankin hyvin kova, tuuli tyyntyy hyvin nopeasti ja ellen suuresti erehdy, muuttuu ilmakein pian."

Iltapäivällä lakkasi tuuli kokonaan, mutta korkeat mainingit painoivat laivaa rantaa kohti. Suuria hyljeparvia näyttäytyi vedenpinnalla seuraten laivaa. Koko meri näytti olevan täynnä elämää auringon vaipussa hitaasti taivaanrannan alle.

"Mitä kummaa kohinaa tuo on?" huomautti Filip. "On kuin kaukainen ukkonen jyrähtelisi."

"Minäkin kuulen sen selvästi", vastasi kapteeni. "Halo, siellä mastossa! Onko maa näkyvässä?"

"On", vastasi tähyttävä hetkisen kuluttua. "Mataloita hiekkamatalikkoja on suoraan edessämme. Vesi pärskähtelee korkealle tyrskyjen särkyessä niitä vasten."

"Siinä tapauksessa kuuluu tuo ääni sieltä. Nämä kovat mainingit painavat meitä kovasti maihin päin. Kunpa nyt vain rupeisi tuulemaan!"

Aurinko alkoi jo olla näkymättömissä eikä tuntunut tuulen henkäystäkään. Ter Schelling ajautui nyt niin nopeasti maata kohti, että laivasta voitiin jo nähdä tyrskyt, jotka syöksyivät kallioita vasten hirmuisesti jyristen.

"Tunnetteko rannikon, luotsi?" kysyi kapteeni Schrifteniltä, joka seisoj läheisyydessä.

"Kyllä, mainiosti. Tyrskyt alkavat täällä jo kahdentoista sylen syvyydeltä. Puolen tunnin kuluttua särkyä hyvä laivamme kallioita vasten, ellei rupea tuulemaan", ja tuo pieni mies rupesi nauraa hihittämään kuin sellainen ajatus olisi suuresti huvittanut häntä.

Herra Kloots ei voinut salata levottomuuttaan, hän otti piipun alituisesti suustaan ja pisti sen jälleen takaisin hampaittensa väliin. Matruusit olivat kokoutuneet etu- ja välikannelle ja kuuntelivat kauhistuneina tyrskyjen hirmuista pauhinaa. Aurinko oli nyt laskenut kokonaan ja yön synkkyys lisäsi Ter Schellingin miehistön pelkoa.

"Meidän pitää laskea veneet vesille ja koettaa hinata laiva kauemmaksi maasta", sanoi kapteeni ensimmäiselle perämiehelle. "Pelkään, ettemme saa suuriakaan aikaan, mutta ovathan veneet kuitenkin valmiina miehistölle, ennenkuin laiva törmää kallioihin. Laittakaa vetoköydet valmiiksi ja laskekaa veneet vesille sillä aikaa kuin menen ilmoittamaan ylitarkastajalle."

Herra Van Stroom istui tuolissaan virkansa suomassa koko arvokkaisuudessaan ja koska oli sunnuntai, oli hänellä päässään paras peruukkinsa. Hän luki parhaillaan vielä kerran läpi yhtiölle kirjoittamaansa kirjettä karhusta, kun herra Kloots tuli sisään ja ilmoitti hänelle lyhyesti laivan joutuneen sellaiseen vaaraan, että se todennäköisesti puolen tunnin kuluttua on jo palasina. Kuultuaan tämän levottomuutta herättävän sanoman nousi herra Van Stroom niin äkkiä tuolistaan, että hän kiireissään ja pelossaan kaatoi kynttilän, joka sammui.

"Vaaraanko, herra Kloots? Mutta miten se voi olla mahdollista, sillä merihän on aivan tyyni ja tuuli on lakannut puhaltamasta? Hattuni... missä hattuni ja keppini ovat? Lähden kannelle. Tuokaa tänne valoa pian. Herra Kloots, käsketään tuoda tänne kynttilä, sillä en näe mitään pimeässä. Miksi ette vastaa? Herra siunatkoon, hän on poistunut ja jättänyt minut tänne yksikseni!"

Mutta kapteeni olikin vain mennyt hakemaan kynttilää ja toi sen nyt kajuuttaan. Herra Van Stroom pani hatun päähänsä ja lähti kannelle. Veneet olivat jo vesillä ja laivan keula oli käännetty pois maista. Oli jo aivan pimeä eikä voitu nähdä muuta kuin tyrskyjen valkoiset harjat niiden syöksyessä hirmuisella

jyrinällä kallioita vasten.

"Herra Kloots, haluan heti lähteä laivasta", sanoi tarkastaja. "Antakaa minulle suurin vene, sillä tarvitsen sen itselleni ja papereilleni."

"Pelkään sen olevan mahdotonta, herra Van Stroom", vastasi kapteeni. "Veneihimme sopii juuri koko miehistömme, ja jokainen matruusi rakastaa henkeään yhtä paljon kuin tekin."

"Mutta, herra, minähän olen yhtiön ylitarkastaja. Minä käsken teitä... vaadin veneen... kieltäytykää, jos uskallatte."

"Uskallan kyllä", vastasi kapteeni ottaen piipun suustaan.

"Hyvä, hyvä," huudahti herra Van Stroom menettäen nyt kaiken malttinsa. "Näemme sitten, herra, miten käy, kun saavumme... Herra meitä varjelkoon, olemme hukassa! Jumalani, Jumalani!" ja tietämättä miksi, hyökkäsi hän kajuuttaan, mutta kompastui kiireissään Johannekseen, joka sattui hänen tielleen, ja pudotti kaatuessaan hattunsa ja peruukkinsa.

"Jumala minua armahtakoon, missä minä nyt olenkaan? Tulkaa tänne auttamaan mahtavan yhtiön ylitarkastajaa!"

"Irroitakaa vetoköydet ja palatkaa laivaan!" huusi kapteeni. "Emme saa hukata minuuttiakaan enää. Kiiruhtakaa nyt, Filip. Laskekaa kompassi, keksit ja vesi veneihin heti, sillä meidän pitää poistua aluksesta muutamien minuuttien kuluttua."

Tyrskyjen pauhu oli niin kova, että komennussanat vaivoin kuultiin. Sillä aikaa makasi ylitarkastaja kannella potkien, sätkytellen ja huutaen apua.

"Tuntuu kuin maalta päin alkaisi tuulla heikosti", huusi Filip kohottaen kätensä.

"Niin alkaakin, mutta pelkään sen tulevan liian myöhään. Laskekaa tavarat veneihin miehet, ja koettakaa olla kylmäverisiä. Voimme mahdollisesti pelastaa vielä laivamme, jos tuuli kovenee."

He olivat nyt niin lähellä tyrskyjä, että he tunsivat, miten mainingit, joissa laiva oli avutonna, joskus särkyivät, mutta tuuli kiihtyi ja Ter Schelling pysyi paikoillaan. Kaikki muut paitsi kapteeni, perämiehet ja ylitarkastaja olivat jo laskeutuneet veneihin.

"Nyt se halkoo jo aaltoja", sanoi Filip.

"Luulen, että me sittenkin voimme pelastaa sen", sanoi kapteeni. "Ohjatkaa vain siihen suuntaan, Hillebrant", jatkoi hän kääntyen ensimmäisen perämiehen puoleen. "Etäännyimme tyrskyistä jo ja jos tuulta riittää vielä kymmeneksi minuutiksi, olemme pelastetut."

Ja tuulta riitti. Ter Schelling pääsi pois rannan läheisyydestä, mutta sitten tyyntyi jälleen ja laiva ajautui taasen tyrskyjä kohti. Vihdoin alkoi tuulla hieman kovemmin ja laiva kynti komeasti aaltoja. Miesten käskettiin kiivetä laivaan veneistä, herra Van Stroom kannettiin kajuuttaan hattuineen ja peruukkeineen, ja noin neljänkymmenen minuutin kuluttua oli Ter Schelling pelastunut vaarasta.

"Nyt pitää meidän nostaa veneet laivaan", sanoi kapteeni. "Kiittäkäämme sitten kaikki Jumalaa pelastuksestamme ennen nukkumaanmenoamme."

Sinä yönä pääsi Ter Schelling kahdenkymmenen penikulman päähän maista suunnaten sitten matkansa pohjoista kohti. Aamulla tyyntyi tuuli kuitenkin jälleen melkein kokonaan.

Herra Kloots oli ollut noin tunnin kannella keskustellen Hillebrantin kanssa edellisen yön vaaroista ja herra Van Stroomin itsekkäisyydestä ja raukkamaisuudesta, kun peräkajuutasta kuului kovaa kolinaa.

"Mikähän siellä nyt on hätänä?" sanoi kapteeni. "Säikähtiköhän mies parka eilen niin, että on menettänyt järkensä? Hänhän särkee koko kajuutan."

Samalla hyökkäsi tarkastajan palvelija kajuutasta.

"Herra Kloots, kiiruhtakaa auttamaan isäntääni, sillä muuten syö karhu hänet suuhunsa", huusi hän.

"Karhuko?" huudahti kapteeni. "Mutta sehän on niin kesy kuin koira. Menen katsomaan, miten tämän asian laita oikeastaan on."

Mutta ennenkuin kapteeni ennättikään kajuuttaan, hyökkäsi pelästynyt tarkastaja sieltä kannelle paitasillaan.

"Jumalani, Jumalani, murhataanko minut ja joudunko elävänä syötäväksi?" huusi hän kiiruhtaen

keulaan päin ja koettaen kiivetä etumastoon.

Kapteeni katsoi kummissaan herra Van Stroomin käyttäytymistä ja kun hän huomasi tämän koettavan kiivetä mastoon, meni hän kajuuttaan ja huomasikin Johanneksen olevan siellä pahanteossa.

Kajuutan laudoitus oli murrettu rikki, peruukkilaatikot olivat hajallaan lattialla peruukkeineen ja rikkinäisiä hunajaruukkuja oli kaikissa nurkissa. Johannes nuoleskeli nähtävästi suurella nautinnolla permannolle valunutta makeaa ainetta.

Asia oli nimittäin niin, että silloin kun laiva oli ollut ankkurissa Taffel-lahdessa, oli herra Van Stroom, joka piti hunajasta hyvin paljon, ostanut sitä melkoisen määrän hottentoteilta. Tarkastajan huolellinen palvelija oli pannut hunajan ruukkuihin ja sijoittanut ne kajuuttaan pariin suureen laatikkoon herransa käytettäväksi. Palvelija, jonka mielestä edellisenä iltana käytetty peruukki oli joutunut epäjärjestykseen tarkastajan kompastuessa karhuun, oli aamulla avannut toisen laatikoista ottaakseen sieltä uuden. Johannes oli silloin sattunut olemaan läheisyydessä ja vainunnut hunajan. Kaikki karhut pitävät hunajasta eikä Johanneskaan voinut vastustaa kiusausta. Seuraten hajua tassutteli se kajuuttaan ja aikoi juuri kiivetä herra Van Stroomin kojuun, kun palvelija löi oven kiinni sen kuonon edessä. Mutta Johannes särki laudoituksen ja valmisti itselleen siten sisäänpääsyn sinne. Tarkastaja pelästyi hirveästi, hän luuli karhun aikovan hyökätä hänen kimppuunsa ja hyppäsi senvuoksi lattialle ja pääsi pakoon keulakannelle, kuten jo olemme kertoneet, jättäen Johanneksen yksinvaltiaaksi taistelutantereelle nauttimaan suurenmoisesta saaliistaan. Kapteeni ymmärsi heti koko asian. Mennen karhun luo puhutteli ja potki hän sitä, mutta Johannes ei halunnut luopua hunajasta ja murisi vihaisesti häiritsijälle.

"Teitpä kerrassaan konnantyön, Johannes", huomautti kapteeni. "Nyt pitää sinun lähteä laivasta, sillä tarkastajalla on nyt todellakin valittamisen syytä. Hm, jos nyt välttämättä haluat nuolla hunajan vatsaasi, niin tee se sitten." Sanottuaan sen poistui hän ja meni hakemaan tarkastajaa, joka vieläkin seisoi etukannella ja puhui matruuseille avopäin ja paitasillaan.

"Olen hyvin pahoillani tästä, herra Van Stroom", sanoi Kloots, "mutta karhu viedään nyt pois laivasta."

"Aivan niin, herra kapteeni, mutta kerron kumminkin tämän johtokunnalle, sillä virkamiehen elämä ei saa joutua vaaraan kapteenin hullutusten vuoksi. Elukka oli repiä minut aivan palasiksi."

"Sen hyökkäys ei tarkoittanut teitä, vaan hunajaa, johon se on päässytkin käsiksi minun voimatta sille mitään. Sen luontoa emme voi muuttaa. Olkaa niin hyvä ja tulkaa minun kajuuttaani niin kauaksi kuin saamme sen veitikan suljetuksi johonkin. Tämän jälkeen se ei enää saa kulkea vapaana."

Herra Van Stroomistakin tuntui viisaimmalta suostua tähän ehdotukseen. Matruuseilla oli melkoinen työ karhun sitomisessa, ennenkuin se saatiin pois kajuutasta ja suljetuksi vankilaan. Tämä uusi seikkailu muodosti sitten päiviin puheenaiheen, sillä meri oli jälleen rasvatyyni ja laiva kellui liikkumaton sen peilikirkkaalla pinnalla.

"Miten aurinko onkaan punainen laskeessaan", huomautti Hillebrant kapteenille, joka oli komentosillalla Filipin kanssa. "Ellen erehdy, ei meillä ole puutetta tuulesta huomenna."

"Niin minäkin luulen", vastasi kapteeni. "On hyvin kummallista, ettemme näe ainoatakaan laivastoomme kuuluvaa alusta, sillä nekin kai ovat ajautuneet tälle suunnalle."

"Eivätköhän ne sentään ole pysytelleen kauempana maista."

"Kunpa mekin olisimme menetelleet samoin! Oli nipin napin, että pelastuimme eilen. Täydellinen tyven on yhtä vaarallinen kuin liian kova tuuli."

Nyt kuului miehistön joukosta sekavaa hälinää heidän seisoessaan yhdessä joukossa ja katsoessaan merelle. "Laiva! Ei — kyllä se sittenkin on laiva!" huudettiin monta kertaa.

"He luulevat näkevänsä laivan tuolla pimeässä", sanoi Schriften tullen komentosillalle. "Hi, hi!"

"Missä?"

"Tuolla pimeässä", vastasi hän viitaten taivaanrannan pimeimpään kohtaan, sillä aurinko oli jo laskenut.

Kapteeni, Hillebrant ja Filip käänsivät katseensa osoitettuun suuntaan ja luulivatkin huomaavansa jotakin laivan tapaista. Pimeys näytti vähitellen haihtuvan ja heikko vaalea salama valaisi tuon osan taivaanrantaan. Meri oli tyyni ja kirkas kuin kuvastin, ja laiva tuli yhä selvemmin näkyviin, kunnes he voivat erottaa sen rungon, mastot ja raa'at. Nuo kolme miestä hieroivat silmiään, sillä he voivat tuskin uskoa niitä. Tuossa heikossa valaistuksessa, joka kirkasti taivaanrannan noin viidentoista asteen

korkeudelta, oli kuin olikin näkyvissä noin kolmen penikulman päässä suuri laiva, mutta vaikka olikin aivan tyyni, näytti se joutuneen kovan myrskyn kynsiin, sillä se keikkui kovasti kohoten korkealle ja kallistuen aivan laidan tasalle kohotakseen sitten jälleen kohdalleen. Sen iso- ja märssypurjeet olivat kiinni ja raa'at rassatut sivutuuleen. Sen vauhti oli mitätön, mutta myrsky painoi sitä siitä huolimatta melko nopeasti Ter Schellingiä kohti, jonne se rupesi näkymään yhä selvemmin. Vihdoin teki se käännöksen, ja ennenkuin se pääsi uudestaan tuuleen, tuli se niin lähelle, että voitiin nähdä sen miehistökin. He näkivät veden kohinan kokassa, kuulivat poosun vihellykset, rungon natinan ja mastojen ritinän, mutta sitten alkoi pimeys taasen lisääntyä eikä laivasta ollut enää muutamien sekuntien kuluttua mitään näkyvissä.

"Herra Jumala!" huudahti kapteeni.

Filip tunsi käden laskeutuvan olalleen ja kylmät väreet karmivat hänen selkäänsä. Hän kääntyi ja näki Schriftenin vieressään. Mies huusi hänen korvaansa:

"Filip Vanderdecken, laiva oli Lentävä Hollantilainen!"

X.

Heikkoa valaistusta seuranneella äkinäisellä pimeydellä oli sellainen vaikutus, että Ter Schellingin kummastunut miehistö näki nyt kaikki esineet vielä epäselvemmin kuin äsken. Kaikki vaikenivat vähäksi aikaa. Muutamat seisoivat vielä paikoillaan katsellen sinnepäin, jonne näky oli hävinnyt, toisten kääntyessä pois synkkien aavistusten vaivaamina. Hillebrant rikkoi vaitiolon ensimmäiseksi, sillä hän oli huomannut valoa taivaanrannalla ja huudahti tarttuen Filipiä käsivarteen: "Mitä tuo on?"

"Kuuhan sieltä vain pistää esille pilvien raosta", sanoi Filip surullisesti.

"Ei ole!" huomautti kapteeni pyyhkien hikeä otsaltaan. "Olen kyllä kuullut puhuttavan tästä ennenkin, mutta olen aina suhtautunut siihen leikillisesti."

Filip ei vastannut. Näön todellisuus ja sen läheinen suhde häneen tekivät hänestä melkein rikollisen.

Kuu oli kumminkin noussut ja levitti nyt lempeää vaaleata valoaan uinailevalle merelle. Aivan kuin saman vaiston pakottamana käänsi jokainen katseensa sinnepäin, jossa tuo kummallinen laiva oli näyttäytynyt, mutta kaikki oli nyt rauhallista ja tyyntä.

Schriften oli jäänyt komentosillalle. Hän lähestyi vähitellen kapteenia ja sanoi katsoessaan ympärilleen:

"Herra Kloots, koska olen tämän laivan luotsi, on velvollisuuteni ilmoittaa teille, että teidän pitää varustautua kestämaan kovaa myrskyä."

"Kovaa myrskyäkö?" toisti kapteeni heräten unelmistaan.

"Niin, herra Kloots. Jokaista laivaa, joka on tavannut tuon äsken näkemämme, on aina pian senjälkeen kohdannut joku onnettomuus. Paljas nimikin Vanderdecken tuo onnettomuutta mukanaan, hi, hi."

Filip olisi mielellään vastannut tähän ivaan, mutta hän ei voinut, sillä hänen kielensä oli kuin kiinni liimaantunut.

"Mitä on nimellä Vanderdecken siinä tekemistä?" kysyi kapteeni.

"Ettekö ole kuullutkaan sitä? Tuon laivan kapteenia, jonka äsken näimme, sanotaan Vanderdeckeniksi eli Lentäväksi Hollantilaiseksi."

"Mistä sen tiedätte, luotsi?"

"Tiedän sen ja paljon muutakin, jos vain haluan kertoa. Siitä en nyt sentään välitä, sillä olenhan velvollisuuteni mukaan varoittanut teitä huonosta ilmasta." Sanottuaan sen laskeutui Schriften kannelle.

"Jumalani, en ole milloinkaan ollut näin ymmällä enkä peloissani", sanoi Kloots. "En tiedä, mitä minun pitää ajatella ja uskoa. Mitä luulette, Filip? Eikö tämä ole jotakin yliluonnollista?"

"On", vastasi Filip. "Kummastukseenne on aivan luonnollinen."

"Luulin ihmeitten ajan olevan ohi", sanoi kapteeni. "Nyt on meidät jätetty oman onnemme nojaan antamatta meille muita varoitusmerkkejä kuin mitä taivas meille näyttää."

"Se varoittaakin meitä nyt", sanoi Hillebrant. "Katsokaa, miten se on mennyt paksuun pilveen muutamien minuuttien kuluessa. Kuu on kyllä vielä näkyvässä, mutta sekin peittyy pian. Tuolla luoteessa salamoi jo."

"Hyvä, pojat, voin uhmata luonnonvoimia yhtä hyvin kuin joku toinenkin ja tehdä voitavani. En ole milloinkaan välittänyt kuroista enkä myrskyistä, mutta en pidä tuosta äskeisestä varoituksesta. Sydämeni tuntuu todellakin raskaammalta kuin lyijy. Hakekaa viinapulloni tänne, Filip. Se selvittää ehkä järkeäni hieman."

Filip käytti mielellään tilaisuutta hyväkseen saadakseen poistua kapteenin luota, sillä hän halusi olla hetkisen yksinään voidakseen koota ajatuksensa. Kummituslaivan näkeminen oli järkyttänyt häntä kovasti, ei senvuoksi, että hän oli epäillyt sen olemassaoloa, vaan tunne, että hän oli nähnyt ja ollut niin lähellä sitä, jossa hänen isänsä kärsi kauheata rangaistustaan ja jossa hänkin uskoi tehtävänsä joskus täyttyvän, hämmensi hänen järkeään. Kuullessaan poosun vihellyksen oli hän jännittänyt korvansa äärimmilleen kuullakseen komennuksen, jonka hänen isänsä antoi. Yhtä tarkasti hän oli koettanut katsella laivan kannella liikkuvien miesten kasvoja ja pukuja. Heti kun hän oli lähettänyt kajuutanvahdin viemään pulloa kapteenille, meni hän hyttiinsä, hautasi kasvonsa peitteihin ja rukoili, kunnes hän saavutti tavallisen mielenmalttinsa ja rohkeutensa, että voi suhtautua vaaroihin ja vastuksiin tyyneästi ja mennä niitä vastaan urhoollisesti kuin marttyyri.

Hän viipyi hytissään puolisen tuntia. Mutta millainen muutos olikaan tapahtunut, kun hän jälleen ilmestyi kannelle! Kun hän meni alas, kellui laiva liikkumaton rasvatyynellä meren pinnalla, ylimmäiset purjeet riippuivat löysinä raaosta, kuu loisti korkealta taivaalta kaikessa kirkkaudessaan ja laivan mastot ja purjeet kuvastuivat himmeästi veteen, mutta nyt oli pimeä kaikkialla ja meri oli ruvennut aaltoilemaan. Ylimmät purjeet oli pantu kiinni ja laiva halkoi nopeasti laineita. Puuskittainen ja ulvova tuuli ilmoitti kuitenkin liiankin selvästi olevansa suuttunut ja kokoavansa voimiaan tuhotakseen laivan kokonaan. Matruusit työskentelivät vielä ahkerasti vähentäen purjeita, mutta heidän kasvonsa näyttivät alakuloisilta ja tyytymättömiltä. Mitä Schriften oli puhunut heille, ei Filip tiennyt, mutta hän huomasi selvästi miesten karttavan häntä ja katsovan häneen vihaisesti, myrskyn yltyessä yhä kovemmaksi.

"Tuuli pyörii", huomautti Hillebrant. "Ei voida varmasti sanoa, miltä suunnalta myrsky oikeastaan rupeaa puhaltamaan, sillä se on jo muuttanut suuntaansa viisi kompassin piirua. Filip, asiat eivät mene mielestäni ollenkaan hyvin ja minunkin sydämeni tuntuu raskaalta."

"Niin minunkin", vastasi Filip, "mutta me olemme laupiaan kaitselmuksen hallussa."

"Tiukasti alihankaan! Pankaa kiinni kliivarit, staagi- ja kokkapurjeet! Nopeasti nyt, pojat!" huusi kapteeni, kun laiva tuulen kääntymisen vuoksi kallistui kovasti toiselle laidalleen. Satoi kuin saavista kaataen ja oli niin pimeä, etteivät miehet tahtoneet nähdä toisiaan.

"Meidän pitää panna kiinni märssypurjeetkin, ennenkuin on mahdotonta kiivetä raaolle. Herra Hillebrant, menkää keulaan katsomaan, että se tulee tehdyksi."

Salamat valaisivat nyt taivaan ja ukkonen jyrähteli.

"No nopeasti nyt, miehet, meidän pitää panna kiinni kaikki purjeet!"

Matruusit väänsivät veden vaatteistaan, ja toiset työskentelivät toisten piiloutuessa pimeään turvissa.

Laivan kaikki muut purjeet pantiin nyt kiinni, paitsi etumaista staagipurjetta, ja laiva kiiti hyvää vauhtia etelään päin. Meri oli nyt alkanut aaltoilla kovemmin ja kohisten särkyivät laineiden vaahtopäiset harjat, sade valui virraten alas, yö oli pimeä ja märät ja säikähtyneet matruusit hakivat suoja mistä vain. Vaikka useat heistä laiminlöivätkin työnsä, ei ainoakaan kuitenkaan uskaltanut mennä nukkumaan sinä yönä. He eivät kokoutuneet yhteen joukkoon, kuten tavallisesti, vaan jokainen oli vaipunut omiin ajatuksiinsa pysytellen muista erillään. Kummituslaiva kiihoitti heidän mielikuvitustaan ja vaivasi heidän aivojaan.

Yö oli tavattoman pitkä ja hirveä ja he luulivat, ettei aamu rupea milloinkaan sarastamaan. Vihdoin muuttui pimeys vähitellen synkäksi ja harmaaksi hämäräksi, joka ennusti päivätuloa. Miehet tarkastelivat toisiaan, mutta eivät huomanneet minkäänlaista lohdutusta toistensa katseissa. He jäivät istumaan öisille paikoilleen puhumatta sanaakaan.

Aallot olivat nyt korkeita kuin vuoret ja useammasti kuin kerran olivat ne haudata laivan alleen. Kapteeni seiso i kompassin vieressä ja Hillebrant ja Filip olivat ruorissa, kun suunnaton aalto vyöryi laidan yli vastustamattomalla voimalla. Vesi tempasi heidät mukaansa ja heitti heidät melkein tiedottomina laitaa vasten, kompassi ja kompassikaappi murskaantuivat palasiksi, kukaan ei rientänyt ruoriin, laiva teki lehmankaennoksen, aallot vyöryivät sen yli ja isomasto katkesi.

Kaikkialla vallitsi nyt täydellinen sekamelska. Kapteeni oli mennyt tainnoksiin saamastaan iskusta ja vain vaivoin sai Filip pari matruusia avukseen kantamaan häntä kajuuttaan. Hillebrantille oli kaynnyt vieläkin huonommin. Hän oli katkaissut oikean käsivartensa ja saanut sitäpaitsi vielä muitakin vaikeita vammoja. Filip vei hänetkin alas ja palasi sitten kannelle järjestystä palauttamaan.

Hän ei ollut vielä mikaan merimies, mutta hänellä oli kuitenkin sellainen moraalinen vaikutusvalta miehiin, jonka paattavaisuus ja rohkeus aina herättävät. Matruusit tottelivat hyvin vastahakoisesti, mutta tottelivat sentaan, ja puolen tunnin kuluttua oli laiva vapautettu katkenneesta mastosta ja särkyneestä rikistä. Sittenkuin alus oli keventynyt, kiiti se jälleen eteenpäin parin kokoneimman matruusin ohjaamana.

Mutta missä mahtoikaan herra Van Stroom olla taman sekasorron aikana? Tietysti vuoteessaan peitto korvissa. Hän vapisi kuin haavan lehti vannoessaan, että jos hän joskus vielä saa jalkansa maankamaralle, eivät kaikki maailman yhtiotkaan yhdessä voi taivuttaa häntä ena lahtemaan merelle. Tama oli epäilemättä parasta, mitä miesraukka voikaan tehdä.

Vaikka matruusit tottelivatkin vähän aikaa Filipin käskyjä, juttelivat he kuitenkin hetkisen kuluttua innokkaasti silmäpuolen luotsin kanssa ja vähän ajan kuluttua poistuivat kaikki muut kannelta, paitsi nuo kaksi, jotka olivat ruorissa. Taman heidän käyttäytymisensä syy selveni pian, sillä he palasivat tuoden mukanaan väkijuomia, joita he olivat hankkineet murtautumalla varastoon. Filip jäi kannelle noin tunniksi ja koetti turhaan estää miehiä juomasta itseaan juovuksiin. Ruorissa olevatkin halusivat saada osansa ja pian voitiin laivan poikkeamisesta suunnasta huomata, että juomat olivat vaikuttaneet. Hän kiiruhti silloin kajuuttaan katsomaan, oliko kapteeni jo sen verran tointunut, että hän voi tulla kannelle. Heratettyaan herra Klootsin raskaasta unesta kertoi hän tälle nama masentavat uutiset. Kapteeni seurasi Filipiä kannelle, mutta hän ei ollut vielä kokonaan tointunut saamastaan iskusta, hänen paansa oli sekaisin ja hän käveli horjuen kuin hänkin olisi nauttinut liiaksi väkijuomia. Oltuaan kannella muutamia minuutteja vaipui hän istumaan muutamalle tykille, sillä hän oli saanut kovan aivotärähdyksen. Hillebrant oli liiaksi vahingoittunut voidakseen auttaa ja Filip huomasi nyt selvästi, miten toivoton heidän tilansa oli. Harmaa päivä synkkeni vähitellen pimeäksi yöksi, joka muutti tilanteen vieläkin kauheammaksi. Laiva ajautui yhä tuulen mukana, mutta ruorimiehet olivat nahtavasti muuttaneet sen suunnan, sillä tuuli, joka ennen oli puhaltanut yli, puhalsi nyt alihangan puolelta. Kannella ei ollut kompassia ja vaikka sellainen olisi ollutkin, eivät miehet olisi kuunnelleet Filipin käskyjä eivätkä valituksia. "Hän", sanoivat he, "ei ole mikaan merimies eikä senvuoksi osaa opettaa meitä ohjaamaan laivaa." — Myrsky oli nyt kiihtynyt täyteen raivoonsa. Sade oli lakannut, mutta tuuli ulvoi hirmuisesti koysistossa kuljettaessaan laivaa, jota nuo juopuneet matruusit ohjasivat niin huonosti, että laineet vyöryivät sen kannelle kaikilta suunnilta. Mutta miehet nauroivat vain ja yhtyivät toveriensa hurjaan lauluun, joka sekoittui tuulen huminaan.

Schriften näytti ruvenneen kapinallisten matruusien johtajaksi. Mitallinen viinaa kadessaan hän tanssi ja lauloi, napsaytteli sormiaan ja katsoa tuijotti kuin piru oikealla silmallaan Filipiin, mutta sitten hän meni nurin ja vier i muiden nauraessa valureikiin päin. Utta viinaa tuotiin varastosta heti kun entinen loppui. Kirouksia, huutoja ja naurua kuului kaikkialta, ruorissa olevat matruusit sitoivat rattaan kiinni kiiruhtaen toveriensa luokse ja Ter Schelling ajelehti myrskyn mukana staagipurjeen hieman tukiessa sitä sen kaaentyessa puolelta toiselle. Filip jäi kannelle kajuutan portaitten viereen. "Kummallista", ajatteli hän, "että minun, joka kykenisin johonkin, pitää tässä toimetonna katsella tuota kauheata ja inhoittavaa elämää. Täytyykö minun odottaa tässä laivan tuhoa ja sen miehistön hukkumista, minun ainoan tyynen ja järkevän, joka tiedän, mitä tapahtuu? Jumala antakoon minulle anteeksi, mutta niin voimaton ja hyödytön kuin olenkin, tuntuu minusta kuitenkin kuin olisin myrskyn valtias, erilainen kuin muut ihmiset kummallisen tehtäväni tähden. Tunnen, etten huku tässä haaksirikossa, ja tiedän, että olen turvassa niin kauan kuin tuo taivaalle vannomani vala tulee täytetyksi. Mutta tuuli ei puhallakaan enää niin kovasti eikä merikaan aaltoile niin, aavistukseni eivät ehkä toteudukaan ja kaikki voivat vielä pelastua. Jumala sen suokoon! Olisikin surullista, että ihmiset, jotka Jumala on luonut omaksi kuvakseen, eroaisivat tästä maailmasta sellaisessa tilassa, joka alentaa heidät eläimiäkin alemmaksi."

Filip oli oikeassa, sillä tuuli olikin hieman tyyntynyt ja meri lakannut pahimmasta aaltoilemisesta. Laiva oli ajautunut niin paljon etelaan päin, että se oli sivuuttanut Taffel-lahden ja suunnan muutoksen vuoksi joutunut "Vaaraan lahteen", jossa se oli hieman suojassa tuulelta ja aalloilta. Mutta vaikka siellä olikin tyyntempi, olivat laineet kuitenkin tarpeeksi voimakkaat hajoittamaan jokaisen laivan, joka ajautuisi maihin lahden pohjukassa, jonne Ter Schellingkin nyt oli menossa. Pohjukka tarjosi

jonkunlaisen pelastumismahdollisuuden siten, että irtonaista hiekkaa oleva ranta kohosi vähitellen. Muualla olivat rannat kallioisia ja laiva olisi murskautunut heti kappaleiksi, jos se olisi ajautunut niitä vasten. Mutta sitä ei Filip luonnollisestikaan tiennyt. Parinkymmenen minuutin kuluttua huomasi hän meren laivan ympärillä olevan paljasta kuohuvaa vaahtoa. Hän ehti tuskin ajatella, mistä se johtui, kun alus törmäsi kovasti matalikolle ja jäljellä olevat mastot menivät yli laidan. Mastojen kaatuminen ja aluksen kova kolahteleminen, jonka vuoksi lankut alkoivat irtautua toisistaan, ja suurten aaltojen vyöryminen kannelle lopettivat vihdoinkin juopuneen miehistön laulun ja melun. Minuutin kuluttua kääntyi laiva niin kyljelleen, että laita joutui laineita vasten. Filip, joka seiso i tuulen puolella, tarrautui kiinni skanssiin juopuneiden matruusien sätkytellessä toisella laidalla ja koettaessa päästä hänen puolelleen. Kauhistukseks eän huomasi Filip kapteeni Klootsin vajoavan veteen, jota nyt oli monen jalan paksuudelta toisella laidalla, tekemättä pienintäkään yritystä pelastuakseen. Aallot huuhtoivat hänet pois heti Filipin voimatta tehdä mitään hänen auttamisekseen. Hän muisti samalla Hillebrantin ja kiiruhti kajuuttaan. Perämies oli vielä vuoteessaan maaten kyljellään. Filip otti hänet syliinsä, kantoi hänet vaivoin kannelle ja laski hänet ison veneen peräthuhdolle, joka tarjosi suurimmat mahdollisuudet hänen henkensä pelastamiseen. Tähän veneeseen, joka oli ainoa käyttöpelkoinen, oli miehistökin kokoutunut, mutta he työnsivät takaisin Filipin, joka myös aikoi nousta siihen, ja kun laine vyöryi kannelle, irroittivat miehet veneen kiinnitysköydet. Toinen hirmuinen aalto nosti sen pois paikoiltaan, vei sen mukanaan laidalle ja paiskasi sen mereen suojan puolelle, jossa oli tyynempi, mutta se täytyi kuitenkin melkein kokonaan vedellä. Juopuneet matruusit eivät välittäneet siitä olenkaan, vaan alkoivat laulaa ja meluta heti veneen päästyä irti laivasta, tuulen ja laineiden kuljettaessa sitä rantaa kohti. Filip joka pysytteli kiinni isonmaston tyngässä, katseli heidän menoaan levottomana, sillä vene keikkui kovasti rajussa aallokossa. Äänet häipyivät vähitellen kuulumattomiin ja hän näki veneen viimeisen kerran muutaman äärettömän korkean aallon harjalla, ennenkuin se hävisi kokonaan näkyvistä.

Filip tiesi, ettei hänellä ollut muuta pelastumisen mahdollisuutta kuin turvautua johonkin laivan kappaleeseen, jollaisia jokainen uusi laine kiskoi siitä irti. Äkkiä kuuli hän peräkajuutasta kovaa melua ja muisti silloin herra Van Stroomin. Hän ryömi sinne ja näki ylitarkastajan pitävän kiinni kojunsa laidasta suunniltaan pelosta. Filip puhutteli häntä, mutta ei saanut vastausta, hän koetti irroittaa tarkastajan käsiä, mutta mies piti kiinni niin lujasti, että se oli mahdotonta.

Kova jyrähdys ja veden kohina ilmoittivat Filipille laivan haljenneen kahtia. Vastahakoisesti jätti hän tarkastajaraukan oman onnensa nojaan ja poistui kajuutasta. Tultuaan kannelle huomasi hän takaluukun vieressä jotakin pulikoivan ja mentyään lähemmäksi näki hän Johanneksen, karhun, uiskentelevan vedessä ja tempoilevan nuoraa, jossa se vieläkin oli kiinni. Filip vapautti heti veitsellään eläin raukan, ja tuskin hän oli ennättänyt tehdä tämän laupeudentyön, kun hirmuinen laine murskasi koko perän palasiksi ja paiskasi hänet mereen. Hän turvautui muutamiin lankkuihin, jotka kannattivat hänet ja joita tyrskyt kuljettivat rantaa kohti. Muutamien minuuttien kuluttua oli hän jo aivan lähellä rantaa ja hetkistä myöhemmin törmäsivät lankut pohjaan, mutta palaavalla aallolla oli kuitenkin niin paljon voimaa, että se irroitti hänen kätensä ja pakotti hänet turvautumaan omiin voimiinsa. Hän taisteli kauan, mutta vaikka hän olikin niin lähellä maata, ei hän sittenkään saanut niin lujaa jalansijaa, että hän olisi jaksanut ryömiä maalle. Hän oli juuri viimeisen kerran vaipumaisillaan veden alle, kun hän tuns i jonkun koskettavan käteensä. Kuolontuskissaan tarttui hän siihen ja tuns i sen Johanneksen tuuheaksi turkiksi, jonka omistaja veti hänet pian kuohuista rannalle. Hän ryömi niin korkealle, etteivät laineet voineet saavuttaa häntä, ja vaipui sitten ponnistusten uuvuttamana tainnuksiin.

Kun hän palasi tajuihinsa, tuns i hän kovaa tuskaa vieläkin ummessa olevissa silmissään. Se aiheutui siitä, että hän monta tuntia oli ollut alttiina polttavan auringon säteille. Hän aukaisi silmänsä, mutta hänen oli pakko sulkea ne heti jälleen, sillä valo koski niihin kipeästi kuin niihin olisi pistetty neuloilla. Käännettyään kyljelleen varjosti hän kädellään niitä ja jäi siihen asentoon hetkiseksi, kunnes hän vähitellen tuns i näön palaavan, jolloin hän nousi ja voi muutamien sekuntien kuluttua katsella ympärilleen. Meri lainehti vielä kovasti ja laivan kappaleita kellui aallokossa. Ranta oli täynnä esineitä, jotka olivat kuuluneet sen lastiin tahi sisustukseen. Aivan hänen vieressään oli Hillebrantin ruumis ja muut rannalle ajautuneet ruumiit ilmaisivat hänelle, että kaikki veneeseen tunkeutuneet olivat hukkuneet.

Auringosta päättäen oli kello Filipin otaksumisen mukaan noin kolme iltapäivällä, mutta hän oli niin suruissaan ja väsynyt, ettei hän voinut kiinnittää huomiotaan mihinkään. Hänen päässään humisi eikä hän ikävöinyt muuta kuin lepoa. Hän poistui onnettomuuspaikalta ja löydettyään hiekkatöyryn, jonka takana hän sai suojaa auringon säteiltä, paneutui hän jälleen pitkäkseen ja vaipui uneen, josta hän ei herännyt ennenkuin seuraavana aamuna.

Hän heräsi tällä kertaa siihen, että joku kosketti hänen rintaansa. Hän säpsähti ja avattuaan silmänsä huomasi hän jonkun olennon vieressään. Ensin hän luuli sitä Johannekseksi, sitten ylitarkastajaksi, mutta vihdo in hänelle selveni, että olento oli kookas villi, jolla oli pitkä keihäs kädessään. Hänellä oli hartioillaan karhuration vasta nyljetty nahka ja päässään muudan tarkastajan peruukki, jonka kiharat ulottuivat aivan vyötäreille asti. Villi näytti tuossa kummallisessa puvussa (hän oli muuten aivan

alasti) niin hullunkurisen juhlalliselta, että Filip jokaisessa muussa tilaisuudessa olisi nauranut hänelle kuollakseen, mutta nyt olivat hänen tunteensa liian vakavat sellaiseen. Hän nousi jaloilleen ja pysähtyi villin viereen. Mies seisoj liikkumatonna paikoillaan ilmaisematta minkäänlaisia vihamielisiä aikeita.

Filip tunsj nyt polttavaa janoa ja viittasi villille haluavansa juoda. Mies nyökäytti päätään käskien Filipiä seuraamaan ja vei hänet hiekkatöyryjen yli rannalle, jossa Filip näki ainakin viisikymmentä villiä valitsemassa itselleen erilaisia kapineita laivan hajalleen menneestä varastosta. Filipin seuralaiselle osoitetusta kunnioituksesta voitiin selvästi huomata, että hän oli heimon päällikkö. Muutamat juhlallisella äänellä lausutut sanat riittivät hankkimaan, ellei juuri sitä, mitä Filip halusi, niin kuitenkin pienen määrän likaista vettä, joka maistui mainiolta. Hänen toverinsa viittasi sitten hänelle, että hän istuutuisi hiekkalle.

Urhomme sai nyt katsella uutta ja hirmuista, mutta kumminkin hullunkurista näkyä: Valkoisella hietikolla, joka näytti vieläkin valkoisemmalta voimakkaassa auringonpaisteessa, oli laivan kappaleita, tynnyreitä ja tavarapaaluja, joita kuohuvat tyrskyt heittelivät kaikkialle, valaan luita, jotka joku edellinen myrsky oli paiskannut rannalle, Filipin entisten toverien ruumiita, joiden vaatteista villit olivat vain irroittaneet napit, alastomia viljejä (nyt oli kesä eikä heillä ollut yllään lammasnahkaturkkejaan), jotka arvokkaasti kävelivät edestakaisin hiekkalla kooten kaikkea sellaista, jolla ei ollut mitään arvoa, ja jättäen paikoilleen kaikki sellaiset esineet, joita sivistyneet ihmiset olisivat halunneet omakseen, ja loppujen lopuksi vielä päällikkö, jolla vieläkin oli hartioillaan Johanneksen verinen nahka ja päässään tarkastajan peruukki hänen ollenkaan aavistamatta, miten hullunkuriselta hän näytti.

Villit eivät olleet niinkään tottumattomia laivoihin ja koska heitä oli tähän saakka kohdeltu hyvin, olivat he ystävällisiä eurooppalaisille. Hetkisen kuluttua kokosivat he yhteen läjään kaikki sellaiset puunkappaleet, joissa oli rautaa, ja sytyttivät läjän palamaan. Päällikkö kysyi merkeillä Filipiltä, oliko hän nälissään. Filip vastasi myöntävästi, jolloin päällikkö pisti kätensä suureen vuohennahkaiseen laukkuun ottaen sieltä kourallisen hyvin suuria kovakuoriaisia ja ojentaen ne vieraalleen. Filip työnsi inhoten luotaan tämän tavattoman ravinnon, jolloin päällikkö hyvin tyyneesti pisti ne poskeensa. Syötyään viittasi hän Filipiä seuraamaan. Kun Filip nousi, näki hän oman kirstunsa kelluvan aallokossa lähellä rantaa. Hän riensi sen luo ilmoittaen viittauksilla sen omakseen, otti avaimen taskustaan ja aukaisi sen kooten yhteen myttyyn hyödyllisimmät tavaransa unhottamatta pussiakaan, jossa oli guldeneja. Hänen toverinsa ei vastustanut sitä ollenkaan, vaan huusi ainoastaan luokseen erään miehen kiinnittäen tämän huomion lukkoon ja saranoihin. Tehtyään sen lähti hän Filipin kanssa kävelemään hiekkakumpujen yli. Noin tunnin kuluttua saapuivat he muutamaan kylään, jossa oli mataloita nahalla päällystettyjä majoja. Naiset ja lapset ottivat heidät vastaan ja näyttivät olevan hyvin ihastuneita päällikön uuteen pukuun. He olivat kovasti ystävällisiä Filipillekin tarjoten hänelle maitoa, jonka hän mielellään joi. Tarkasteltuaan lähemmin heidän likaisia pukujaan, kummallista vartaloaan ja rumia kasvojaan kääntyi hän huoaten pois muistellen miellyttävää Amineaan.

Aurinko oli nyt laskemaisillaan ja Filip tunsj olevansa vieläkin hyvin väsynyt. Hän viittasi villeille haluavansa mennä nukkumaan. Hänet saatettiin silloin muutamaan majaan ja vaikka siellä olikin hyvin likaista ja pahanhajuista ja vaikka syöpäläiset ahdistivatkin häntä joka puolelta, kallisti hän kuitenkin päänsä mytylleen ja vaipui kiitettyään Jumalaa pelastuksestaan pian raskaaseen uneen.

Seuraavana aamuna tuli päällikkö herättämään häntä erään toisen miehen kanssa, joka osasi solkata hieman hollannin kieltä. Filip sanoi toivovansa, että hänet vietäisiin tuohon uudisasutukseen, johon alusten oli tapana poiketa. Mies ymmärsi hänet täydellisesti, mutta sanoi, ettei siellä nyt tällä haavaa ollut ainoatakaan laivaa. Filip halusi kumminkin lähteä sinne, sillä hän ymmärsi pääsevänsä sieltä kaikista nopeimmin johonkin laivaan ja saavansa kaikissa tapauksissa olla eurooppalaisten seurassa niin kauan kunnes joku alus sinne poikkeaisi. Hän kuuli, ettei sinne ole kuin päivänmatka korkeintaan. Keskusteltuaan vähän aikaa päällikön kanssa pyysi tulkki häntä mukaansa sanoen opastavansa hänet sinne. Sittenkuin Filip oli juonut kokonaisen ruukullisen maitoa, jota naiset olivat tuoneet hänelle, ja kieltäytynyt vieläkin kerran kourallisesta kovakuoriaisia, otti hän käärönsä ja lähti uuden tuttavansa mukaan.

Iltapäivällä saapuivat he muutamille kukkuloille, joilta Filip voi nähdä koko Taffel-lahden ja sen rannalla olevat hollantilaisten rakentamat talot. Ilokseen huomasi hän laivan satamassa. Kiiruhdettuaan rannalle näki hän kapteenin lähettäneen veneen maihin hakemaan ruokavaroja. Hän puhutteli miehistöä, ilmoitti nimensä, kertoi onnettomasta haaksirikosta ja sanoi haluavansa tulla laivaan.

Veneen päällikkö suostui siihen heti ja ilmoitti Filipille laivan olevan kotimatalla. Kun Filip kuuli sen, oli hänen sydämensä haljeta riemusta. Hän olisi mennyt laivaan, vaikka se olisi ollut matkalla Intiaan, mutta nyt ilmaantui hänelle tilaisuus nähdä jälleen rakastamansa Amine, ennenkuin hän taasen ottaa pestin täyttääkseen kummallisen tehtävänsä. Hän tunsj saavansa nauttia vielä onnesta ja aavisti, ettei hänen tuleva elämänsä tulisi olemaankaan yhtämittaista kärsimystä kuolemaan asti, vaan vuorottaista riemun ja surun vaihtelua.

Laivan kapteeni otti hänet hyvin ystävällisesti vastaan suostuen mielellään ottamaan hänet mukaansa, ja kolmen kuukauden kuluttua minkään tärkeemmän tapahtuman häiritsemättä matkaa ankkuroi laiva vihdoinkin Amsterdamin satamaan.

XI.

On luultavasti aivan tarpeetonta huomauttaa, että Filip kiiruhti niin nopeasti kuin suinkin pieneen kotiinsa, jossa oli kaikki, mikä oli hänestä rakkainta tässä maailmassa. Hän päätti nauttia nyt onnestaan muutamia kuukausia, sillä hän oli täyttänyt velvollisuutensa. Hän tunsu, että niin mielellään kuin hän halusikin pitää valansa, ei hän voisi poistua kotoaan ennen syksyä, jolloin toinen laivasto lähtisi matkalle, ja nyt oltiin vasta huhtikuun alussa. Niin paljon kuin hän surikin herra Klootsin ja Hillebrantin kuolemaa ja pahoitteli onnettoman miehistön kohtaloa, tunsu hän kuitenkin jonkunlaista huojennusta ajatellessaan, että hän oli ikuisiksi ajoiksi vapautunut tuosta Schriften-roistosta, joka oli joutunut saman kohtalon alaiseksi kuin muutkin. Hän melkein siunasi tätä toisille niin onnetonta haaksirikkoa, joka oli suonut hänelle tilaisuuden niin pian palata rakkaan Aminensa luo.

Oli jo myöhäinen ilta, kun Filip vuokrasi veneen Fliessingenistä ja soudatti itsensä Terneuseen. Kun hän lähestyi kotiaan, näki hän vieraskamarin ikkunan olevan auki ja naisen nojautuvan siitä ulos. Hän tiesi, ettei katsoja voinut olla kukaan muu kuin Amine, ja päästyään kapean sillan yli lähestyi hän ikkunaa menemättä ollenkaan ovelle. Amine oli niin vaipunut taivaan katselemiseen ja omiin ajatuksiinsa, ettei hän nähnyt eikä kuullut miehensä tuloa. Filip huomasi hänen hajamielisyytensä ja pysähtyi senvuoksi noin viidentoista askeleen päähän hänestä. Kun hän seiso siinä, käänsi Amine katseensa häneen päin, ja kun synkkä pilvi peitti samalla kuun, muutti heikko valaistus hänen vartalonsa jollakin tavoin yliluonnolliseksi ja aavemaiseksi. Amine tunsu miehensä, mutta kun hänellä ei ollut minkäänlaista syytä odottaa häntä niin pian kotiin, luuli hän ilmiötä miehensä haamuksi. Hän perääntyi, siveli tukkansa pois silmiltä molemmin käsin ja katsoi vieläkin kerran miestänsä hyvin tarkkaavaisesti.

"Minä täällä olen, Amine, älä pelästy!" huusi Filip äkkiä.

"En minä pelästykään", vastasi Amine painaen kädellään sydäntään. "Nyt olen jo aivan rauhallinen. Rakkaan mieheni henki, sillä sellaiseksi luulen sinua, kiitän sinua. Filip, olet tervetullut kuolleenakin luokseni." Hän viittasi surullisesti kädellään kehoittaen Filipiä tulemaan huoneeseen ja peräytyen itse pois ikkunasta.

"Hyvä Jumala, hän luulee minua kuolleeksi!" ajatteli Filip ja tietämättä oikein, mitä hänen pitäisi tehdä, hyppäsi hän ikkunasta huoneeseen ja näki Aminin istuvan sohvassa. Hän aikoi rikkoa hiljaisuuden, mutta Amine, joka oli katsellut hänen tuloaan siinä varmassa luulossa, että hänellä oli yliluonnollinen näky edessään, huudahti:

"Niinkö pian? Tapahtukoon Jumalan tahto, vaikka tämä tuntuukin niin raskaalta kantaa. Filip, rakas Filip, tunnen saavani pian seurata sinua."

Filip tuli nyt yhä levottomammaksi.

"Amine, kultaseni, kuule minua!" huudahti hän. "Olen tullut niin odottamatta, mutta tule tänne syliini, niin saat huomata, ettei Filipisi ole kuollut."

"Etkö sinä olekaan kuollut!" huudahti Amine nousten.

"En, Amine, olen vielä miehesi ja rakastan sinua yhtä paljon kuin ennenkin", vastasi Filip ottaen Aminin syliinsä ja puristaen hänet rintaansa vasten.

Amine vaipui hänen sylistään sohvalle purskahtaen itkuun, joka onneksi kevensi hänen sydäntään, Filipin ollessa polvillaan sohvan vieressä ja tukiessa häntä.

"Ah, Jumalani, kiitän sinua!" sanoi Amine vihdoinkin. "Luulin ilmestystä haamuksesi, Filip. Olisin ollut iloinen saadessani nähdä sinut sittenkin", lisäsi hän itkien painaen pänsä miehensä olkapäätä vasten.

"Voitko nyt kuunnella minua, rakkaani?" kysyi Filip jonkun ajan kuluttua.

"Voi puhu, puhu, kultaseni, sillä voisin kuunnella sinua nyt iankaikkisesti."

Filip kertoi nyt lyhyesti kaikki tapahtumat ilmoittaen samalla syyn, miksi hän oli tullut niin odottamatta kotiin. "Entä isäsi, Amine?"

"Hän voi hyvin. Puhukaamme hänestä huomenna."

"Niin", ajatteli Filip herätessään seuraavana aamuna ja katsellessaan rakastetun vaimonsa miellyttäviä kasvoja, "niin, Jumala on armollinen. Tunnen saavani nauttia vielä onnesta ja tiedän, että tämä onni on riippuvainen työni uskollisesta täyttämisestä, jonka laiminlyönnistä minua varmaankin rangaistaisiin. Olkoon niin! Uhmaten vaaroja ja kuolemaa tahdon täyttää velvollisuuteni ja toivon Jumalan armahtavan minua täällä ja tulevassa elämässä. Enkö ole saanut korvausta kaikista kärsimyksistäni? Kyllä enemmänkin", ajatteli hän herättäessään suukkosella vaimonsa, jonka suuret tummat silmät kohdistuivat häneen loistaen rakkaudesta.

Ennen menoaan arkitupaan kyseli Filip herra Pootsin vointia.

"Isäni on todellakin ollut minulle suureksi vaivaksi", vastasi Amine. "Lähtiessäni jonnekin on minun pakko lukita vierashuoneen ovi, sillä useammasti kuin kerran olen huomannut hänen koettavan murtaa auki kaappien lukkoja. Hänen kullanhimonsa on ääretön, sillä hän ei voi uneksiakaan muusta. Hän on aiheuttanut minulle paljon surua ennustamalla, etten saa nähdä sinua enää milloinkaan, ja vaatimalla, että luovuttaisin omaisuutesi hänelle. Mutta hän pelkää minua ja vielä enemmän sitä, että tulet takaisin."

"Onko hänen terveytensä hyvä?"

"Hän ei ole sairaskaan, mutta hänen elinvoimansa vähenevät kuin palaneen kynttilän, joka joskus leimahtaa liekkiin. Joskus hän on aivan tylsä, mutta joskus hän puhuu ja suunnittelee kuin hän olisi vielä täysissä ruumiinvoimissa. Voi, millainen kirous tuollainen rakkaus kultaan mahtaneekaan olla! Luulen — sellaisen ajattelemisenkin tuntuu hirveältä — mutta luulen kuitenkin, että ukkoraukka, vaikka hän onkin jo haudan partaalla, mielellään uhraisi meidän molempien elämän saadakseen kultasi, josta voisın luopua yhdestä antamastasi suukkosesta."

"Mitä sanotkaan? Onko hän koettanut tehdä jotakin sellaista poissaollessani?"

"En uskalla ilmaista ajatuksiani, Filip, enkä kylvää epäluuloja, joita emme voi mitenkään todistaa. Vartioitsen häntä tarkasti, mutta älkäämme puhuko hänestä enää. Tapaat hänet piakkoin, mutta älä odotakaan sydämellistä vastaanottoa, tahi jos hän on olevinaan ihastunut, niin älä luota häneen. En ilmoita hänelle tulostasi, sillä haluan nähdä, millaisen vaikutuksen se tekee häneen."

Amine meni alakertaan valmistamaan aamiaista ja Filip lähti hetkiseksi kävelemään. Palattuaan näki hän herra Pootsin istuvan pöydässä tyttärensä kanssa.

"Laupias Jumala, näenkö oikein!" huudahti ukko. "Herra Vanderdecken, oletteko palannut kotiinne?"

"Kyllä", vastasi Filip. "Tulin eilenillalla."

"Miksi et kertonut sitä minulle, Amine?"

"Halusimme yllättää sinut", vastasi Amine?

"No siinä te todellakin onnistuitte! Milloin matkustatte jälleen, herra Filip? Joko huomenna?" kysyi herra Poots.

"En moneen kuukauteen, toivoakseni", sanoi Filip.

"Ettekö moneen kuukauteen? Miten olette saanut lomaa niin pitkäksi ajaksi? Sanokaa minulle kuitenkin, oletteko tuonut paljon rahaa mukanaan?"

"En kolikkoakaan. Jouduimme haaksirikkoon ja olin vähällä menettää henkeni."

"Mutta aiotte kai taasen matkustaa?"

"Kyllä sitten kuin tulen sille päälle."

"Hyvä. Me hoidamme kyllä taloanne ja rahojanne."

"Luullakseni vapautan teidät siitä vaivasta", sanoi Filip kiusatakseen ukkoa. "Aion nimittäin ottaa rahani mukaani."

"Aiotteko todellakin ottaa ne mukanaan? Mutta miksi?" kysyi Poots levotonna.

"Ostaakseni tavaroita matkan varrelta ja ansaitakseni siten enemmän rahaa."

"Mutta tähän voitte joutua haaksirikkoon toisenkin kerran, silloin ovat rahanne mennyttä kalua. Ei, matkustakaa te vain itse herra Filip, mutta jättäkää rahanne tänne."

"Se ei sovi ollenkaan suunnitelmiini ja ensi kerran matkustaessaan otan varmasti kaikki rahani mukaani."

Keskustelun kuluessa juolahti Filipin mieleen, että jos hän vain saa herra Pootsin uskomaan ottaneensa kaikki rahansa mukaansa on Aminellakin sitten rauhallisemmat olot. Hän päätti senvuoksi matkalle lähtiessään uskotella ukolle, että hän vie omaisuutensa muassaan.

Herra Poots vaipui synkkiin ajatuksiin ja poistui parin minuutin kuluttua vierashuoneesta omaan kamariinsa. Nyt kertoi Filip vaimolleen, miksi hän oli petkuttanut ukkoa.

"Oletpa sinä huolellinen, Filip, ja minä kiitänkin sinua siitä, vaikka toivonkin, ettet olisi maininnut mitään koko asiasta. Et tunne isääni. Nyt pitää minun vartioida häntä kuin vihollista."

"Mitähän tuollainen heikko ukko-rahjus meille voi? Ei suoraan sanoen mitään", vastasi Filip hymyillen. Mutta Amine ei ajatellut niin ja oli alituisesti varuillaan.

Kevät ja kesä kuluivat nopeasti, sillä he olivat hyvin onnellisia. He keskustelivat usein Filipin viimeisen matkan vaiheista — tuosta yliluonnollisesta Filipin isän laivan näyttäytymisestä ja onnettomasta haaksirikosta.

Amine tunsu, että hänen miehensä saisi kestää vielä paljon vaaroja ja vaikeuksia, mutta hän ei koettanut milloinkaan taivuttaa häntä luopumaan yrityksestään. Hänkin katsoi tulevaisuuteen toivoen ja luottamuksella hyvin tietäen, että Filip joskus joutuu kohtalonsa uhriksi, ja luottaen siihen, että tuo hetki on vielä kaukana.

Kesän lopulla matkusti Filip jälleen Amsterdamiin pestautuakseen johonkin sellaiseen laivaan, joka lähtee matkalle syksyllä.

Ter Schellingin haaksirikon vaiheet tiedettiin tarkasti, sillä Filip oli kotiin palatessaan selittänyt kaikki siihen kuuluvat seikat, lukuunottamatta kummituslaivan ilmestymistä, ja kertomus oli jätetty yhtiön johtokunnalle. Ei ainoastaan hänen selvän ja valaisevan selostuksensa vuoksi, vaan hänen kärsimystensä ja kummallisen pelastumisensa tähden oli yhtiö luvannut hänelle toisen perämiehen paikan toisessa laivassaan siinä tapauksessa että Filipiä vieläkin haluttaisi lähteä purjehtimaan Intiaan.

Mentyään yhtiön konttoriin sai hän pestin Bataviaan, muutamaan neljänsadan tonnin vetoiseen kauniiseen alukseen. Kun matkan tarkoitus oli siten saavutettu, kiiruhti hän takaisin kotiinsa ja ilmoitti herra Pootsin läsnäollessa Aminelle Amsterdamissa saavuttamansa tulokset.

"Vai aiotte te merelle jälleen", huomautti herra Poots.

"Kyllä, mutta en vielä pariin kuukauteen, toivoakseni", vastasi Filip.

"Vai vasta sitten!" mumisi vanhus itseksensä.

Kuinka totta onkaan, että me mielummin taivomme todelliseen onnettomuuteen kuin olemme alituisesti jännityksessä. Oli olemassa muudan seikka, joka tuotti Aminelle paljon huolta, nimittäin hänen Isänsä luonne ja käyttäytyminen. Amine tunsu isänsä siksi hyvin, että hän huomasi tämän jo vihaavan salaisesti Filipiä. Ajatus, että Filip ottaa rahansa mukaansa, oli melkein tehnyt tuosta kitsaasta ukosta mielipuolen. Amine oli vakoillut häntä ja nähnyt hänen kävelevän tuntikausia edestakaisin mumisten itseksensä ja välittämättä enää ollenkaan toimestaan.

Parin päivän kuluttua Amsterdamista tulonsa jälkeen valitti Filip pahoinvointia, hän oli nimittäin vilustunut matkallaan.

"Ettekö olekaan terve?" huudahti ukko nousten äkkiä tuolistaan? "Antakaa minun koettaa valtimoanne. Kas, se lyökin hyvin nopeasti. Amine, mies raukkasi on hyvin sairas. Hänen pitää mennä vuoteeseen ja minä annan hänelle jotakin, joka kyllä parantaa hänet. En ota siitä maksua, Filip, en missään tapauksessa."

"En minä nyt sentään niin sairas ole, herra Poots", vastasi Filip.

"Lukuunottamatta kovaa päänskipua olen aivan terve."

"Teillä on kuumettakin, Filip. Menkää senvuoksi vuoteeseenne ja nauttikaa teille lähettämäni lääke, niin olette huomenna terve."

Filip meni huoneeseensa Aminin kanssa ja herra Poots rupesi valmistamaan lääkettä. Heti kun Filip

oli päässyt sänkyyn, meni Amine jälleen alakertaan ja kohtasi siellä isänsä, joka antoi hänelle jauheen käskien Aminin antaa sen miehelleen. Herra Poots poistui sen jälkeen tuvasta.

"Jumala antakoon minulle anteeksi, jos teen isälleni vääryyttä", ajatteli Amine, "mutta hän on nyt kerta kaikkiaan menettänyt luottamukseni. Filip on sairas, sairaampi kuin hän luuleekaan, ja ellei hän ota jotakin lääkettä, voi hänen tilansa tulla vieläkin huonommaksi mutta sydämeni sanoo minulle, että minun pitää olla varovainen Niin pirullinen ei isä sentään mahtane olla."

Amine tarkasti lääkkeen. Paperissa oli hieman tummanruskeata jauhetta, joka herra Pootsin määräyksen mukaan oli annettava sairaalle lasillisessa lämmintä viiniä. Herra Poots oli tarjoutunut tekemään sen. Hänen palaamisensa keittiöstä keskeytti Aminin ajatukset.

"Tässä on viini, tyttöseni. Sekoita nyt jauhe juomalasilliseen tätä ja peittele hänet hyvin, sillä hän rupeaa hikoilemaan pian eikä sitä pidä keskeyttää. Valvo hänen luonaan, Amine, äläkä mene nukkumaan. Aamulla on hän jälleen terve." Herra Poots poistui nyt huoneesta toivottaen tyttärelleen hyvää yötä.

Amine kaasi jauheen muutamaan pöydällä olevaan hopeapikariin ja alkoi sitten sekoittaa siihen viiniä. Hänen epäilyksensä olivat hetkiseksi haihtuneet isän ystävällisen puheen vuoksi. Ollaksemme rehellisiä herra Pootsia kohtaan on meidän pakko tunnustaa, että hän oli aina hyvin ystävällinen potilailleen. Sekoitettuaan juoman huomasi Amine, ettei siihen ilmestynytäkään minkäänlaista pohjasakkaa. Tämä oli tavatonta ja hänen epäilyksensä heräsivät uudestaan.

"Tästä en pidä ollenkaan", sanoi hän. "Pelkään isääni — Jumala minua auttakoon — en tiedä oikeastaan, mitä minun pitää tehdä, mutta Filipille en tätä ainakaan anna. Lämmin viini yksinään panee hänet ehkä tarpeeksi hikoilemaan."

Amine mietti asiaa tarkemmin. Hän oli sekoittanut jauheeseen niin vähän viiniä, ettei pikari ollut vielä puolillaankaan. Pantuaan sen sivulle, täytti hän toisen pikarin kokonaan lämpimällä viinillä ja meni sitten makuuhuoneeseen.

Hän kohtasi isänsä eteisessä, vaikka hän oli luullut tämän jo menneen nukkumaan.

"Varo, ettet läikytä sitä, Amine. Anna se hänelle kokonaan. Ei, anna se minulle. Vien sen hänelle itse."

Herra Poots otti pikarin Aminin kädestä ja meni Filipin makuuhuoneeseen.

"Tässä, poikani, juohan tämä, niin paranet", sanoi hän, mutta hänen kätensä vapisi niin, että viiniä läikkyi peittele. Amine katsoi isäänsä ja tuli yhä iloisemmaksi, ettei hän ollut sekoittanut jauhetta viiniin. Filip nojautui kyynärpäähänsä juoden lääkkeen, ja herra Poots toivotti hänelle sitten hyvää yötä.

"Älä poistu hänen luotaan, Amine, sillä haluan, että määräyksiäni noudatetaan tarkasti", sanoi herra Poots ennen poistumistaan. Amine oli ensin aikonut mennä hakemaan kynttilää, jonka hän oli jättänyt vierashuoneeseen, mutta jäikin nyt miehensä luokse ilmoittaen hänelle epäilyksensä ja sen, ettei hän ollut antanutkaan hänelle jauhetta.

"Toivoakseni erehdyt, Amine", vastasi Filip. "Olet varmasti väärässä, sillä niin pahoja ihmisiä ei voi olla olemassakaan."

"Et ole asunut hänen kanssaan niin kauan kuin minä etkä nähnyt hänen kujeitaan", vastasi Amine. "Et tiedä, millaisiin konna- töihin kullanhimo voi houkutella ihmisen, mutta voihan silti olla mahdollista, että olen erehtynyt. Sinun pitää nyt kaikissa tapauksissa nukkua minun vartioidessani sinua, rakkaani. Kas niin, et saa puhua enää. Tunnen, etten saa vielä unta, ja senvuoksi aion lukea hieman ennen nukkumaan menoani."

Filip ei vastustellut enää ja nukkuikin pian. Amine valvoi hänen vieressään paljon sivu puolen yön.

"Hän hengittää niin raskaasti", ajatteli Amine, "mutta kuka tietää, olisiko hän milloinkaan herännyt, jos olisin antanut hänelle jauheen. Isäni on niin perillä kaikissa itämaisissa tempuissa, että pelkään häntä. Kuinka usein hän onkaan saatuaan pussillisen kultaa nukuttanut ihmisen ikuisen uneen! Hän, joka pyynnöstä on tappanut monta, voi varmaankin empimättä murhata tyttärensäkin miehen, sillä olen katsellut hänen hommiaan ja tunnen hänen ajatuksensa ja toivomuksensa. En ymmärrä, miksi nämä synkät aavistukset ahdistavat mieltäni tänään, ja minusta tuntuu aivan siltä kuin tapahtuisi joku onnettomuus. Kunpa nyt aamu pian koittaisi! Kuinka sikeästi hän nukkuukaan ja hiki helmeilee hänen otsallaan! Minun pitää peitellä hänet hyvin ja vahtia, ettei hän potki peittoa yltään. Nyt koputtaa joku eteisen oveen. Melu herättää varmasti Filipinkin. Isää on tultu luultavasti hakemaan jonkun luokse."

Amine poistui huoneesta ja kiiruhti alakertaan. Kuten hän oli otaksunutkin, oli herra Pootsia tultu hakemaan. Häntä pyydettiin avuksi muutamaan synnytykseen.

"Hän tulee heti", vastasi Amine. "Menen herättämään hänet." Amine lähestyi isänsä makuuhuoneen ovea ja koputti siihen. Kun hän ei saanut minkäänlaista vastausta, koputti hän uudestaan.

"Isäni ei tavallisesti nuku näin raskaasti", ajatteli Amine, kun ei toiseenkaan koputukseen vastattu. Hän aukaisi oven ja meni sisään. Suureksi hämmästyksekseen hän huomasi, ettei isä ollutkaan vuoteessaan. "Kummallista", ajatteli hän, "mutta muistaakseni hän ei palannutkaan enää yläkertaan mentyään sammuttamaan valoja." Amine kiiruhti senvuoksi vierashuoneeseen ja näki isänsä makaava sohvalla syvässä unessa, kuten hänestä näytti. Herra Poots ei vastannut kuitenkaan hänen huutoonsa. "Laupias Jumala, onko hän kuollut!" ajatteli hän vieden kynttilän lähemmäksi isänsä kasvoja. Ja asian laita olikin niin, sillä Pootsin silmät olivat lasimaiset ja alaleuka oli pudonnut alas.

Amine nojautui hetkiseksi seinään ollen pyörtymäisillään, mutta lopulta hän tointui.

"Se saadaan heti selville", ajatteli hän menen pöydän luo ja katsoen hopeapikariin, jossa hän oli sekoittanut jauheen viiniin, mutta se olikin tyhjä. "Oikeamielinen Jumala on rangaissut häntä!" huudahti hän. "Mutta voi, että tuon miehen piti olla isäni! Niin, asia on aivan selvä. Peläten omia sanojaan ja katalaa suunnitelmaansa kaasi hän enemmän viiniä pikariin tukahduttaakseen omantunnontuskansa, ja aavistamatta ollenkaan jauheen olemassaoloa pikarissa joi hän itse sen kuoleman, jonka hän oli aikonut toiselle. Ja kenelle toiselle sitten? Niin, ei sen vieraammalle kuin oman tyttärensä miehelle. Ellet olisi isäni", jatkoi Amine, "kiroaisin sinut, mutta nyt olet saanut rangaistuksesi. Antakoon Jumia sinulle anteeksi, sinä heikko, kurja ja syntinen miesraukka!"

Amine poistui nyt huoneesta menen katsomaan Filipiä, joka nukkui vielä rauhallisesti ja näytti hikoilevan kovasti.

Joku toinen nainen olisi varmaankin herättänyt miehensä, mutta Amine ei ajatellut itseään. Filip oli sairas eikä hän halunnut häiritä häntä pelosta, että Filip voisi ehkä säikähtää.

Eteisen oveen koputettiin nyt uudestaan ja se herätti Aminen ajatuksistaan. Hän kiiruhti alakertaan, mutta ei avannut ovea.

"Herra Pootsin pitää tulla heti", sanoi lääkäriä noutamaan tullut tyttö.

"Hyvä Therese", vastasi Amine, "isäni on enemmän avun tarpeessa kuin emäntäraukkanne, sillä pelkään hänen työnsä tässä maailmassa loppuneen. Hän on hyvin sairas eikä voi nousta vuoteesta. Pyydän, että auttaisitte nyt sen sijaan minua. Menkää sanomaan isä Seysenille, että hän tulisi tänne, sillä luulen isäni olevan kuoleman kielissä."

"Herra siunatkoon", huudahti Therese, "ovatko asiat todellakin niin huonosti? Toimitan kyllä asianne, rouva Amine."

Uudistettu koputus oli herättänyt Filipinkin, joka tunsu olevansa paljon terveempi, sillä pääkipukin oli haihtunut. Hän huomasi heti, ettei Amine ollut nukkunut ollenkaan koko yönä ja hän aikoi moittia häntä siitä, kun Amine kertoi hänelle lyhyesti tapahtuman.

"Sinun pitää pukea vaatteet yllesi, Filip, ja auttaa minua kantamaan hänen ruumiinsa vuoteeseen ennen papin tuloa. Laupias Jumala, jos olisin antanut sinulle tuon jauheen, rakas Filip... mutta älkäämme puhuko siitä. Kiiruhda, sillä isä Seysen on heti täällä."

Filip pukeutui nopeasti ja seurasi sitten Aminea vierashuoneeseen. Aurinko paistoi kirkkaasti ja sen säteet valaisivat ukon laihoja kasoja. Hänen kätensä olivat nyrkissä ja kieli oli jäänyt hammasten väliin.

"Ah, tämä huone näyttää olevan oikea onnettomuuksien tyyssija! Kuinkahan paljon peloittavia asioita täällä tuleekaan vielä tapahtumaan?"

"Ei ainoatakaan, toivoakseni", vastasi Amine. "Tämä ei ole mielestäni mitään kauheata. Hirveämpää oli katsella vanhusta, kun hän seisoen vuoteesi vieressä ojensi sinulle myrkkymaljan ystävällisesti hymyillen. En voi unhottaa sitä näkyä milloinkaan."

"Antakoon Jumala sen hänelle anteeksi, kuten minäkin olen tehnyt", vastasi Filip nostaen ruumiin syliinsä ja kantaen sen siihen huoneeseen, jota herra Poots oli käyttänyt.

"Annetaan ihmisten olla siinä luulossa, että hän kuoli vuoteeseensa luonnollisella tavalla", sanoi Amine. "Ylpeyteni ei salli, että tämä tulee tiedoksi. En halua, että minua ruvetaan sanomaan murhaajan tyttäreksi."

Hän istuutui tuolille ja purskahti itkuun.

Hänen miehensä koetti lohduttaa häntä, kun isä Seysen koputti oveen.

Filip kiiruhti avaamaan.

"Hyvää huomenta, poikani. Miten sairas voi?"

"Hän on kuollut, isä."

"Tulen siis kuitenkin liian myöhään, vaikka koetinkin kiiruhtaa!" huudahti pappi surullisesti.

"Hän kuoli äkkiä sydänhalvaukseen, isä", vastasi Filip vieden papin herra Pootsin huoneeseen.

Isä Seysen katsoi ruumista ja näki, ettei hänen apunsa ollut enää tarpeen. Hän kääntyi nyt Amineen päin, joka vieläkin itki.

"Itkekää vain, tyttäreni, teillä on syytä siihen", sanoi hän. "Hellästä ja tottelevaisesta lapsesta tuntuu isän rakkauden menettäminen kovalta iskulta. Älkää kuitenkaan antautuko liaksi surunne valtaan, sillä teillä on muitakin sitovia velvollisuuksia. Teillä on miehenne."

"Tiedän sen, isä, mutta antakaa minun itkeä, sillä olinhan hänen tyttärensä."

"Eikö hän mennytkään nukkumaan eilen illalla, koska hänellä on vielä vaatteet yllään? Milloin hän rupesi valittamaan pahoinvointiaan?"

"Nähdessäni hänet viimeisen kerran", vastasi Filip, "oli hän huoneessani ja antoi minulle jotakin lääkettä, ennenkuin hän toivotti minulle hyvää yötä. Kun häntä tultiin hakemaan sairaan luokse, meni vaimoni herättämään häntä, mutta silloin hän oli jo tajutonna."

"Hän on kuollut äkkiä", sanoi pappi. "Mutta hän oli vanha mies ja silloin voi loppu tulla silmänräpäyksessä. Olitteko huoneessa hänen kuollessaan?"

"En", vastasi Filip. "Ennenkuin sain vaatteet ylleni, oli hän jo poistunut maailmasta."

"Toivokaamme, lapseni, että hän sai vaihtaa sen parempaan. Polvistukaa kanssani rukoilemaan hänen sielunsa puolesta."

He tekivät niin ja pappi rukoili hartaasti. Kun he nousivat, vaihtoivat he katseen, joka täydellisesti ilmaisi heidän sisimmät ajatuksensa.

"Lähetän tänne muutamia vaimoja, jotka voivat tehdä ruumiille viimeisen palveluksen ja järjestää kaikki hautajaisia varten", sanoi isä Seysen. "Parasta on salata heiltä, että hän kuoli ennen minun tuloani. Älkäämme antako ihmisten luulla sellaista, että hän meni pois saamatta uskonnon lohdutusta."

Filip nyökäytti päätään hyväksyvästi ja pappi poistui.

Terneusen asukkaat olivat aina vihanneet herra Pootsia. Kaikkien uskonnon vaatimusten laiminlyöminen, tietämättömyys, kuuluuko hän ollenkaan heidän uskoonsa, hänen itaruutensa ja kiskomisensa olivat hankkineet hänelle paljon vihollisia samalla kun hänen tunnustettu taitavuutensa oli tehnyt hänestä vaikutusvaltaisen miehen. Jos olisi saatu tietää, että hän oli muhamettilainen, ja kuultu, että hän oli kuollut koettaessaan tappaa vävyään, on varmaa, ettei häntä olisi suostuttu hautaamaan kristillisesti. Mutta kun isä Seysen vastasi jokaiselle kysyjälle, että herra Poots oli kuollut rauhallisesti, otaksuttiin hänen menneen pois hyvänä kristittyinä, vaikka hän ei elämässään ollut noudattanutkaan kristinuskon määräyksiä. Seuraavana päivänä haudattiin vanhuksen ruumis tavallisilla juhlallisuuksilla. Filip ja Amine tunsivat mielensä hyvin huojentuneeksi, kun kaikki sujui niin rauhallisesti.

Vasta hautajaisten jälkeen tutkivat he herra Pootsin huoneen. Raha-arkun avain löydettiin hänen taskustaan. Huone oli täynnä lääkepulloja ja jauherasioita, jotka joko heitettiin pois tahi jos Amine liesi, mihin niitä käytettiin, kannettiin muutama komeroon piiloon. Hänen pöydässään oli paljon laatikoita, jotka nyt tarkastettiin. Niissä olevien tavaroiden joukossa oli paljon paperiliuskoja, joissa oli arabiankielistä kirjoitusta — luultavasti lääkemääräyksiä. Siellä oli rasioitakin, joissa oli arabiankieliset nimet, ja muutamassa oli aivan samanlaista jauhetta kuin herra Poots oli antanut Aminelle. Muutamista papereista voitiin selvästi huomata ukon harrastaneen salaisia tieteitäkin, jotka siihen aikaan olivat muodissa. Kaikki tuollainen romu poltettiin nopeasti.

"Ajattelehan, jos isä Seysen olisi nähnet kaiken tämän", huomautti Amine surullisesti. "Mutta täällä on vielä muutamia painetuitakin papereita, Filip."

Tarkastettuaan ne huomasi Filip ne hollantilais-itäintialaisen yhtiön osakkeiksi.

"Kuulehan, Amine, nämä ovat rahaa tahi ainakin rahan arvoisia, sillä nämä ovat yhtiön osakkeita, jotka antavat meille vuosittain sievät tulot. En osannut aavistaakaan ukon käyttävän rahojaan

tällaiseen. Minäkin olen aikonut sijoittaa osan rahoistani samalla tavalla ennen lähtöäni saadakseni niille hieman korkoa."

He tarkastivat nyt raha-arkun. Kun Filip aukaisi sen, ei hän luullut siellä olevan paljon mitään, sillä se oli suuri ja syvä ja näytti olevan melkein tyhjä, mutta tutkittuaan paremmin löysi hän sen pohjalta neljäkymmentä pientä pussia, joissa oli pelkkiä kultarahoja. Eräässä suuremmassa pussissa oli hopeaa. Mutta siinä ei ollut vielä kaikki, sillä siellä oli pieniä rasioita ja kääryjä, jotka sisälsivät jalokiviä. Kun kaikki oli koottu yhteen kasaan, näytti aarre hyvin arvokkaalta.

"Amine, kultaseni, olet todellakin tuonut minulle melko odottamattomat myötäjäiset", sanoi Filip.

"Sanopas muuta. Nuo jalokivet on isäni varmaankin tuonut mukanaan Egyptistä. Ja kuinka vaatimattomasti me elimmekään ennen tänne muuttoamme! Jumala antakoon hänelle anteeksi. Vaikka hänellä olikin tällainen aarre hallussaan, tahtoi hän kuitenkin myrkyttää sinut saadakseen enemmän."

He laskivat rahat, joita oli melkein viisikymmentätuhatta guldenia, sijoittivat ne jälleen paikoilleen ja poistuivat huoneesta.

"Olen rikas mies", ajatteli Filip jäätyään yksikseen. "Mutta onko minulla mitään hyötyä noista aarteista? Voisin kyllä ostaa laivan ja ruveta sen kapteeniksi, mutta se joutuisi varmasti haaksirikkoon. Sellainen mahdollisuus on kaikissa tapauksissa olemassa enkä senvuoksi ostakaan omaa alusta. Enkö kumminkin menettele väärin pestautuessani muiden laivoihin omatessani sellaisen uskon? Sitä en tiedä. Tiedän vain, että minulla on velvollisuus täytettävänä. Kaikkien kohtalo on armollisen kaitselmuksen hallussa ja se kutsuu meidät luoksensa sitten kuin se arvelee ajan koittaneen. Ostan liioilla rahoillani yhtiön osakkeita ja jos purjehdinkin sen laivoissa ja ne joutuvat haaksirikkoon etsiessäni isäraukkaani, saan silloin kaikissa tapauksissa kärsiä yhtä paljon kuin toisetkin. Järjestän Aminenin elämän paljon mukavammasti."

Hän pestasikin heti kaksi palvelijataria, huoneet sisustettiin uudestaan paljon komeammasti eikä hän kammonut minkäänlaisia uhrauksia ilahduttaakseen vaimoaan. Hän kirjoitti Amsterdamiin ja osti paljon noita edellämainittuja osakkeita. Jalokivet ja omat rahansa jätti hän vieläkin Amineni haltuun. Jäljelläolevat pari kuukautta kuluivat näin ollen hyvin nopeasti ja kaikki oli kunnossa, kun Filipille ilmoitettiin kirjeellisesti, että hänen pitää tulla laivaan. Amine tahtoi, että Filip olisi mennyt mukaan matkustajana eikä perämiehenä, mutta Filipistä tuntui viimeinen vaihtoehto paremmalta, sillä muuten hän ei olisi voinut mitenkään selittää matkansa syytä.

"En tiedä miksi", sanoi Filip lähtönsä edellisenä iltana, "mutta mieleni ei ole niin surullinen kuin viime kerralla. Tällä haavalla ei minulla ole minkäänlaisia aavistuksia mistään onnettomuudesta."

"Ei minullakaan", vastasi Amine. "Aavistan kuitenkin, että tulet olemaan kauan aikaa poissa luotani, Filip, ja sehän on jo tarpeeksi suuri onnettomuus hellälle ja levottomalle vaimolle, vai mitä?"

"On kyllä, rakkaani, mutta —"

"Niin, niin, tiedän velvollisuutesi kutsuvan sinua", vastasi Amine painaen päänsä miehensä rintaa vasten.

Seuraavana päivänä erosi Filip vaimostaan, joka oli nyt paljon tynnempi kuin ensimmäisellä kerralla.

"Kaikki muut hukkuivat ja hän vain pelastui", ajatteli Amine.

"Tunnen hänen palaavan vielä luokseni. Jumala taivaassa, tapahtukoon tahtosi!"

Filip saapui pian Amsterdamiin ja ostettuaan paljon sellaisia tavaroita, joiden hän luuli olevan hyödyksi onnettomuuden sattuessa, meni hän Bataviaan, joka oli ankkurissa satamassa valmiina nostamaan purjeensa.

XII.

Oltuaan muutamia päiviä laivassa ymmärsi Filip, ettei matka muodostuisikaan hauskaksi, sillä Batavian piti kuljettaa melkoinen joukko-osasto Ceyloniin ja Javaan yhtiön sotavoimien vahvistukseksi. Aluksen oli määrä erota laivastosta Madagaskarin luona ja purjehtia suoraan Javaan, sillä otaksuttiin laivassa olevien sotilaiden kykenevän suojelemaan sitä, jos merirosvot tai muut viholliset hyökkäisivät sen

kimppuun. Batavia oli sitäpaitsi asetettu kolmellakymmenellä tykillä ja siinä oli seitsemänkymmentäviisi matruusia. Paitsi sotatarpeita, jotka suurimmaksi osaksi muodostivatkin lastin, oli sillä mukanaan suuri määrä kilisevää kultaa Intian markkinoille. Joukot astuivat juuri laivaan silloin kuin Filipkin saapui sinne, ja muutamien minuuttien kuluttua olivat kannet niin täynnä, että oli melkein mahdotonta liikkua mihinkään. Filip, joka ei ollut vielä puhutellut kapteenia, haki ensimmäisen perämiehen käsiinsä ruveten heti hoitamaan virkaansa. Hän oli viime matkallaan päässytkin työstä niin perille, että hän oli tottuneempi kuin luultiinkaan.

Jonkun ajan kuluttua alkoivat kaikki kiireen aiheuttamat merkit hävitä näkyvistä, joukkojen varustukset korjattiin syrjään, sotilaat järjestettiin ruotuihin ja sijoitettiin talousvälineineen tykkien väliin suurelle kannelle. Siten saatiin tilaa laivan hoitamiseksi. Totellessaan määräyksiä osoitti Filip olevansa kykenevä ja järjestelykykyinen, ja kapteeni sanoikin hänelle kerran heidän hieman huohtaessaan:

"Luulin teidän suhtautuvan virkaanne hyvin välinpitämättömästi, koska ette tullut ennen laivaan, mutta osaatte ottaa menetetyt ajan takaisin. Olette tehnyt enemmän tämän aamupäivän kuluessa kuin osasin odottaakaan. Iloitsen tulostanne, mutta olen samalla pahoillanikin, ettette ollut täällä silloin kun sijoitimme lastin, sillä pelkään lastauksen tapahtuneen hieman huolimattomasti. Herra Struysilla, ensimmäisellä perämiehelläni, on ollut enemmän työtä kuin hän on jaksanut tehdäkään."

"Olen pahoillani, etten ollut täällä silloin, herra kapteeni", vastasi Filip. "Tottelin kuitenkin heti yhtiön kutsua."

"He eivät halunneet häiritä teitä ennenkuin viime tingassa, koska olette naimisissa ja sitäpaitsi suuri osakaskin yhtiössä. Otaksun, että seuraavalla matkallanne komennatte jo omaa laivaanne. Keskustelin aamulla siitä muutaman vanhemman konttoristin kanssa."

Filip ei ollut ollenkaan pahoillaan, että hänen rahansa kasvoivat nyt niin hyvää korkoa, sillä laivan kapteeniksi pääseminen oli hänen hartain toivonsa. Hän vastasi toivovansa omaa laivaa seuraavan matkan jälkeen, jolloin hän luuli jo olevansa aivan pätevä sellaisen komentajaksi.

"Sitä ei kenenkään tarvitse epäilläkään, herra Vanderdecken, sillä näkeehän sen jo sokeakin. Pidätte varmaankin paljon merimieselämästä?"

"Kyllä. Luullakseni en luovu siitä milloinkaan."

"Milloinkaanko? Ajattelette nyt niin, koska olette nuori ja toivorikas, mutta vähitellen väsytte siihen ja olette iloinen saadessanne levähtää jäljellä olevat päivänne."

"Kuinka paljon sotilaita on laivassamme?"

"Kaksisataaneljäkymmentäviisi miestä ja kuusi upseeria. Miesraukat! Harvat heistä pääsevät milloinkaan takaisin, niin, tuskinpa moni näkee seuraavaa syntymäpäiväänsäkään. Ilmasto siellä on kauhea. Vein sinne kerran kolmesataa miestä, mutta kuuden kuukauden kuluttua, ennenkuin ennätin lähteä sieltä takaisin, ei heistä ollut enää sataakaan hengissä."

"Siinä tapauksessahan heidän lähettämisenä sinne on melkein murhaamista", huomautti Filip.

"Hm! Jossakinhan heidänkin pitää kuolla, ja mitä sen on väliä, vaikka he kuolevatkin hieman aikaisemmin? Henki on tavaraa, jota voidaan ostaa niin hyvin kuin muutakin. Viemme niin ja niin paljon mukanamme teollisuustuotteita ja rahaa vaihtaaksemme niillä intialaisia tavaroita. Samoin menettelemme ihmisilläkin, eikä se ole yhtiölle miksikään vahingoksi, päinvastoin."

"Sotamiesraukoille kumminkin, luullakseni."

"Mutta yhtiö ostaa heidän elämänsä halvasta ja myy sen kalliista hinnasta", vastasi kapteeni mennessään keulaan.

"Aivan niin", ajatteli Filip. "Se ostaa ihmishenkiä halvalla ja voittaa niillä, sillä noilla sotilasraukoilla he eivät voisi mitenkään puolustaa alueitaan vihollisiaan vastaan. Miten pienestä vuosipalkasta myyvätäkään nuo miehet henkensä taistellakseen noissa epäterveellisissä seuduissa, joissa he menettävät voimansa eivätkä pääse enää milloinkaan kotiinsa. Hyvä Jumala, kun nämäkin miehet näin sydämättömästi uhrataan, miksi tuntisin omantunnon vaivoja, jos muutamia ihmishenkiä meneekin hukkaan täyttäessäni pyhää velvollisuuttani, jonka olen saanut toimekseni häneltä, jonka tiet ovat tutkimattomat. Eihän varpunenkaan putoa puusta hänen tietämättään ja hänen vallassaan on joko uhrata tahi pelastaa meidät. Mutta jos tämä laiva on tuomittu perikatoon minun vuokseni, en voi muuta kuin toivoa, että olisin päässyt johonkin toiseen, jossa ihmishenkien hukka ei olisi niin suuri."

Vasta viikon kuluttua Filipin tulosta oli laivasto lähtökunnossa.

Olisi hyvin vaikeata selostaa Filipin ajatuksia tämän hänen toisen matkansa alkaessa. Hänen ajatuksensa olivat niin kiinni matkan tarkoituksessa, että hän suhtautui elämän tavallisiin seikkoihin kuin uniin. Hän oli aivan varma siitä, että hän jälleen kohtaa kummituslaivan, ja kun hän pelkäsi tuon kohtaamisen aiheuttavan jonkun ikävän onnettomuuden, luultavasti kaikkien niiden hukkumisen, jotka olivat nyt laivassa hänen kanssaan, kalvoi tuo ajatus häntä niin, että hän laihtui aivan kamalan näköiseksi. Hän ei puhunut juuri milloinkaan ja tunsu olevansa kuin rikollinen, joka on tuominnut koko ympäristönsä vaaroihin, onnettomuuksiin ja kuolemaan senvuoksi että hän on tullut heidän mukanaan laivaan. Kun joku puhui vaimostaan tai lapsistaan toivoen parasta ja tehden tulevaisuussuunnitelmia, tunsu Filip mielensä sairaaksi, nousi pöydästä ja kiiruhti yksinäisyyteen kannelle. Joskus kuvitteli hän olleensa kiihtynyt ja joutuneensa jonkunlaisen näköharhan uhriksi, mutta sitten palautti hän kaiken entisen muistiinsa ja tunsu sen kauhean todellisuuden. Silloin hän aina mielellään ajatteli, ettei taivaalla ole minkäänlaista osaa tuossa yliluonnollisessa näyssä, joka tietysti on vain pirun keksintöä. Entä pyhänjäännös? Sellaisiin keinoihin ei piru ainakaan turvaudu. Muutamia päiviä lähtönsä jälkeen katui hän kovasti, ettei hän ollut uskonut isä Seysenille kaikkea ja kysynyt häneltä neuvoa, tekikö hän oikein vai väärin jatkaessaan hakemistaan, mutta se oli nyt myöhäistä, sillä Batavia oli jo enemmän kuin tuhannen penikulman päässä Amsterdamin satamasta. Hänen oli pakko täyttää velvollisuutensa, olipa se sitten millainen tahansa.

Kun laiva lähestyi Hyväntoivonnientä, tuli hän niin levottomaksi, että kaikki huomasivat sen. Kapteeni ja upseerit, jotka kaikki pitivät hänestä, koettivat turhaan ottaa selvää hänen alakuloisuutensa syystä. Filip sanoi olevansa kipeä, ja hänen laihtunut ruumiinsa ja syvälle painuneet silmänsä todistivatkin kumoamattomasti, että hän sairasti jotakin vaikeata tautia. Suurimman osan öistä kulutti hän kannella katsellen kaikille suunnille, tarkastellen jokaista taivaanrannalla tapahtuvaa muutosta ja odottaen kummituslaivan ilmestymistä näkyviin. Vasta päivän ruvetessa sarastamaan meni hän hyttiinsä nukkumaan. Onnellisen matkan jälkeen ankkuroi laivasto Taffel-lahteen, ja Filip tunsu hieman huojennusta, kun ei tuota yliluonnollista vierailua vielä ollut tapahtunutkaan.

Heti kun laivasto oli saanut uuden juomavesivaraston, lähdettiin matkalle ja Filipin levottomuus lisääntyi taasen. Suotuisassa tuulessa purjehti laivasto kuitenkin niemen ympäri, sivuutti Madagaskarin ja saapui Intian merelle, jossa Batavia erosi siitä, sen suunnatessa kulkunsa Qambrooniin ja Ceyloniin. "Nyt näyttäytyy kummituslaiva varmasti", ajatteli Filip. "Se on vain odottanut toveriemme poistumista, ettemme saisi minkäänlaista apua onnettomuudessamme." Mutta Batavian matkaa suosivat kauniit ilmat eikä mitään näkynyt. Muutamien viikkojen kuluttua saavuttiin Javaan, mutta ennenkuin purjehdittiin Batavian suurenmoiseen satamaan, käännettiin vastatuuleen yöksi. Oli heidän matkansa viimeinen yö, jolloin purjeet olivat ylhäällä. Filip ei poistunut kannelta ollenkaan odottaessaan levotonna päivän valkenemista. Aamu koittikin vihdoin, aurinko nousi ja Batavia ohjasi kulkunsa satamaan. Aamupäivällä laskettiin jo ankkuri ja huojentuneena kiiruhti Filip hyttiinsä nauttiakseen levosta, jonka tarpeessa hän niin suuresti oli.

Hän heräsi vahvistuneena ja virkeänä, sillä hänen mielensä oli vapautunut raskaasta taakasta. "Ei siis olekaan määrätty, että miehistö aina silloin hukkuu, kun olen laivassa", ajatteli hän, "eikä sekään ole sanottu, että kummituslaiva näyttäytyy, vaikka olenkin mukana. Siinä tapauksessa ei omaatuntoani rasita enää mikään. On kyllä totta, että haen laivaa ja toivon saavani kohdatakin sen, mutta minulla ei ole siihen suuremmat mahdollisuudet kuin muillakaan eikä ole ollenkaan varmaa että löydän sen, vaikka haenkin sitä. Olkoon niin, että se tuottaa onnettomuutta kaikille, jotka sen näkevät, mutta minun oloni laivassa ei ole noiden kohtaamisten syy. Kiitän sinua Jumala, nyt voin omantunnon tuskitta täyttää tehtäväni!"

Filip, jolle nämä ajatukset olivat antaneet mielenrauhan takaisin, meni jälleen kannelle. Joukkojen maihinvienti oli jo alkanut, sillä sotilaat halusivat yhtä paljon vapautta pitkäaikaisesta vankeudestaan kuin merimiehet enemmän tilaa ja mukavuuksia. Batavia oli noin penikulman päässä rannalla. Sen takaa näkyi viheriää vuoristoa, jossa oli puiden ympäröimiä kaupunkilaisten omistamia kauniita taloja. Näköala oli kaunis ja kasvullisuus runsas silmää virkistävän vihreytensä vuoksi. Satamassa oli suuria ja pieniä laivoja, joiden mastot muodostivat oikean metsän, lahden vesi oli kirkasta ja sinistä, aaltoillen hiljaa vienossa tuulessa. Kaupunkikin oli miellyttävän näköinen, sillä sen valkoiset talot kuvastuivat sievästi tummanviheriöihin puihin, joita kasvoi puutarhassa ja katujen reunoilla.

"Onko todellakin mahdollista", huomautti Filip Batavian kapteenille, "että tuo kaunis paikka on niin epäterveellinen? Näöstä päättäen voitaisiin siitä luulla aivan toista."

"Kuten saaren myrkylliset käärmeet piiloutuvat kukkapenkereihin, niin hiipii myös kuolema täällä runsaassa ja kauniissa luonnossa. Oletteko nyt jo terveempi, herra Vanderdecken?"

"Paljonkin", vastasi Filip.

"Olette kuitenkin niin heikko, että neuvon teitä lähtemään maihin."

"Käytän hyvin mielelläni lupaustanne hyväkseni. Kauanko tulemme viipymään täällä?"

"Emme hyvinkään kauan, koska meitä on käsketty pian palaamaan. Lastimme on valmis ja otamme sen laivaan heti kun olemme tyhjentäneet ruumamme."

Filip seurasi kapteenin neuvoa ja pääsi vaikeudetta asumaan erään vieraanvaraisen kauppiaan luokse, jolla oli talo kaupungin läheisyydessä hyvin terveellisellä paikalla. Hän oli siellä kaksi kuukautta tervehtyen kokonaan ja palasi laivaan vasta pari päivää ennen sen lähtöä. Paluumatka oli onnellinen ja päivälleen neljän kuukauden kuluttua heidän Bataviasta lähtönsä jälkeen olivat he St. Helenan läheisyydessä, sillä laivat purjehtivat siihen aikaan tavallisesti niin sanottua itäistä reittiä Afrikan rannikkoa pitkin, lähestymättä Amerikkaa. Koska he olivat sivuuttaneet jälleen niemen kohtaamatta kummituslaivaa, oli Filip nyt aivan terve ja sitäpaitsi reippaalla tuulella. Odottaessaan tuulta saaren läheisyydessä huomasivat he muutaman laivaa kohti soutavan veneen, joka saavuttikin sen kolmen lunnin kuluttua. Miehistö oli hyvin väsynyt, sillä se oli ollut pari päivää veneessä. He ilmoittivat kuuluvansa erään pienen hollantilaisen laivan miehistöön, joka pari päivää sitten oli ruvennut vuotamaan ja upponnut. Se oli täyttynyt niin äkkiä vedellä, että he tuskin olivat ennättäneet pelastua. Veneessä oli kapteeni, perämiehet ja kaksikymmentä matruusia sekä muudan vanha katolilainen pappi, jonka hollantilainen maaherra oli lähettänyt kotiin senvuoksi, että hän oli vastustanut hollantilaisten etuja Javassa ollessaan. Pappi oli asunut alkuasukasten luona, jotka vähän aikaa olivat suojelleetkin häntä, sillä japanilaisetkin halusivat saada hänet käsiinsä mestatakseen hänet. Vihdoin oli papin ollut pakko turvautua hollantilaisiin, lempeimpiin vihollisiinsa.

Hollannin hallitus oli päättänyt karkoittaa hänet maasta ja hänet oli senvuoksi viety laivaan lähetettäväksi kotiin. Kapteenin ja miehistön kertomuksesta päättäen oli vain yksi henkilö hukkunut, nimittäin muudan mahtava mies, joka oli vuosikausia ollut hollantilaisten edustajana Japanissa. Hän oli aikonut palata Hollantiin koottuine rikkauksineen, mutta päästyään veneeseen oli hän halunnut palata laivaan pelastaakseen erään arvokkaan laatikon, joka sisälsi timantteja ja muita jalokiviä. Heidän odottaessaan häntä oli laiva äkkiä vajonnut ja vähällä imenyt heidätkin mukaansa. He olivat kuitenkin odottaneet jonkun aikaa nähdäkseen, sukeltaisiko hän esiin, mutta hän ei ollut enää näyttäytynyt.

"Tiesin tapahtuvan jotakin", sanoi vajonneen laivan kapteeni istuessaan kajuutassa Filipin ja Batavian kapteenin kanssa, "sillä kolme päivää aikaisemmin näimme kummituslaivan."

"Mitä, tuon niin sanotun Lentävän Hollantilaisenko?" kysyi Filip.

"Aivan niin", vastasi kapteeni. "Olen usein kuullut puhuttavan siitä, mutta en ole onnekseni milloinkaan ennen sitä kohdannut. Toivon, etten ikinä sitä enää näkisi, sillä nyt olen köyhä mies ja minun on pakko aloittaa kaikki uudestaan."

"Minäkin olen kuullut kerrottavan siitä", huomautti Batavian kapteeni. "Minkä näköinen se oli?"

"Puhuakseni totta näin vain vilahduksen sen rungosta. Tapaus oli hyvin kummallinen. Yö oli kaunis, taivas kirkas ja olin jo mennyt nukkumaan, kun perämies herätti minut noin kahden aikaan yöllä kutsuen minut kannelle. Hän kertoi miehistön pelkäävän erästä näkyvissä olevaa kummituslaivaa. Mentyäni ylös huomasin taivaanrannan kirkkaaksi, vaikka laivan läheisyydessä olikin hieman sumua. Laivan vauhti oli noin neljä ja puoli solmua, mutta emme sittenkään päässeet pois sumusta. 'Katsokaahan tuonne', sanoi perämies. 'Hm, mitä maailmassa siellä onkaan?' vastasin hieroen silmiäni. 'Sumua, vaikka taivas onkin kirkas ja tuuli rivakka.' Näimme taivaanrannan laivan kummallakin puolella, sillä sumuvyöhyke oli vain muutamien satojen jalkojen levyinen. 'Kuunnelkaa nyt, kapteeni', sanoi perämies, 'nyt puhuvat ne jälleen.' 'Puhuvat!' toistin, mutta jännitettyäni korviani kuulin todellakin ääniä. 'Tähystäjä, olkaa huolellinen siellä keulassa!' huusi muudan. 'Laiva ylihangan puolella!' kuulin jonkun vastaavan. 'Soittakaa sitten kelloa siellä!' ja me kuulumme, miten kello rupesi kalkattamaan. 'Siellä on varmaankin joku laiva', sanoin perämiehelle. 'On kyllä, mutta se ei ole tämän maailman aluksia', vastasi hän. 'Ladatkaa keulatykki! Kyllä, kapteeni', kuului nyt sumusta, joka näytti vain tihenevän ympärillämme. 'Valmis on, kapteeni!' Tykinlaukaus jyrähti kuin ukkonen korvissamme ja sitten —"

"Niin, mitä sitten tapahtui?" kysyi Batavian kapteeni pidättäen henkeään.

"Tapahtuiko?" vastasi toinen kapteeni juhlallisesti. "Sumu ja kaikki muukin haihtuivat kuin taikavoimasta, taivaanranta oli kirkas eikä mitään näkynyt."

"Onko se mahdollista?"

"Kannella oli kaksikymmentä miestä, jotka voivat todistaa puheeni oikeaksi", vastasi kapteeni. "Tuo vanha katolilainen pappi seiso vieressäni koko ajan. Matruusit ennustivat jotakin onnettomuutta ja kun

me tarkastimme pumpun aamuvahdin aikana, huomasimme ruumassa neljä jalkaa vettä. Aloimme tyhjentää laivaa, mutta vesi voitti meidät ja laiva upposi, kuten jo kerroin. Perämies sanoi tuntevansa laivan ja kertoi sitä nimitettävän Lentäväksi Hollantilaiseksi."

Filip vaikenä, mutta iloitsi suuresti kuulemastaan. "Jos nyt isärukkani kummituslaiva", ajatteli hän, "näyttäytyy muillekin tuottaen onnettomuutta, ei oloni laivassa vaikuta mitään. Käytän vain hyväkseni tilaisuutta, joka vie minut yhteen sen kanssa panematta ollenkaan niiden henkeä alttiiksi, joiden kanssa purjehdin. Nyt on mieleni rauhoittunut ja voin hyvällä omallatunnolla jatkaa etsimistäni."

Seuraavana päivänä tutustui Filip katolilaiseen pappiin, joka osasi puhua hollannin kieltäkin. Isä oli kunnioitusta herättävä noin kuusikymmenvuotias ukko, jonka pitkä aaltoileva parta oli aivan harmaa. Hän käyttäytyi hyvin miellyttävästi ja keskusteli mielenkiintoisesti.

Kun Filip seuraavana yönä oli vahdissa, käveli vanhus hänen kanssaan edestakaisin kannella, ja pitkän keskustelun jälkeen ilmoitti Filip hänelle olevansa katolilainen.

"Se on todellakin jotakin tavatonta, koska olette hollantilainen", sanoi pappi.

"Myönnän sen", vastasi Filip, "eikä siitä mitään tiedetäkään täällä laivassa. En ole salannut sitä senvuoksi, että häpeän uskontoani, vaan pelosta, että se mahdollisesti aiheuttaa väittelyä, josta en välitä."

"Olette menetellyt viisaasti, poikani. Ellei luterilainen oppi kannata parempia hedelmiä kuin mitä olen nähnyt tuolla idässä, ei se ole sen hyväksyttävämpää kuin epäjumalanpalvelukseen."

"Sanokaa minulle, isä — miehistö puhuu kummallisesta näystä muutamasta laivasta, jonka miehistönä ei ole tavallisia kuolevaisia. Näittekö tekin sen?"

"Näin sen, minkä muutkin", vastasi pappi, "ja mielestäni oli näky hyvin ihmeellinen, melkeinpä yliluonnollinen. Olin kuitenkin kuullut puhuttavan tuosta kummituslaivasta ja sen aiheuttamista onnettomuuksista ennenkin. Ei meitäkään säästetty. Meillä oli laivassamme muudan henkilö, joka nyt on kuollut, mutta jonka syntitaakka riitti upottamaan minkä laivan tahansa. Meri nieli hänet rikkauksineen, joista hän toivoi saavansa nauttia kotiin tultuaan. Siitä nähdään, että kaikkivaltias rankaisee joskus oikeudenmukaisesti jo tässäkin maailmassa sellaisia, jotka ovat ansainneet hänen vihansa."

"Tarkoitatte kai tuota hollantilaista, joka upposi laivan mukana?"

"Kyllä, mutta hänen syntiluetelonsa on niin pitkä, että tulen tulevana yönä kertomaan sen teille. Olkoon rauha kanssanne, poikani, ja hyvää yötä."

Ilma pysyi kauniina ja Batavia kääntyi vastatuuleen illalla ankkuroidakseen seuraavana päivänä St. Helenan satamaan. Kun Filip tuli kannelle kahdentoista jälkeen, oli vanhus jo siellä odottamassa häntä. Laivassa oli kaikki hiljaista ja rauhallista, matruusit nukkuivat tykkien välissä ja Filip meni perään uuden tuttavansa kanssa. He istuutuivat ja pappi alkoi kertoa:

"Luultavasti ette tiedäkään, että portugalilaiset, vaikka he ovatkin innokkaita saavuttamaan lujan jalansijan valloittamisissaan maissa, jotka he rohkeudellaan ja yritteliäisyydellään ovat löytäneet ja joiden anastamisessa he ovat luultavasti tehneet monta rikosta, eivät kumminkaan ole unhottaneet kaikille katolilaisille hyvin kallisarvoista asiaa, nimittäin oikean uskon levittämistä pakanallisiin maihin. Muutamien haaksirikoutuneiden portugalilaisten välityksellä tutustuimme Japaniin ja seitsemän vuotta myöhemmin nousi pyhä ja siunattu" Pyhä Fransiskus Ximon saarelle, jonne hän jäi kahdeksi vuodeksi ja viideksi kuukaudeksi saarnaamaan oppiamme ja kääntämään pakanoita. Myöhemmin matkusti hän Kiinaan, mutta ei päässytäkään perille, vaan kuoli matkalla. Hänen kuolemansa jälkeen kääntyi paljon japanilaisia uskoomme, vaikka pakanalliset papit vainosivatkin heitä kovasti. Oppi levisi kuitenkin nopeasti ja monet tuhannet palvelivat pian oikeata Jumalaa.

Jonkun ajan kuluttua perustivat hollantilaiset kauppa-aseman Japaniin, mutta huomattuaan, että aseman läheisyydessä asuvat kristityt halusivat olla kauppavaihdossa vain portugalilaisten kanssa, joihin he luottivat, tuli heistä meidän vihollisiamme, ja tuo mies, josta olemme puhuneet ja joka silloin oli hollantilaisen aseman hoitaja, päätti suunnattomassa kullanhimossaan tehdä kristinuskon epäilyttäväksi maan hallitsijan silmissä syöstäkseen siten portugalilaiset ja heidän liittolaisensa turmioon. Niin, poikani, käyttäytyi mies, joka oli omaksunut luterilaisen opin, koska se muka oli puhtaampi kuin meidän.

Läheisyydessä asui muudan rikas japanilainen, joka molempine poikineen oli kääntynyt kristinuskoon ja kastettu. Hänellä oli kaksi muutakin poikaa, jotka olivat virkamiehinä keisarin hovissa. Tämä japanilainen oli lahjoittanut meille talon, että voisimme perustaa siihen koulun, mutta hänen

kuolemansa jälkeen vaativat nuo molemmat hovissa olevat pojat, jotka olivat pakanoita, meiltä tuota taloa takaisin. Kieltäydyttyämme rupesi hollantilainen kiihoittamaan noita nuoria aatelismiehiä meitä vastaan käskien heidän ilmoittaa keisarille, että portugalilaiset ja kristityt olivat tehneet salaliiton häntä vastaan. Kun asiamieheltä kysyttiin, onko hänkin kristitty, sanoi hän olevansa vain hollantilainen.

Keisari, uskoen salaliiton olemassaoloon, käski heti tappaa kaikki portugalilaiset ja sellaiset japanilaiset, jotka olivat kääntyneet kristinoppiin. Hän varusti siihen tarkoitukseen sotajoukon ja uskoi sen päällikkyuden noille kahdelle aatelismiehelle, joista äsken kerroin, noille sen miehen pojille, joka oli lahjoittanut meille talon. Kristityt, huomattuaan, että vastustus oli tässä heidän ainoa pelastuksensa, tarttuivat myös aseihin ja valitsivat päällikökseen nuo toiset japanilaiset aatelismiehet, jotka isän kanssa olivat kääntyneet. Siten oli noiden joukkojen johtajina neljä veljestä, kaksi kummallakin puolella.

Kristittyjen sotajoukossa oli noin neljäkymmentätuhatta miestä, mutta tietämättä sitä lähetti keisari sitä vastaan kaksikymmentäviisituhatta lannistamaan ja hakkaamaan sen maahan. Sotajoukot kohtasivat toisensa ja kovan taistelun jälkeen (japanilaiset ovat hyvin urhoollisia) voittivat kristityt ja lukuunottamatta muutamia, jotka pelastuivat veneihin, tuhottiin koko keisarin armeija.

Tämän voiton johdosta kääntyi vielä paljon japanilaisia uskoomme, niin että armeijamme miesluku lisääntyi pian viiteenkymmeneentuhanteen mieheen. Mutta kun keisari kuuli joukkojensa tulleen voitetuksi, pani hän toimeen uuden sotaväenoton ja järjesti sadanviidenkymmentuhannen miehen suuruisen armeijan antaen kenraaleilleen sellaisen käskyn, että kaikki muut kristityt pitää tappaa, paitsi noita kahta johtajaa, jotka hän halusi saada elävänä käsiinsä kiduttaakseen heidät kuoliaiksi. Kaikki sovintoehdot raukesivat ja keisari rupesi itse joukkojensa johtajaksi. Armeijat kohtasivat toisensa ja ensimmäisen päivän taistelu oli voitokas kristityille. He menettivät kuitenkin toisen johtajansa, joka haavoittui ja otettiin vangiksi, ja koska ei armoa annettu, olivat heidän muutkin tappionsa melko tuntuvat.

Toisena päivänä ratkaistiin sitten kristittyjen kohtalo. Heidän ylipäällikkönsä kaatui ja lukuisampi vihollinen tappoi heidät kaikki viimeiseen mieheen. Keisari hyökkäsi taistelun jälkeen kauempana olevaan leiriin murhauttaen vanhukset, vaimot ja lapsetkin. Kuusikymmentätuhatta kristittyä sai siten surmansa. Verilöyly ei loppunut siihenkään, sillä monien vuosien kuluessa toimeenpantiin saarilla tarkkoja etsimisiä kristittyjen löytämiseksi ja kiinni saadut kidutettiin julmasti kuoliaiksi. Noin viisitoista vuotta sitten tapettiin viimeinen kristitty Japanissa, ja kaikkien murhattujen luku nousee yhteensä noin neljäänsataantuhanteen. Koko tämän teurastuksen aiheuttivat tuon miehen ahneus ja petollisuus, joka muutamia päiviä sitten sai oikeudenmukaisen rangaistuksensa. Hollantilainen yhtiö oli tyytyväinen hänen menettelyynsä, joka hankki sille sellaisia etuja, ja hän oli sittemmin monta vuotta heidän edustajanaan siellä. Hän oli nuorukainen tullessaan sinne, mutta hänen tukkansa oli harmaantunut hänen aikoessaan palata omaan maahansa. Hän oli koonnut suunnattoman omaisuuden, joka kuitenkin hukkuu hänen kanssaan.

"Elän enää vain muutamia vuosia ja Jumala tietää minun vastustelematta täältä lähtevänkin", lopetti pappi poistuen melkein heti mennäkseen nukkumaan.

"Kertoisinko hänelle tarinani?" ajatteli Filip jäätyään yksikseen. "Tunnen, että voisin sen tehdä, mutta — ei! Koska en kertonut sitä isä Seysenillekään, en kerro hänellekään. Antautuisin silloin hänen valtaansa ja hän voisi pakottaa minua —. Ei, salaisuuteni on minun enkä ole minkäänlaisten neuvonantajien tarpeessa." Hän kaivoi kalleutensa esille poveltaan ja suuteli sitä kunnioittavasti.

Batavia oli muutamia päiviä ankkurissa St. Helenan satamassa jatkaen sitten matkaansa. Kuuden viikon kuluttua ankkuroi laiva jälleen Amsterdamin satamaan ja saatuaan luvan kapteenilta lähti Filip heti kotiinsa ottaen mukaansa vanhan portugalilaisen papin, Mathiaksen, jolle Filip tultuaan hänen ystäväkseen oli tarjonnut asunnon luonaan niin pitkäksi ajaksi kuin pappi aikoi viipyä Hollannissa.

XIII.

"Tarkoitukseni ei ole mitenkään säikähdyttää teitä, poikani", sanoi isä Mathias, "mutta teidän pitää muistaa, että elämme katoavaisessa maailmassa, ja ajatella, että poistumisestanne täältä on kulunut jo melkoisesti aikaa. Teidän pitäisi hillitä hieman pursuavaa iloanne ja valoisia toiveitanne, jotka ovat täyttäneet mielenne laivasta lähtömme jälkeen. Luotan Jumalan armahtavaisuuteen ja toivon kaiken olevan niin hyvin, että te muutamien minuuttien kuluttua saatte sulkea rakkaan vaimonne syliinne, mutta karaiskaa luontonne pettymyksienkin varalta. Meillehän sanottiin jo Fliessingenissä suuren

onnettomuuden kohdanneen näitä seutuja ja kuolema on ehkä kutsunut pois niin kauniin ja nuoren olennon."

"Kiiruhtakaamme, isä", vastasi Filip.

Hän lisäsi vauhtiaan ja jätti vanhuksen kauas jälkeensä. Kun hän tuli sillalle, oli kello melkein seitsemän aamulla.

Hän huomasi alimmaisten ikkunain luukkujen vielä olevan kiinni ja oven olevan auki. Keittiössä palo tuli ja kun hän aukaisi oven, näki hän palvelijattaren nukkuneen tuoliinsa. Hänellä ei ollut aikaa herättää tyttöä, sillä hän kuuli äänen ylikerrasta huutavan: "Maria, lääkärikö sieltä tuli?"

Filip harppasi portaat kolmella askeleella, työnsi äskeisen puhujan syrjään ja aukaisi Aminen huoneen oven.

Pieni yölamppu levitti heikkoa valoaan huoneeseen. Vuodeverhot oli vedetty kiinni ja sängyn vieressä lattialla oli isä Seysen polvillaan. Filip säikähti, veri pakeni hänen sydämeensä eikä hän voinut puhua, mutta vähän ajan kuluttua purki hän tuskansa syvään huokaukseen, joka kiinnitti papin huomion puoleensa. Tunnettuaan tulijan nousi isä polviasennostaan ojentaen kätensä Filipille.

"Hän on siis kuollut!" huudahti Filip.

"Ei, poikani, meillä on vielä toivoa. Hän on juuri taudin käännekohdassa ja tunnin kuluttua on hänen kohtalonsa ratkaistu. Hän jää silloin joko elämään tahi seuraa niitä monia satoja, jotka tämä kauhea kulkutauti on vienyt hautaan."

Isä Seysen vei nyt Filipin vuoteen viereen ja veti verhot syrjään. Amine oli tiedoton, hengitti raskaasti ja hänen silmänsä olivat kiinni. Filip tarttui hänen polttavaan käteensä, polvistui, suuteli sitä ja purskahti itkuun.

"Tämä on surullinen tervetuliaistoivotus sinulle kotiin tullessasi, Filip", sanoi isä Seysen. "Mutta tapahtukoon Jumalan tahto ja muista, että vielä on toivoa. Lääkäri, joka on hoitanut häntä, sanoi niin. Hänen pitäisi tulla uudestaan tänne parin minuutin kuluttua. Amine sairastaa lavantautia, joka viimeisten kuukausien kuluessa on tappanut kokonaisia perheitä ja raivoaa vieläkin vähentymättömällä voimalla. Sellainen perhe voi pitää itsensä onnellisena, jonka ei tarvitse murehtia muuta kuin yhtä kuollutta. Toivon melkein, ettet olisi tullutkaan vielä, sillä tauti on hyvin tarttuvaa. Useat ovat matkustaneet pois maasta suojellakseen itseään eikä meillä onnettomuudeksemme ole ollut tarpeeksi lääkäreitäkään, sillä tauti ei ole valinnut uhrejaan, vaan tappanut heitäkin."

Ovi aukeni nyt hiljaa ja huoneeseen tuli muudan pitkä tumma mies pitäen viinietikassa kasteltua sientä nenänsä edessä. Kumarrettuaan Filipille ja papille meni hän vuoteen luo. Hän koetti sairaan valtimoa, sively kädellään hänen otsaansa ja peitteli hänet sitten hyvästi. Ojennettuaan Filipille etikassa kastellun sienen, että Filip käyttäisi sitä, viittasi hän isä Seysenille, että tämä seuraisi häntä pois huoneesta.

Minuutin kuluttua palasi pappi takaisin. "Olen saanut tietää, mitä meidän pitää tehdä, poikani. Hän luulee, että Amine voidaan pelastaa, kun vain varomme, ettei hän saa työntää peitteitä yltään. Kaikki riippuu siitä, saako hän olla rauhassa sittenkuin hän herää."

"Sen me nyt luullakseni ainakin voimme luvata", sanoi Filip.

"En pelkää, että palaamisenne tahi näyttäytymisenne vaikuttaa pahasti, sillä ilo tappaa harvoin, mutta on olemassa muita levottomuuden aiheita."

"Millaisia, isä?"

"Filip, Amine on nyt hourailut kolmetoista vuorokautta enkä ole muulloin poistunut hänen luotaan kuin täyttääessäni velvollisuuksiani muita tarvitsevia kohtaan. Olen pelännyt jättää häntä yksikseen, Filip, sillä houriossaan on hän kertonut sellaisia asioita, jotka ovat täyttäneet mieleni kauhulla. Ne ovat varmasti painaneet kovasti hänen mieltään ja viivyttäneet paranemista. Muistatte kai, Filip Vanderdecken, minun kerran halunneen saada tietää tuon salaisuuden, joka vei äitinne hautaan ja joka nyt lähettää ehkä nuoren vaimonnekin sinne, sillä on selvää, että hän tietää kaikki. Eikö asia olekin niin?"

"On, isä", vasasi Filip surullisesti.

"Ja houriossaan on hän kertonut minulle kaikki. Olkaa nyt hänen luonaan, Filip. Palaan puolen tunnin kuluttua, sillä silloin ratkaistaan, jääkö hän elämään, vai menetättekö hänet."

Filip kuiskasi nyt isä Seysenille tuoneensa isä Mathiaksen vieraakseen. Hän käski isän ilmoittaa vieraille asioiden tilan pyytäen isää huolehtimaan, että vieras saa arvonsa mukaisen vastaanoton. Isä Seysen poistui nyt huoneesta ja Filip istuutui vuoteen viereen siirtäen verhot syrjään.

Filip oli tullut kotiin mitä iloisimmalla tuulella toivoen saavansa syleillä rakastettuaan, mutta nyt olikin hänen pakko luopua tuosta toivostaan äkkiä. Tauti oli muuttanut Aminea suuresti, hänen järkensä oli pimennyt, hän ei nähnyt miestänsä ja hänen elämänsä oli aivan hiuskarvan varassa.

"Ah", ajatteli Filip, "näinkö meidän pitikin tavata toisemme, Amine? Jumala taivaassa, ole armollinen ja anna minulle anteeksi. Vaikka olenkin rakastanut tätä enkelimäistä olentoa enemmän kuin sinua, niin säästä hänet kuitenkin, hyvä Jumala, tahni muuten menetän järkeni."

Hän kätki kasvonsa käsiinsä ja rukoili. Sitten hän kumartui Aminen puoleen ja painoi suukkosen hänen polttaville huulilleen, jotka nyt tuntuivat hieman kosteilta, kuten sairaan otsakin. Hän katsoi Aminen käsiä ja nekin olivat kosteat. Peiteltyään hänet uudestaan istuutui hän jälleen vuoteen viereen häilyen toivon ja pelon välillä.

Neljännestunnin kuluttua huomasi hän suureksi ilokseen Aminen hikoilevan kovasti. Hänen hengityksensäkin tuli vähitellen tasaisemmaksi ja sen sijaan että hän ennen oli maannut aivan hiljaa, alkoi hän nyt liikkua ja tulla levottomaksi. Filip piti hänestä hyvää huolta peitellen hänet aina uudestaan, kunnes hän lopulta näytti vaipuvan raskaaseen ja virkistävään uneen. Vähän ajan kuluttua tulivat lääkäri ja isä Seysen. Filip kertoi heille lyhyesti, mitä oli tapahtunut.

"Vaimonne on pelastunut, herra", sanoi lääkäri, "mutta viisainta on, ettette näyttäytyä hänelle vielä, sillä sellainen mielenliikutus voisi olla liian paljon hänen heikoille voimilleen. Teidän pitää antaa hänen nukkua niin paljon kuin suinkin ja sitten kuin hän herää, on hän tullut tajuihinsa. Antakaa isä, Seysenin hoitaa häntä."

"Enkö saa odottaa täällä hänen heräämistään? Kiiruhdan sitten huomaamatta pois."

"Mitä se hyödyttää? Tauti on tarttuvaa ja olette ollut täällä jo liiankin kauan. Menkää alakertaan vaihtamaan pukuanne ja järjestäkää sairaalle toinen huone, jonne hänet muutettakoon niin pian kuin suinkin. Aukaiskaa sitten tämän huoneen ikkunat, että raitis ilma pääsee tänne esteettömästi. Emme kai pelasta vaimoanne kuoleman kielistä senvuoksi, että hän jälleen sairastuisi hoitaessaan kipeää miestänsä."

Filip ymmärsi tämän neuvon viisauden poistuen vaihtaakseen pukua samalla kuin lääkärikin. Tehtyään sen meni hän vierashuoneeseen, jossa hän tapasi isä Mathiaksen.

"Olitte oikeassa, isä", sanoi Filip istuutuen sohvaan.

"Olen vanha ja epäluuloinen, ja te olette nuori ja luottavainen, Filip. Toivon kuitenkin vielä kaiken muuttuvan hyväksi."

"Niin toivon minäkin", vastasi Filip. Hän vaipui nyt ajatuksiinsa, sillä kun suurin vaara oli ohi, alkoi hän ajatella, mitä isä Seysen oli kertonut hänelle salaisuudesta, jonka Amine oli paljastanut houriossaan. Huomattuaan Filipin hajamielisyyden ei pappikaan häntä häirinnyt. Kului siten tunti, ennenkuin isä Seysen tuli huoneeseen.

"Kiittäkää Jumalaa, poikani! Amine on herännyt ja on tajuissaan. Nyt on hänen parantumisensa melkein varma. Otettuaan lääkärin määräämää vahvistavaa lääkettä nukkui hän jälleen. Toinen palvelijatar istuu vuoteen vieressä, vaikka hän ei luultavasti herääkään moneen tuntiin. Mutta lyhytkin uni on nykyisissä olosuhteissa hyvin kallisarvoinen eikä häntä senvuoksi saa häiritä. Käsken nyt tuoda tänne virvokkeita, joiden tarpeessa me varmaankin kaikki olemme. Filip, ette ole esitellytkään minua toverillenne, joka näyttää kuuluvan säätyyni."

"Suokaa minulle anteeksi, isä Seysen", sanoi Filip. "Olette varmaankin iloinen saadessanne tutustua isä Mathiakseen, joka on luvannut asua luonani jonkun aikaa. Jätän teidät nyt kahden kesken hankkiakseni teille hieman aamiaista, vaikkakin näin myöhään."

Hän meni keittiöön. Annettuaan siellä olevalle palvelijattarelle tarpeelliset määräykset ja käskettyään tytön viedä aamiaisen vierashuoneeseen otti hän hattunsa ja meni ulos. Hän ei voinut syödä, sillä hän tunsii olevansa kummallisesti kiihtynyt ja kaipaavansa raitista ilmaa voidakseen elää.

Kävellessään tietämättä oikein minne tapasi hän paljon vanhoja tuttuja, jotka onnittelivat häntä kuultuaan vaaran olevan jo ohi. Heiltä sai hän myös kuulla, miten hirveästi tauti oli raivonnut.

Terneusen ja sen ympäristön asukkaista ei ollut enää kolmatta osaakaan elossa ja parantuneet olivat vielä niin heikkoja, etteivät he voineet ryhtyä tavalliseen työhönsä. He olivat voittaneet taudin, muuta

kärsivät nyt puutetta.

Filip päätti mielessään käyttää kaikki säästönsä naapuriensa hädän lieventämiseksi. Hän palasi kotiinsa vasta parin tunnin kuluttua.

Amine nukkui vielä ja molemmat papit keskustelivat vierashuoneessa.

"Poikani", sanoi isä Seysen, "keskustelkaamme nyt hieman. Olen jutellut vieraanne kanssa ja hänen kertomuksensa uskomme levenemisestä pakanamaihin on kiinnittänyt suuresti mieltäni. Hän on kertonut minulle paljon, josta voidaan iloita, mutta paljon surullisiakin asioita, muun muassa tuon ihmeellisen kummituslaivankin näyttäytymisen itäisellä merellä. Kuten tästä nyt huomaatte, Filip, tunnen salaisuutenne. Eiköhän olisi parasta, että nyt uskoisitte meille molemmille kaikki tähän kummalliseen kertomukseen liittyvät seikat, että voisimme neuvotella asiasta. Samalla olette tilaisuudessa saamaan neuvoja miehiltä, jotka ovat teitä vanhempia ja virkansa perusteella pätevämpiä ratkaisemaan, onko tuo yliluonnollinen voima lähtöisin hyvästä vai huonosta lähteestä."

"Isä Seysen on oikeassa", huomautti Mathias.

"Jos toimitte kaikkivaltiaan määräyksestä, keille voittekaan paremmin uskoutua ja ketkä voivat paremmin neuvoa teitä kuin ne, jotka ovat hänen palveluksessaan täällä maailmassa? Mutta jos se on paholaisen suunnittelemaa, voivatko ketkään neuvoa teitä paremmin kuin me, joiden velvollisuuksiin kuuluu hänen turmiollisten vaikutustensa vastustaminen? Ajatelkaa sitäkin, Filip, että tämä salaisuus painaa kovasti rakkaan vaimonne mieltä ja voi ehkä viedä hänet hautaan samoin kuin äitinnekin. Niin kauan kuin hän on yhdessä kanssasi, voi hän ehkä kestää sen, mutta ajatelkaa, kuinka monta yksinäistä päivää ja yötä hän saa viettää poissaollessanne ja kuinka paljon hän silloin on toisten avun ja lohdutuksen tarpeessa. Tällainen salaisuus on kuin kalvava mato ja huolimatta hänen suuresta rohkeudestaan lyhentää se hänen ikäänsä, elleivät pyhän kirkon palvelijat vuodata lohduttavaa balsamia hänen sydämeensä. Olette julma ja itsekäs, Filip, jättäessänne hänet, yksinäisen naisen, suremaan poissa oloanne samalla kun hänen mieltään painoi niin hirveä taakka."

"Olette kumonnut vastustukseni, pyhä isä", vastasi Filip. "Tunnen nyt, että minun jo aikoja sitten olisi pitänyt kertoa teille tämä kummallinen tarina. Ilmoitan nyt kaikki siihen kuuluvat erikoisseikat toivomatta kuitenkaan suurta hyötyä neuvostanne, koska tehtäväni on sellainen, etten voi peräytyä siitä."

Hän kertoi nyt heille hyvin tarkasti kaikki salaisuuteen kuuluvat erikoisseikat koko ajalta huomauttaen lopuksi:

"Kuten kuulitte, olen vannonut pyhästi tekeväni sen ja taivas on ottanut vastaan valani. Minusta tuntuu, etten voi tehdä tässä muuta kuin täyttää velvollisuuteni."

"Poikani, kertomuksenne on niin kummallinen ja kamala, että jollette ole sitä kuvitelleet, se ei kuulu tähän maailmaan. Poistukaa nyt täältä. Keskustelen isä Mathiaksen kanssa tästä vakavasta asiasta ja sittenkuin olemme tulleet jonkunlaiseenkaan tulokseen, ilmoitamme mielipiteemme teille."

Filip meni katsomaan Aminea, joka nukkui vielä. Hän lähetti palvelijattaren pois istuutuen vuoteen viereen. Hän sai olla rauhassa melkein pari tuntia, ennenkuin papit kutsuivat hänet luokseen.

"Olemme keskustelleet kauan tästä kummallisesta ja ehkä yliluonnollisesta asiasta, poikani", sanoi isä Seysen. "Sanoin ehkä, sillä olisin pitänyt äitinne hajanaista kertomusta kuumeisten aivojen kuvitteluna ja samasta syytä olisin ollut taipuvainen uskomaan, että kiihoittunut tilanne äitinne kuollessa samensi hieman järkeänne, mutta kun isä Mathias varmasti vannoo kotimatallaan nähneensä tuollaisen yliluonnollisen laivan ja kun se täydellisesti sopii kertomaanne kaskuun tukien sitä, myönnän siinä voivan olla jotakin yliluonnollista."

"Muistakaa, että minä ja monet muutkin ovat usein nähneet tuon kummituslaivan", sanoi Filip.

"Niin kyllä", väitti isä Seysen, "mutta onko noista toisista näkijöistä enää muita elossa kuin te? Tämä ei kuitenkaan kuulu asiaan."

"Myönnämme, ettei tässä ole kysymys ihmisten, vaan jonkun korkeamman olennon työstä."

"Korkeamman olennonko? Sanokaa taivaan, niin olette oikeassa."

"Sitä kysymystä ei ole niinkään helppo ratkaista, sillä on olemassa muitakin voimia kuin jumalallisia, nimittäin paholaisen, ihmiskunnan suurimman vihollisen konsteja. Mutta kun paholainen ei voi käyttää voimaansa muuten kuin Jumalan suostumuksella, voimme epäsuorasti myöntää, että tuollaisia merkkejä ja pahoja enteitä joskus voidaan nähdä."

"Olemme siis siitä asiasta samaa mieltä, isä?"

"Emme aivan, poikani. Tässä tapauksessa voi olla mahdollista, että paholainen on saanut vallan käyttää voimaansa tuon laivan kapteenia ja miehistöä vastaan, ja varoitukseksi niin kauheasta rikoksesta voi laivan ylikuonollinen ilmestyminen olla sallittua. Niin paljon uskallamme olettaa. Mutta nyt kysytään ensiksikin, onko tuo kirottu isänne, ja toiseksi, kuinka kauan teidän on jatkettava tuota mieletöntä haluanne, joka mielestäni hyvinkin voi aiheuttaa kuolemanne, mutta ei mitenkään voi pelastaa isänne tuosta häntä kohdanneesta kirouksesta. Ymmärrätkö tarkoitukseni, Filip."

"Ymmärrän kyllä, mutta —"

"Älkää vastatko minulle vielä. Mielipiteemme on sellainen, että jos nyt kaikki todellakin on, kuten olette ilmoittanut, eivät nuo ilmestykset tule taivaasta, vaan ovat pirun keksinnöitä, joiden avulla paholainen tahtoo viedä teidät vaaroihin ja vihdoin kuolemaan, sillä jos teille todellakin olisi uskottu tuollainen tehtävä, kuten luulette, niin miksi ei sitten laiva näyttäytynyt viimeisen matkanne kestäessä? Kuinka voisitte, vaikka se näyttäytyisikin teille viisikymmentä kertaa, päästä, tekemisiin sen tahi niiden kanssa, jotka ovat vain aaveita kuuluu toiseen maailmaan? Ehdotamme senvuoksi, että käytätte osan noista isänne teille jättämistä rahoistanne sielumessuihin hänen sielunsa pelastamiseksi. Äitinne olisi varmasti menetellyt niin toisissa olosuhteissa. Neuvomme teitä olemaan maissa niin kauan kuin teille annetaan joku uusi merkki, joka todellakin voi vahvistaa otaksumistanne, että teidät todellakin on valittu tämän kummallisen tehtävän suorittajaksi."

"Entä valani, isä, valani, jonka taivas otti vastaan?"

"Poikani, pyhä kirkko voi vapauttaa teidät siitä. Olette nyt antautunut meidän johdettavaksemme ja teidän pitää mukautua päätöksimme. Jos siinä on jotakin väärää, joudumme me ettekä te siitä vastuuseen, mutta lopettakaamme nyt jo puhe tästä asiasta. Menen yläkertaan ja heti kun vaimonne herää, ilmoitan hänelle varovaisesti kotiintulostanne."

Isä Seysenin mentyä keskusteli Mathias vielä asiasta Filipin kanssa. Filip lähti sitten kävelemään.

"Uusi merkki, uusi vahvistava merkki", ajatteli Filip. "Minusta tässä on ollut merkkejä ja ihmeitä tarpeeksi. Voihan sentään olla mahdollista, että sielunmessutkin vapauttavat isäni tuosta kauheasta rangaistuksesta. Minua ei kaikissa tapauksissa voida syyttää mistään, koska he päättävät puolestani. No niin, odottakaamme siis uutta merkkiä taivaasta, jos se nyt kerran on välttämätöntä." Filip kulki eteenpäin ajatellen isä Seysenin todistelua, muistellen kuitenkin enemmän Aminea.

Oli jo ilta ja aurinko oli laskemaisillaan. Filip jatkoi kulkuaan, kunnes hän saapui samaan paikkaan, jossa hän oli polvistunut ja vannonut juhlallisen valansa. Aurinko oli nytkin samalla korkeudella ja kaikki muukin oli samanlaista kuin silloinkin. Hän polvistui jälleen, otti kalleuden povestaan ja suuteli sitä. Hän katsoi tarkasti aurinkoa, sillä hän odotti jonkunlaista merkkiä, mutta aurinko laski ja seutu peittyi yön pimeyteen. Merkkiä ei annettu, ja Filip nousi lähtien kotiin päin. Hän oli nyt taipuvaisempi kuin milloinkaan ennen seuraamaan isä Seysenin neuvoa.

Tultuaan kotiin hiipi hän hiljaa yläkertaan Amineen huoneeseen. Amine oli hereillä ja puheli pappien kanssa, mutta vuodeverhot olivat niin edessä, ettei häntä voitu nähdä. Sykkivin sydämin pysähtyi Filip seinän viereen vuoteen luo.

"Sanoitte olevan syytä otaksua, että mieheni on tulossa kotiin", sanoi Amine väsyneellä äänellä. "Oi, ilmoittakaa minulle nuo syyt!"

"Tiedämme hänen laivansa palanneen matkaltaan ja muudan, joka oli nähnyt sen, kertoi matkan sujuneen onnellisesti."

"Miksi hän ei ole sitten tullut tänne? Isä Seysen, hän on joko täällä tahi hän ei ole palannutkaan. Tunnen Filipini erinomaisen hyvin. Sanokaa nyt, onko hän jo saapunut? Teidän ei tarvitse pelätä vastata myöntävästi, mutta jos vastaatte kieltävästi, tapatte minut."

"Hän on täällä, Amine", vastasi isä Seysen. "Hän on tullut kotiin terveenä ja hyvissä voimissa."

"Jumalani, kiitän sinua! Mutta missä hän on? Ah, tämä tietämättömyys on pahempaa kuin kuolema!"

"Täällä minä olen!" huudahti Filip vetäisten verhot syrjään.

Amine nousi iloissaan, ojensi käsivartensa ja vaipui sitten pyörtyneenä takaisin vuoteeseensa. Muutamien sekuntien kuluttua tointui hän kuitenkin todistaen isä Seysenin puheen todeksi, ettei ilo tapa.

Meidän pitää nyt sivuuttaa muutamia päiviä, joiden kuluessa Filip tuskin poistui vaimonsa vuoteen vierestä. Amine parani nopeasti ja niin pian kuin hän oli sen verran voimistunut, että hän itse voi ruveta puhumaan asiasta, kertoi Filip hänelle kaikki matkallaan sattuneet tapahtumat. Hän ilmoitti ripittäneensä itsensä isä Seysenille salaamatta sen aiheuttamia seurauksiakaan. Amine tunsu itsensä sanomattoman onnelliseksi tietäessään saavansa pitää Filipin nyt kotona. Hänkin koetti kaikin voimin suostutella Filipiä myöntymään pappien pyyntöön, ja kuluikin melkoisesti aikaa, ennenkuin Filip jälleen rupesi puhumaan merellelähdistään.

XIV.

Niin kului kuusi viikkoa, ja parannuttuaan täydellisesti käveli Amine usein ulkoa nojautuen rakastamansa Filipin käsivarteen tahi lepäsi hänen rinnallaan heidän onnellisessa kodissaan. Isä Mathias oli vieläkin heidän vieraanaan. Sielumessut oli maksettu ja isä Seysen oli sitäpaitsi saanut Filipiltä varoja hädänalaisten tilan lieventämiseksi. Oli luonnollista, että Filip ja Amine keskustellessaan toistensa kanssa puhuivat enimmäkseen tuosta päätöksestä, jonka nuo molemmat papit olivat tehneet Filipin isän jatkuvasta hakemisesta. Filip oli vapautettu valastaan, mutta vaikka hän alistuikin hengellisten neuvonantajien päätökseen, ei hän kuitenkaan ollut tyytyväinen. Vaikka hänen rakkautensa Amineen ja Aminen toivo, että hän pysyisi kotona, vahvistivat isä Seysenin määräystä, soimasi omatunto häntä kuitenkin pyhän velvollisuuden laiminlyömisestä. Amine huomasi usein hänen otsansa synkistyvän ymmärtäen syyn siihen, mutta silloin aloitti hän uudestaan todistelunsa hyväilyineen, niin että Filip unhotti kaiken muun maailmassa paitsi hänet.

Eräänä aamuna heidän istuessaan ruohopenkillä ja sitoessaan kukkakimppuja käytti Amine tilaisuutta hyväkseen puhuakseen muutamasta tähän asti koskettelemattomasta asiasta.

"Filip", sanoi hän, "uskotko uniin? Luuletko meidän niissä näkevän jotakin yliluonnollista?"

"Tietysti" vastasi Filip. "Raamatussahan on monessa paikassa epäämättömät todistukset siitä."

"Mutta miksi et sitten koeta päästä epäilyksistäsi niiden avulla?"

"Rakkahin Amine, unet tulevat pyytämättä. Emme voi käskeä emmekä estää niitä."

"Kyllä, Filip. Sano vain haluavasi uneksia asiasta, joka painaa enimmäks mieltäsi, niin toivosi toteutuu."

"Aivanko totta?"

"Kyllä, Filip. Omaan sellaisen voiman, vaikka en ole puhunut siitä sinulle ennen. Äitini ilmoitti minulle salaisuuden ja paljon muutakin, jota en viime aikoina ole muistanutkaan. Tiedäthän, Filip, etten milloinkaan valehtele? Jos haluat, saat uneksia tuosta haluamastasi asiasta."

"Mutta auttaisiko se mitään, Amine? Jos omaat sellaisen voiman, olet varmaankin saanut sen jostakin muualta."

"Tietysti. Isänmaassani on vielä käytännössä voimia, joista et ole kuullut puhuttavankaan. Minulla on muudan taikakeino, joka aina teho."

"Taikakeinoko, Amine? Harjoitatko noituutta? Sellaiset voimat eivät ole peräisin taivaasta."

"Sitä en tiedä, mutta sellainen voima on kuitenkin olemassa."

"Se on varmaankin pahalaisen antamaa."

"Miksi niin, Filip? Vetoan omien pappienne sanoihin, ettei pahalainen voi käyttää voimiaan muuten kuin Jumalan luvalla. Vaikka se siis olisikin noituutta, ei se toteutuisi, ellei taivas sitä tahtoisi. En näe kuitenkaan mitään syytä, miksi se olisi peräisin pahoista lähteistä. Rukoilemmehan useinkin, että meille unessa näytettäisiin, miten meidän pitää menetellä tukalissa asioissa. Pahalainen johtaisi meidät varmasti paljon mieluummin väärälle tielle kuin oikealle."

"Amine, meitä voidaan kyllä varoittaa unessa, kuten muinoin patriarkkojakin, mutta jos käytämme salaperäisiä ja synnillisiä keinoja manataksemme näkyjä, teemme silloin liiton pahalaisen kanssa."

"Mutta eihän pahalainen voi tehdä sellaista liittoa, elleivät korkeammat voimat sitä salli. Filip, olet

väärässä. Tiedämme voivamme uneksia haluamastamme asiasta, jos seuraamme määrättyjä neuvoja. Suo minulle anteeksi, Filip, mutta eikö teidänkin uskonnossanne pidä seurata muutamia erikoisia määräyksiä, kuten meidänkin? Meillehän opetetaan, että jollei lasta kasteta, joutuu se iankaikkiseen kadotukseen."

Filip ei vastannut mitään pitkään aikaan. Vihdoin hän sanoi hiljaa:
"Pelkään, Amine, että —"

"Mutta minä en pelkää mitään, Filip, silloin kun aikomukseni ovat hyvät. Käytän erityisiä keinoja saavuttaakseni tarkoitukseni. Mutta mikä tuo tarkoitus tässä tapauksessa on? Vain se, että haluan tietää taivaan tahdon tässä asiassa, jos se suinkin on mahdollista. Vaikka se tapahtuisikin pahalaisen avulla, niin mitä sitten. Hänhän tulee silloin palvelijakseni eikä käskijäkseni ja taivas panee hänet silloin työskentelemään hänen omia tarkoituseriään vastaan." Aminen silmät salamoivat hänen lausueksaan nämä rohkeat sanat.

"Käyttikö äitisi useinkin hyväkseen tuota taitoaan?" kysyi Filip hetkisen kuluttua.

"Ei minun tietääkseni, vaikka hänen sanottiin olevankin hyvin perillä siinä. Kuten tiedät, kuoli hän nuorena, sillä muuten olisin saanut tietää enemmänkin. Luuletko, Filip, että tässä maailmassa asuu vain tällaisia alhaisia maastaluotuja, heikkoja ja kuolevaisia olentoja kuin me olemme? Etkö ole raamatussa nähnyt lukemattomia todistuksia siitä, että ihmisten joukossa toimii korkeampiakin olentoja? Miksi ei sellaista voisi vieläkin tapahtua? Miksi olisi suurempi synti pyytää heiltä apua nyt kuin tuhat vuotta sitten? Miksi otaksut, että heillä siihen aikaan oli oikeus oleskella täällä maailmassa? Mihin he ovat joutuneet? Ovatko he kuolleet, vai onko heidät kutsuttu takaisin jonnekin? Mihin sitten? Taivaaseenkö? Jos he ovat palanneet taivaaseen, ovat maailma ja ihmiset joutuneet pahalaisen ja hänen apulaistensa valtaan. Luuletko meidän ihmisraukkojen olevan niin hylätyitä? Sanon sinulle suoraan, etten minä ainakaan usko sellaista. Emme ole enää yhteydessä muinaisuuden hyvien henkien kanssa, koska olemme tulleet niin sivistyneiksi ja ylpeiksi, ettemme välitä heistä, mutta olen kuitenkin varma, että sellaisia on vieläkin olemassa. Sano minulle vilpittömästi, Filip, luuletko kaiken, mitä sinulle unessa näytetään, olevan vain mielikuvitusta."

"En, Amine, mutta toivoisin voivani uskoa niin."

"No silloinhan on väitteeni todistettu, sillä miksi eivät muutkin voisi saada samanlaisia ilmoituksia kuin sinäkin? Et voi sanoa, millainen voima siinä on vaikuttamassa; papit syyttävät siitä paholaista, mutta itse luulet sen tulevan korkeammalta taholta. Voiko kukaan samanlaisista syistä sanoa, mistä unet johtuvat?"

"Aivan niin, Amine, mutta oletko varma voimastasi?"

"Olen, ja jos joku korkeampi olento unessasi haluaa ilmoittaa sinulle jotakin, voit uskoa tuohon sanomaan ehdottomasti. Saattaa käydä niinkin, ettet uneksikaan, jolloin tunnit kuluvat raskaassa unessa, tahi yhtyy unesi tuohon kysymykseen, jonka ratkaisua haluat."

"Siinä tapauksessa olen tehnyt päätökseni, Amine. Haluan uneksia, sillä sieluni kiusaavat nämä ristiriitaiset epäilykset. Minun täytyy saada selville, teenkö oikein vai väärin. Tulevana yönä käytän taitoasi hyväkseni."

"Ei! Et tulevana etkä vielä seuraavanakaan yönä, Filip. Ihmettelenpä, oletko laisinkaan muistanut, että minä tällä ehdotuksellani vastustan omia toiveitani? Aavistan nimittäin, että unesi vastustaa niitä ja käskee sinun täyttää velvollisuutesi, sillä sanoakseni suoraan, en luota noiden pappien mielipiteeseen. Olen vaimosi, Filip, ja velvollisuuteni on pitää huolta, ettei sinua petetä. Koska tunnen keinoja, joiden avulla voit saada selville velvollisuutesi, tarjoan ne käytettäväksesi. Lupaa minulle, jos onnistun, palkitsevasi minua täyttämällä eräs pyyntöni."

"Suostun siihen, Amine, tietämättä, mikä se onkaan", vastasi Filip nousten penkiltä. "Mutta palatkaamme jo kotiin."

Kerroimme, että Filip ennen matkustamistaan Bataviassa oli sijoittanut suurimman osan rahoistaan yhtiön osakkeihin. Niiden tuottama korko riitti aivan hyvin Aminen pieniin tarpeihin, ja tullessaan kotiin huomasi Filip Aminen haltuun jättämänsä omaisuuden lisääntyneen. Maksettuaan sielumessut ja annettuaan isä Seysenille rahaa köyhien avustamiseksi oli hänellä vielä melkoisesti rahaa, jolla hän osti uusia osakkeita.

Äskeisen keskustelun aiheeseen ei enää koskettu, sillä Filip ei pitänyt siitä, että Amine harjoitti tuollaisia salaperäisiä temppuja, joiden vuoksi hän varmaankin joutuisi kirkon kiroukseen, jos papit vain saisivat kuulla niistä. Hän ei voinut kuitenkaan muuta kuin ihaila Aminen todistelun rohkeutta ja voimaa, vaikka hän ei mielellään sallinutkaan toteuttaa sitä. Oli jo kulunut kolme päivää eikä asiasta

oltu puhuttu sen enempää.

Filip heittäytyi vuoteelleen ja nukkui pian raskaasti, mutta Amine ei nukkunut. Varmistuttuaan, ettei Filip enää heräisi nousi hän hiljaa ja pukeutui. Hän poistui huoneesta ja kun hän noin neljänneksen kuluttua palasi, oli hänellä mukanaan pieni pata, jossa oli hehkuvia hiiliä. Toisessa kädessään oli hänellä pari pientä pergamenttirullaa, jotka oli sidottu nuoralla kapeaan nauhaan. Toisen hän kiinnitti varovaisesti miehensä otsaan ja toisen hänen käsivarteensa. Heitettyään suitsutusaineita pataan ja kun Filipiä ei enää voitu erottaa savusta, mumisi hän muutamia loitsuja, heilutteli hänen yläpuolellaan pientä oksaa, veti sitten vuodeverhot kiinni, vei padan pois ja istuutui miehensä viereen.

"Jos nyt tämä on jotakin synnillistä", ajatteli Amine, "rangaistaan tästä minua eikä häntä. He eivät voi sanoa, että hän on tehnyt jotakin sellaista, joka on laitonta ja pappien kieltämää. Otan mielelläni vastuun niskoilleni." Hänen halveksiva hymynsä ilmaisi, ettei hän suurestikaan kunnioittanut uutta uskontoaan.

Filip nukkui raskaasti vielä aamunkin koittaessa. "Nyt se jo riittää", sanoi Amine nähdessään auringon nousevan. Hän heilutti jälleen oksaa Filipin yläpuolella ja huudahti: "Herää, Filip!"

Filip säpsähti, avasi silmänsä ja nojautui käteensä kuin kootakseen ajatuksensa.

"Missä olenkaan?" huudahti hän. "Omassa vuoteessaniko?" Sivellessään otsaansa sai hän käteensä pergamenttirullan. "Mikä tämä on?" jatkoi hän reväisten rullan irti ja katsellen sitä. "Entä Amine, niissä hän on? Hyvä Jumala, millainen uni! Ja tuossa on toinenkin!" huudahti hän huomattuaan rullan vasemmassa käsivarressaan. "Ah, ymmärrän nyt! Tämä on sinun työtäsi, Amine." Hän heittäytyi jälleen pitkäkseen ja painoi päänsä tyynyihin.

Amine oli sillä aikaa hiipinyt vuoteeseen Filipin viereen. "Nuku, Filip, nuku", sanoi hän kiertäen käsivartensa hänen ympärilleen. "Keskustelkaamme vasta sitten kuin heräämme toisen kerran."

"Oletko siellä, Amine?" kysyi Filip pyörällä päästään. "Luulin olevani yksinäni ja olen uneksinut, että..." Hän nukkui jälleen, ennenkuin hän ennätti lopettaa lausettaankaan. Koska Aminekin oli väsynyt valvomisesta, nukkui hänkin ja oli onnellinen.

Isä Mathias sai sinä aamuna odottaa melko kauan aamiaistaan, sillä Filip ja Amine tulivat alakertaan pari tuntia myöhemmin kuin tavallisesti.

"Tervetuloa, lapseni", sanoi hän, "olette myöhäisiä tänään."

"Niin, isä", vastasi Amine. "Filip nukkui ja minä valvoin päivänkoittoon asti."

"Ei suinkaan hän ole ollut sairas, toivoakseni", sanoi pappi.

"Ei, mutta en voinut nukkua", vastasi Amine.

"Otaksun niin olleen, että olette viettänyt yönne rukoillen ja paastoten, vai mitä?"

Filipin selkää karmi, sillä hän tiesi, että jos pappi vain olisi tiennyt valvomisen syyn, olisi se hänen mielestään ollut kaikkea muuta kuin uskonnon sääntöjen mukaista. Amine jatkoi kumminkin nopeasti:

"Olen todellakin seurustellut korkeampien voimien kanssa niin paljon kuin se vähäisille voimilleni on ollut mahdollista."

"Siunatkoon pyhä kirkkomme teitä, lapseni", sanoi vanhus laskien kätensä hänen päällelleen, "ja teitäkin, Filip."

Filip istuutui levoton pöytään, mutta Amine ei ollut niin miehinäkään, että jotakin tavatonta olisi sattunut.

Heti syötyään lähtivät he kävelemään. He kulkivat vaitiollen, kunnes saapuivat samalle pienelle nurmikolle, jossa Amine oli ensimmäisen kerran ehdottanut Filipille, että hän saisi koettaa selittämätöntä voimaansa. Hän istuutui ja Filip sijoittui vaitiollen hänen viereensä.

"Filip", sanoi Amine tarttuen hänen käteensä ja katsoen häneen tarkkaavaisesti, "näit unta viime yönä, eikö niin?"

"Kyllä, Amine", vastasi Filip vakavasti.

"Kerro minulle unesi, että saan selittää sen sinulle."

"Pelkään, ettei se kaipaa minkäänlaisia selityksiä, Amine. Haluan vain tietää, mikä tuon unen aiheutti."

"Kerro se minulle ensin", sanoi Amine tynesti.

"Minusta tuntui kuin olisin ollut erään laivan kapteenina sen purjehtiessa Hyväntoivonniemen ympäri. Meri oli melkein tyyni, sillä tuuli hyvin heikosti. Ollessani laivan perässä laske aurinko, tähdet alkoivat tuikkia ja koska ilma oli lämmin, paneuduin pitkäksi kannelle ja katselin taivasta. Olin nukkuvinani ja heräsin tunteeseen kuin olisin ollut vajoamaisillani pohjaan. Katsoessani ympärilläni huomasin kaiken kadonneeksi ja minä kelluin suuressa kauniissa simpukassa äärettömällä merellä. Pelkäsin liikkua, sillä silloin olisi heilakka alukseni voinut kaatua ja minä hukkua. Vihdoin huomasin simpukan keulan vajoavan veteen ja heti sen jälkeen näin pienen valkoisen käden, joka oli tarttunut simpukan laitaan. Koetin olla liikkumatta ja huutaa, että pieni laivani vaipuu pohjaan, mutta en voinut. Vähitellen kohosi muudan olento aalloista ja nojasi molemmat käsivartensa simpukan laitaan. Edessäni oli hyvin kaunis nainen.

"Filip Vanderdecken', sanoi hän lempeästi, 'mitä pelkää? Eikö elämäsi ole vihitty korkeampaan tarkoitukseen?'

"En tiedä', vastasin, 'tiedän vain sen, että se on vaarassa.'

"Vaarassako?' vastasi hän. 'Silloin se oli vaarassa, kun uskoit sen noiden hauraiden ihmistöiden varaan, joita aallot niin mielellään särkevät palasiksi, mutta ei nyt ollessasi simpukassa, jota aallot palvelevat. Filip Vanderdecken, olet varmaankin tullut etsimään isääsi?'

"Niin olenkin', vastasin. 'Eikö taivaan tahto ole sellainen?'

"Kohtalosi on sellainen ja kohtalo johtaa kaikkia tässä ja tulevassa elämässä. Lähdemmekö etsimään häntä yhdessä? Tämä simpukka on minun. Et tiedä, miten sitä ohjataan. Autanko sinua?'

"Kantaakohan se meidät molemmat?'

"Sen saat pian nähdä', vastasi hän nauraen poistuen keulasta ja näyttäytyen heti sivulla, joka ei kohonnut enempää kuin kolme tuumaa vedestä. Kauhistukseksi istuutui hän laidalle, mutta hänen painonsa ei näyttänyt vaikuttavan mitään. Heti rupesi simpukka kiittämään eteenpäin kovaa vauhtia hänen tahtonsa kuljettamana.

"Pelkäätkö, Filip Vanderdecken?'

"En', vastasin.

"Hän siveli kädellään otsaansa ja työnsi syrjään tukkansa, joka oli osaksi peittänyt hänen kasvonsa, sanoen minulle: 'Katso minuun!' Tottelin kehoitusta ja näin sinut edessäni."

"Minutko?" huudahti Amine hymyillen.

"Niin, Amine, juuri sinut! Lausuin nimesi ja kiersin käsivarteni ympärillesi. Tunsin, että voin jäädä luoksesi ja purjehtia maailman ympäri iankaikkisesti kanssasi."

"Jatka, Filip", sanoi Amine tynesti.

"Minusta tuntui, että purjehdimme tuhansia ja taasen tuhansia penikulmia sivuuttaen ihania saaria. Joskus olimme maan läheisyydessä ja joskus kaukana merellä.

"Emme löydä isääsi näin tyniltä vesiltä", sanoit. 'Meidän pitää hakea muualta.'

"Laineet tulivat vähitellen yhä korkeammiksi, kunnes niiden raivo muuttui aivan hirveäksi. Hirmuiset aallot heittelivät simpukkaamme kuin lastua, mutta me purjehdimme turvallisesti laineilla, jotka olisivat murskanneet suuren laivankin.

"Pelkäätkö nyt, Filip?' kysyit minulta.

"En', vastasin. 'Ollessani kanssasi, Amine, en pelkää mitään.'

"Olemme nyt jälleen Hyväntoivonniemen luona", sanoit, 'ja täältä mahdollisesti voit löytää isäsi. Katsokaamme tarkasti ympärillemme, sillä jos kohtaamme laivan, on se varmasti hänen. Ei mikään muu kuin kummituslaiva voi pysyä pinnalla tällaisessa myrskyssä.'

"Kiidimme vuorenkorkeusten aaltojen yli ja vihdoinkin huomasimme erään laivan, jota hirmumyrsky lennätteli sinne tänne.'

"Tuolla on isäsi laiva, Filip!" huusit sinä.

"Lähestyimme sitä nopeasti, he huomasivat meidät ja käänsivät laivansa vastatuuleen. Laskimme sen sivulle, meille heitettiin nuoratikkaat ja vaikka ei mikään vene olisi voinut kestää aalloissa, ei simpukallamme ollut mitään hätää. Katsoin ylöspäin ja näin isäsi, Amine, ja kuulin hänen antavan käskyjään. Riuhtaisin kalleuden poveltani näyttäen sitä hänelle. Hän hymyili seisoessaan komentosillalla ja pitäessään kiinni rikistä. Aioin juuri kiivetä laivaan, sillä köysitikkaat oli heitetty minulle, kun kuulin kauhean huudon ja muudan mies hyppäsi laivan laidalta simpukkaamme. Huudahdit, liuvuit pois laidalta ja katosit laineihin, ja samassa silmänräpäyksessä erosi simpukka ajatuksen nopeudella laivasta sijaasi tulleen miehen ohjaamana. Tunsin jäätävän kylmyyden värisyttävän ruumistani. Käännyin katsomaan uutta toveriani ja näin Schriftenin, tuon silmäpuolen roiston, joka hukkuu joutuessamme haaksirikkoon Taffel-lahdessa.

"Ei, ei! Ei vielä!" huusi hän.

"Toivottomuudessani ja raivoissani pukkasin hänet simpukasta mereen, jonne hän katosi.

"Filip Vanderdecken', sanoi hän uudessaan pois, 'tapaamme vielä toisemme!'

"Inhoten käänsin pois pääni, ja samalla täyttyi vesisimpukkani ja upposi. Taistelin veden alla ja minusta tuntui kuin olisin vajonnut yhä syvemmälle, mutta en tuntenut mitään tuskaa. Silloin heräsin."

"No, Amine", sanoi hän hetkisen kuluttua, "mitä ajattelet unestani?"

"Sehän näyttää selvästi, että olen ystäväsi ja Schriften vihollisesi, vai mitä?"

"Myönnän sen mielelläni, mutta hänhän on kuollut."

"Aivan varmastiko?"

"Niin, sillä olisin kai tavannut hänet, jos hän olisi pelastunut."

"Niin kyllä, mutta unessasi on asia hieman toisin. Filip, mielestäni ei untasi voida selittää muuten kuin yhdellä tavalla: sinun pitää edelleenkin pysyä maissa. Papithan ovat neuvoneet samaa. Sinun pitää odottaa kaikissa tapauksissa lisää neuvoja. Unessasi olin luotettava luotsisi, anna minun ohjata sinua täälläkin."

"Olkoon niin, Amine. Vaikka omituinen taitosi sotiikin pyhää oppiamme vastaan, selität kuitenkin unen kirkon palvelijoiden neuvojen mukaan."

"Niin teenkin. Alutta lopettakaamme nyt jo keskustelumme tästä asiasta. Jos sellainen aika vielä koittaa, ei Aminesi tahdo estää sinua täyttämästä velvollisuuttasi. Mutta muista, että olet luvannut täyttää erään toivomukseni pyytäessäni sitä sinulta."

"Niin olenkin, mutta sano minulle, mitä toivot."

"En tällä haavaa mitään. Kaikki toivoni ovat toteutuneet. Olethan sinä luonani, Filip", vastasi Amine kietoen hellästi käsivartensa miehensä kaulaan.

XV.

Noin kolmen kuukauden kuluttua tästä keskustelusta istuivat Amine ja Filip jälleen tuolla turvepenkillä, josta oli tullut heidän mielipaikkansa. Isä Mathiaksesta ja isä Seysenistä oli tullut hyvät ystävät ja nuo molemmat papit olivat melkein yhtä erottamattomat kuin Filip ja Amine. Koska Filip oli päättänyt, ettei hän rupea täyttämään kummallista ja kauheata velvollisuuttaan, ennenkuin hän saa jonkun uuden merkin, elivät nuoret aviopuolisot onnellisina keskenään puhumatta lainkaan tuosta surullisesta asiasta. Filip, joka palatessaan kotiin oli heti pyytänyt uutta tointa yhtiön johtokunnalta vaatien kapteenin paikkaa, ei ollut sen jälkeen tehnyt mitään tuon toivonsa toteuttamiseksi eikä käynyt Amsterdamissaakaan.

"Pidän niin tästä paikasta, Filip", sanoi Amine. "Keskustelimme täällä, onko luvallista manata unia esille, ja täällä kerroit minulle unesi, jonka selitin sinulle."

"Aivan niin, Amine, mutta jos tiedustelisit isä Seysenin mielipidettä, tuomitsisi hän tekosi

vääräuskoiseksi ja paheksuttavaksi."

"Tuomitkoon hän vain, jos häntä huvittaa. Voin kertoa sen hänelle peittelemättä."

"Parasta on kumminkin, että annat sen olla tekemättä. Älkäämme ilmaisko salaisuutta muille."

"Luuletko, että isä Mathiaskin suuttuisi minulle?"

"Kyllä, aivan varmasti."

"Mutta en minä. Ukko on niin hyvántahtoinen ja vapaamielinen, että oikein ihailen häntä. Haluaisin mielelläni puhua hänen kanssaan tästä asiasta."

Aminin puhuessa huomasi Filip jonkun koskettavan olkapäähänsä ja äkkinäinen väristys vapisutti häntä. Kääntäessään päättään huomasi hän Ter Schellingin luotsin, Schriftenin, vieressään. Schriftenillä oli kirje kädessään. Tämän pahansuovan inhoittavan olennon ilmestyminen säikähdetti Filipiä niin, että hän huudahti: "Laupias taivas, onko se mahdollista?"

Amine oli myös katsonut sinnepäin ja kätki nyt kasvonsa käsiinsä purskahtaen itkuun. Hän ei itkenyt pelosta, vaan vakaumuksesta, että hänen miehensä saa rauhan vasta haudassa.

"Filip Vanderdecken, hi, hi", sanoi Schriften, "tuon teille kirjeen johtokunnalta."

Filip otti kirjeen, mutta ennenkuin hän avasi sen, katsoi hän luotsia tiukasti silmiin. "Luulin", sanoi hän, "teidän hukkuneen laivamme joutuessa haaksirikkoon. Miten pelastuitte?"

"Mitenkö pelastuin? Sallikaa minun kysyä, miten te pelastuitte?"

"Laineet heittivät minut maalle", vastasi Filip, "mutta —"?

— "mutta", keskeytti Schriften, "hi, hi! Laineiden ei olisi pitänyt heittää minua maalle, vai mitä?"

"Miksi ei? Enhän ole sanonut mitään sellaista."

"Ette kyllä, mutta otaksun teidän sellaista toivoneen. Pelastuin siitä samoin kuin tekin, aallot heittivät minutkin rannalle. Mutta minulla ei ole aikaa viipyä. Olen toimittanut tehtäväni!"

"Odottakaahan vielä hieman!" huudahti Filip. "Tuletteko jälleen samaan laivaan kuin minäkin?"

"Menisin paljon mieluummin johonkin muuhun, herra Vanderdecken, sillä enhän minä hae kummituslaivaa." Sanottuaan sen poistui pieni mies nopeasti.

"Eikö tätä voida sanoa kehoitukseksi, Amine?" kysyi Filip pitäen kirjettä kädessään avaamatta sitä.

"Aivan varmasti. Tuo pahansuova lähettiläs näyttää nousseen haudastaan tuodakseen sen sinulle. Suo minulle anteeksi, Filip, etten voinut hillitä mieltäni. Lupaam olla vasta rohkeampi."

"Amine-raukka!" vastasi Filip surullisesti. "Ah, miksi en lähtenyt yksinäni tälle pyhiinvaellusmatkalleni? Olin itsekäs sitoessani sinut niin suureen suruun ja aiheuttaessani sinulle niin paljon levottomuutta ja huolta."

"No kuka ne sitten jakaisi kanssasi, rakas Filip, ellei sydämesi valittu? Tunnet minut huonosti, jos luulet minun pelkäävän velvollisuuteni täyttämistä. Ei, Filip, haluan surra kanssasi ja keventää hieman kuormaasi. Olen ylpeä saadessani olla sellaisen miehen vaimo, jolle on määrätty niin kunniakas tehtävä. Rakas Filip, lue nyt kirje."

Filip ei vastannut, vaan mursi sinetin ja luki kirjeestä, että hänet oli määrätty Vrov Katarinan ensimmäiseksi perämieheksi. Hänen käskettiin saapua laivaan niin pian kuin suinkin valvomaan sen lastaamista. Kirjeessä, jonka johtokunnan sihteeri oli kirjoittanut, ilmoitettiin vielä, että hänestä tämän matkan jälkeen tehdään varmasti kapteeni. Ehdosta saa hän sopia tarkemmin johtokunnan kanssa tultuaan Amsterdamiin.

"Luulin, että sinusta jo nyt tehtäisiin kapteeni", sanoi Amine surullisesti.

"Siinä luulossa olen minäkin ollut", vastasi Filip, "mutta kun en ole painostanut hakemustani, ei siihen ole kiinnitetty sen suurempaa huomiota. Saan syyttää siitä itseäni."

"Ja nyt se on varmaankin myöhäistä?"

"Niin on, rakkaani, mutta mitä sen on väliä? Teen tämän matkan mielelläni ja ehkä mieluumminkin ensimmäisenä perämiehenä."

"Filip, voin nyt tunnustaa, että olen pettynyt toiveissani. Odotin varmasti, että saat laivan komennettavaksesi. Etkö muista, että pyysin sinulta lupauksen silloin kun kerroit minulle unesi? Nyt sanon, mitä aioin silloin pyytää sinulta. Tahdoin vain, rakas Filip, että lupaisit minun lähteä mukaasi. Ollessani luonasi en välitä mistään. Voin olla silloin onnellinen huolimatta kaikista puutteista ja vaaroista, mutta jäädessäni yksikseni tänne niin pitkäksi ajaksi hautomaan surullisia ajatuksiani, kun muutenkin olen kärsimätön ja levoton, se, rakas Filip, on onnettomuuden huippu, ja se tulee taasen osakseni matkustettuasi pois. Muista, että olen saanut lupauksesi, Filip. Päästyäsi kapteeniksi voit ottaa vaimosikin mukaasi. Tämä on katkera pettymys minulle, että minun nyt on pakko jäädä kotiin. Lohduta minua senvuoksi jollakin tavoin, että saan tulla mukaasi seuraavalla kerralla, jos taivas suo sinun vielä palata."

"Lupaam sen, Amine, koska sitä niin välttämättä haluat. En voi kieltää sinulta mitään, vaikka aavistus sanookin minulle, että onnemme on mennyttä. En ole mikään kaukonäkijä, mutta koska olen kummallisella tavalla yhteydessä tämän ja tulevan maailman kanssa, tuntuu minusta, että pieni osa tulevaisuudestakin on tiedossani. Olen antanut sinulle lupaukseni, Amine, mutta toivon voivani peruuttaa sen."

"Jos joudumme perikatoon, Filip, on se kohtalomme, emmekä voi sitä välttää."

"Amine, meille on annettu vapaa tahto toimia, ja senvuoksi onkin kohtalomme osaksi omassa käsissämme."

"Niin, sellaista uskoa tyrkytti isä Seysenkin minulle, mutta hänen todistelujaan en ymmärtänyt. Toivon, että uskontonne olisi yksinkertaisempi. Tähän saakka on tuo hyvä mies — sillä hän on todellakin hyvä — onnistunut vain herättämään epäluuloni."

"Niiden avulla rupeat sinä vielä uskomaankin, Amine."

"Ehkä, mutta mielestäni edistyn hyvin huonosti. Lähdetään jo kotiin, Filip. Sinun pitää matkustaa Amsterdamiin ja minä tulen mukaasi. Aminesi hymyn pitää ainakin lohduttaa sinua päivän vaivojen jälkeen ennen matkustamistasi. Eikö niin?"

"Kyllä, rakkaani. Aioin ehdottaakin sitä sinulle. Ihmettelen kuitenkin suuresti, miten Schriften voi tulla tänne. Totta on, etten nähnyt hänen ruumistaan, mutta hänen pelastuksensa tuntuu minusta sentään ihmeelliseltä. Missä hän on mahtanutkaan olla? Mitä luulet, Amine?"

"Samaa kuin ennenkin. Hän on pahasilmäinen pahahenki, joka jostakin syystä on saanut luvan oleskella maailmassa ihmishaamussa. Hän liittyy varmasti jollakin tavoin kummalliseen kohtaloosi. Ah, kunpa minulla olisi äitini voimat! Mutta nythän unhotan, ettet salli minun puhua sellaisista asioista, Filip, ja minä vaikenenkin."

Filip ei vastannut ja vaipuneina omiin ajatuksiinsa palasivat he kotiin. Vaikka Filip oli jo tehnytkin päätöksensä, lähetti hän kuitenkin portugalilaisen papin hakemaan isä Seyseniä neuvotellakseen heidän kanssaan saamastaan kehoituksesta. Selitettyään heille vielä kerran kaikki Schriftenin kuolemaan liittyvät seikat meni hän Aminen luo jättäen nuo molemmat papit keskustelemaan. Kului pari tuntia, ennenkuin he kutsuivat Filipin puheilleen, ja silloin näytti isä Seysen Filipin mielestä olevan aivan pyörällä päästään.

"Poikani", hän sanoi, "emme ymmärrä ollenkaan, mitä meidän pitää ajatella. Olemme toivoneet, että käsityksemme tästä ihmeellisestä asiasta olisi oikea luullessamme paholaisen panneen sen toimeen, ja siinä tapauksessa olisivat rukouksemme ja messumme tehneet tyhjäksi hänen voimansa. Kirje ei luonnollisestikaan merkitse mitään, mutta sen tuojan ilmestyminen jälleen näkyviin on kysymys, jota emme voi niin vain sivuuttaa. Eikö ole kumminkin mahdollista, Filip, että hän on pelastunut samoin kuin tekin?"

"Myönnän sen mahdolliseksi", vastasi Filip. "Laineet ovat voineet heittää hänet rannalle ja hän on ehkä sitten lähtenyt toiselle suunnalle kuin minä. Mutta koska olette kysynyt mielipidettäni, ilmoitan suoraan, etten usko hänen kuuluvan tämän maailman asukkaihin. Tiedän varmasti, että hän jollakin salaperäisellä tavalla liittyy kohtalooni. Mutta sitä kuka hän on ja mitä hänellä on mielessä, en luonnollisestikaan tiedä."

"Siinä tapauksessa, poikani, emme voi neuvoa teitä. Teidän pitää nyt toimia omalla vastuullanne omien mielipiteittenne mukaan. Päätöksianne emme aio moittia, vaan tahdomme rukoilla teille taivaan suojelusta."

"Olen aikonut, pyhä isä, noudattaa kehoitusta."

"Kuten haluatte, poikani. Matkallanne voi ehkä sattua jotakin, joka auttaa teitä ratkaisemaan tämän arvoituksen. Tunnustan, etten voi ymmärtää sitä ollenkaan."

Isä Mathias käytti nyt tilaisuutta hyväkseen kiittääkseen Filipiä vieraanvaraisuudesta. Hän sanoi aikovansa palata Lissaboniin ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa.

Muutamien päivien kuluttua sanoivat Filip ja Amine jäähyväiset papeille matkustaen Amsterdamiin. Isä Seysen lupasi pitää huolta talosta Aminen kotiintuloon asti. Heidän tultuaan perille meni Filip heti puhuttelemaan yhtiön johtokuntaa, joka lupasi hänelle oman laivan komennettavaksi heti hänen palattuaan tältä matkaltaan, asettaen kuitenkin sellaisen ehdon, että hänen oli ruvettava osakkaaksi laivaan. Filip suostui siihen ja meni sitten katsomaan Vrov Katariinaa. Sitä ei oltu vielä rikattukaan ja laivaston luultiin pääsevän lähtemään vasta parin kuukauden kuluttua. Laivassa oli vain muutamia miehiä eikä kapteeni, joka asui Dortrechtissa, ollut vielä tullut alukseen.

Vrov Katariina oli suurempi kuin monet muut laivat, mutta se oli vanha ja huonosti rakennettu. Koska se kumminkin oli tehnyt monta matkaa Intiaan ja palannut onnellisesti takaisin, ei yhtiö varmaankaan olisi käyttänyt sitä, ellei se olisi ollut varma sen merikelpoisuudesta. Annettuaan muutamia käskyjä laivassa olleille miehille palasi Filip hotelliin, josta hän oli vuokrannut huoneet itselleen ja Aminelle.

Seuraavana päivänä Filipin valvoessa laivan taklaamista tuli kapteeni. Tultuaan kannelle riensi hän heti halailemaan isoamastoa tahraten siinä hommassa nuttunsa melko pahasti. "Ah, rakas Vrovini, rakas Katariinani!" huudahti hän puhuen kuin naiselle, "kuinka voit? Olen iloinen nähdessäni sinut jälleen. Et pidä tällaisesta joutenolosta, mutta pian sinä jälleen pääset käsiksi työhön ja tulet kauniiksi."

Miestä, joka tällä tavoin tunnusti rakkautensa laivalleen, sanottiin Wilhelm Barenziksi. Hän oli nuori, näöstä päättäen ei vielä kolmeakymmentäkään täyttänyt, pienikasvuinen ja hento. Hänen kasvonsa olivat kauniit, vaikkakin hieman naiselliset. Liikkeet olivat nopeat ja levottomat, ja hänen silmissään oli sellainen ilme kuin hänellä ei olisi ollut kaikki ruuvit paikoillaan.

Kun Filip esitteli itsensä, sanoi hän: "Ah, vai olette te Vrov Katariinan ensimmäinen perämies. Siinä tapauksessa voitte sanoa olevanne onnellinen, hyvä herra. Lähinnä kapteenia on tämän laivan ensimmäisellä perämiehellä kadehdittavin asema maailmassa."

"Ei ainakaan laivan kauneuteen nähden", huomautti Filip, "mutta sillähän voi olla muita hyviä ominaisuuksia."

"Laivan kauneuteenko nähden? Mitä sanottekaan, herra? Sanon samoin kuin isänikin ennen minua, että tämä on maailman kaunein laiva puhumattakaan sen monista muista hyvistä ominaisuuksista."

"Olen iloinen kuullessani sen, herra kapteeni", vastasi Filip. "Se todistaa, ettei koiraa ole karvoihin katsominen. Mutta kai tämä sentään on melko vanha?"

"Vanhako? Vain kahdeksankolmattavuotias, siis nuoruutensa parhaimmassa kukoistuksessa. Odottakaahan vain, rakas herra, kunnes näette sen tanssivan laineilla, niin silloin ette teekään muuta kuin puhutte päivät pitkät kanssani sen kelpoisuudesta. Olen melkein varma siitä, että meillä tulee olemaan hyvin hauskaa yhdessä."

"Kyllä kai, ellemme käsittele ainetta loppuun", huomautti Filip.

"Ei ainakaan minun puoleltani, ja sallikaa minun sanoa, herra Vanderdecken, että jokainen upseeri, joka ei ole tyytyväinen Vrov Katariinaan, joutuu minun kanssani tekemisiin? Olen sen ritari ja olen taistellut jo kolmasti sen kunnian puolesta. Toivon, ettei minun tarvitseisi tehdä sitä neljättä kertaa."

Filip hymyi, sillä hänen mielestään ei Katariinan puolesta kannattanut taistella, mutta hän painoi kapteenin sanat mieleensä lausumatta sen jälkeen mitään epäedullista kauniista Vrov Katariinasta.

Miehistö tuli pian täysilukaiseksi, laiva saatiin taklatuksi ja purjeet paikoilleen. Kun laivan ruumat olivat täynnä tavaraa, saapui Filipin pettymykseksi käsky, että laivaan oli otettava sataviisikymmentä sotilasta ja muita matkustajia, joista useat toivat koko perheensäkin mukanaan. Filip sai työskennellä tarmokkaasti, sillä kapteeni ei tehnyt muuta kuin kehui laivaansa. Vihdoin oli kaikki onnellisesti paikoillaan ja laivasto oli valmis lähtemään.

Aika oli nyt koittanut, jolloin hänen piti sanoa jäähyväiset Aminelle. Amine oli koko ajan asunut hotellissa ja Filip oli uhrannut hänelle kaikki joutohetkensä. Laivaston oli määrä lähteä parin päivän kuluttua ja he päättivät hyvästellä toisensa sen päivän aamulla. Amine oli tyyni eikä menettänyt mieltänsä tasapainoa. Hän oli aivan varma siitä, että hän saa nähdä jälleen miehensä, ja siinä toivossa syleili hän Filipiä heidän erotessaan laiturilla. Filip laskeutui sitten veneeseen, jonka oli määrä viedä hänet laivaan.

"Niin", ajatteli Amine katsoen miestänsä välimatkan pitentyessä, "tiedän, että saamme tavata jälleen. Tämä matka ei tule tuottamaan onnettomuutta sinulle eikä minulle, mutta minulla on synkkä aavistus, että seuraava, jolloin tulen mukaasi, erottaa meidät ainaiseksi toisistamme. Miten se tapahtuu, en tiedä, mutta se on Jumalan tahto. Papit puhuvat vapaasta tahdosta, mutta eroaako Filip minusta vapaaehtoisesti? Eikö hän mieluummin jäisi luokseni? Kyllä, mutta hän ei saa, sillä hänen pitää täyttää velvollisuutensa. Hän menettelisi julmasti matkustaessaan, ellei hänen kohtalonsa kutsuisi häntä. Minusta on aina tuntunut siltä kuin nuo papit olisivat vihamiehiäni, vaikka en tiedäkään, miksi. Molemmat ovat hyviä eikä heidän opettamassaan uskonnossakaan ole mitään moittimista. Meidän pitää rakastaa lähimmäisiämme, kuten itseämme, antaa anteeksi vihamiehillemme eikä tuomita. Kaikki tuo on oikein, mutta kuitenkin kuiskaa sydämeni minulle, että —. Nyt on vene saapunut laivan viereen ja Filip kiipeää kannelle. Hyvästi, rakas puolisoni. Toivoisin olevani mies! Ei, ei, parempi on sittenkin näin."

Amine seurasi miestänsä katseellaan, kunnes hän ei enää voinut häntä nähdä, palaten sitten hitaasti hotelliin.

"Filip on nyt poissa", mumisi hän. "Nyt pitää minun taasen odottaa häntä monta kuukautta kärsivällisesti. Elämäksi en voi sitä sanoa, sillä elän ja hengitän ainoastaan hänen läheisyydessään."

XVI.

Meidän pitää nyt jättää Amine yksinäisyyteensä ja lähteä seuraamaan Filipin kohtaloita. Laivasto oli lähtenyt matkalle pullistunein purjein, mutta tunnin kuluttua oli Vrov Katariina jäänyt pari penikulmaa muista jälkeen. Herra Barenz moitti tapaa, jolla purjeet oli kiinnitetty, ja soimasi ruorimiestä. Lyhyesti sanoen, hänen mielestään oli vika kaikissa muissa, mutta ei hänen rakkaassa laivassaan, joka näyttäytyi olevan laivaston huonoin purjehtija.

"Herra Vanderdecken", sanoi hän vihdoinkin, "Vrov on, kuten isäni sanoi, huono myötätuulussa purjehtija, kuten useimmat muutkin nopeat sivutuulen laivat, mutta laivastossa ei sittenkään ole sen veroista alusta."

"Aluksemme on sitäpaitsi", sanoi Filip huomattuaan kapteenin kunnianhimon, "hyvin kovassa lastissa ja meillä on joukkoja kannella."

Laivasto selviytyi nyt hiekkamatalikoista ja lähti purjehtimaan laitatuuleen, mutta nyt muuttui Vrov Katariinan vauhti vieläkin huonommaksi kuin ennen. "Ollessamme näin lähellä tuulta", huomautti kapteeni, "ei Katariinasta ole mihinkään, mutta jos hellitätte hieman purjeita, saatte nähdä, miten se jättää koko laivaston jälkeensä. Laivamme on hyvin kaunis, vai mitä, herra Vanderdecken?"

"On kyllä. Kaunis ja tilava", vastasi Filip voimatta sanoa muuta hyvällä omallatunnolla.

Laivasto jatkoi matkaansa milloin myötä-, milloin vastatuulussa, mutta olipa tuuli millainen tahansa, ei Vrov Katariinan vauhti parantunut, ja lopulta päätti amiraali antaa sen jatkaa matkaansa yksinään heti laivaston päästyä Hyväntoivonniemen kohdalle. Hänen ei ollut kuitenkaan pakko menetellä niin julmasti, että olisi ehdoin tahdoin eronnut Katariinasta, sillä kova myrsky hajoitti koko laivaston, ja seuraavana päivänä oli Katariina yksinään. Myrsky jatkui viikon ja tilanne tuli yhä toivottomammaksi. Filip ponnisti voimansa äärimmilleen rohkaistakseen väsynyttä miehistöä ja sijoittaakseen paikoilleen siirtynyttä lastia, välittämättä ollenkaan kapteenista, joka ei ollutkaan merimies.

"Olemme jättäneet kaikki muut laivat jälkeemme", sanoi kapteeni eräänä päivänä Filipille, "niistä ei ole ainoatakaan näkyvissä. Mutta ah, taivaan nimessä, tuolla on sittenkin yksi! Katsokaahan tuonnepäin, niin näette erään mainion purjehtijan. Herra siunatkoon, miten se voikaan kestää tuollaista purjeiden paljoutta!"

Filip oli jo huomannut laivan. Vaikka muiden laivojen sellaisessa myrskyssä olikin pakko sitoa kaikki purjeensa kiinni, oli sillä jokainen riepu levällään kuin heikossa tuulussa. Laineet olivat korkeita kuin vuoret ja Katariina painui jokaisen aallon väliin aivan näkymättömiin, mutta tuota toista laivaa eivät aallot näyttäneet ollenkaan haittaavan, sillä se purjehti tasaisesti kallistelematta ollenkaan. Filip tunsu sen heti kummituslaivaksi, jossa hänen isänsä kärsi rangaistustaan.

"Tämä on hyvin kummallista, vai mitä?" huomautti kapteeni.

Filipin mieli oli niin järkytetty, ettei hän voinut vastata.

Matruusitkin näkivät nyt laivan ja muistivat tuon liiankin tunnetun tarinan. Kun uutinen levisi, kiipesi paljon sotilaitakin kannelle, ja kaikkien katseet olivat nyt kiintyneet tuohon ylikuonnolliseen alukseen. Kova sadekuuro tavoitti Katariinan pimittäen näköalan melkein kokonaan. Neljännestantunnin kuluttua kirkastui ilma jälleen, mutta silloin oli vieras laiva jo hävinnyt näkyvistä.

"Laupias Jumala, se on varmaankin kaatunut ja painunut pohjaan!" huudahti kapteeni. "Ajattelinkin sitä, sillä sellaista purjeiden paljoutta ei mikään laiva kestä. Maailmassa ei ole ainoatakaan alusta, joka voi sietää niin paljon purjeita kuin Vrov Katariina."

Filip ei vastannut mitään näihin huomautuksiin, jotka selvästi näyttivät, että kapteeni oli hullu. Hän tiesi, että laiva oli tuomittu perikatoon ja häntä värisytti ajatellessaan niitä monia, jotka kenties hukkuisivat sen mukana.

"Herra kapteeni", sanoi hän hetkisen kuluttua, "tämä myrsky tulee luultavasti jatkumaan eikä maailman parhainkaan laiva voi kestää tällaisessa ilmassa. Neuvon teitä kääntymään takaisin Taffel-lahteen voidaksemme korjata kaikki vahingot. Siellä ovat varmasti muutkin laivat."

"Vrov Katariina suoriutuu tästä kyllä", vastasi kapteeni. "Katsokaa, miten mainiosti se purjehtii."

"Kiroton huonosti paremminkin!" huomautti muudan matruusi miehistöstä, joka oli kokoutunut Filipin luo kuunnellakseen hänen neuvoaan. "Jos olisin tiennyt tämän tällaiseksi lahoneeksi vanhaksi rotteloksi, en olisi milloinkaan astunut tämän kannelle. Herra Vanderdecken on oikeassa, meidän pitää palata Taffel-lahteen, ennenkuin meille käy vielä onnettomammasti. Kummituslaiva on varoittanut meitä, sillä se ei näyttäydä milloinkaan aiheettomasti. Kysykää herra Vanderdeckeniltä, kapteeni, hän on merimies."

"Minun on pakko tunnustaa", vastasi Filip, "että tuon laivan näyttäytyminen on aina tuonut onnettomuutta mukanaan."

"Tuonko laivan? Mikä siinä teistä oli niin peloittavaa? Sillä oli liiaksi purjeita ja senvuoksi se vajosi pohjaan."

"Se ei vajoa milloinkaan", huomautti muudan matruusi.

"Ei, ei", huusivat muutkin. "Mutta me vajoamme, ellemme käänny."

"Niin, kapteeni", sanoi vanhin matruuseista, "olemme nyt päättäneet kääntyä takaisin Taffel-lahteen, vaikka ette siihen suostuisikaan. Käänä sen vuoksi peräsintä, pieni ystäväni, niin herra Vanderdecken pitää kyllä huolta purjeista."

"Mitä?" huusi kapteeni. "Aiotteko ruveta kapinoimaan täällä Vrov Katariinassa, joka on laivastomme nopein ja paras alus."

"Tämäkö hidas vanha lahonut purtilo?" huudahti eräs matruusi.

"Mitä kuulenkaan?" huudahti kapteeni. "Herra Vanderdecken, vangitkaa tuo roisto, koska hän koettaa yllyttää muita kapinaan."

"Joutavia, hän on hullu", vastasi matruusi. "Älkää välittäkö hänestä. Tulkaa, herra Vanderdecken, teitä me tottelemme, mutta ruori on käännettävä ylihankaan heti."

Kapteeni raivosi, suostuen kumminkin vihdoin, ja Filip toivoi aluksen päivän tahi parin kuluttua pääsevän onnellisesti lahteen.

Heidän jatkaessaan matkaansa uuteen suuntaan lakkasi tuuli vähitellen puhaltamasta, kunnes se tyyntyi kokonaan. Nyt saivat väsyneet matruusit levähtää samoin kuin sotilaat ja matkustajatkin, joista osa oli ollut suljettuna ruumaan ja osa kastunut aivan läpimäräksi välikannella.

Ylimmäisellä kannella oli ääretön tungos. Äidit paistattivat päivää lapset sylissään, riki oli täynnä märkiä vaatteita, joita oli ripustettu sinne kuivamaan ja matruusit työskentelivät ankarasti korjatessaan myrskyn tekemiä vaurioita. Heidän laskujensa mukaan eivät he olleet kuin viidenkymmenen penikulman päässä Taffel-laudesta ja he odottivat joka hetki näkevänsä maata etelässä. Kaikki olivat jälleen iloisia ja lukuunottamatta Filipiä luulivat kaikki vaaran olevan jo ohi.

Toinen perämies, Kranz, oli reipas ja vikkela merimies. Filip piti hänestä paljon, sillä hän tiesi voivansa luottaa häneen ehdottomasti. Saman päivän iltapäivällä kävelivät he kahden kannella.

"Mitä ajattelette, Vanderdecken, tuosta kummallisesta laivasta, jonka sattumalta näimme?" kysyi hän.

"Olen melkein varma, että meille sattuu joku onnettomuus ennen satamaan pääsyämme, vaikka kaikki nyt näyttääkin niin tyyneltä ja rauhalliselta ja vaikka matkamme määrä onkin niin lähellä", vastasi Filip.

"Olette taikauskoinen", sanoi Krantz. "Minä puolestani en ole niin herkkäuskoinen ja ellei mitään tuollaista edellyttämäänne tapahdu, ei kukaan saa minua uskomaan tuossa laivassa olevan mitään yliluonnollista."

"En minäkään itke, vaikka tulos näyttäisikin minun olevan väärässä", vastasi Filip. "Mutta minulla on aavistukseni emmekä ole satamassa vielä."

"Emme olekaan, mutta emme ole enää kaukanakaan, ja kaikki merkit viittaavat siihen, ettei tämä kaunis ilma vielä lopu."

"Ei kukaan voi sanoa, miltä suunnalta vaara voi uhata. Saamme pelätä muutakin kuin myrskyä."

"Niin kyllä", myönsi Krantz, "mutta älkäämme kumminkaan olko levottomia. Huolimatta kaikista puheistanne ennustan, että me korkeintaan parin päivän kuluttua ankkuroimme turvallisesti Taffelhauteen."

Tähän loppui keskustelu ja Filip oli iloinen jäädessään yksikseen. Hän nojautui laivan laitaan ja katseli lainehtivaa merta.

"Laupias Jumala", huudahti hän, "ole armollinen ja suojele tätä laivaa! Älä anna minun kuunnella naisten valitusta ja lapsi raukkojen itkua äläkä uhraa niin monta ihmistä isäni rikoksen vuoksi! Jumalan tiet ovat todellakin tutkimattomat", ajatteli hän.

Aurinko laski, ennenkuin Filip poistui kannelta mennäkseen nukkumaan. Uskottuaan itsensä ja kaikki muutkin kaikkivaltiaan huomaa vaipui hän vihdoinkin uneen, mutta ennen puolta yötä heräsi hän siihen, että joku pudisteli häntä olkapäästä. Hän huomasi Krantzin, jolla oli ensimmäinen vahtivuoro, seisovan vieressään.

"Jumalan nimessä, Vanderdecken, ennustitte oikein! Nouskaa äkkiä. Tuli on irti laivassa."

"Tuliko?" huudahti Filip totellen käskyä. "Missä?"

"Suuressa ruumassa."

"Tulen heti, Krantz. Älkää avatko luukkuja ja laittakaa pumput valmiiksi."

Vähemmässä kuin minuutissa oli Filip kannella tavaten siellä kapteenin, jolle toinen perämies oli myös ilmoittanut vaarasta. Krantz selitti lyhyesti koko asian. Hän oli huomannut, että suuresta ruumasta tunkeutui voimakasta palaneen hajua, ja avattuaan luukut muiden avulla oli hän nähnyt ruuman olevan täynnä savua. Hän oli silloin sulkenut ne jälleen ja ilmoittanut Filipille ja kapteenille asian.

"Kiitoksia mielenmaltistanne", sanoi Filip. "Voimme nyt tyynesti harkita, millaisiin toimenpiteisiin meidän pitää ryhtyä. Jos sotilaat, naisraukat ja lapset tietäisivät, millaisessa vaarassa he ovat, olisivat he meille suureksi vastukseksi."

"Mutta miten on tuli voinut päästä irti suuressa ruumassa?" kysyi kapteeni.

"Muistan nyt, että meillä on siellä monta pullollista rikkihappoa", vastasi Filip. "Ne ovat varmaankin kaatuneet myrskyssä ja särkyneet. Neuvoisin, että luukkujen annettaisiin olla paikoillaan. Tuli voi silloin tukehtua ja sammua."

"Aivan niin", sanoi Krantz. "Kanteen on kuitenkin hakattava sellainen reikä, että voimme ruiskuttaa lastiin niin paljon vettä kuin suinkin."

Kaikki miehet komennettiin kannelle. He tulivatkin nopeasti ihmetellen odottamatonta kutsua.

"Kuulkaahan nyt, pojat, olen pahoillani, mutta meillä on syytä luulla, että tuli on päässyt irti suuressa ruumassa."

"Minä tunnenkin savun hajua!" huudahti muudan.

"Niin mekin", huusivat muutkin peloissaan. Filip kehoitti nyt heitä olemaan levollisia ja tekemään velvollisuutensa, ja matruusit tottelivatkin häntä nurisematta. Kaikki ruuti heitettiin mereen ja ruumaan ruiskutettiin vettä, mutta lopulta ei vaaraa sentään voitu salata matkustajilta. Filipille tuli kyöneleet silmiin nähdessään äitien peloissaan puristavan pienokaisiaan rintaansa vasten. Kaikkiällä vallitsi

kuitenkin kuri ja järjestys.

Veneet laskettiin vesille ja miehitettiin luotettavilla matruuseilla. Rakennettiin nopeasti lauttakin, niille, jotka eivät sopineet veneihin.

XVII.

Noin neljän aikaan aamulla oli kaikki valmista ja naiset ja lapset vietiin turvaan lautalle.

Sitten kuin heidät oli saatu turvallisesti sinne, tuli sotilaitten vuoro. Filip oli pitänyt niin tarkasti huolta kaikesta, ettei kukaan ollut saanut juoda itseään juovuksiin, mutta tulen yltyessä syntyi kuitenkin hieman tungosta, sillä jokainen tahtoi ensimmäiseksi päästä veneihin. Monta hukkui heidän sokean itsekkäisyytensä vuoksi ja noista kahdeksastakymmenestä sotilaasta ei pelastunut kuin muutamia.

Matruusien soutamat veneet hinasivat lauttaa. Kapteeni ja Filip lähtivät viimeiseksi laivasta, ja kun he aamun koittaessa rupesivat soutamaan maata kohti, oli Vrov Katariina kokonaan liekkien vallassa.

Onnettomuudeksi he eivät olleet saaneet purjeita veneihin ja koska kaikki olivat uuvuksissa ja väsyneitä, edistyi matka hitaasti. Mutta se oli vieläkin onnettomampaa, ettei heillä ollut vettä eikä ruokavarojakaan mukanaan, ja nälkä ja jano rupesivatkin pian vaivaamaan heitä kaikkia. Meri rupesi lainehtimaan kovemmin ja tuon raskaan lautan hinaaminen oli hyvin vaikeata. He lähestyivät hitaasti maata, kun sattui uusi kauhea onnettomuus. Lautta halkesi nimittäin kahteen osaan. Oli hirveä katsella ihmisraukkojen kauhua heidän tullessaan erotetuiksi muista. Heitä hukkui paljon, vaikka matruusit tekivätkin voitavansa pelastaakseen mereen joutuneita.

Auringon laskiessa saapuivat he lopultakin rantaan. Veneet vedettiin maalle ja väsyneet miehet heittäytyivät heti kuumalle hiekalle vaipuen uneen. He nukkuivat monta tuntia uneksien vedestä herätäkseen sitten surulliseen todellisuuteen, polttavan janon aiheuttamiin tuskiin. Filipin neuvosta hajautuivat he etsien jotakin, jolla voisivat sammuttaa janonsa. Kulkiessaan näkivät he kummuilla pieniä pensaita, joiden lehdet olivat mehukkaita, melkein samanlaisia kuin kasvihuoneissamme kasvavien jääkukkien, ja joiden pinnalla oli sitäpaitsi suuria kastehelmiä. He polvistuivat ryömien pensaalta pensaalle ja imien suuhunsa tuon runsaan kasteen, joka heti soikin heille hetkiseksi huojennusta. He koettivat syödäkin pensaiden lehtiä, joiden hieman hapan maku olikin hyvin virkistävä. Filipin neuvosta koottiin niitä melkoinen määrä veneihin, jotka työnnettiin vesille jälleen.

Taffel-lahti ei ollut hyvinkään kaukana ja pelastuksen toivo ja tieto, että siellä saadaan janokin sammutetuksi, antoivat heille uusia voimia.

Ensimmäiseksi työkseen, kun ne vihdoinkin pääsivät maihin, heittäytyivät he pitkäkseen muutaman läheisyydessä olevan puron rannalle virvoittaen kuivia kurkkujaan niin kauan, etteivät he enää jaksaneet juoda enempää.

Uudisasukkaat olivat sillä aikaa valmistaneet heille aterian ja vasta sitten kuin pahin nälkä oli tyydytetty, tiedustelivat he heidän surullista kohtaloansa.

Se oli pian kerrottu. Laivassa olleista kolmestasadasta ihmisestä oli pelastunut kolmekymmentäkuusi.

"Minusta tuntuu kuin olisin nähnyt teidät ennenkin", sanoi muudan uudisasukas Filipille. "Ettekö ole ainoa, joka pelastuitte Ter Schellingin haaksirikosta?"

"En, vaikka niin luulinkin", vastasi Filip. "Tapasin sitten myöhemmin laivan luotsin, muutaman silmäpuolen Schriften-nimisen pienen miehen, joka luultavasti saapui tänne minun jälkeeni. Olette tietysti nähneet hänet?"

"Emme. Sen laivan miehistöstä ei ole käynyt täällä keitään muita kuin te."

Tämä askarrutti hieman Filipin ajatuksia. Kuten lukija muistaa, oli hän aina uskonutkin, että Schriftenissä on jotakin ylikuonnollista, ja tämä hänen luulonsa osoittautui nyt oikeaksi.

Haaksirikoutuneet viipyivät tuossa pienessä uudisasutuksessa kaksi kuukautta, lähtien kotiin muutamassa Vilhelmiina-nimisessä prikissä, jonka kapteeni ei voinut kieltäytyä ottamasta heitä mukaansa. Filip, matruusit ja Krantz nousivat laivaan, mutta kapteeni Barenz halusi mieluummin jäädä uudisasukkaaksi. Hänellä ei ollut nyt mitään vakituista kotia eikä hän halunnut lähteä enää

merellekään, kun hänen kaunis laivansa oli tuhoutunut. Hän antoi Filipille rahaa, että Filip hankkisi hänelle sellaisia tavaroita, joita hän uudessa ammatissaan tulisi tarvitsemaan, ja Filip lupasi toimittaa hänen asiansa heti kotiin tultuaan.

Vilhelmiina saapui nopeasti St. Helenaan, täytti siellä juomavesisäiliönsä ja jatkoi matkaansa, mutta joutuikin niin äkkinäisen myrskyn käsiin, että eksyi suunnastaan. Muutamien päivien kuluttua tapasivat he erään hollantilaisen laivaston, jossa oli viisi laivaa. Kun amiraali sai kuulla osan miehistöstä kuuluvan Vrov Katariinaan, pyysi hän heitä laivoihinsa, koska hänen omat miehensä sairastivat keripukkia eivätkä senvuoksi kyenneet työhön.

Filip oli hyvin toivoton, ettei hän päässytäkään kotiin Aminen luo, mutta sitä ei nyt voitu auttaa. Hän kirjoitti kirjeen selittäen siinä kaikki ja antoi sen Vilhelmiinan kapteenille kotiin vietäväksi. Hän lähetti samalla selostuksen yhtiön johtokunnalle Vrov Katariinan haaksirikostakin. Tehtyään sen lähti hän amiraalin laivaan raskain sydämin.

Amiraalin laivan, Leijonan, ensimmäinen kapteeni oli kuollut, toinen kapteeni lepäsi riippumatossaan eikä amiraalilla ollut muita apulaisia kuin muutamia perämiehiä, joista toiset olivat enemmän kuolleita kuin eläviä. Toisen päällikön laiva oli vielä surkeammassa tilassa, päällikkö itse oli kuollut ja ensimmäinen kapteeni hoiti vielä itse virkaansa, mutta hänellä oli vain yksi upseeri, joka voi tulla kannelle.

Amiraali kutsui Filipin kajuuttaansa ja kuultuaan hänen kertomuksensa Vrov Katariinan tuhoutumisesta, nimitti hän Filipin Dordrechtin kapteeniksi määräten entisen kapteenin vara-amiraaliksi. Krantz sai määräyksen jäädä amiraalilaivan toiseksi kapteeniksi, sillä Filipin kertomuksesta oli amiraali ymmärtänyt, että he ovat taitavia ja rohkeita miehiä.

XVIII.

Amiraali Rymelandtin komentaman laivaston oli määrä purjehtia Itä-Intiaan ja suunnata kulkunsa Magalhaesin salmen kautta Tynnelle merelle.

Laivastoon kuuluivat seuraavat laivat: Leijona, neljäviidettä tykkiä ja mastossa amiraalin lippu; Dordrecht, kuusineljättä tykkiä ja mastossa vara-amiraalin lippu; Zuidersee, kaksikymmentä tykkiä, Yong Frau, kaksitoista tykkiä, ja muudan Schevelling-niminen tykkivene, jossa oli neljä tykkiä. Koska Dordrechtissa oli vieläkin paljon keripukkipotilaita, meni Filipin uusi päällikkö ehdottamaan amiraalille, että laivasto poikkeaisi Etelä-Amerikkaan saadakseen sieltä tuoretta lihaa terveille ja sairaille, mutta amiraali hylkäsi hänen ehdotuksensa hyvin jyrkästi.

"Mitä me nyt teemme, kapteeni Vanderdecken", kysyi päällikkö. "Te tunnette jo täydellisesti tilamme, kymmenen päivän kuluttua on meillä korkeintaan kaksikymmentä miestä jäljellä, sillä heitä kuolee kuin kärpäsiä. Haluaisin mielelläni erota tulevana yönä koko laivastosta. Kotiin tultuamme voin kyllä selittää asian tyydyttävästi johtokunnalle."

"Älkäämme hätäilkö. Ehkä hän jonakin päivänä suostuu välttämättömyyden pakosta noudattamaan neuvoanne."

Viikon kuluttua tästä keskustelusta alkoi tilanne olla jokaisessa laivassa aivan toivoton, sillä niin hirmuisesti raivosi tauti miehistössä. Päällikkö meni silloin toisen kerran amiraalilaivaan uudistaen ehdotuksensa.

Amiraali Rymelandt ei ollut ainoastaan ankara mies, vaan hän oli itsepäinen ja kostonhimoisenkin. Koska hän kerran ennen oli hylännyt päällikön ehdotuksen, ei hän suostunut siihen nytkään ja päällikön oli pakko palata tyhjin toimin takaisin laivaansa. Laivasto oli nyt noin kolmen päivänmatkan päässä rannikosta suunnaten kulkunsa Magalhaesin salmea kohti. Kun Filip seuraavana yönä meni hyttiinsä nukkumaan, nousi päällikkö kannelle käskien muuttaa laivan suunnan muutamia asteita lännemmäksi. Yö oli niin pimeä, ettei muista laivoista ollenkaan huomattu Dordrechtin eroamista. Kun Filip aamulla tuli kannelle, huomasi hän laivaston muiden alusten hävinneen näkyvistä.

Parin päivän kuluttua lähestyivät he rannikkoa ja näkivät suuren kaupungin, jonka satamaan oli kokoutunut paljon espanjalaisia. He ankkuroivat joen suuhun vetäen Englannin lipun mastoon. Hetkisen kuluttua saapui muudan vene laivan sivulle ja siinä olijat kysyivät, keitä he olivat ja mitä he halusivat. Päällikkö vastasi laivan olevan englantilaisen, sillä hän tiesi espanjalaisten vihaavan hollantilaisia niin

suuresti, että jos he vain saisivat tietää heidän olevan hollantilaisia, ei hän saisi minkäänlaisia elintarpeita muuten kuin väkisin. Hän kertoi tavanneensa muutaman espanjalaisen laivan, joka oli joutunut melkein hylyksi senvuoksi, että sen koko miehistö sairasti keripukkia. Hän sanoi ottaneensa miehistön laivaansa, koska hän ei halunnut olla julma eikä aiheuttaa niin monen lähimmäisen kuolemaa. Miehet makasivat nyt riippumatoissaan kannen alla, ja hän oli poikennut suunnastaan laskeakseen heidät maihin ensimmäiseen espanjalaiseen satamaan matkan varrella. Hän pyysi, että kasviksia ja tuoreita elintarpeita lähetettäisiin heti laivaan sairaille, joita ei mitenkään voitu siirtää maihin, ennenkuin muutamien päivien kuluttua heidän hieman parannuttuaan. Hän sanoi luottavansa siihen, että maaherra lähettää ruokavaroja hänen omalle miehistölleenkin palkinnoksi siitä, että hän oli auttanut espanjalaisia.

Espanjalaisen maaherran lähettämä upseeri todisti tämän hyvin keksityn jutun todeksi. Häntä kehoitettiin menemään alas katsomaan sairaita ja niin monien taudin runtelemien raukkojen näkeminen — heiltä olivat hampaat pudonneet pois, ikenet olivat ajettuneet ja kaikkialla ruumiissa oli paiseita ja haavoja — oli hänelle melkein liikaa. Hän kiiruhti pois alimmaiselta kannelta niin äkkiä kuin suinkin, soudatti itsensä maihin ja ilmoitti maaherralle näkemänsä.

Parin tunnin kuluttua lähetettiin heille suuri veneellinen tuoretta lihaa ja kasviksia, jotka heti jaettiin miehistölle. Ne riittivät kolmeksi päiväksi. Pällikkö lähetti veneen mukana kiitoskirjeen maaherralle selittäen siinä olevansa itsekin niin sairas, ettei hän voi persoonallisesti tulla kiittelemään. Hän liitti kirjeen mukaan luettelon otaksutuista laivassa olevista espanjalaisista kirjoittaen siihen sellaisten upseerien ja henkilöiden nimiä, joiden hän luuli olevan sukua maaherran perheelle. Hollantilaiset tunsivat nimittäin aivan hyvin useimmat espanjalaiset aatelisperheet, ja pällikkö tiesi, että avioliittoja oli usein solmittu vanhan ja uuden maailman aatelisten kesken ennen siirtomaiden itsenäisiksi julistamista.

Pällikkö lopetti kirjeensä toivomuksella, että hän ehkä jo parin päivän kuluttua voi tulla tervehdyskäynnille ja järjestää sairaiden viemisen maihin, sillä hän halusi jatkaa matkaansa niin pian kuin suinkin.

Kolmantena päivänä saatiin laivaan jälleen ruokatarpeita, ja heti niiden tulon jälkeen meni pällikkö maihin englantilaisessa univormussa tervehtimään maaherraa uskotellen tälle pitkän jutun siitä, miten paljon nuo hänen pelastamansa miehet olivat kärsineet. He sopivat, että miehet vietäisiin maihin parin päivän kuluttua, jolloin he jo luultavasti olisivat niin paljon parantuneet, että heidät voitaisiin siirtää.

Tuskin on olemassakaan mitään tautia, jolla on niin nopeat ja hirveät vaikutukset ihmisruumiiseen kuin keripukilla, mutta joka taasen on niin helppo parantaa, kun vain on lääkkeitä saatavissa. Kuuden päivän kuluttua olivat laivan kaikki miehet jo niin toipuneet, että he voivat kävellä kannella. Pällikkö odotti nyt maaherran vierailua ja hänet otettiin vastaan kaikilla mahdollisilla kunnianosoituksilla, mutta heti kun maaherra meni kajuuttaan, ilmoitti pällikkö hänelle hyvin kohteliaasti vangitsevansa hänet upseereineen sanoen syyksi sen, että laiva on hollantilainen risteilijä, jonka oma miehistö oli ollut kuolemallaan keripukkiin. Kun maaherra huomasi joutuneensa viekkauuden uhriksi, ei hän voinut muuta kuin suostua pällikkön hänelle asettamiin ehtoihin. Pällikkö vaati häneltä jälleen uuden lähetysten tuoreita ruokatarpeita ja maaherra antoiinkin käskyn niiden toimittamisesta laivaan.

Sittenkuin ne ennen auringonlaskua oli tuotu, poistui maaherra ja hänen kunniakseen ammuttiin muutamia tykinlaukauksia.

Laiva suunnattiin nyt Falklandin saaria kohti, jonne laivojen oli määrä kokoutua, jos ne sattuisivat eroamaan toisistaan.

Kun he neljäntoista päivän kuluttua saapuivat sinne, ei amiraalilaiva ollut vielä tullutkaan. Se saapui kumminkin seuraavana päivänä. Amiraalinkin oli ollut pakko poiketa maihin, mutta hän ei ollut niin onnellinen kuin Dordrechtin kapteeni, vaikka hän olikin saanut lihaa ja kasviksia miehistölleen.

Heti kun amiraalilaiva oli ankkuroinut, ilmoitettiin Dordrechtin pällikkölle lipuilla, että hän tulisi sinne. Amiraali syytti häntä määräysten rikkomisesta, koska hän oli luvatta eronnut laivastosta. Pällikkö myönsi sen, mutta puolustautui sillä, että hänen pelastaakseen miehistönsä oli ollut pakko toimia niin. Amiraali raivostui kumminkin, julisti hänet vangituksi ja kutsui kaikkien laivojen korkeimmat upseerit sotaneuvotteluun.

Filip oli hyvin pahoillaan tästä, mutta hän ei voinut tehdä mitään pällikkönsä auttamiseksi. Hän ja muut upseerit tuomitsivat hänet syylliseksi sääntöjen rikkomiseen. Amiraali, jonka valta merellä on melkein rajaton, aikoi sitten myöhemmin ratkaista hänen kohtalonsa. Laivasto suuntasi nyt kulkunsa Magalhaesin salmeen kenenkään aavistamatta, millainen sota-oikeuden tuomio lopulta tulisi olemaan. Amiraali nimitti Filipin Dordrechtin pälliköksi, mikä herätti kateutta muissa kapteeneissa.

Neljäntoista päivän kuluttua lähdettyään Falklandin saarilta saapuivat he salmeen. Alussa oli tuuli niin hyvä, että he pääsivät sen puoliväliin, mutta sitten se muuttui vastaiseksi ja heidän oli pakko taistella sitä ja merivirtojakin vastaan pääsemättä ollenkaan eteenpäin. Laivojen miehistötkin alkoivat sairastua ponnistuksista ja kylmästä. On mahdotonta sanoa, oliko amiraali jo tehnyt päätöksensä edeltäpäin vai ärsyttivätkö häntä hyödyttömät ponnistelut matkan jatkamiseksi, kun hän käski laivaston kääntyä vastatuuleen, kamppailtuaan turhaan kolme viikkoa virtaa ja tuulta vastaan, ja pyysi kaikkien laivojen kapteeneja tulemaan luokseen. Hän ehdotti, että vanki nyt rangaistaisiin viemällä hänet maihin johonkin sellaiseen paikkaan, jossa ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia elämän ylläpitämiseksi ja jossa vangin niin ollen oli pakko kuolla nälkään.

Filip ja Krantz vastustivat päätöstä, vaikka he tiesivätkin siten suututtavansa amiraalin, mutta muut kapteenit, jotka kadehtivat heitä ja olivat heille vihoissaan senvuoksi että he muka olivat tehneet tyhjäksi heidän koroituksensa, yhtyivät amiraalin päätökseen. Välittämättä äänten enemmistöstä katsoi Filip velvollisuudekseen ilmaista mielipiteensä.

Amiraali ei kumminkaan välittänyt hänen todistelustaan eikä pätevistä syistä. Päällikkö vapautettiin nyt kahleista ja tuotiin kajuuttaan, jossa hän sai kuulla tuomionsa.

"Olkoon sitten niin, herra amiraali", vastasi päällikkö, "sillä tiedän, että minun olisi aivan turha pyytääkin teitä luopumaan kerran tekemästänne päätöksestä. Minua ei rangaista määräyksien rikkomisesta vaan siitä, että minä tottelemattomuudellani sain teidät käsittämään velvollisuutenne, johon teidän sitten myöhemmin oli pakko mukautua. Viekö minut vain maihin noille mustille paljaille kallioille, mutta muistakaa sanani, te julma ja kostonhimoinen mies, etten minä ole ainoa, jonka luut tulevat valkenemaan täällä. Monet muut saavat saman kohtalon ja tekin, herra amiraali, voitte joutua niiden joukkoon. Ellen suuresti erehdy, haudataan meidät vierekkäin."

Amiraali ei sanonut mitään ja vanki vietiin pois, mutta Filip sai salaa annetuksi Krantzille erään paperin pyytäen häntä antamaan sen päällikölle. Hän oli kirjoittanut siihen: "Älkää poistuko rannalta, ennenkuin laivat ovat purjehtineet tiehensä."

Kun Dordrechtin miehistö kuuli, millaisen rangaistuksen heidän entinen päällikkönsä tulee saamaan, suuttuivat he kovasti. He tiesivät hänen tulevan uhratuksi senvuoksi, että hän oli pelastanut heidät, ja he olivat hyvin vihoissaan amiraalin julmuudesta.

Noin tunnin kuluttua siitä kun Filip oli palannut laivaansa vietiin vanki maihin autiolle rannalle kahden päivän eväs mukanaan. Hänelle ei annettu minkäänlaisia varavaatteita eikä tuluksiakaan. Kun veneen keula törmäsi rantaan, käskettiin hänen nousta maalle. Vene työnnettiin heti takaisin vesille eikä miesten sallittu sanoa hänelle jäähyväisiääkään.

Illan pimettyä pyysi Filip erästä matruusia, johon hän voi luottaa, viemään muutamaan veneeseen pari pyssyä, ampumatarpeita, muutamia huopapeitteitä, paljon muita tarpeellisia kapineita ja ruokavaroja yhdelle henkilölle pariksi kolmeksi kuukaudeksi. Mies souti tavarat rannalle, missä päällikkö odotti niitä. Hän pääsi takaisin laivaan amiraalin saamatta mitään tietoa tästä yöllisestä retkestä. Koska tuuli hetkisen kuluttua kiihtyi, lähti laivastokin liikkeelle poistuen kauemmaksi maista ja seuraavana päivänä erosi kolme pienintä laivaa siitä ollen jo auringon laskiessa niin kaukana suuremmista, ettei niitä voitu enää nähdäkään.

Amiraali oli kutsunut Filipin luokseen antaakseen hänelle määräyksensä, jotka olivat hyvin ankarat ja selvästi suunnitellut sellaisiksi senvuoksi, että amiraali saisi jonkun tekosyyn, jonka nojalla hän voisi erottaa Filipin päällikkyydestä. Muiden muassa sai hän sellaisen käskyn, että koska hänen laivansa ei ole niin syväkulkuinen, pitää hänen purjehtia öisin amiraalilaivan edellä siltä varalta, että hän voisi varoittaa sitä, jos he joutuisivat liian lähelle maata purjehtiessaan salmessa. Toisena yönä laivaston hajautumisen jälkeen kutsuttiin Filip kannelle heidän lähestyessään Tulimaata. Vahdissa oleva upseeri ilmoitti hänelle, että amiraalilaiva oli heidän edellään sen sijaan että sen olisi pitänyt olla takana. Filip kyseli, milloin se oli sivuuttanut heidät, mutta ei kukaan osannut vastata siihen. Hän meni keulaan ja näki todellakin amiraalilaivan purjehtivan heidän edellään. "Minkähän vuoksi amiraali oli tehnyt tämän?" ajatteli Filip. "Onko hän purjehtinut edellemme voidakseen syyttää minua? Ei, minulla on varmaankin yhtä suuri vaikutusvalta kuin hänelläkin, niin ehkä suurempikin, koska olen yhtiön suurimpia osakkaita."

He olivat nyt hänen luulonsa mukaan hyvin lähellä maata, mutta yö oli niin pimeä, etteivät he voineet nähdä sitä.

"Olemme melkein kiinni rannassa, herra kapteeni", huomautti luutnantti van der Hagen, joka sattui olemaan vahdissa.

"Niin minustakin näyttää, mutta amiraalilaiva on vielä likempänä maata ja se ui kuitenkin

syvemmissä kuin me", vastasi Filip. "Luulen näkeväni kallioita suoraan edessämme."

"Olette nähtävästi oikeassa", vastasi Filip. "En ymmärrä tätä ollenkaan. Olkaa valmiit kääntämään ja ladatkaa joku tykki. Ehkä he sittenkin luulevat meidän olevan edellä."

Hän ennätti tuskin antaa tämän käskyn, kun laiva törmäsi kovasti kallioita vasten tarttuen kiinni. Hänen mieleensä muistui jälleen amiraali. Oliko hänenkin laivansa karilla? Hän juoksi katsomaan, mutta amiraalilaiva purjehti vielä eteenpäin noin puolen penikulman päässä heidän edellä. Filip näki sen lyhdyt selvästi. "Laukaiskaa tykki!" huusi hän hämmästyneenä. Tykki laukaistiin ja laukaukseen vastattiin heti heidän takaansa. Filip katsoi kauhistuneena sinnepäin ja huomasi amiraalilaivan lyhyen matkan päässä taempana ja nähtävästi yhtä lujasti karilla kuin hekin.

"Laupias Jumala!" huudahti hän. "Mitä tämä on?" Hän näki vieläkin tuon toisen laivan lyhdyt sen etäntyessä yhä kauemmaksi heistä. Päivä alkoi nyt sarastaa ja oli jo niin valoisaa, että he voivat erottaa rannan. Kari, jolle Dordrecht oli törmännyt, oli noin sadan viidenkymmenen jalan päässä maasta. Matruusit kokoutuivat keulaan katsomaan tuota omituista näkyä, joka vihdoin häipyi olemattomiin.

"Kaiken sen nimessä, mikä on pyhää, ei se voi olla mikään muu kuin Lentävä Hollantilainen!" huudahti eräs matruusi. Tuskin oli hän sanonut nuo sanat, kun laiva katosi. Filip oli varma, että asia oli niin. Hänen isänsä onnettomuuttatuottava laiva oli siis houkutelut heidät melkein varmaan perikatoon. Hän ei tiennyt oikein, mitä hänen olisi pitänyt tehdä, eikä hän halunnut antautua heti amiraalin vihankaan esineeksi. Senvuoksi kutsui hän luokseen vahdissa olevan upseerin käskien hänen soutaa amiraalilaivaan selittämään tapahtumaa.

Heti veneen lähdettyä kiinnitti Filip huomionsa oman laivansa tilaan. Oli jo kirkas päivä ja hän näki kallioiden ympäröivän sitä joka puolelta ja huomasi niiden kahden karin, joiden väliin laiva oli tarttunut, jatkuvan noin puolen penikulman verran maasta merelle päin. Amiraalilaiva näytti olevan vielä pahemmassa asemassa, koska se oli enemmän alttiina tuulelle ja aalloille, jos ilma sattuisi pahenemaan.

Tuskinpa voidaan löytää maailmasta kolkompaa ja autiompaa seutua kuin tämä laivojen nykyinen olinpaikka oli. Rannalla ei näkynyt muuta kuin paljaita kallioita ruohonkorrenkaan pistämättä esille niiden välistä. Kauempaakin näkyvä maa oli yhtä synkän näköistä. Korkeammat kukkulat olivat jo lumen peitossa, vaikka talveen olikin vielä aikaa. Katsellessaan rantaa näki Filip, etteivät he olleet päässeet neljää penikulmaakaan paikasta, jonne päällikkö oli viety.

Hän käänsi jälleen katseensa amiraalilaivaan, mutta perääntyi säikähtyneenä nähdessään näyn, joka kauheudessaan voitti kaikki edelliset. Van der Hagenin, upseerin, jonka hän oli lähettänyt amiraalin luokse, ruumis riippui ison raa'an nokasta. "Hyvä Jumala, voiko tuollainen olla mahdollista?" huudahti hän suruissaan polkien kantta vihoissaan.

Vene oli jo paluumatkalla ja Filip odotti sen tuloa kärsimättömästi. Matruusit kiiruhtivat kannelle kertoen hengästyneinä amiraalin tuominneen luutnantin heti hirtettäväksi kuultuaan hänen selostuksensa ja saatuaan tietää hänen olleen silloin vahdissa. Amiraali oli käskenyt Filipin heti saapua luokseen, ja miehet ilmoittivat nähneensä toista silmukkaa laitettavan kuntoon raa'an toiseen päähän.

"Mutta ei teille, kapteeni!" huusivat he. "Se ei saa milloinkaan tapahtua ettekä te saa lähteä hänen puheilleen. Tahdomme puolustaa teitä viimeiseen hengenvetoomme asti."

Filip meni huolestuneena kajuuttaansa ajattelemaan mitä hänen pitäisi tehdä. Hän toivoi melkein olevansa tuon nuoren hirtetyn upseerin sijassa, mutta muistaessaan Aminen palasi hänen rohkeutensa takaisin.

Amiraali oli varmasti käyttänyt väärin valtaansa hirtättäessään nuoren upseerin, ja Filipin miettiessä, millaisiin toimenpiteihin hänen pitäisi ryhtyä, ilmoitettiin hänelle, että amiraali oli lähettänyt veneen hakemaan häntä. Filip meni kannelle upseeria vastaan ja upseeri ilmoitti hänelle amiraalin käskyn vaatien Filipiä luovuttamaan miekkansa, koska amiraali oli määrännyt hänet vangittavaksi.

"Ei, ei!" huusivat miehet. "Hän ei saa lähteä sinne. Haluamme puolustaa kapteeniamme niin tarmokkaasti kuin suinkin!"

"Vaiti, miehet!" huudahti Filip sanoen sitten upseerille:

"Ilmoittakaa amiraalille, että koska hän hirtättämällä tuon viattoman nuoren upseerin on tehnyt oikeusmurhan, en katso olevani enää hänen käskyjensä alainen. Aion ilmoittaa sekä oman että hänen rikoksensa yhtiön johtokunnalle, jonka palveluksessa me molemmat olemme, että hän saisi ansaitun rangaistuksensa. En aio lähteä hänen laivaansa antautuakseni hänen valtaansa, että hän saisi murhauttaa minut häpeällisesti, eikä meidän nyt sitäpaitsi sovikaan riidellä. Olemme kaikki

haaksirikkoisia, meillä on niukalti ruokavaroja emmekä tiedä, milloin pääsemme täältä lähtemään. Jos hän suostuu hillitsemään vihansa, haluan auttaa häntä niin tarmokkaasti kuin suinkin, muuten en. Olette nyt kuullut vastaukseni, herra, ja voitte palata laivaanne."

Upseeri meni käymäsillalle, mutta huomasi kaikkien miestensä poistuneen veneestä. He olivat nousseet laivaan kyselläkseen tarkemmin Dordrechtin matruuseilta, oliko heidän kuulemissaan huhuissa ollenkaan perää, ja ennenkuin heidät kutsuttiin takaisin veneeseen olivat he saaneetkin asianomaiset tiedot. He olivat nyt aivan samaa mieltä kuin Dordrechtinkin matruusit, että kummituslaivan näyttäytyminen, joka oli aiheuttanut tämän heidän nykyisen onnettomuutensa, oli rangaistus amiraalille hänen julmasta käyttäytymisestään päällikköraukkaa kohtaan.

Upseerin ilmoitettua amiraalille Filipin vastauksen joutui amiraali aivan suunniltaan. Hän käski, että laivan perässä olevat tykit, joilla Dordrechtia voitiin ampua, ladattaisiin voimakkailta panoksilla ja laukaistaisiin Dordrechtia kohti, mutta Krantz kiinnitti hänen huomionsa siihen, etteivät he laivan ollessa nykyisessä asemassaan voineet ampua sitä. Koska hän vastusti siten määräystä, vangitutti amiraali hänet heti ja olisi pannut toimeen mielettömän määräyksensä, elleivät Leijonan matruusit, jotka eivät halunneet ampua tovereitaan eivätkä itsekään antautua ammuttaviksi, olisi kieltäytyneet tottelemasta häntä. Miehistön viha amiraalia kohtaan kasvoi, ja auringon laskiessa poistui hän raivoissaan kannelta kajuuttaansa.

Sillä aikaa oli Filip miehistöineen ollut ahkerasti työssä. He olivat laskeneet peräänkurin ja vääntäneet kettingin kireälle, tukkineet reiän ja pumppasivat laivaansa tyhjäksi, kun vene tuli laivan viereen ja Krantz ilmestyi kannelle.

"Kapteeni Vanderdecken, olen tullut tänne ruvetakseni palvelukseenne, jos huolitte minusta, mutta ellette voi käyttää minua, suojelkaa minua kumminkin, sillä minut hirtetään varmasti huomenna, jos palaan takaisin amiraalilaivaan. Mukanani olevat miehet ovat tulleet tänne samassa aikomuksessa ja rukoilen nyt teitä suostumaan heidän pyyntöön." "

Vaikka Filip mielessään toivoikin, ettei tällaista olisi tapahtunut, ei hän nykyisissä olosuhteissa voinut kieltäytyäkään ottamasta vastaan Krantzia. Filip piti häntä suurella arvolla ja pelastaakseen hänen henkensä, joka varmasti oli vaarassa, olisi hän tehnyt vielä enemmänkin, jos se olisi ollut välttämätöntä. Hän kehoitti kumminkin veneen miehistöä palaamaan, mutta Krantzin kerrottua, että miehiä odotti melkein varma kuolema, koska he olivat auttaneet hänet pakoon, salli Filip heidän jäädä laivaan, vaikkakin hyvin vastahakoisesti.

Yö oli myrskyinen, mutta kun tuuli puhalsi maalta päin, eivät laineet olleet korkeita. Dordrechtin miehistön onnistui Filipin ja Krantzin johdolla keventää laivaa yön kuluessa niin paljon, että he seuraavana aamuna voivat hinata sen karilta. He totesivat samalla, etteivät sen pohjassa olevat vauriot olleetkaan kovin pahat.

Amiraalilaiva oli vielä karilla, jolta sitä nähtävästi ei koetettukaan irroittaa. Filip ei päässyt oikein selville, miten hänen pitäisi menetellä. Hän ei voinut jättää Leijonan miehistöä oman onnensa nojaankaan eikä kieltäytyä ottamasta vastaan amiraaliakaan, jos tämä halusi tulla hänen laivaansa. Vihdoin teki hän sellaisen päätöksen, että hän ottaa amiraalin vain matkustajaksi ja pitää itse komennon. Hän ankkuroi laivansa hieman kauemmaksi karista ja käski miehistön täyttää vesisäiliöt läheisimmästä purosta.

Hän odotti, pääseekö toinenkin laiva irtaantumaan karilta, sillä hän ymmärsi, että vastakkaisessa tapauksessa laivojen oli pakko jollakin tavoin ruveta auttamaan toisiaan. Heti kun vesisäiliöt oli saatu täyteen, lähetti hän veneen maihin etsimään päällikköä, sillä hän oli päättänyt ottaa tämän laivaansa siinä tapauksessa että hänet löydettäisiin, mutta miehet palasivat takaisin onnistumatta tarkoituksessaan, vaikka he olivat kiivenneet kallioidenkin yli hakiessaan häntä.

Seuraavana aamuna näkivät he ruokatarpeita vietävän amiraalilaivasta maihin. Rannalle pystytettiin telttakin, sillä Leijona oli nähtävästi joutunut aivan hylyksi.

Filip päätti odottaa heitä, sillä oli ilmeistä, että jolleivät he päästä tulla hänen luokseen joutuvat he kaikki perikatoon autiolla talvisella rannalla.

Oli selvää, ettei järjestyksestä ollut enää puhuttakaan Leijonan miehistön joukossa. Päivisin näyttivät he kiipeilevän kallioilla, mutta iltaisin, sittenkuin he olivat sytyttäneet suuren nuotionsa, he juhlivat ja juopottelivat.

Noin viikon kuluttua tuli vene Dordrechtin sivulle ja sen päällikkönä oli sama upseeri, joka kerran ennen oli lähetetty vangitsemaan Filipiä. Kun upseeri tuli kannelle, otti hän hatun päästään.

"Tunnustatte siis minut päälliköksenne?" sanoi Filip.

"Kyllä, herra. Ennen olitte te toinen komentaja, mutta nyt olette ensimmäinen, sillä amiraali on kuollut."

"Kuollutko?" huudahti Filip. "Mutta miten?"

"Hänet löydettiin kuolleen rannalta muutaman korkean kallion juurelta päällikön ruumis sylissä. Hän on luultavasti kävellessään tavannut päällikön, riitautunut hänen kanssaan ja he ovat sitten tapellessaan syöksyneet jyrkänteeltä alas."

Upseeri ilmoitti senkin, että Leijonan miehistöstäkin oli kuollut monta matruusia.

"Päällikköraukan ilmoitus toteutui siis kuitenkin", huomautti Filip Krantzille. "Monta muuta ja vieläpä amiraali itsekin on kuollut samaan aikaan kuin hänkin... rauha heidän sielulleen. Lähtekäämme nyt niin pian kuin suinkin tästä kauheasta paikasta."

Hän käski upseerin koota väkensä ja jäljellä olevat ruokatarpeet, ja ennenkuin ilta oli käsissä, olivat kaikki laivassa. Amiraalin ja päällikön ruumiit haudattiin vierekkäin ja seuraavana aamuna nostettiin ankkuri ja purjehdittiin myötätuulessa pois koko salmesta.

XIX.

Näytti siltä kuin heidän onnettomuutensa olisivat loppuneet noiden molempien johtajien surullisen kuoleman jälkeen. Dordrechtilta ei mennyt kuin muutamia päiviä Magalhaesin salmen loppuosan kulkemiseen. Taivas oli sininen ja meri melkein tyyni, kun he vihdoinkin ohjasivat laivansa Tyynelle merelle. Miehistönkin terveys ja mielenlaatu paranivat ja koska laivassa nyt oli tarpeeksi väkeä, täyttivät kaikki iloisesti tehtävänsä.

Parissa viikossa ehtivät he sivuuttaa melko pitkälti Etelä-Amerikan rannikkoa, mutta vaikka he olivat nähneet paljon espanjalaisia rannikolla, eivät he kuitenkaan olleet tavanneet ainoatakaan espanjalaista laivaa. Koska Filip tiesi, että heidän kimppuunsa hyökättäisiin, jos he kohtaisivat heitä paremmin asetetun laivan, oli hän harjoittanut matruusinsa hoitamaan tykkejä. Hän päätti poiketa S:a Marian saarelle saadakseen tuoreita elintarpeita, mutta illalla ennen heidän pääsyään sinne oli Krantz nojautuessaan laivanlaitaan huomaavinaan valoa, joka kumminkin heti katosi. Hänelle selveni pian, että siellä oli laiva, joka oli kääntynyt vastatuuleen noin puolen penikulman päässä heistä. Kiiruhtaessaan hakemaan kiikaria ilmoitti hän huomionsa Filipille. Kun Filip tuli kannelle, oli jo saatu selville, että laiva oli hyvin syvässä kulkeva kolmimastoinen parkki. Lyhyen neuvottelun jälkeen komennettiin miehistö kannelle ja ruvettiin toimimaan hyvin hiljaa. Takimmaisiet veneet laskettiin vesille ja muutamien minuuttien kuluttua sen jälkeen kuin miehet olivat laskeutuneet niihin, oli heillä laiva hallussaan. He olivat kiivenneet sen kannelle ja sulkeneet luukut, ennenkuin kannella olijat olivat ennättäneet hälyyttää muita. Krantz vei sinne heti enemmän miehiä ja kuljetti laivan Dordrechtin viereen odottamaan päivän valkenemista. Silloin avattiin luukut ja vangit vietiin Dordrechtin. Laivassa oli kuusikymmentä miestä, vaikka se olikin niin pieni alus.

Kun heiltä kysyttiin laivan kotipaikkaa, erosi joukosta pari miestä, joiden vaatteet ja käytös ilmaisivat heidät herrasmiehiksi. He ilmoittivat laivan olevan kotoisin S:a Mariasta ja matkalla Limaan jauholastissa. Miehistöä oli laivassa ollut, kapteeni ja perämiehet lukuunotettuina, viisikolmatta henkeä. Kaikki muut olivat matkustajia, jotka olivat käyttäneet tilaisuutta hyväkseen päästäkseen Limaan. He selittivät olevansa itsekin matkustajia ja pyysivät, että laiva lasteinen heti vapautettaisiin, koska nuo kansat eivät nyt ole sodassa keskenään.

"Eivät kyllä Euroopassa, myönnän sen", vastasi Filip, "mutta asetettujen laivojenne yhä uudistuvat hyökkäykset näillä vesillä pakottavat minut kostamaan ja senvuoksi otan nyt laivanne ja sen lastin saaliikseni. Koska en kumminkaan halua aiheuttaa ikävyyksiä yksityisille kansalaisille, vien matkustajat ja miehistön S:a Mariaan, jonne aion poiketa saadakseni tuoreita ruokavaroja. Toivon saavanikin niitä nyt lunnaiksi teistä tarvitsematta käyttää väkivaltaa."

Vangit tarjoutuivat lunastamaan itsensä ja lastin vapaaksi takavarikosta, mutta Filip halusi saada mieluummin ruokavaroja. Lasti muutettiin Dordrechtin ja laivat purjehtivat saarelle.

Päivällisaikaan ankkuroivat he satamaan ja muutamat matkustajat menivät maihin järjestääkseen muiden vapaaksilunastamisen. Iltapäivällä saapui laivan viereen kolme suurta venettä täynnä elävää karjaa ja kasviksia. Samalla tuotiin rahatkin, jotka oli vaadittu laivan lunnaiksi. Kaikki muut vangit

saivat nyt lähteä Dordrechtista, paitsi muudan espanjalainen luotsi, jota Filip ei suostunut vapauttamaan, ennenkuin oli päästy pois espanjalaisten aluevesiltä. Erään matkustajan omistama neekeriorjakin sai omasta pyynnöstään jäädä laivaan omistajan vastalauseista huolimatta.

Espanjalainen laiva katosi yön kuluessa jäljettömiin, ja Filipin neuvotellessa Krantzin kanssa, mihin suuntaan heidän nyt olisi parasta lähteä, lähestyi neekeri Filipiä sanoen haluavansa ilmoittaa hänelle tärkeän asian.

Hän kertoi laivan olevan espanjalaisen hallituksen oman ja kuuluvan sen nopeakulkuisimpaan laivastoon. Useimmat matkustajista olivat olleet espanjalaisia upseereita ja lastina oli ollut kultaa ja hopeaa Limaan vietäväksi. Laivan oli sitäpaitsi käsketty ottaa selville, oliko hollantilaisia aluksia läheisyydessä ja viedä sana Limaan, jos se tapaisi jonkun. Neekeri neuvoi, etteivät he luottaisi luotsiin.

Neuvoteltuaan Krantzin kanssa ilmoitti Filip miehistölle neekerin antamat tiedot, ja kun nuo espanjalaisesta laivasta tuodut tynnyrit avattiin, huomattiin niiden sisältävän noin puoli miljoonaa espanjalaista kultadubloonaa. Miehistön ilo oli tietysti rajaton. He sanoivat olevansa valmiit taistelemaan viimeiseen mieheen kaikkia vihollisia vastaan, ja senvuoksi jaettiin kultaa heille.

Filip purjehti vielä kuusi viikkoa rannikolla ja oli jo päättänyt lähteä Bataviaan, kun huomattiin muudan laiva, joka rannan suojassa koetti päästä Limaan. Dordrecht lähti heti ajamaan sitä takaa, mutta vesi mataloitui yhä enemmän ja heidän oli pakko kysyä luotsilta, uskaltaisivatko he mennä likemmäksi. Luotsi vastasi myöntävästi selittäen veden olevan matalinta juuri sillä paikalla, jossa he nyt olivat, mutta syvenevän taasen lähempänä rantaa. Luodattiin, mutta nuora katkesi jo ensimmäisellä heitolla, haettiin uusi nuora ja Dordrecht jatkoi matkaansa pullistunein purjein. Hetkisen kuluttua ilmoitti neekeri Filipille, että luotsi oli leikannut veitsellään syvän uurteen luotinuoraan saadakseen sen katkeamaan.

Ruori käännettiin heti ylihankaan, mutta laiva raapaisi kuitenkin karia tarttumatta kiinni.

"Roisto!" huudahti Filip. "Vioitit luotinuoran! Neekeri näki sen ja hän on pelastanut meidät."

Espanjalainen hyppäsi alas tykiltä, jolla hän oli istunut, ja ennenkuin ennätettiin estää, työnsi hän puukkonsa neekerin rintaan.

Neekeri kaatui kuolleena kannelle. Miehistö, joka oli suuressa kiitollisuudenvelassa hänelle senvuoksi, että se hänen ilmoituksensa perusteella oli löytänyt rahat, vangitsi luotsin ottaen aseensa häneltä pois.

"Antakaa heidän menetellä hänen kanssaan, miten he vain haluavat", sanoi Krantz Filipille.

"No olkoon menneeksi", vastasi Filip. "Älkää siinä turhaan siekailko."

Matruusit neuvottelivat hetkisen, sitoivat sitten luotsin neekeriin ja heittivät heidät laidan yli mereen. Kuului kova molskahdus, kun he katosivat laivan vanaveteen.

Filip päätti nyt suunnata laivan Bataviaa kohti. Hän oli vain parin päivän matkan päässä Limasta ja hänellä oli täysi syy otaksua, että sieltä oli lähetetty laivoja häntä takaa-ajamaan. Koska tuuli oli suotuista, etääntyi hän nopeasti rannasta ja purjehti kolmessa päivässä melkoisen matkan. Neljäntenä päivänä, aamuhämärässä, näyttäytyi ylihangan puolella kaksi laivaa, jotka suuntasivat kulkunsa Dordrechtin päin. Ne olivat molemmat suuria asetettuja aluksia ja kun ne kääntyessään vastatuuleen noin penikulman päässä nostivat Espanjan lipun mastoihinsa, ymmärrettiin Dordrechtissa niiden olevan vihollisia. Toinen laiva oli paljon suurempi fregatti kuin Dordrecht ja toinen kahdellakolmatta tykillä varustettu korvetti.

Tämä voimien epätasaisuus ei huolettanut ollenkaan Dordrechtin miehistöä, matruusit helistelivät vain taskuissaan olevia dublooneja ja vannoivat rientäessään innoissaan tykkien ääreen, etteivät he luovuta niitä mielisuosiolla takaisin omistajille. Vastaukseksi nostettiin nyt Hollannin lippu mastoon, ja espanjalaisia laivoja, jotka taasen olivat alkaneet lähestyä Dordrechtia, tervehdittiin muutamilla hyvin suunnatuilla laukauksilla, jotka näyttivät hieman hämmästyttävän heitä. Ne pysähtyivät noin neljännespenikulman päähän aloittaen taistelun hyvin innokkaasti fregatin purjehtiessa laitatuuleen ja korvetin sijoittuessa Dordrechtin eteen. Puolen tunnin kovan ampumisen jälkeen katkesi fregatin etumasto vieden kaatuessaan kokkapuunkin mukanaan. Tämä onnettomuus lopetti sen tulen. Dordrecht lisäsi heti purjeita hyökäten korvetin kimppuun, jonka se lannisti muutamilla hyvin tähdätyillä yhteislaukauksilla. Kääntäytyään purjehti se taasen fregatin luo, jonka tuulen alla olevia tykkeitä ei vielääkään voitu käyttää kaatuneen etumaston sotkeutuneen köysistön vuoksi.

Molemmat laivat olivat nyt vierekkäin noin kymmenen jalan päässä toisistaan ja taistelu alkoi uudestaan hyvin epäsuotuisissa olosuhteissa espanjalaiselle. Neljännestunnin kuluttua syttyi laivan

sivulla riippuva purje ampumisesta tuleen ja liekit sytyttivät laivankin. Dordrechtistä ammuttiin siihen vielä muutamia yhteislaukauksia, joihin se ei voinut tehokkaasti vastata. Koetettuaan turhaan sammuttaa tulta päätti espanjalainen kapteeni saattaa molemmat laivat saman kohtalon alaisiksi. Hän käänsi peräsimen niin, että laiva törmäsi Dordrechtin, miehet tarttuivat siihen vielä koukkuineen koettaen kiinnittää laivoja toisiinsa. Nyt alkoi hurja käsikämmä, espanjalaiset koettivat iskeä koukkunsa niin, ettei vihollinen pääsisi pakoon, ja hollantilaiset koettivat tehdä tyhjäksi heidän yrityksensä. Molempien laivojen laidat olivat täynnä miehiä, jotka taistelivat epätoivon rohkeudella, ja kaikki kaatuneet putosivat laivojen väliin, sillä etumasto esti niitä pääsemästä lähelle toisiaan.

Filip ja Krantz eivät olleet toimettomia tämän käsikämmän aikana. Rassattuaan peräraa'at toisinpäin ja lisättyään purjeita saivat he laivansa tuulen puolelle vastustajastaan vapautuen siten savusta, joka tuotti heille hyvin paljon haittaa. Koska molemmat laivat kulkivat melko nopeasti, tekivät ne pian käännöksen, jolloin espanjalainen taasen joutui tuulen alle. Tämä soi Filipille silminnähävän edun ja ratkaisi äkkiä taistelun. Tuli ja savu painuivat nyt takaisin espanjalaiseen laivaan, ja Dordrechtin levinnyt tuli sammutettiin. Espanjalaiset eivät enää voineet kiinnittää laivoja yhteen, ja he peräytyivätkin lautakäytäviensä suojaan. Äärettömällä ponnistuksilla pääsi Dordrecht vihdoin vapaaksi vastustajastaan, joka oli pian kokonaan liekkien vallassa. Korvetti oli noin puolen penikulman päässä ylihangan puolella ja ampui silloin tällöin jonkun laukauksen. Filip ampui siihen yhteislaukauksen, jolloin se laski lippunsa. Taistelua voitiin nyt sanoa päättyneeksi eikä ollut enää muuta tehtävää kuin pelastaa palavan laivan miehistö. Dordrechtin veneet laskettiin vesille, mutta niistä pysyi vain kaksi pinnalla. Toinen lähetettiin heti viemään korvettiin sellaista määräästä, että se lähettäisi kaikki veneensä auttamaan fregatin miehistöä. Määräystä noudatettiin ja suurin osa henkiin jääneistä pelastettiin. Fregatin tykit paukkuivat vielä melkein pari tuntia liekkien kuumentaessa niitä. Kun tuli vihdoin pääsi ruutisäiliöön, lensi tuo ennen niin komea laiva ilmaan rungon vajotessa hitaasti syvyYTEEN.

Vangeiksi joutuneiden espanjalaisten upseerien joukossa olivat nuo oletetut matkustajatkin, eikä neekerin kertomusta voitu siis enää epäilläkään. Risteilijät oli lähetetty Limasta ajamaan Filipiä takaa, ja koska heillä oli ollut niin suuri ylivoima, olivat he olleet melkein varmat voitostaan. Neuvoteltuaan hetkisen Krantzin kanssa päätti Filip vapauttaa korvetin ja kaikki vangit, koska korvetti oli melkoisesti vahingoittunut eivätkä kansat olleet sodassa keskenään. Niin tapahtuikin, ja Dordrecht suuntasi matkansa Bataviaa kohti ankkuroiden sen satamaan kolmen viikon kuluttua taistelusta. Hän tapasi siellä laivaston muutkin laivat, jotka olivat olleet siellä jo muutamia viikkoja, purkaneet lastinsa ja olivat nyt valmiit lähtemään takaisin Hollantiin. Filip lähetti niiden mukana selostuksen matkan tapahtumista, muuttaen sitten asumaan saman kauppiaan luo, joka oli osoittanut hänelle vieraanvaraisuutta ennenkin. Hän aikoi olla maissa koko sen ajan, mikä kuluisi Dordrechtin lastaamiseen.

XX.

Mutta puhukaamme nyt jälleen Aminesta, joka istuu samalla turvepenkillä kuin silloinkin, jolloin Schriften tuli häiritsemään hänen keskusteluaan Filipin kanssa. Hän on niin ajatuksissaan kuin hän tahtois palauttaa mieleensä kaiken entisen. "Ah, kunpa vain minulla olisi hallussani sellaiset voimat kuin äidilläni!" huudahti hän. "Olen unhottanut hänen neuvonsa kokonaan. En voi sietää näitä tuskia, en tätä tietämättömyyttä enkä noiden molempien pappien lapsellisuuksia." Lopulta hän nousi lähtien kotiinsa.

Isä Mathias ei ollut matkustanutkaan Lissaboniin. Alussa hän ei ollut onnistunut pääsemään mihinkään laivaan ja sitten myöhemmin oli hän kiitollisuudesta Filipiä kohtaan jäänyt Aminin luo, jonka vastenmielisyys kristinuskoa kohtaan näytti vain lisääntyvän. Hän kysyi usein neuvoa isä Seyseniltä ja lukemattomat kerrat kehoittivat nuo molemmat hyvää tarkoittavat ukot Aminea, joka joskus kuuntelikin heitä vaitiollen, mutta joskus taasen väitteli heidän kanssaan rohkeasti. Hän omaksui mielellään kaiken kauniin, mutta silloin kun papit rupesivat puhumaan hänelle dogmeistaan, vaihtoi hän heti keskustelunaihetta. Tällainen kannusti vain isä Mathiasta suurempiin ponnistuksiin, sillä hän halusi mielellään kääntää ja pelastaa noin kauniin ja nuoren olennon. Hän et ajatellutkaan enää matkaansa, vaan käytti kaiken aikansa opettaakseen Aminea, joka vihdoin ikävystyi niin hänen alituisen tunkeilemiseensa, ettei hän voinut sietää koko pappia läheisyydessäänkään.

Ajateltuamme tarkemmin emme voi ihmetelläkään, että Amine hylkäsi uskonnon, joka niin huonosti soveltui hänen omiin tarkoituksiinsa. Ihmisluonne on niin jäykkä, että se saa ottaa kaiken nöyryytensä avukseen voidakseen taipua Jumalankin tahtoon.

Amine muisti äitinsä osanneen paljon ylikuonnollisia asioita ja olleen yhteydessä henkimaailman

kanssa. Hän oli nähnyt äidin menestyksellisesti käyttävän taitoaan, mutta koska hän silloin oli ollut niin nuori, ei hän enää muistanut noita salaperäisiä valmistuksia, joiden avulla äiti oli onnistunut toteuttamaan aikeensa; ja nyt, kun hän koetti palauttaa muistiinsa nuo unhottamansa seikat, kehoitti isä Mathias innokkaasti häntä kääntymään uskoon, joka niin jyrkästi kielsi kaikki sellaiset temput. Hänen miehensä omituinen ja hirveä elämäntehtävä vahvisti hänen luuloaan, ettei ylikuulien voimien avuksikutsuminen ole luvaton, eivätkä ne vastakkaiset syyt, joihin nuo melko tietämättömät kristinuskon tunnustajat vetosivat, voineet vaikuttaa Aminin voimakkaaseen ja päättäväiseen luonteeseen. Hän ei voinut uskoa sokeasti sellaista, joka soti hänen tervettä järkeään vastaan. Hän oli jo todistanut, että hänen äitinsä taito ei ollut mitään petkutusta koettaessaan sen voimaa Filippiin. Voivatko papit esittää sellaisia todistuksia? Eivät, ellei oteta huomioon noita alkukirjoja, joita he eivät antaneet hänen lukeakaan.

"Ah, omistaisinpa vain äitini tiedot!" toisti hän vieläkin kerran mennessään sisälle. "Silloin tietäisin, missä Filipini on tällä hetkellä. Jos minulla vain olisi samanlainen musta kuvastin, johon hänen käskystään katsoin kertoakseni hänelle sitten kaikki, mitä näin siinä liikkuvan. Kuinka hyvin muistankaan tuon ajan, jolloin isäni oli poissa ja minä katsoin kädessäni olevaan aineeseen kertoakseni hänelle sitten beduiinileiristä, kahakasta, ratsastajattomista hevosista ja hiekalle pudonneesta turbaanista!" Hän vaipui jälleen syviin ajatuksiin. "Niin", huudahti hän hetkisen kuluttua, "voit auttaa minua, äiti! Ilmoita minulle unessa taitosi, tyttäresi rukoilee sitä sinulta. Anna minun jälleen hieman ajatella. Sana... mikä olikaan tuo sana? Mikä tuon hengen nimi taasen olikaan? Turshoonko? Niin, luullakseni hänen niimensä oli Turshoon. Äiti, äiti, auta tyttärsi!"

"Rukoiletko pyhää neitsyttä avuksesi, lapseni?" sanoi isä Mathias tullen huoneeseen juuri silloin kun Amine lausui nuo viimeiset sanansa. "Jos asia on niin, teit oikein, sillä hän voi ilmestyä sinulle unessa ja vahvistaa uskoasi."

"Rukoilin omaa henkien maailmassa olevaa äitiäni, hyvä isä", vastasi Amine.

"Pelkään, ettei hän ole päässyt autuaitten joukkoon, koska hän oli pakana", sanoi pappi.

"Ei suinkaan häntä ole rangaistu siitä, että hän tunnusti isänsä uskontoa siellä, missä ei muuta tunnettukaan", vastasi Amine inhoten. "Jos tämän maailman hyvät ihmiset tulevat autuiksi iankaikkisuudessa ja jos hänelläkin oli kuolematon sielu, joka voitiin pelastaa, ei suinkaan hän, joka loi tuon sielun, halua rangaista häntä siitä, että hän uskoi, kuten hänen esi-isänsä ennen häntä olivat uskoneet."

"Voiko meistä kukaan tietää taivaan tahtoa, lapseni? Olkaa vain kiitollinen, että olette saanut oppia enemmän ja päästä pyhän kirkon, yhteyteen."

"Olen kiitollinen monesta asiasta, isä, mutta olen nyt väsyksissä ja toivotan teille hyvää yötä."

Hän meni omaan huoneeseensa, mutta ei nukkuakseen, vaan koettaakseen vielä kerran samoja taikoja, joita hänen äitinsäkin oli käyttänyt. Sytytettyään tulen suitsutusastiaan heitti hän liekkeihin erilaisia yrttejä, joiden vaikutuksen hän tunsu, sillä hän oli hyvin tarkasti koonnut talteensa kaikki isän kuoleman jälkeen poisheitetyt paperit, joissa oli ollut ohjeita noiden yrttien käyttämisestä. "Sana, sana! Tiedän toisen, mutta en toista. Auta minua, äiti!" huudahti Amine istuessaan vuoteensa vieressä. Huone oli jo tullut niin täyteen savua, ettei voitu erottaa mitään. "Tämä on aivan hyödytöntä", ajatteli hän vihdoin, "olen unhottanut taidon. Äiti, äiti, ilmoita se minulle unessa tänä yönä!"

Savu haihtui vähitellen ja katsoessaan ylös huomasi Amine erään henkilön edessään. Hän luuli aluksi onnistuneensa yrityksessään, mutta sittenkin henkilön vartalo esiintyi selvemmin, tunsu hän isä Mathiaksen, joka katsoi häneen ankarasti rypistäen otsaansa.

"Jumalaton lapsi, mitä teillä oikeastaan onkaan mielessä?" kysyi pappi.

Isä Mathias oli epäillyt häntä jo kauan aikaa heidän keskustelujensa perusteella, ja kun suitsutuksen haju tunkeutui hänenkin huoneeseensa, oli hän hiipinyt yläkertaan yllättääkseen Aminin. Amine ymmärsi heti uhkaavan vaaran ja päätti Filipin vuoksi pettää papin.

"En tee mitään pahaa, isä", vastasi hän tyyneesti. "Mutta minusta tuntuu hyvin sopimattomalta, että tunkeudutte nuoren naisen huoneeseen hänen miehensä poissaollessa. Olisinhan voinut olla jo nukkumassa. Käytöksenne kummastuttaa minua todellakin."

"Ette voi tarkoittaa, mitä sanotte, nainen! Ikäni ja säätyni riittävät kai takaamaan sen", vastasi isä Mathias hieman hämmästyneenä tästä odottamattomasta hyökkäyksestä.

"Ei aina, isä, jos on totta, mitä minulle on kerrottu munkeista ja nunnista", väitti Amine. "Kysyn

vieläkin kerran, miksi olette tunkeutunut turvattoman naisen huoneeseen?"

"Senvuoksi, että tiesin varmasti teidän tekevän synnillisiä taikoja."

"Synnillisiä taikojako? Mitä tarkoitatte? Onko lääkitseminenkin synnillistä? Onko sairaiden tuskien lieventäminen syntiä, onko synnillistä parantaa kuumetta ja horkkaa, jotka vaivaavat kaikkia tässä epäterveellisessä ilmanalassa asuvia?"

"Kaikki taikominen on hyvin synnillistä."

"Puhuessani taikuudesta en tarkoita samaa kuin te, isä. Aioin vain valmistaa erästä lääkettä. Jos muutamien voimakkaiden yrttien tunteminen, jotka oikein sekoitettuina parantavat melkein poikkeuksetta kaikki sairaut — taito, jonka äitini hyvin tunsu ja jota äsken koetin muistella — jos tuo taito tahi toivo muistaa se on synnillistä, niin silloin olette oikeassa."

"Kuulin teidän rukoilevan äitiänne avuksenne."

"Niin teinkin, sillä hän tunsu tarkasti kaikki eri aineet. Pelkään kuitenkin, etten ole niin taitava, isä. Onko sellainen synnillistä, hyvä isä?"

"Vai lääkettäkö te vain koettitekin keksiä", vastasi pappi. "Luulin teidän tekevän jotakin hyvin rikollista."

"Onko muutamien oksien polttaminen mitään rikollista? Katsokaa tätä tuhkaa, isä. Kun sitä hierotaan ihoon öljyn kera, tuottaa se helpotusta eikä suinkaan mitään muuta. Odotitteko näkeväne jonkun haamun tahi hengen, samanlaisen kuin profeetta manasi Israelin kuninkaan nähtäväksi?" Amine purskahti nauruun.

"Selityksenne hämmästyttää minua, mutta ei voi haihduttaa epäluulojani", vastasi pappi.

"En minäkään usko, että ilmoittamastanne syystä olette tullut huoneeseeni tähän aikaan yöstä. Jos vielä kerran toistatte vierailunne, saatte lähteä talosta."

Tämä Aminen hyökkäys vanhan papin nimeä ja mainetta vastaan oli jo liikaa papillekin. Hän poistui heti sanoen mennessään: "Jumala antakoon teille anteeksi väärän epäluulonne. Tulin tänne ilmoittamastani syystä enkä mistään muusta."

"Niin", sanoi Amine lukittuaan oven, "tiesin sen kyllä, mutta minun on jotenkin päästävä vapaaksi seurastanne, joka ei miellytä minua ollenkaan. En suostu siihen, että toimiani vakoillaan. Eikö teidänkin pyhien miesten pidä kunnioittaa naisen omaa huonetta? Kiitokseksi saamastanne avusta — ruoasta ja asunnosta — vakoilette nyt minua."

Vietyään suitsutusastian pois kutsui Amine heti luokseen toisen palvelijattaren kertoen hänelle isä Mathiaksen käynnistä. Tyttö aivan kauhistui kuultuaan sen.

Isä Mathias kuuli hänen puheensa, ja seuraavana päivänä meni hän isä Seysenin puheille kertoen hänelle tapauksen salaamatta Aminen epäluulojakaan.

"Käyttäydytte ajattelemattomasti", sanoi isä Seysen, "tunkeutuessanne hänen makuuhuoneeseensa sellaiseen aikaan."

"Minulla oli pätevät syyt epäluulooni, hyvä isä Seysen."

"Hänelläkin oli omansa, sillä hän on nuori ja kaunis."

"Pyhän neitsyen nimessä —"

"Annan teille synninpäästön, hyvä isä Mathias", vastasi isä Seysen. "Mutta jos tämä tulee tunnetuksi, suututtaa se kovasti seurakuntalaisia."

Ja tunnetuksi se tulikin, sillä Aminen kutsuma tyttö kertoi sekä oikealle että vasemmalle isä Mathiaksen ajattelemattomasta vierailusta, ja minne isä vain menikin, otettiin hänet niin kylmästi vastaan ja hän oli niin tyytymätön itseensä, että hän poistui maasta matkustaen Lissaboniin. Hän oli vihainen itselleen varomattomuudestaan, mutta vielä vihaiempi Aminelle hänen epäoikeutettujen epäluulojensa vuoksi.

XXI.

Dordrecht saatiin pian lastatuksi, joten Filip pääsi viivyttelämättä lähtemään ja hän saapui Amsterdamiin suuremmitta seikkailuitta. Meidän tarvitsee tuskin ilmoittaa, että hän heti matkusti kotiin, jossa Amine otti hänet vastaan avoimin sylin ja ilosta loistavin silmin. Hän oli osannut tällä kertaa odottaa miestänsä, sillä nuo molemmat laivat, jotka olivat purjehtineet Bataviasta Filipin tullessa sinne, olivat tietysti tuoneet hänen kirjeensä Aminelle. Johtokunta oli hyvin tyytyväinen Filipin menettelyyn ja hänet nimitettiin päälliköksi erääseen suureen asetettuun laivaan, jonka piti lähteä keväällä Intiaan ja josta Filip sopimuksen mukaan osti kolmannen osan. Hänen osansa vähennettiin niistä varoista, jotka hän oli sijoittanut yhtiön osakkeihin. Hän sai nyt levähtää häiritsemättä viisi kuukautta, ennenkuin hän jälleen uskoutuisi elementtien haltuun. Sovittiin siitä, että hän tällä kertaa saa tehdä sellaisia muutoksia laivaan, että hän voi ottaa vaimonsa mukaansa.

Amine kertoi hänelle, mitä oli tapahtunut hänen ja katolilaisen papin välillä salaamatta sitäkään, miten hän oli vapauttanut itsensä papin vastenmielisestä vakoilusta.

"Koetitko todellakin äitisi taitoa, Amine?"

"En, sillä en muistanut sitä. Koetin vain, voisinko palauttaa sen mieleeni."

"Mutta miksi, Amine? Et saa tehdä vasta sellaista, sillä se on synnillistä, kuten hyvä isä sanoikin. Lupaa minulle luopuvasi siitä ainiaaksi."

"Jos tuo tekoni oli synnillinen, on sinunkin elämäntehtäväsi samanlainen. Jos tahdot luopua hakemisestasi ja jäädä tänne luokseni, suostun mielelläni kaikkiin vaatimuksiisi."

"Hirmuinen tehtäväni on Jumalan määräämä", vastasi Filip.

"Jumalasi sallii siis sinun olla tekemisissä sellaisten olentojen kanssa, jotka eivät ole tästä maailmasta?"

"Kyllä. Papitkin myöntävät sen, vaikka heitä kauhistuttaa sellainen ajatuskin."

"Minkä hän lupaa toiselle, lupaa hän varmasti toisellekin, enkä sitäpaitsi voi tehdäköön mitään hänen luvattaan."

"Niin Amine, hän sallii pahankin viihtyä maailmassa, vaikka hän ei sitä kannatakaan."

"Hän kannattaa sinua etsiessäsi kirottua isääsi, tukee yrityksiasi saada puhutella häntä, vieläpä vaatiikin sinua jatkamaan velvollisuutesi täyttämistä. Jos hän kerran sallii sinun tehdä tuollaista, miksi hän kieltäisi sen minulta? Olen vaimosi, osa sinusta itsestäsi, ja silloin kun jään tänne yksikseni sinun jatkaessasi vaarallista hakemistasi, saan kai minäkin vedota henkiin saadakseni tietoja, jotka voivat lievittää suruani ja keventää kuormaani vahingoittamatta ketään muuta elävää olentoa. Enhän tee sitä missään pahassa tarkoituksessa."

"Mutta sellainen sotii uskoamme vastaan."

"Papit eivät ole sanoneet sellaista sinun kutsumuksestasi. Niin kauan kuin saan olla luonasi, en yritäkään mitään sellaista. Lupaen sen sinulle, mutta jos meidät erotetaan, muuttaa se hieman asiaa; silloin koetan saada hengiltä selville, missä mieheni oleskelee hakiessaan kirottua isäänsä."

Talvi kului nopeasti, sillä Filip oli onnellinen rauhallisessa kodissaan. Kevät saapui, laiva oli laitettava matkakuntoon ja Filip ja Amine matkustivat Amsterdamiin.

Laivan, johon Filip oli määrätty kapteeniksi, nimi oli Utrecht. Se oli neljänsadan tonnin vetoinen ja rakennettu niin, että se voi kantaa neljäkolmatta tykkiä. Kului vielä pari kuukautta, joiden kuluessa Filip valvoi sen varustamista ja lastaamista suosikkinsa Krantzin avulla, joka oli päässyt laivaan ensimmäiseksi perämieheksi.

Filip teki kaikkensa valmistukseksi Aminelleen niin mukavat olot kuin suinkin, ja toukokuussa hän lähti matkalle saatuaan sellaiset määräykset, että hänen oli poikettava Gambruniin ja Ceyloniin ja purjehdettava sitten Malakan salmen kautta Kiinan merelle. Yhtiöllä oli pätevät syyt luulla, että portugalilaiset koettivat vastustaa mitä ankarimmin näitä yrityksiä. Filipillä olikin senvuoksi laivassaan melkoinen miehistö ja pieni joukko-osasto henkivartioväeksi ylitarkastajalle, jolla oli mukanaan monta tuhatta dollaria tehdäksään ostoksia kiinalaisissa satamissa, elleivät kiinalaiset suostuisi vaihtokauppaan. Laiva oli varustettu suurenmoisesti, ja se olikin ehkä kaunein ja parhaiten miehitetty alus, minkä yhtiö milloinkaan oli lähettänyt matkalle.

Utrecht lasketteli eteenpäin pullistunein purjein ja oli pian jättänyt Englannin kanaalin taakse. Matkasta näytti tulevan onnellinen. Suotuisa tuuli vei laivan onnettomuuksitta sadan penikulman päähän Hyväntoivonniemestä ja tyyntyi sitten ensimmäisen kerran koko matkalla. Amine oli ihastunut. Iltaisin oli hänellä tapana kävellä kannella Filipin kanssa. Kaikki oli silloin hiljaista heidän ympärillään lukuunottamatta aaltojen loiskintaa laivan laitoja vasten. Maailma oli vaipunut kuin uneen tähtien tuikkiessa kirrkaasti taivaalla.

"Keidenkähän kohtaloa nuo tähdet johtavat, joita eivät pohjoismaiden asukkaat ollenkaan näe?" sanoi Amine katsellessaan niitä.

"Uskot siis tähtiin, Amine?"

"Äitini osasi lukea niistä ihmisten kohtaloita", vastasi Amine nojautuen laitaan ja katsellen veteen.

"Luuletko, että merenneitojakin on olemassa?" kysyi Filip hymyillen.

"En oikein tiedä, mutta minusta tuntuu kuin tuolla syvyyksissä asuminen olisi hyvin suloista. Muistele untasi, Filip. Siinähan minä esiinnyin tuollaisena merenneitona."

"Aivan niin", vastasi Filip miettiväisesti.

"Ja kumminkin minusta tuntuu, ettei meri minusta huolisikaan, vaikka laiva uppoaisikin. Miten ruumiini kerran hajonneekaan alkuaineihinsa, en tiedä, mutta sen verran tunnen, ettei se milloinkaan joudu noiden petollisten aaltojen heiteltäväksi. Lähdetään jo nukkumaan, rakas Filip. On jo myöhäinen ja kaste on kostuttanut kannen aivan märäksi."

Aamun koitteessa ilmoitti mastossa oleva tähystäjä näkevänsä jotakin kelluvan meressä suoraan laivan sivulla. Krantz kiipesi rikkiin katsomaan sitä tarkemmin todeten sen pieneksi veneeksi, joka oli luultavasti laskettu vesille jostakin laivasta. Koska meri oli aivan tyynti, lähetti Filip miehiä tutkimaan lähemmin löytöä, ja miehet palasivat melko pitkän ajan kuluttua hinaten venettä perässään.

"Veneessä on muudan mies, perämies", ilmoitti toinen perämies Krantzille kiivettyään kannelle. "En voi kumminkaan sanoa, onko hän kuollut vai elävä."

Krantz meni viemään sanaa Filipille, joka söi aamiaista kajuutassaan Aminen kanssa. Lääkäri sanoi miehen vielä elävän käskien matruusien kantaa hänet sairaalaan, kun hän äkkiä kaikkien kummastukseksi kääntyi, istuutui ja vihdoinkin nousi horjuen muutaman tykin luo. Hetkisen kuluttua hän näytti täydellisesti toipuneen. Vastaukseksi hänelle tehtyihin kysymyksiin ilmoitti hän kuuluneensa erääseen laivaan, joka oli kaatunut myrskyssä. Hän oli ennättänyt hypätä laivan perässä kiinni olevaan pieneen veneeseen, katkaissut sitä kiinni pitävän köyden ja pelastunut kaikkien muiden joutuessa perikatoon. Hän oli tuskin ennättänyt kertoa tämän, kun Filip tuli kajuutasta Aminen kanssa. He tunsivat nyt kummastukseen ja kauhukseen vanhan tuttavansa silmäpuolen Schriftenin.

"Hi, hi, kapteeni Vanderdecken, olen iloinen nähdessäni teidät kapteenina täällä enkä ole pahoillani teidänkään tapaamisestanne, kaunis rouva."

Filip kääntyi pois väristen ja Aminen silmät salamoivat hänen katsellessaan tuota kurjaa laihtunutta raukkaa. Muutamien sekuntien kuluttua hänkin kääntyi menen kajuuttaan, jossa Filip istui pää käsiensä varassa.

"Ole rohkea, Filip", sanoi hän. "Tämä oli todellakin ikävä yllätys, jonka pelkään ennustavan jotakin onnettomuutta, mutta sillehän emme mitään mahda. Kohtalomme on sellainen."

"Ei sinun, vaan minun kohtaloni", vastasi Filip kohottaen päätään, "sillä miksi pitäisi sinun jakaa —"

"Olen toverisi, Filip, sekä elämässä että kuolemassa. En haluaisi kuolla ennen sinua, Filip, sillä se surettaisi sinua, mutta kuolemasi ennustaa minunkin loppuani ja minä seuraan sinua hyvin pian."

"Mutta, Amine, et suinkaan aio tappaa itseäsi?"

"Kyllä, tämä pieni veitsi tekee silmänräpäyksessä tehtävänsä."

"Ei, Amine, uskontomme kieltää sen."

"Ehkä, mutta en ymmärrä, miksi. Suostumustani ei kysytty silloin kun tulin maailmaan ja minulla on kai vapaus poistuaakin täältä kysymättä papeilta lupaa. Mutta älkäämme puhuko nyt tästä. Mitä aiot tehdä tuolle Schriftenille?"

"Vien hänet maihin Taffel-lahdessa, sillä en voi sietää tuon roiston läsnäoloa. Eikö sinua värisyttänyt samoin kuin ennenkin lähestyessäsi häntä?"

"Kyllä. Tiesin hänen olevan laivassa ennenkuin näinkään hänet, mutta mielestäni ei meidän sittenkään pidä lähettää häntä pois."

"Miksei?"

"Ehkä siksi, että haluan mieluummin uhmata kohtaloa kuin taipua siihen. Tuo raukka ei voi tehdä meille mitään."

"Kyllä hän voi. Hän voi yllyttää miehistön kapinaan. Hän on sitäpaitsi koettanut varastaa kalleuteni."

"Toivon melkein, että hän olisi siinä onnistunutkin, sillä silloin olisi sinun ollut pakko luopua tästä kummallisesta hakemisestasi."

"Älä puhu niin, Amine; tämä on velvollisuuteni ja olenhan sitäpaitsi vannonut pyhästi, että —"

"Et voi sittenkään viedä Schrifteniä maihin Taffel-lahdessa, sillä hän on yhtiön palveluksessa, kuten sinäkin. Jos olisin sinun sijassasi, antaisin kohtalon vallita, sillä kohtalonne ovat varmasti jollakin tavoin liittyneet toisiinsa. Ole rohkea, Filip, ja anna hänen jäädä laivaan."

"Ehkä olet oikeassa, Amine. Voin lykätä, mutta en paeta kohtaloani, muodostukoonpa se sitten millaiseksi tahansa."

"Salli hänen siis jäädä ja anna hänen tehdä niin paljon pahaa kuin hän ikinä vain voi. Olkaamme ystävällisiä hänelle, sillä voihan sattua, että saamme sillä jotakin aikaan."

"Aivan niin, Amine. Hän on aivan aiheettomasti vihannut minua. Kuka tietää, ehkä voin saada hänestä ystävänkin."

"Ja ellet, olet kaikissa tapauksissa tehnyt velvollisuutesi. Haluan nyt puhutella häntä nähdäkseni, enkö voi vaikuttaa hänen jääkylmään olentoonsa. Rupeankohan oikein keimailemaan tuolle pahlalaiselle?" lopetti hän purskahtaen nauruun.

Seuraavana aamuna lääkärin ilmoitettua, että Schriften oli kokonaan parantunut, kutsuttiin hänet kajuuttaan. Hän oli laihtunut melkein luurangoksi, mutta hänen käyttäytymisensä ja puheensa oli yhtä jyrkkää ja vastenmielistä kuin ennenkin.

"Olen kutsuttanut teidät luokseni, Schriften, saadakseni tietää, voinko tehdä jotakin muutakin mukavuudeksenne", sanoi Filip. "Tarvitsetteko jotakin?"

"Minäkö?" vastasi Schriften katsoen ensin Filipiin ja sitten Amineen.

"Hi, hi, mielestäni pitäisi minun ensiksikin hieman lihoa."

"Toivoakseni tulette siinä onnistumaankin, sillä olen käskenyt kokkini pitää huolta ravinnostanne."

"Miesraukka", sanoi Amine katsoen häneen sääliäisesti, "kuinka paljon hän on mahtanutkaan saada kärsiä? Eikö hän ole sama mies, joka toi sinulle kirjeen johtokunnalta, Filip?"

"Hi, hi, aivan niin, hyvä rouva", vastasi Schriften. "Kirje ei varmastikaan ollut ollenkaan tervetullut, vai mitä?"

"Ei todellakaan, hyvä mies. Vaimosta ovat sellaiset kirjeet aina ikäviä, jotka kutsuvat hänen miehensä pois. Mutta teidän synnehän se ei ollut."

"Niin, onko siinä nyt enää mitään järkeä, että mies lähtee merelle ja jättää nuoren kauniin vaimonsa kotiin, vaikka hänellä on kuulemma niin paljon rahaa, että hän voisi elää huoletonta elämää maissakin, hi, hi?"

"Älkää muuta sanoko", vastasi Amine. "Parasta on silloin luopua siitä. Eikö niin, kapteeni?"

"Minun on kaikissa tapauksissa pakko lopettaa tämä matkani", sanoi Filip, "mihin sitten myöhemmin ruvennenkaan. Olen kärsinyt paljon, kuten tekin, Schriften. Olette joutunut haaksirikkoon kaksi kertaa, mutta sanokaa minulle nyt, mitä oikeastaan haluatte. Tahdotteko palata Amsterdamiin ensimmäisessä kotiin menevässä laivassa vai nousta maihin Taffel-lahdessa vai —"

"— vai tehdä jotakin muuta, voidakseni poistua tästä laivasta — hi, hi."

"Ei ollenkaan, sillä jos haluatte ruveta palvelukseeni, saatte luotsin muonan ja palkan, sillä tiedänhän teidät hyväksi merimieheksi."

"Suostun purjehtimaan kansanne, herra Vanderdecken, sillä minun on pakko, tahdonpa sitä tai en."

"Se on siis päätetty. Heti kun olette voimistunut, saatte ruveta työhön. Siihen asti pidän kyllä huolta, ettei teiltä tule mitään puuttumaan."

"Minäkin koetan katsoa parastanne", sanoi Amine. "Tulkaa vain luokseni silloin kun olette jonkun tarpeessa, niin autan teitä mielelläni. Olette kärsinyt paljon, mutta teemme voitavamme, että voisitte unhottaa vaivanne."

"Miten hyvä ja ystävällinen te olettekaan!" sanoi Schriften katsellen Aminin kauniita kasvoja ja sopusuhtaista vartaloa. Hetkisen kuluttua kohautti hän hartioitaan ja lisäsi: "Säälän teitä todellakin, mutta sitä ei nyt voida auttaa."

"Hyvästi", sanoi Amine ojentaen kätensä Schriftenille. Luotsi tarttui siihen ja Amine tunsu kylmiä väreitä selässään, mutta hän ei ollut siitä tietävinäänkään. Schriften piti hänen kättään muutamia sekunteja omassaan katsellen samalla tarkkaavaisesti ensin sitä ja sitten hänen kasvojaan.

"Niin kaunis ja niin hyvä! Herra Vanderdecken, kiitän teitä. Suojelkoon Jumala teitä, hyvä rouva!" ja puristaen hyvästiksi Amine kättä kiiruhti Schriften pois kajuutasta.

Tuo jäätävä kylmyys, joka vapisi Aminein ruumista silloin kun Schriften puristi hänen kättään, oli niin voimakas, että hän vaivoin jaksoi horjua sohvalle, johon hän vaipui. Levättyään siinä hetkisen painaen kädellään sydäntään sanoi hän huohottaen Filipille, joka oli kumartunut hänen puoleensa: "Tuo mies on varmaankin yliluonnollinen. Olen sitä jo epäillyt ennenkin, mutta nyt olen varma siitä. No, sen parempi, jos voimme tehdä hänet ystäväksemme. Aion ainakin koettaa."

"Mutta luuletko, Amine, että sellaiset, jotka eivät kuulu tähän maailmaan, voivat olla ystävällisiä, kiitollisia ja vihaisia, kuten mekin? Uskotko, että heidät voidaan taivuttaa palvelemaan meitä?"

"Kyllä. Miksi ei heillä voisi olla parempiakin tunteita, koska he kerran voivat olla vihaisiakin? Miksi on olemassa sekä hyviä että pahoja henkiä? He ovat kyllä vapautuneet maallisesta ruumiistaan, mutta heidän sielunsa on varmasti sama. Tunteeton sielu ei olisi enää mikään sielu. Koska sielu toimii jo tässä maailmassa, täytyy sen toimia tulevassakin elämässä. Jos enkelit voivat olla sääliväisiä, täytyy niillä olla samanlaiset tunteetkin kuin meillä. Jos pahat henget voivat vihastua, ei heidän ja meidän välillämme voi olla suurtakaan eroa. Miksi eivät heidän tunteensa voisi muuttua, kuten meidänkin? Tunteita ei olisi olemassa mitään taivasta eikä helvettiä. Täällä maailmassa ovat sielumme yhdistyneet lyhyeksi aikaa lihalliseen ruumiiseen, mutta luullakseni ei siitä vapautunutkaan sielu ole ollenkaan puhtaampi, kirkkaampi eikä täydellisempi kuin sekään. Kysyt, voidaanko ne pakottaa tottelemaan meitä. Kyllä, jos kuolevaisilla vain on hallussaan sellaisia keinoja. Pahatkin henget voidaan pakottaa tekemään sekä hyvää että paha. Hyviä ja täydellisiä henkiä ei lannisteta keinoilla, vaan sellaisia, joilla on pahat tarkoitukset. Vain sellaiset ovat kuolevaisten käskettävissä."

"Ajattelet siis vieläkin noita kiellettyjä asioita, Amine? Menetteletkö mielestäsi oikein?"

"Oikeinko? Kun meille kerran on annettu sellainen voima, niin eikö ole oikein käyttää sitä?"

"Kyllä hyvään, mutta ei pahaan."

"Mahtavat kuolevaiset, jotka eivät omista muuta kuin maallista valtaa ja tavaraa, ovat vastuunalaisia tuosta vallastaan. Samoin ovat nekin, jotka ovat saaneet yliluonnollisia voimia, vastuunalaisia siitä, mihin he noita voimiaan käyttävät. Ei suinkaan hän tuolla ylhäällä luo kukkaakaan senvuoksi, että ihmiset sen noukkisivat? Luuletko hänen tarkoittaneen antaessaan ihmisille tuollaisia yliluonnollisia voimia, että heidän pitäisi jättää ne käyttämättä?"

Kun Aminein loistava katse kohdistui Filipiin, voi Filip ainoastaan ajatella, ettei Amine ole muiden kuolevaisten kaltainen. Hän sanoi tyynesti: "Voinko luottaa siihen, että olen naimisissa samanlaisen kuolevaisen olennon kanssa kuin itsekin olen?"

"Kyllä, Filip. Ole vain rauhallinen, sillä olen vain tavallinen ihminen. Mutta suokoon Jumala, etten olisi sellainen, vaan joku henki, jotta voisin leijaila ympärilläsi, varjella sinua kaikissa vaaroissa, pelastaa sinut ja suojella sinua tämän mielettömän etsimisesi aikana. Olen kuitenkin vain tavallinen heikko nainen, jonka sydän sykkii rakkaudesta sinuun, joka sinun vuoksesi on valmis vaikka mihin ja jonka luonteen rakkaus on muuttanut niin, että hänestä on tullut urhoollinen ja rohkea, suoraan sanoen sellainen, että hän on valmis hylkäämään kaikki sellaiset uskonnot, jotka kieltävät häntä kutsumasta taivasta, maata tai helvettiä avukseen, että hän voisi pitää luonaan hänet, joka on hänelle kaikista rakkain."

"Ei, Amine, ei! Älä sano hylkääväsi uskontoasi. Eikö tämä", hän vetäisi kalleuden poveltaan, "ja siihen liittyvä tehtävä todista uskontoamme oikeaksi?"

"Olen ajatellut sitä perin pohjin, Filip. Ensin se melkein peloitti minut uskomaan, mutta omat pappinne avasivat sitten silmäni näkemään erehdykseni. He eivät tahtoneet vastata sinullekaan, vaan jättivät sinut oman onnesi nojaan, sillä viesti, pyhä raamattu ja sinulle näytetyt kummalliset merkit eivät sopineet heidän uskontoonsa ja senvuoksi he epäröivät. Kun he kerran tekivät niin, voinko minäkään menetellä muuten? Tuo kalleutesi voi kyllä olla niin salaperäinen ja voimakas kuin sanot, mutta sen vaikutukset voivat olla väärät ja pahat. Sille suotu voima on voinut joutua vääriin käsiin. Se voi kyllä olla sama, mutta sitä käytetään nyt ehkä erilaiseen tarkoitukseen kuin alussa on aiottu."

"Tässä kalleudessa asuvaa voimaa eivät voi käyttää muut kuin ne, jotka ovat ristillä kuolleen vapahtajan ystäviä."

"Silloin sen voima ei ole minkään arvoinen tahi ainakin paljon pienempi kuin pahalaisen, joka voi palvella sekä hyviä että pahoja tarkoituksia. Mutta tässä asiassa emme pääse yksimielisyyteen emmekä osaa todistaa toistemme kantaa vääräksikään. Sinua on opetettu toisin kuin minua, eikä noita lapsuudessamme mieleemme juurrutettuja periaatteita voida muuttaa. Olen nähnyt äitini tekevän ihmeellisiä taikoja ja onnistuvan, ja sinä olet kuunnellut pappeja. En moiti sinua, mutta älä sinäkään moiti minua. Meillä on molemmilla hyvät aikomukset ja toivoakseni osaamme toimiakin niiden mukaan."

"Ellei muuta vaadittaisi kuin puhdasta ja viatonta elämää, voisit olla varma autuudestasi, Amine."

"Uskontoni opettaa ainakin niin, ettei muuta tarvitakaan. Voiko kukaan sanoa, mikä uskonto on oikea, sillä sellaisiahan on olemassa niin monta. Mutta mitä sen on väliä? Niillähän on kaikilla sama tarkoitus — iankaikkinen autuus."

"Niin juuri, Amine", vastasi Filip kävellessään edestakaisin kajuutassa, "mutta pappimme eivät ole samaa mieltä kanssasi."

"Mitkä ovat heidän uskontonsa perustotuudet?"

"Rakkaus ja sääliväisyys."

"Tuomitseeko rakkaus kaikki ne ikuiseen kadotukseen, jotka eivät ole ikinä kuulleet puhuttavankaan uskonnostanne, vaan ovat palvelleet suurta henkeä parhaan ymmärryksensä mukaan?"

"Ei."

Amine ei tehnyt enää muita huomautuksia, ja käveltyään vielä muutamia minuutteja ajatuksissaan poistui Filip kajuutasta.

Utrecht saapui Taffel-lahteen, täytti vesisäiliönsä, jatkoi taasen matkaansa ja ankkuroi pari kuukautta kestäneen vaivalloisen matkan jälkeen Gambrunin satamaan. Amine oli tuon ajan kuluessa tehnyt kaikkensa voittaaksensa Schriftenin ystävyiden. Hän oli usein keskustellut luotsin kanssa kannella koettaen olla tätä kohtaan niin hyvä kuin suinkin. Hän oli siten onnistunut voittamaan pelkonsa, jota hän aina oli tuntenut luotsin läheisyydessä. Schriften näytti vähitellen rupeavan pitämään tästä hyvyydestä ja hän viihtyi mainiosti Aminin seurassa. Hän käyttäytyi Filipiäkin kohtaan joskus hyvinkin kohteliaasti, mutta Aminelle osoitti hän aina suurta kunnioitusta. Hänen puheensa oli hyvin salaperäistä eikä hän Aminenkaan läsnäollessa voinut pidättää inhoittavaa nauruaan. Mutta silloin kun laiva ankkuroi Gambrunin satamaan, olivat he jo niin hyvissä väleissä keskenään, että hän tuli silloin tällöin kajuuttaankin muutamiksi minuuteiksi keskustelemaan Aminin kanssa, vaikka hän ei milloinkaan suostunutkaan istuutumaan. Heidän Gambrunissa ollessaan tuli hän eräänä iltana Aminin luo Aminin istuessa kajuutan katolla. "Hyvä rouva", sanoi hän hetkisen kuluttua, "tuo laiva purjehtii muutamien päivien kuluttua Hollantiin."

"Minulle on sanottu niin", vastasi Amine.

"Tahdotteko totella miehen neuvoa, joka suo teille paljasta hyvää? Palatkaa tuossa laivassa kotiinne ja pysykää siellä, kunnes miehenne vielä kerran tulee luoksenne."

"Miksi annatte minulle sellaisen neuvon?"

"Senvuoksi, että henkilöä, jolle en tahdo mitään pahaa, uhkaa luullakseni suuri vaara, ehkäpä julma kuolemakin."

"Minuako?" kysyi Amine katsoen Schrifteniin, jonka läpituunkevaa katsetta hän ei pelännyt.

"Niin. Toiset voivat nähdä kauemmas tulevaisuuteen kuin toiset."

"Eivät ainakaan tavalliset kuolevaiset", vastasi Amine. "Kyllä. Mutta huolimatta siitä aavistan kuitenkin jotakin, jonka mielelläni haluaisin torjua. Älkää uhmatko kohtaloanne enää."

"Voiko kukaan väistää sitä? Jos tottelisin neuvoanne, seuraisin vain kohtaloni käskyä, mutta ellen noudata sitä, muodostuu kohtaloni kuitenkin samanlaiseksi?"

"Paetkaa kaikissa tapauksissa uhkaavaa vaaraa."

"En pelkää, mutta olen teille hyvin kiitollinen. Sanokaa nyt minulle, Schriften, eikö kohtalonne ole jollakin tavoin yhtynyt mieheni kummalliseseen velvollisuuteen? Aavistan olevani oikeassa."

"Miksi niin luulette, rouva?"

"Monesta syystä. Kaksi kertaa olette tuonut hänelle sanan, kahdesti olette joutunut haaksirikkoon, pelastunut kummallisella tavalla ja taasen näyttäytynyt. On aivan selvää, että tiedätte hänen tehtävänsä."

"Mutta eihän se todista mitään."

"Kyllä se todistaa ainakin sen, että tiedätte jotakin, josta hän ei ole luullut muilla olevan aavistustakaan."

"Tiedättehän tekin sen ja pyhät miehet ovat keskustelleet siitä", sanoi Schriften ivallisesti.

"Kuinka voitte tietää senkin?"

"Hi, hi", vastasi Schriften, "tarkoitukseni ei ollut loukata teitä, rouva."

"Ette voi kieltää, että jollakin salaperäisellä ja käsittämättömällä tavalla olette yhteydessä mieheni tehtävän kanssa. Sanokaa minulle, onko tuo tehtävä pyhä ja todellinen."

"Jos hän uskoo, muuttuu se sellaiseksi."

"Mutta miksi olette sitten hänen vihollisensa?"

"En ole hänen vihollisensa, kaunis rouva."

"Ettekö ole hänen vihollisensa? Miksi koetitte sitten kerran ryöstää häneltä tuon salaperäisen kalleuden, jonka avulla hänen on täytettävä velvollisuutensa?"

"Tahtooin tehdä tyhjäksi hänen jatkuvat ponnistuksensa syistä, joita en saa ilmaista. Todistaako se minut hänen viholliseksi? Eikö olisi parempi pysyä maissa, jossa hänellä on teidät ja hyvä toimeentulonsa, kuin mielettömässä hakemisessaan purjehtia kaikki maailman meret ristiin rastiin? Tuotta kalleudetta ei hän voi täyttää tehtävänsä. Sen ryöstämistä häneltä voitaisiin senvuoksi sanoa ystävän palvelukseksi."

Amine ei vastannut, sillä hän oli vaipunut ajatuksiinsa.

"Hyvä rouva", jatkoi Schriften hetkisen kuluttua, "tarkoitin parastanne. Puolisostanne en välitä, vaikka en toivokaan hänen turmiotaan. Kuunnelkaa minua nyt. Jos haluatte, että elämänne edelleenkin on tyyntä ja rauhallista, jos haluatte elää kauan tässä maailmassa vapaaehtoisesti valitsemanne miehen kanssa, jolle olette uhrannut ensimmäisen lämpimän rakkautenne, jos tahdotte, että hän kuolee vuoteessaan saavutettuaan korkean iän, jos haluatte sulkea hänen silmänsä lapsienne nähden, jotka vuodattavat kaipauksen kyyneliä, mutta jotka sitten hymyllään lohduttavat äitiä, niin kaiken tuon tiedän ja voin luvata teille tulevaisuudessa, jos varastatte tuon kalleuden ja annatte sen minulle. Mutta jos haluatte, että hän saa kärsiä enemmän kuin kukaan ihminen ennen häntä, jos tahdotte, että hänen pitää elää elämänsä epäillen, levottomuudessa ja surren, kunnes hän löytää hautansa aalloista, älkää silloin ryöstäkö sitä häneltä. Jos haluatte lyhentää omaa ikääne ja pitentää jäljellä olevia päiviänne tuskilla ja kärsimyksillä, jos tahdotte erota hänestä ja kuolla julmasti, antakaa hänen siinä tapauksessa pitää se. Voin katsoa tulevaisuuteen ja sellaiseksi tulee kohtalonne muodostumaan. Ajatelkaa tarkasti asiaa, hyvä rouva. Minun on nyt pakko poistua luotanne, mutta huomenna tulen kuulemaan vastauksenne."

Schriften meni jättäen Amine omiin ajatuksiinsa. Hän muisteli kauan keskustelua ja luotsin ennustuksia tuntien samalla aivan selvästi, ettei tuo mies ollut tästä maailmasta, vaan että hän jollakin tavoin oli hyvin läheisesti yhtynyt Filipin kohtaloon. "Minulle hän tahtoo hyvää eikä hän halua vahingoittaa miestäniäkään, vaikka hän tahtookin tehdä tyhjäksi hänen hakemisensa. Mutta miksi? Sitä hän ei tahtonut sanoa. Miten vaikeaan kiusaukseen hän minut saattoikaan! Kuinka helppoa olisikaan ottaa kalleus Filipiltä silloin kun hän nukkuu käsivarrellani, mutta kuinka alhaista! Entä puutteeton ja rauhallinen elämä, korkea ikä, rakastavaiset lapset... kuinka suloisia tarjouksia ne ovatkaan hellälle ja rakastavalle vaimolle! Ja muussa tapauksessa vaivoja ja tuskia ja lopuksi märkä hauta. Ja minulle? Jotakin vieläkin pahempaa, josta en kumminkaan välitä. Mutta eikö kuolema erillään Filipistä sitten olisikaan mitään kauheaa? Kyllä, sillä paljas sellainen ajatuskin jo hirvittää minua. Uskon häntä. Hän on

ennustanut tulevaisuuteni valehtelematta ollenkaan. Voisinkohan taivuttaa Filipin? En, sillä tunnen hänet siksi hyvin. Hän on vannonut eikä hän riko valaansa. Mutta jos kalleus varastetaan häneltä hänen tietämättään, ei hän voi syyttää itseään. Ketä hän illoin moittisi? Voisinko pettää häntä? Ei, ei, ei mitenkään! Tulkoon mitä tahansa, se on kohtalomme ja minä olen valmis. Toivon, ettei Schriften olisi puhunut mitään. Ah, me tahdomme niin mielellämme tietää tulevaisuutemme, mutta haluaisimme sitten perääntyä toivoen, ettemme olisi olleetkaan niin uteliaita."

"Miksi olet niin mieltäväisen näköinen, Amine?" kysyi Filip tultuaan hetkisen kuluttua kajuutan katolle!

Amine ei vastannut heti. "Kerronko hänelle kaikki?" ajatteli hän. "Niin, muita mahdollisuuksia ei minulla ole ja senvuoksi teenkin sen." Hän kertoi sitten koko äskeisen keskustelun. Filip ei vastannut, vaan istuutui hänen viereensä tarttuen hänen käteensä. Amine nojasi päänsä puolisonsa olkapäähän. "Millainen on sinun mielipiteesi asiasta, Amine?" kysyi hän hetkisen kuluttua.

"En voi varastaa kalleuttasi, Filip, mutta ehkä haluat antaa sen minulle?"

"Entä isäni, Amine, miten isäraukalleni silloin käy? Hänen hirveä rangaistuksensa kestäisi silloin iankaikkisesti. Hän sai Jumalalta luvan pyytää poikaansa avukseen, että tuo kauhea rangaistus voitaisiin peruuttaa. Eikö tuon miehen puhekin jo todista sinulle, ettei tehtäväni ole mitään kuvittelua? Mutta miksi hän tahtoo estää sen tapahtumasta?" lisäsi Filip ajattelevasti.

"En voi sanoa sitä sinulle, Filip, mutta minäkin haluaisin menetellä samoin. Tunnen, että hän ennusti oikein."

"Ehkä, mutta hän ei ole sittenkään puhunut kyllin selvästi, vaan ennustanut ainoastaan samaa, johon olen ollut jo aikoja sitten valmis ja johon olen vannonut alistuvani. Olen kärsinyt paljon, mutta olen valmis kärsimään vielä enemmänkin. Elämäni on kauan aikaa ollut jonkunlaista pyhiinvaellusmatkaa ja koska minut on määrätty siihen, toivon saavani ansaitun palkkani iankaikkisuudessa. Sinua ei kumminkaan sido mikään vala, Amine, etkä ole antanut mitään lupaustakaan. Hän neuvoi sinua matkustamaan kotiin puhuen julmasta kuolemasta. Seuraa hänen neuvoaan välttääksesi sen."

"Minua ei kyllä sido mikään vala, mutta kuule minua, niin totta kuin toivon tulevani autuaaksi, sitoudun nyt —"

"Voi, Amine, älä!"

"Filip, et voi kieltää minua tekemästä sitä, sillä jos onnistutkin siinä nyt, vannon valani silloin kun olet jossakin muualla. Julma kuolema olisi minulle hyvä työ, sillä silloinhan en näkisi sinun kärsivän. Ei, riistettäköön minulta autuuteni ja syöstäköön minut iankaikkiseen kadotukseen, jos eroan sinusta, ennenkuin meidän on pakko. Olen vaimosi. Onneni, nykyisyyteni, tulevaisuuteni ja kaikki muukin on yhdistetty sinuun. Muodostukoon kohtalomme niin kovaksi kuin suinkin, en pelkää. Sydämeni ei ole sellainen, että se kauhistuu vaaroja ja kärsimyksiä. Siihen nähden, Filip, et ainakaan erehtynyt valitessasi minut vaimoksesi."

Filip nosti vaitiollan hänen kätensä huulilleen ja keskustelu katkesi. Toisena iltana tuli Schriften jälleen Aminen luo. "No, hyvä rouva?" hän sanoi.

"Schriften, se on mahdotonta, mutta kiitän teitä kuitenkin."

"Mutta vaikka hänen nyt pitäisikin toimittaa tehtävänsä, niin miksi haluatte seurata häntä?"

"Olen hänen vaimonsa, hänen omansa iankaikkisesti sekä täällä että tulevassa elämässä. Ette voi moittia minua."

"En", vastasi Schriften, "en moiti, vaan ihailen teitä. Olen kuitenkin pahoillani. Mutta kun oikein ajatellaan, mitä onkaan kuolema? Ei mitään, hi, hi", ja Schriften kiiruhti pois jättäen Aminen yksikseen.

XXII.

Utrecht purjehti Gambrunista Ceyloniin jatkaen sitten matkaansa itäiselle merelle. Schriften oli jäänyt laivaan, mutta viimeisen keskustelunsa jälkeen Aminen kanssa oli hän pysytellyt erillään näyttäen karttavan sekä häntä että Filipiä. Hän ei koettanut yllyttää miehistöä päällikköä vastaan, kuten ennen,

eikä hänen kuultu enää pistelevän eikä moittivankaan. Hänen ennustuksensa oli tehnyt aviopuolisoihin syvän vaikutuksen, he olivat molemmat hyvin mieltiväisiä ja alakuloisia, koettaen salata sitä toisiltaan. Kun he syyleivät toisiaan, aavistivat he sen nautinnoksi, josta heidän pian pitäisi luopua, mutta terästivät samalla sydämensä kärsivällisyydellä valmistautuen ottamaan vastaan pahimmankin. Krantz ihmetteli tuota muutosta, mutta ei tietystikään voinut ymmärtää sen syytä.

Laiva ei ollut enää kaukana Andamanien saarilta, kun Krantz eräänä aamuna tuli herättämään Filipiä katsottuaan ensin ilmapuntaria.

"Pian saamme luullakseni taifuunin niskaamme", sanoi hän, "sillä ilmapuntari on laskenut ja taivas näyttää hyvin uhkaavalta."

"Silloin pitää meidän vähentää purjeita ja valmistautua muutenkin kestäämään sen raivoa. Laskekaa heti brammiraa'at ja pankaa kaikki pienet purjeet kiinni. Tulen kannelle niin pian kuin suinkin."

Hän puki vaatteet ylleen kiiruhtaen sitten paikoilleen. Meri oli rauhallinen, mutta tuulen ulvominen ennusti alkavaa myrskyä. Vedestä kohosi valkoista sumua, joka tiheni hyvin nopeasti. Miehistö kutsuttiin kannelle, kaikki raskaammat esineet vietiin ruumaan ja tykit köytettiin kovasti. Ensimmäinen tuulenpuuska kallisti laivaa kovasti. Se kohosi kohdalleen noin minuutin kuluttua, mutta sitten tuli toinen puuska ja vähän ajan kuluttua kolmas ja niin loppumattomiin. Uudet vihurit olivat aina kovempia kuin entiset. Meri oli pian aivan valkoinen vaahdosta myrskyn kiitäessä vihaisesti sen yli. Laineet vyöryivät kannelle ja laiva kallistui aivan kyljelleen jäädenkin siihen asentoon. Neljännestunnin kuluttua oli se puuska ohi ja laiva suoristautui, mutta meri oli alkanut lainehtia kovasti eikä tuulenkkaan voima heikennyt. Tunnin kuluttua hyökkäsi uusi vihuri laivan kimppuun paljon vihaisemmasti ja kovemmasti kuin äsken. Vaahto pärskyi miesten kasvoihin, satoi kuin saavista kaataen, alus painui kyljelleen nousematta kohdalleen ennenkuin myrsky oli sivuuttanut sen.

"Nyt se on luullakseni ohi", huomautti Krantz. "Taivas alkaa hieman selvitä ylihangan puolella."

"Niin, pahin on nähtävästi keitetty", vastasi Filip.

"Ei, pahin on vielä jäljellä", sanoi joku hiljaa Filipin läheisyydessä. Filip huomasi Schriftenin.

"Ylihangan puolella koettaa muudan laiva päästä myrskyä pakoon!" huudahti Krantz.

Katsoessaan sinnepäin huomasi Filip kirkasta taivaanrantaa vasten muutaman laivan, joka tuli Utrechtia kohti täysin purjein.

"Kylläpä se on suuri!" huusi hän. "Tuokaa kiikarini tänne." Mutta ennenkuin hän ennätti saada kiikarinsa, katosi laiva sumuun.

"Jälleen sumua", huomautti Filip työntäen kiikarin kiinni. "Meidän pitää olla varuillamme, ettei se purjehdi ylitsemme."

"He ovat varmasti huomanneet meidät, kapteeni", sanoi Krantz.

Muutamien minuuttien kuluttua raivosi myrsky jälleen ja tuli melkein säkkipimeä. Näytti aivan siltä kuin myrsky olisi ajanut edellään paksua sumua, sillä ei voitu nähdä muuta kuin meren valkoista vaahtoa. Purjeet alkoivat repeillä paukkuen niin, että ääni vaimensi myrskynkin ulvonnat. Vihurin tyynnyttyä haihtui sumukin vähitellen.

"Laiva ylihangan puolella aivan vieressämme!" huudahti muudan matruusi.

Krantz ja Filip riensivät keulakannelle ja näkivät tuon äskeisen suuren laivan tulevan Utrechtia kohti noin puolen penikulman päässä.

"Peräsin tiukasti ylihankaan! He eivät ole huomanneet meitä ja purjehtivat suoraan ylitsemme!" huudahti Filip. "Peräsin ylihankaan, kuuletteko!"

Käskyä toteltiin, ja matruusit huomattuaan uhkaavan vaaran kiipesivät tykeille nähdäkseen, muuttaako vieras laiva suuntaansa. Mutta ei — se tuli suoraan heitä kohti, ja he huomasivat kauhukseen, ettei Utrecht totellutkaan peräsinä kyllin nopeasti, koska sen purjeet olivat menneet riekaleiksi.

"Laiva, ohoi!" huusi Filip huutotorvellaan, mutta myrsky esti äänen kuulumasta.

"Laiva, ohoi!" huusi Krantzkin laidalta heiluttaen hattuaan. Sekin oli aivan turhaa ja laiva tuli vain lähemmäksi, niin että vesi kohosi sen kokassa. Se ei ollut enää kuin pistoolin kantomatkan päässä Utrechtista.

"Laiva, ohoi!" huusivat matruusit niin kovasti, että sen välttämättä olisi pitänyt kuulua, mutta muukalainen ei näyttänyt välittävän siitä ollenkaan, vaan purjehti suoraan kohti, eikä sen keula ollut enää kuin kymmenen jalan päässä Utrechtista. Matruusit, luullen oman laivansa menevän kahtia yhteentörmäyksessä, olivat kiivenneet ylihangan laidalle ja valmistautuneet tarttumaan kiinni toisen laivan taklinkiin loikatakseen sen kannelle. Kummastellen melua oli Aminekin tullut kannelle ja nojautui nyt Filipin käsivarteen.

"Tarraudu minuun, kun laivat törmäävät yhteen", sanoi Filip, mutta ei ennättänyt jatkaa, kun alukset jo koskettivat toisiinsa. Matruusit huusivat koettaen tarttua toisen laivan kokkapuuhun, joka oli jo tunkeutunut Utrechtin mastojen väliin, mutta he eivät saaneet kiinni mistään. Ei tuntunut minkäänlaista tärähdystä, sillä yhteentörmäyksestä ei tullutkaan mitään. Vieras laiva näytti halkaisevan Utrechtin keskeltä kahtia, sen runko tunkeutui äänettömästi eteenpäin, ei kuultu katkenneiden lankkujen paukahduksia eikä putoilevien raakojen jymähdyksiä, ja keulapurjeen raaka lävisti isonpurjeen tekemättä merkkiäkään siihen. Alus meni Utrechtin läpi vahingoittamatta sitä ollenkaan. "Amine", huudahti Filip, "nyt saat katsella isäni kummituslaivaa!"

Tämä ihmeellinen näky hämmästytti Utrechtin miehistöä enemmän kuin äskeinen myrsky oli sitä peloittanut. Muutamat heittäytyivät kannelle pitkäkseen, muutamat kiiruhtivat kannen alle, toiset rukoilivat ja toiset olivat aivan mykkiä kummastuksesta ja pelosta. Amine oli tynnempi kuin kukaan muu. Hän katseli laivaa sen tunkeutuessa hitaasti eteenpäin, tarkasteli kannella olevia merimiehiä, jotka tynnosti nojautuivat laitaan kuin nauraen aikaan saamalleen sekamelskalle, hän koetti etsiä Vanderdeckenia itseään ja komentosillalla seisoikin huutorvi kainalossaan aivan Filipin näköinen mies. Hänellä oli samanlainen miehekäs ja voimakas vartalo, samanlaiset kasvot, jotka näyttivät samanikäisiltäkin. Amine oli varma, ettei mies voinut olla kukaan muu kuin kirottu Vanderdecken.

"Katso nyt, Filip, isääsi", sanoi hän.

"Niin, armollinen Jumala. Hän siellä todellakin on!" huudahti Filip vaipuen pyörtyneenä kannelle.

Laiva oli nyt läpäissyt Utrechtin kokonaan, ja vanhempi Vanderdecken näytti menevän perään ja katsovan laidan yli. Amine näki hänen säpsähtävän ja kääntyvän äkkiä pois päin. Ihmetellen pyörähti Amine katsomaan, ja huomasi Schriftenin, joka pui nyrkkiään tuolle yliluonnollisille olennolle. Kummituslaiva jatkoi vain matkaansa kadoten pian sumuun, mutta ennen sitä oli Amine jo huomannut Filipin tilan. Amine ja Schriften olivat koko laivassa ainoat henkilöt, jotka kykenivät johonkin. Heidän katseensa sattuivat yhteen, Amine viittasi hänelle ja hänen avullaan kantoi Amine Filipin kajuuttaan.

* * * * *

"Sain siis vihdoinkin nähdä hänet", sanoi Filip maattuaan hetkisen kajuutan sohvalla tointuakseen. "Kuulitko, Amine? Voitko enää epäillä?"

"En, Filip", vastasi Amine surullisesti, "mutta rohkaise luontosi äläkä joudu toivottomaksi."

"Itseni vuoksi en kaipaa rohkeutta, vaan sinun, Amine. Tiedät tuon näyn aina ennustavan jotakin onnettomuutta."

"Tulkoon se vain", sanoi Amine tynnosti. "Olen ollut jo aikoja sitten valmis sellaiseen, kuten sinäkin."

"Niin, olen valmis omasta puolestani, mutta en sinun."

"Olethan usein ennenkin joutunut haaksirikkoon ja pelastunut. Minullekinhan voi käydä samoin."

"Entä kärsimykset ja puutteet?"

"Rohkeimmat kärsivät vähimmän. Olen kyllä vain nainen, heikko ja hento, mutta toivoakseni on minussa kumminkin jotakin sellaista, jonka vuoksi sinun ei tarvitse hävetä Amineasi. Ei, Filip, et kuule minun huutavan etkä valittavan, tapahtukoonpa sitten mitä tahansa. Ellen voi olla sinulle hyödyksi, en tahdo olla sinulla rasiukseksikaan."

"Läsnäolosi onnettomuuden sattuessa heikontaa minua."

"Ei, vaan antaa sinulle enemmän rohkeutta. Anna kohtalomme muodostua niin raskaaksi ja kovaksi kuin suinkin."

"Voit olla varma, Amine, ettei meidän tarvitse sitä kauan odottaakaan."

"Ehkä ei. Mutta olisi hyvä, jos voisit tulla kannelle, Filip. Miehistö on peloissaan ja huomaa pian poissaolosi."

"Olet oikeassa", vastasi Filip. Hän nousi, syleili vaimoaan ja poistui kajuutasta.

"Se oli siis kuitenkin totta", ajatteli Amine. "Meidän pitää nyt valmistautua onnettomuuteen ja kuolemaan, sillä meitä on varoitettu. Toivoisin saavani tietää vähän enemmän. Ah, äiti, kuule rukoukseni, ja ilmoita minulle unessa nuo unhottamani salaperäiset temput! Silloin tietäisin enemmän. Mutta minähän olen luvannut Filipille, että ellei meitä eroteta — ah, tuo ajatus on kuolemaakin katkerampi ja minulla on niin surullisia aavistuksia... rohkeuteni horjuu ajatellessanikin sitä."

Tultuaan kannelle huomasi Filip miesten olevan hyvin peloissaan. Krantzkin oli hämmästynyt, sillä hän ei ollut unhottanut kummituslaivaa, joka oli näyttäytynyt Magalhaesinkin salmessa houkutellen laivat perikatoon.

"Emme pääse enää milloinkaan satamaan", sanoi hän Filipille.

"Puhukaa hiljempää, sillä miehet voivat kuulla."

"Mitä sen on väliä, sillä he ajattelevat samoin."

"Mutta he ovat väärässä", vastasi Filip kääntyen matruusien puoleen.

"Kuulkaahan, pojat, on hyvin luultavaa, että meille tapahtuu joku onnettomuus, koska tuo laiva näyttäytyi meille. Olen nähnyt sen monta kertaa ennenkin ja jonkun ajan kuluttua on aina sattunut jonkunlainen vahinko. Olen kuitenkin hengissä ja terveenä, mikä todistaa, että voimme pelastua nytkin, kuten minä usein ennenkin. Meidän pitää tehdä parhaamme ja luottaa Jumalaan. Myrsky lakkaa vähitellen ja muutamien tuntien kuluttua on meillä jälleen kaunis ilma. Krantz, antakaa jokaiselle miehelle ryyppy, sillä he ovat työskennelleet kovasti ja ovat väsyneitä."

Jo ajatuskin, että heille annetaan viinaa, näytti rohkaisevan miehiä. He kiiruhtivat tottelemaan käskyä ja määrä, jonka kukin sai, riitti rohkaisemaan pelkurimmankin. Seuraavana aamuna oli ilma kaunis ja Utrecht jatkoi taas seikkailuita matkaansa.

Monta päivää kestävätkä vienot ja suotuisat tuulet haihduttivat vihdoinkin pelon, jonka tuo ylikuonnollinen näky oli aiheuttanut. Laiva oli jo purjehtinut Malakan salmen kautta Polynesiansaaristoon. Filip oli saanut käskyn poiketa Botonin pienelle saarelle hakemaan tuoreita ruokavaroja ja saamaan uusia määräyksiä. Hollantilaiset omistivat siihen aikaan tuon saaren. Oltuaan siellä pari päivää jatkoivat he matkaansa aikoen purjehtia Celebeksensa ja Galagon välisestä salmesta. Ilma pysyi vieläkin kauniina ja tuuli suotuisana, mutta he purjehtivat kuitenkin hyvin varovaisesti karien ja merivirtojen vuoksi tähytäten tarkasti merirosvolaivoja, jotka olivat satoja vuosia mellastaneet noilla vesillä. Ne eivät sentään häirinneet heitä ja muutamien päivien kuluttua saapuivat he vihdoinkin Uuden Guinean pohjoispuolella olevaan saaristoon.

He ankkuroivat, purjeet pantiin kiinni yöksi, sataa vihmoi ja yö oli sumuinen.

Oli puoliyö, kun Filip nukkuessaan vuoteessaan heräsi kovaan tärähdykseen. Hän pukeutui nopeasti rientäen kannelle. Hän tapasi Krantzin, joka oli herännyt samasta syystä ja kiiruhtanut ylös alusvaatteisillaan. Hetkisen kuluttua seurasi toinen tärähdys ja laiva kallistui kovasti. Filip ymmärsi silloin sen joutuneen karille.

He eivät voineet tehdä mitään ennen aamun koittoa ja senvuoksi odottivatkin he kärsimättömästi päivän valkenemista. Auringon noustessa haihtui sumukin, ja he huomasivat laivan ajautuneen hiekkamatalikolle, jonka korkein kohta pisti vähän vedenpinnan yläpuolelle ja jota virta huuhtoi kovasti kaikilta suunnilta. Noin kolmen penikulman päässä oli ryhmä pieniä saaria, joilla kasvoi kookospalmuja, mutta ei merkkiäkään siitä, että ne olisivat olleet asuttuja, näkynyt.

Filip kutsui miehistön, jonka rohkeus näytti olevan kokonaan mennyttä, luokseen puhuakseen sille järkeä.

"Miksi olette niin alakuloisia, pojat", kysyi hän.

"Olemme tuomitut perikatoon, kapteeni. Tiesimme niin tulevan käymään."

"Sanoin teille, että laiva mahdollisesti tuhoutuu, mutta kuka on sanonut, että miehistöä odottaa sama kohtalo? Emme tiedä varmasti sitäkään, tuhoutuuko laiva, vaikka myönnänkin, että sen tila näyttää kyllä hyvin toivottomalta. Meitä ei oikeastaan uhkaa minkäänlainen vaara. Ilma on kaunis ja meillä on tarpeeksi aikaa. Voimme rakentaa lautan ja laskea veneet vesille. Tässä saaristossa ei tuule milloinkaan kovasti ja maakinhan on melko lähellä. Katsotaan ensin, voimmeko pelastaa aluksen, mutta elleimme, pitää meidän ruveta pitämään huolta itsestämme."

Miehistö tyyntyi Filipin puheesta ruveten mielellään työskentelemään. Tehtiin kaikki, mitä vain voitiin laivan pelastamiseksi, mutta voimakas virta painoi alusta niin kovasti, ettei ankkuri pitänyt ollenkaan, ja kun myöhemmin aamulla vesi pumpuissa alkoi muuttua hyvin hiekkaiseksi, ymmärsivät he jonkun lankun irtautuneen laivan pohjasta ja työn niin ollen olevan turhaa. Filipin kehoituksesta rupesivat miehet nyt rakentamaan lauttaa, jolle kaikki ne mahtuisivat, jotka eivät sopisi veneihin.

Muistaen entiset onnettomuudet rakennutti Filip lautan hyvin huolellisesti. Koska vesi ja elintarpeet olivat melkein lopussa, ei lautalle voitaisi ottaa paljonkaan niitä ja senvuoksi tehtiinkin se kaksiosaiseksi, niin että se helposti voitiin jakaa kahtia. Veneille tulisi siis paljon pienempi paino hinattavaksi, koska ne voisivat vapautua toisesta puolikkaasta, jos se olisi välttämätöntä.

He saivatkin sen ajoissa valmiiksi varustaen sen vedellä, ruokatarpeilla, pyssyillä ja ampumatarpeilla. Kun kaikki oli kunnossa, tulivat matruusit perään muistuttamaan Filipiä laivassa olevista suurista rahavaroista. He sanoivat haluavansa ottaa ne mukaansa, sillä olisihan mieletöntä jättää niitä alukseen. He esittivät vaatimuksensa niin jyrkästi, ettei Filip voinut muuta kuin suostua, ja sillä aikaa kuin hän koetti pitää huolta Aminen mukavuudesta, särkivät miehet rahatynnyreitä ja riitelivät kovasti koettaessaan ottaa mukaansa niin paljon kuin suinkin niiden sisällöstä. Saatuaan tarpeeksi laskeutuivat he joko lautalle tahi veneihin, jokainen määrätylle paikalleen, ja sitten kuin Aminekin oli turvassa, irroitettiin lautta ja veneet rupesivat hinaamaan sitä.

Heitä oli yhteensä kuusiyhdeksättä henkeä: kaksineljättä veneissä ja muut lautalla. Filip ja Krantz olivat sopineet, että toinen heistä sijoittuu johonkin veneeseen ja toinen lautalle, mutta silloin kun lautta irroitettiin laivasta, olivat he molemmat siellä. He olivat nimittäin tahtoneet neuvotella, mihin suuntaan heidän olisi parasta lähteä sittenkuin he olivat saaneet selville virran suunnan. Se näytti rupeavan kuljettamaan heitä Uutta Guineaa kohti, jonka asukkaita sanottiin pelkureiksi, mutta viekkaiksi. Voimatta vielä päättää, nousisivatko he maihin tuolle saarelle, suostuivat he lopulta odottamaan, mitä aika toisi mukanaan. Veneet hinasivat lauttaa länteen päin virran painaessa sitä melkoista vauhtia etelää kohti.

"Eiköhän sentään ole parasta, että menen johonkin veneeseen", huomautti Krantz. "Ajatelkaa, jos ne yöllä eroavat lautasta pelastuakseen itse."

"Kiinnitin siihen huomioni jo lähtiessäni", vastasi Filip, "enkä senvuoksi antanutkaan viedä niihin vettä enkä ruokatarpeita. Luullakseni pysyttelevät he mielelläänkin mukanamme."

"Aivan niin, olin unhottanut sen."

Yö kului rauhallisesti ja aamun koittaessa huomasivat he sivuuttaneensa nuo edellä mainitut pienet saaret, joten niille pääsystä ei ollut enää puhuttakaan. Lännestä näkyi kumminkin kookospalmujen latvoja ja senvuoksi päätettiin hinata lauttaa sinnepäin. Aamiaisen jälkeen, kun miehet olivat jälleen ruvenneet soutamaan, huomattiin eräs miehitetty alus, joka muutamasta saaresta lähti ajamaan heitä takaa. Oli aivan varmaa, että siinä oli merirosvoja, mutta Filip ja Krantz luulivat helposti voivansa torjua heidän hyökkäyksensä. Veneissä ja lautalla oleville matruuseille jaettiin aseita, ja etteivät miehet väsyisi, käskettiin heidän lakata soutamasta ja odottaa vihollisen tuloa.

Heti kun merirosvot pääsivät ampumamatkalle, lakkasivat hekin soutamasta ja alkoivat paukutella pienellä tykillä. Raehaulit, jolla tykki aina uudestaan ladattiin, haavoittivat useita Filipin miehiä, vaikka hän oli käskenytkin heidän paneutua pitkäkseen veneiden pohjalle ja lautalle. Merirosvot tulivat lähemmäksi ja heidän tulensa muuttui yhä tuhoisammaksi. Utrechтин miehistön voimatta vastata siihen. Vihdoin huomattiin, ettei ollut muuta pelastuksen toivoa, kuin hyökätä merirosvojen kimppuun. Veneihin siirrettiin enemmän miehiä ja Krantz rupesi niiden päälliköksi. Hinausköydet irroitettiin ja veneet soutivat tiehensä. Mutta heti kun ne pääsivät vähän kauemmaksi, kääntyivät ne kuin yhdestä tuumin soutaen aivan toiselle suunnalle. Filip kuuli Krantzin äänen ja näki hänen heiluttavan miekkaansa. Seuraavassa silmänräpäyksessä hyppäsi Krantz mereen uiden takaisin lautalle. Veneissä olevat miehet olivat päättäneet soutaa tiehensä pelastaakseen anastamansa rahat.

"Luullakseni olemme nyt hukassa", sanoi Filip, "sillä lukumäärämme on niin pienentynyt, ettemme voi vastustaa pitkäkkään aikaa, vai mitä luulette, Schriften?"

"Joudumme kyllä perikatoon, mutta emme noiden merirosvojen vuoksi, hi, hi. Niiden taholta ei meitä uhkaa minkäänlainen vaara."

Hänen huomautuksensa oli oikea, sillä merirosvot luulivat nähtävästi miesten ottaneen mukaansa veneihin kaikki arvokkaammat tavarat ja lähtivät senvuoksi heti ajamaan niitä takaa. Seurasi hurja kilpasoutu ja yön tullessa katosivat ensin veneet ja sitten merirosvot eteläiseen suuntaan välimatkan pysyessä aivan samana kuin ajon alussakin.

Lautta oli nyt jäänyt oman onnensa nojaan. Filip ja Krantz etsivät käsiinsä laivasta mukaansa

ottamansa työvälinaat ja irroitivat muutamia piirua pystyttääkseen seuraavana aamuna maston.

Aamun koitteessa huomattiin ensimmäiseksi veneet, jotka koettivat päästä takaisin lautan läheisyyteen. Merirosvot olivat niistä vähän matkan päässä, ja lautalta voitiin huomata selvästi, että veneissä olevat miehet olivat hyvin väsyneitä soudettuaan koko yön. Merirosvot tavoittivatkin vihdoon veneet ja tappoivat matruusit melkein viimeiseen mieheen ryöstäen heidän rahansa. Tämä tapahtui noin penikulman päässä lautasta, ja Filip luuli nyt merirosvojen hyökkäävän heidän kimppuunsa. Mutta ne näyttivät tyytyvänkin anastamaansa saaliiseen ja lähtivät soutamaan itään päin noita pieniä saaria kohti, joiden välistä ne olivat ilmestyneet näkyviinkin. Siten saivat nuo, jotka olivat hylänneet toverinsa, ansaitun rangaistuksensa, hylättyjen pelastuessa uhkaavasta vaarasta.

Lautalla oli nyt kaikkiaan viisiviidettä henkeä. Koska vesi oli hyvin vähissä, päätettiin jakaa se siten, että se riittäisi kahdeksitoista päiväksi, minkä ajan kuluessa he viimeistään toivoivat pääsevänsä maihin. Mutta vaikka he saivatkin maston pystyyn ja purjehtivat suotuisalla tuulella melkoista vauhtia, tyyntyi tuuli tavallisesti öiksi kokonaan ja merivirrat kuljettivat lauttaa minne sattui, semminkin kun heillä ei ollut minkäänlaista ankkuria. Kuumuus ja jano vaivasivat heitä myös hirveästi ja tilanne muuttui yhä toivottomammaksi. Amine ja Filip oleskelivat aina lautan toisella puoliskolla, mutta eräänä yönä hän heräsi toiselta puoliskolta kuuluvaan hirmuiseen meteliin. Krantzkin tuntui olevan sillä ja huusi apua. Filip tarttui miekkaansa ja riensi sinne. Matruusit olivat jo saaneet Krantzin kumoon ja köyttivät häntä parhaillaan. Filip tunkeutui hänen luokseen, mutta hänet vangittiin ja miekka riistettiin hänen kädestään.

"Katkaiskaa kiinnitysköydet!" huusivat miehet, jotka olivat tarttuneet häneen, ja muutamien sekuntien kuluttua näki hän suureksi surukseen lautan toisen puoliskon, jolla Amine oli, eroavan toisesta, jolla hän itse seiso.

"Jumalan nimessä, pelastakaa vaimoni!" huusi Filip koettaen turhaan riistäytyä irti. Aminekin oli rientänyt lautan laidalle ojentaen käsivartensa miestänsä kohti, mutta turhaan, sillä lautat olivat jo muutamien satojen jalkojen päässä toisistaan. Filip ponnisti vielä viimeisen kerran voimansa äärimmilleen kaatuen sitten tunnotonna lautalle voimatta liikuttaa jäsentäkään.

XXIII.

Hän avasi vasta aamun sarastaessa silmänsä ja näki Krantzin polvillaan vieressään. Hänen ajatuksensa olivat alussa niin sekavat, ettei hän muistanut, millainen hirveä onnettomuus häntä olikaan kohdannut, vaan tuns

"Älkää olko niin toivoton", sanoi Krantz. "Pääsemme ehkä maihin tänään ja lähdemme hakemaan häntä niin pian kuin suinkin."

"Tällaisiako julmia kärsimyksiä tuo Schriften roisto siis ennustikin hänelle?" ajatteli Filip. "Niin, julmaa on todellakin lahtua aivan luurangoksi polttavan auringon paahteessa omistamatta tippaakaan vettä, jolla voisi kostuttaa kuivunutta kieltään. On hirveätä ajatellakin, että Amine nyt ajelehtii siellä yksinään tuulten ja laineiden vallassa erotettuna miehestään, jonka sylissä hän olisi voinut niin tynesti kuolla. Olitte oikeassa, luotsi, sanoessanne, ettei hellälle ja rakastavaiselle vaimolle voida keksiäkään julkempaa kuolemaa. Ah, miten päätäni pyörryttää! Onko Filip Vanderdeckenillä enää mitään, jonka vuoksi hänen kannattaa elää?"

Krantz koetti lohduttaa häntä niin hyvin kuin hän vain osasi, mutta turhaan. Hän rupesi silloin puhumaan kostosta ja Filip kohotti heti päätään. Mietittyään muutamia minuutteja nousi hän.

"Niin", sanoi hän, "haluan kostaa noille raukoille ja pettureille. Kuinka moneen voimme luottaa?"

"Noin puoleen heistä, luullakseni. Heidätkin yllätettiin."

Muutamasta lankusta oli valmistettu peräsin ja lautta oli nyt lähempänä maata kuin milloinkaan ennen.

Krantz kertoi Filipille, että sotilaat ja roistomaisimmat matruusit olivat viime yönä tehneet kapinan ja irroitaneet lautan toisen puoliskon toisten pysyessä puolueettomina.

"Ja niin kai ne tulevat käyttäytymään nytkin", jatkoi Krantz. "Toivo, että pian päästään maihin, on heidän mielestään jollakin tavoin sovittanut toverien rikoksen."

"Ehkä", sanoi Filip naurahtaen katkerasti. "Tiedän kumminkin keinon, joka kyllä herättää heidät. Lähettäkää heidät tänne luokseni."

Hän selitti heille, että heidän toverinsa ovat kavaltajia, joihin ei kukaan voi luottaa. "Nuo miehet ovat valmiit vaikka mihin pelastaakseen henkensä ja rahansa", sanoi hän. "Ette ole varmoja hengestänne täällä lautalla ettekä maissakaan ollessanne heidän seurassaan, ette voi nukkuakaan pelosta, että he katkaisevat kaulanne, minkä vuoksi on parasta, että heti vapautatte itsenne heistä. Saatte sitten jakaa heidän rahansa keskenänne."

Voitonhimossaan tekee ihminen melkein vaikka mitä. Voidaanko senvuoksi ihmetellä, että nämä miehet, jotka eivät todellisuudessa olleet ollenkaan sen parempia kuin nuo toiset kavaltajatkaan, suostuivat hänen ehdotukseensa? Sovittiin, että ellei päästäisi maihin, heitettäisiin nuo toiset seuraavana yönä mereen.

Mutta toisen puolueen neuvottelu Filipin kanssa herätti epäluuloja toisessa puolueessa. Hekin neuvottelivat ja tulokseksi tuli, etteivät he hetkeksikään luopuneet aseistaan. He eivät olleet enää kuin parin penikulman päässä maasta, kun tuuli tyyntyi ja virta kuljetti heidät jälleen merelle. Filip oli hyvin suruissaan Aminen menetyksestä, mutta ilostui muistaessaan, että koston hetki oli pian koittava.

Yö oli suloinen, meri oli tyyne kuin kuvastin eikä tuulenhenkäystäkin tuntunut. Purje riippui höllänä mastosta ja taivas oli kirkkaassa tähdessä. Yö oli kuin luotu johtamaan ihmisten ajatukset iäisiin asioihin, mutta tälle hauraalle lautalle oli sattumalta joutunut viidettäkymmentä henkilöä, joiden mieli paloi taisteluinnotta, murhanhimoa ja saaliinhalusta. Molemmat puolueet olivat menevinään levolle, mutta pitivätkin salavihkaa silmällä toistensa liikkeitä luopumatta aseistaan. Filipin piti antaa sovittu merkki pudottamalla purje niin, että se kietosi osan toisen puolueen miehistöstä laskoksiinsa. Hänen pyynnöstään hoiti Schriften peräsintä ja Krantz pysytteli hänen vieressään.

Jymähtäen putosi raaka purjeineen ja verilöyly alkoi. Jokainen mies hyppäsi heti seisoalleen tarttuen miekkaansa. Ainoastaan Filipin ja Krantzin äänet kuuluivat ja kostonhimossaan raivosi Filip niin, että hän tunsikin olevansa tyytyväinen vasta sitten kuin kaikki ne, jotka olivat uhranneet Aminen, oli murhattu. Kuten hän oli otaksunutkin, hautasi purje paljon miehiä alleen ja helpotti siten paljon heidän työtään.

Toiset kaatuivat paikoilleen, toiset horjahtivat laidalta mereen ja hukkuivat ja loput pistettiin kuoliaaksi heidän potkiessaan purjeen alla. Murhaamista ei kestänyt kuin muutamia minuutteja. Schriften katseli tyyneästi koko ajan sivulta nauraen pirullisesti.

Taistelun loputtua nojautui Filip mastoon hengähtääkseen. "Olen nyt kostanut puolestasi, Amine, sen verran kuin olen voinut", ajatteli hän, "mutta eihän noiden kurjien elämää voida verratakaan sinuun." Ja nyt, kun hänen kostonsa oli tyydytetty eikä hän voinut tehdä enempää, kätki hän kasvonsa käsiinsä itkien katkerasti, hänen auttajiensa kootessa kaatuneiden rahoja jakaakseen ne keskenään. Huomattuaan, ettei heidän puoleltaan ollut kaatunutkaan muuta kuin kolme, olivat he hyvin pahoillaan, sillä muussa tapauksessa olisi heidän voitto-osuutensa tullut paljon suuremmaksi.

Lukuunottamatta Filipiä, Krantzia ja Schrifteniä ei lautalla ollut enää kuin kolmetoista miestä. Aamun sarastaessa rupesi jälleen tuulemaan ja kaatuneitten vesiosuus jaettiin henkiin jääneiden kesken. Heidän oli kyllä nälkäkin, mutta vesikin virkisti heitä paljon.

Vaikka Filip ei Aminen katoamisen jälkeen ollut paljon puhunutkaan Schriftenin kanssa, huomasi hän kuitenkin, että luotsin entinen katkeruus oli palannut takaisin täydessä voimassaan. Hänen nauruansa ja ivaansa saatiin nyt kuunnella alituisesti, ja hänen silmänsä katsoi nyt Filipiin yhtä pahansuovasti kuin heidän ensimmäisen kerran tavatessaankin. Oli selvää, että Amine oli lyhyeksi aikaa onnistunut tukahduttamaan hänen vihansa Filipiä kohtaan, ja ilmeistä, että Schriftenin hyväntahtoisuus hänen miestänsä kohtaan oli hävinnyt samalla kuin hänkin. Filip ei ollut sitä huomaavinaanakaan eikä hän välittänyt muustakaan, kun hänen rakas Aminensa kerran oli poissa.

Tuuli koveni nyt jälleen ja he luulivat pääsevänsä maihin jo parin tunnin kuluttua, mutta he erehtyivätkin. Masto katkesi tuulen voimasta ja purje putosi lautalle. Tämä herätti yleistä tyytymättömyyttä ja ennenkuin he ennättivät korjata vahingon, tyyntyi tuuli heidän ollessaan noin penikulman päässä rannasta. Väsyneenä surusta ja mielenliikutuksista nukahti Filip vihdoinkin Krantzin viereen uskoen lautan ohjaamisen Schriftenille. Hän nukkui sikeästi nähden unta Aminesta, jonka hän oli näkevinään levähtämässä jossakin kookospalmulehdossa. Hän oli itse valvovinaan hänen luonaan, ja Amine hymyili suloisesti unissaan sanoen: "Filip", kun hän äkkiä heräsi jostakin tavattomasta liikunnosta. Puoleksi nukuksissa oli hän tuntevinaan, että Schriften koetti varastaa häneltä kalleutta. Luotsi oli pujottanut jo ketjun hänen pänsä yli ja koetti nyt irroittaa sitä osaa siitä, joka oli hänen

allaan. Filip ojensi kätensä tarttuakseen roiston käsivarteen ja huomasi kummastukseensa tavanneensakin Schriftenin itse teosta. Luotsi oli polvillaan hänen vieressään pitäen ketjua kalleuksineen kädessään. Taistelu oli lyhyt. Filip otti kalleutensa takaisin heittäen Schriftenin alleen. Hän pani aarteensa entiselle paikalleen ja suunniltaan vihasta nousi hän seisoaalleen, tarttui Schrifteniin ja heitti hänet mereen.

"Ihminen tahi paholainen, mikä sitten lienetkään, pelasta itsesi nyt, jos vain voit!" huudahti hän vetäen syvään henkeään.

Taistelu oli herättänyt Krantzin ja muutamia muitakin, mutta liian myöhään, sillä Filip ennätti toteuttaa aikeensa, ennenkuin he ennättivät apuun.

Filip kertoi Krantzille lyhyesti tapahtuman, ja mitä miehiin tulee, eivät he siitä välittäneet. He olivat tyytyväisiä, ettei heidän rahoihinsa oltu koskettu, ja rupesivat jälleen rauhallisesti nukkumaan.

Nähtyään, ettei Schriften sukeltanut esille eikä koettanut nousta lautalle, tunsu Filip olevansa tyytyväinen.

XXIV.

Mikä kynä voisikaan kertoa hellän ja rakastavan Aminen tunteita, kun hän huomasi tulleen erotetuksi miehestään. Ollen melkein mieluolena kauhusta katsoa tuijotti hän toista lautaa välimatkan yhä pitentyessä. Vihdoin piilotti yön pimeys sen hänen katseiltaan ja hän vaipui lautalle toivottomuudessaan.

Vihdoin tointui hän sen verran, että hän jaksou huudahtaa: "Kuka siellä on?"

Ei kuulunut minkäänlaista vastausta.

"Kuka siellä on?" huusi hän vieläkin kerran kovemmin. "Ah, minähän olenkin yksikseni, sillä Filip on poissa. Äiti, äiti, auta onnetonta lastasi!" Toivottomuudessaan heittäytyi Amine niin lähelle lautan reunaa, että hänen avautunut tukkansa viilsi vettä.

"Missä olenkaan?" huudahti hän vihdoinkin maattuaan siten muutamia tunteja melkein tunnotonna. Aurinko paistoi kuumasti ja häikäisi hänen silmänsä. Kun hän käänsi katseensa siniselle merelle, huomasi hän suuren hain, joka odottaessaan saalistaan oli asettunut vahtimaan lautan viereen. Silloin hän perääntyi laidalta ja nousi. Tarkasteltuaan hetkisen tyhjää lautaa tointui hän heti täydellisesti ymmärtäen toivottoman tilansa. "Voi, Filip, Filip!" huudahti hän. "On siis totta, että olet poistunut ainiaaksi luotani! Luulin ensin nähneeni unta, mutta nyt muistankin kaikki." Hän vaipui jälleen lautalla olevalle vuoteelleen voimatta liikuttaa jäsentäkään pitkään aikaan.

Mutta vihdooin rupesi häntä niin janottamaan, että hänen oli pakko nousta juomaan. "Mutta kannattaako minun enää syödä ja juoda? Miksi koettaisinkaan pysyä hengissä?" Hän katseli ympärilleen taivaanrannalle. "En näe muuta kuin taivaan ja vettä. Tällaisellako kuolemalla minun siis pitääkin kuolla... tällaisenko julman lopun Schriften minulle ennustikin... tällaisenko kiduttavan kuoleman paahtavan auringon paisteessa sisälmyksieni kuivuessa kokoon? Tapahtukoon sitten niin! Emmehän voi kuolla muuta kuin kerran ja mitä onkaan minulle elämä ilman häntä? Mutta ehkä saan tavatakin hänet vielä?" jatkoi hän hetkisen kuluttua. "Niin, kukapa sen voi tietää? Ole siis tervetullut, oi elämä, koetan pysytellä kiinni sinussa ainoastaan tuon toivon vuoksi, vaikka minulla ei olekaan juuri mitään syötävää. Katsotaanpa, onko se vielä tallessa."

Amine tutki vyönsä ja huomasi tikarin olevan vielä paikoillaan. "No, haluan elää, koska minulla on kuolemanikin hallussani, enkä aiokaan panna henkeäni vaaroille alttiiksi rakkaan mieheni vuoksi." Hän heittäytyi vuoteelleen toivoen voivansa unhottaa kaiken. Hän onnistuikin aikomuksessaan ollen toista päivää jonkunlaisessa horrostilassa.

Kun hän jälleen nousi, tunsu hän olevansa hyvin heikko ja katsellessaan ympärilleen, ei hän nähnyt vielääkään muuta kuin taivaan ja vettä.

"Ah, miten kammottavaa tällainen yksinäisyys onkaan! Kuolema soisi suunnatonta huojuennusta, mutta minähän en saakaan kuolla, sillä minunhan pitää elää Filipin vuoksi." Hän söi muutamia korpun palasia ja joi hieman vettä. Sitten hän pani käsivartensa ristiin rinnalleen. "Ellen saa apua pian, olen lopussa. Nuo roistot, jotka pelastaakseen oman elämänsä uhrasivat turvattoman naisen erottaen hänet

miehestään, eivät luullakseni pääse rangaistuksetta. He olisivat kyllä voineet pelastaa minutkin, jos he vain olisivat tunteneet hiemankaan sääliä, mutta sellaista tunnetta he eivät varmaan tiedä olevan olemassakaan. Ja he ovat kristityitä! He tunnustavat uskontoa, johon nuo vanhat papit ja Filip koettivat käännättää minutkin. Olen kuullut heidän puhuvan rakkaudesta, armeliaisuudesta ja sääliväisyydestä, mutta en ole milloinkaan nähnyt heidän toteuttavan noita mielipiteitään käytännössä. Jos pelastun, luovun tuosta uskosta kokonaan. Sinä, äitini henki, senkövuoksi, että olen kuunnellut noita miehiä ja koettaakseni voittaa mieheni rakkauden tahtonut unhottaa opetuksesi ja uskonnon, jota esi-isämme ovat vuosituhansia tunnustaneet ja joka näyttäytyy teoissa ja profeetan käskyjen tottelemisessa, olet minua kurittanut? Ilmaise taitosi minulle unessani."

Yö pimenei ja taivaalle kohosi synkkiä pilviä; salamat risteilivät ja valaisivat silloin tällöin lautankin. Vihdoin näytti koko taivas syttyvän tuleen ja ukkonen jyrisi lähempänä hyvin kovasti ja kauempana kumeasti. Tuuli kiihtyi ja aallot heittelivät lauttaa sinne tänne vyöryen silloin tällöin sen ylikin.

"Tästä minä pidän, sillä tämä on paljon siedettävämpää kuin tyven ja polttava kuumuus. Tämä virkistää minua", sanoi hän seuraten katseillaan salamoimista, kunnes hänen silmänsä pimenivät. "Niin, tämä on niinkuin sen pitääkin olla. Salama, muserra minut, jos sinua haluttaa, laineet, huuhtokaa minut pois ja upottakaa minut suolaiseen hautaanne, virratkoon elementtien raivo ylitseni, en välitä siitä, vaan nauran sille ja uhmaan kaikkea! Ette voi muuta kuin tappaa minut, kuten tämä kädessäni oleva pieni tikarikin. Vapiskoot rikkaat, loistavissa olosuhteissa elävät ihmiset, kaikki onnelliset, joilla on lapsia ja muutakin rakastettavaa, mutta en minä, jolla ei ole mitään. Aion heittäytyä pitkäksi paareilleni odottamaan kohtalon päätöstä." Hän meni jälleen vuoteelleen, jonka Filip oli laittanut hänelle lautan keskelle, heittäytyi sille ja sulki silmänsä.

Ukkosta seurasi kova sade, jota kesti päivänkoittoon asti. Tuuli puhalsi sittenkin melko kovasti, mutta taivas kirkastui ja aurinko ilmestyi näkyviin. Amine makasi paikoillaan väristen märissä vaatteissaan. Hän oli niin heikko, että auringon kuumuus vaikutti liian voimakkaasti häneen ja hän alkoi hourailla. Hän nousi istualleen ja katsellessaan ympärilleen näki hän kaikkialla viheriöitä niittyjä ja tuulessa huojuvia kookospalmuja ja Filipinkin kaukaa, kun hän kiiruhti Aminensa luokse. Hän levitti käsivartensa ja koetti nousta rientääkseen Filipiä vastaan, mutta jäsenet kieltäytyivät tottelemasta, hän huusi miehelleen kutsuen häntä luokseen ja vaipui sitten väsyneenä takaisin vuoteelleen.

XXV.

Nyt pitää meidän taasen palata takaisin Filipin luo seurataksemme hänen omituisia kohtaloitaan. Muutamia tunteja sen jälkeen kuin hän oli heittänyt luotsin mereen, pääsivät he vihdoinkin ikävöimälleen rannalle. Tuuli oli kyllä melko kova, mutta tyrskyt olivat mitättömät ja maihinnousu tapahtuikin senvuoksi vaikeuksitta. Ranta oli loivaa hietikkoo, jossa oli paljon kaikenvärisiä simpukoita. Siellä täällä oli vaalenneita luita, jäännöksiä joistakin eläimistä, jotka olivat ajautuneet rannalle mätänemään. Saarella kasvoi paljon kookospalmuja, jotka heiluivat tuulessa ja tarjosivat virkistävää varjoa. Matruusit eivät siitä kuitenkaan paljonkaan välittäneet ja Filip ajatteli vain kadonnutta vaimoan. Krantz auttoi hänet maihin ja talutti hänet varjoisaan paikkaan. Hän nousi kumminkin melkein heti ja riensi rannalle katsomaan sitä lautan osaa, jolla Amine oli ja joka nyt oli jo hyvin kaukana. Krantz seurasi häntä, ollen varma, ettei Filip enää tynnyttyään tapa itseään.

"Hän on riistetty minulta ikuisiksi ajoiksi!" huudahti Filip kätkien kasvonsa käsiinsä.

"Älkää sanoko niin, Filip. Sama kaitselmus, joka on pelastanut meidätkin, auttaa varmasti häntäkin. On melkein mahdotonta, että hän joutuu perikatoon tällaisessa saaristossa, josta suurin osa on asuttua. Alkuasukkaat kohtelevat naisia aina hyvin."

"Kunpa vain voisin uskoa samaa", vastasi Filip.

"Ajateltuanne tarkemmin asiaa on teidän melkein pakko tunnustaa, että oli oikeastaan suotavaakin hänen erottamisensa, ei kyllä teistä, vaan noista julkeista tovereistamme, joiden yhdistettyä voimaa emme olisi voineet vastustaa. Luuletteko, että nuo miehet, jos meidän on pakko oleskella tällä saarella kauankin, olisivat antaneet teidän pitää vaimonne yksinänne? Ei, he eivät olisi välittäneet mistään ja Amine on mielestäni pelastunut ihmeellisellä tavalla häpeästä ja huonosta kohtelusta, niin, melkeinpä kuolemasta."

"Sellaista he eivät nyt sentään ikinä olisi uskaltaneet tehdä! Mutta nyt, Krantz, pitää meidän rakentaa lautta ja seurata häntä, sillä emme saa jäädä tänne toimeettomiksi. Aion hakea hänet käsiini, vaikka

minun pitäisi penkoa koko maailma."

"Tapahtukoon sitten niinkuin haluatte, Filip, ja minä haluan jakaa kohtalonne kanssanne", vastasi Krantz iloiten siitä, että oli olemassa ainakin jotakin, joka voi kiinnittää ystävän mieltä. "Mutta palatkaamme nyt lautalle hakemaan joitakin virvokkeita, joiden tarpeessa me molemmat niin suuresti olemme. Neuvotelkaamme vasta sitten, mikä suunnitelmistamme on paras."

Syötyään pystyttivät he pienen teltan rannalle, ja kun ilta tuli, paneutuivat he väsyneinä levolle miesten vahtiessa rahojaan, etteivät toverit niitä varastaisi. Filip nukkui raskaasti uneksien Aminesta. Hän oli näkevinään, miten Schriften-roisto jälleen kiipesi lautalle ja istuutui Aminen viereen. Kuunneltuaan hetkisen hänen pirullista nauruaan hyppäsi Amine mereen päästäkseen eroon luotsista ja hetkisen kuluttua oli Filip näkevinään hänen kävelevän vahingoittumattomana rannalla, sillä vesi, joka ei tavallisesti säästä ketään, oli säästänyt hänet. Filip koetti päästä hänen luokseen, mutta joku tuntematon voima teki hänen yrityksensä tyhjiksi. Amine viittasi kädellään ja sanoi: "Näemme toisemme vielä, Filip. Niin, vielä kerran saamme puhutella toisiamme tässä maailmassa."

Aurinko oli jo korkealla taivaalla, kun Krantz noustuaan herätti Filipin. He söivät muutamia kookospähkinöitä aamiaiseksi. Filip ei puhunut sanaakaan, vaan muisteli unta, joka oli lohduttanut häntä hieman. "Tapaamme siis vielä", ajatteli hän. "Niin, ainakin kerran vielä saamme nähdä toisemme. Kiitän sinua, Jumala!"

Miehet tulivat rahanhimossaan vähitellen hyvin riitaisiksi ja kun he viikon kuluttua oppivat valmistamaan pähkinöistä juovuttavaa juomaa, muuttui elämä melkein sietämättömäksi. He pelasivat rahoistaan, joivat ja tappelivat ja käyttäytyivät kuin mielettömät. Filip ja Krantz rakensivat nyt kaikessa hiljaisuudessa lautan varustaen sen kookospähkinöillä, ja olivat valmiit lähtemään saarelta heti kun sellainen tappelu alkaisi miesten kesken, että se loppuisi onnettomasti. Vihdoin heidän odotuksensa toteutuikin, sillä miehet olivat kerran niin päissään, että raivostuttuaan tappoivat toisensa viimeiseen mieheen. Filip ja Krantz katselivat lautaltaan taistelua ja nousivat maihin haudaten kuolleet. Kaivettuaan kuopan muutaman palmun juurelle piilottivat he rahat siihen merkiten paikan. He erottivat kuitenkin aarteesta viisisataa kultarahaa vieden ne lautalle ja ommellen ne vaatteihinsa jonkun mahdollisen tulevan tarpeen varalta.

Seuraavana aamuna nostivat he purjeen poistuen saarelta. Onko meidän pakko ilmoittaa, mihin suuntaan he purjehtivat? Tietysti sinnepäin, missä he viimeisen kerran olivat nähneet lautan ja Aminen.

XXVI.

Lautta näytti täyttävän tarkoituksensa ja vaikka se ei kyntänytkään laineita nopeasti, totteli se kuitenkin peräsintä, niin että sitä voitiin hoitaa. Filip ja Krantz painoivat tarkkaan mieleensä kaikki huomattavimmat merkit löytääkseen saaren tarpeen vaatiessa. Virran avulla kulkivat he hyvää vauhtia etelään päin tarkastaakseen sillä suunnalla olevan suuren saaren. Heidän matkansa tarkoitus oli, paitsi Aminen etsimistä, suunnan tutkiminenkin, missä päin Ternate sijaitsi, sillä he tiesivät tuon saaren kuninkaan käyvän sotaan portugalilaisia vastaan. Portugalilaiset olivat perustaneet siirtolan ja rakentaneet linnoituksen Tidoriin, joka ei ollut kaukana tuosta edellämämainitusta saaresta. Sieltä toivoivat he pääsevänsä Bantamiin jossakin kiinalaisessa aluksessa.

iltapäivällä lähestyivät he tuota suurta saarta saapuen pian rantaan. Filip katseli kaikille suunnille toivoen näkevänsä joitakin merkkejä Aminen lautasta, mutta ei huomannut ainoatakaan sellaista eikä asukkaitakaan.

He purjehtivat muutamaan pieneen tyyneen lahteen, ettei virta yöllä kuljettaisi heitä pois maan näkyvistä, ja jäivät sinne aamuun asti, jolloin he taasen nostivat purjeen jatkaen matkaansa. Krantz ohjasi lauttaa pitkällä salolla, jota he käyttivät peräsimenä, kun hän huomasi Filipin, joka ei pitkään aikaan ollut puhunut sanaakaan, ottavan kalleutensa poveltaan ja tarkkaavaisesti katselevan sitä.

"Onko siinä Aminen kuva, Filip?" kysyi hän.

"Ah, ei, tässä on vain kohtaloni", vastasi Filip ajattelematta mitä hän sanoi.

"Kohtalonneko? Mitä tarkoitatte?"

"Sanoinko kohtaloni? Tiesin tuskin, mitä puhuin", sanoi Filip kätkien jälleen kalleuden poveensa.

"Uskon mieluemmin, että sanoitte enemmän kuin aioittekaan", vastasi Krantz. "Olen usein huomannut teidän pitävän tuota esinettä kädessänne enkä ole unohtanut sitäkään, miten innokkaasti Schriften koetti saada sen haltuunsa huolimatta seurauksista. Siihen liittyy varmaankin jotakin hyvin salaperäistä? Jos olen oikeassa, pitäisi teidän tuntea minut jo niin hyvin, että voisitte uskoa minulle salaisuuden."

"Tiedän, Krantz, että olette vilpittön ja korvaamaton ystävä, sillä olemme jakaneet niin monta vaaraa keskenämme, että jo senkin perusteella olemme kuin veljiä. Luullakseni voisin luottaa teihin, mutta minusta tuntuu, etten saa luottaa keneenkään. Tähän kalleuteen liittyy todellakin eräs salaisuus, jota eivät tähän asti tiedä muut kuin vaimoni ja pari pyhää miestä."

"Jos kerran olette uskonut sen pyhyydelle, voitte uskoa sen ystävyydellekin, sillä ei ole olemassakaan mitään sen pyhempää."

"Mutta minä aavistan, että salaisuuteni tunteminen tuo onnettomuutta teille. Miksi minulla on sellaiset aavistukset, en tiedä, mutta minulla on ne kumminkin, Krantz, eikä minulla ole varaa menettää teitä, ystäväni."

"Kuulostaa aivan siltä kuin ette haluaisikaan käyttää hyväksenne ystävyyttäni", vastasi Krantz. "Olen jo ennenkin pannut henkeni alttiiksi teidän kanssanne enkä ole mies enkä mikään, jos koetan karttaa ystävyyyden tuomia velvollisuuksia. Voidaanko milloinkaan olettaa mahdottomampaa kuin että minulle uskottu salaisuus toisi onnettomuutta mukanaan? En ole ollenkaan utelias, mutta olemme jo niin kauan olleet tekemisissä toistemme kanssa ja olemme nyt aivan erillään muusta maailmasta, että minusta tuntuu kuin voisitte keventää mieltänne uskomalla luotettavalle ystävällänne nuo huolenne, jotka niin kauan ovat painaneet mieltänne. Ystävän neuvoja ei pidä halveksia, Filip. Jos siis pidätte ystävyyttäni jossakin arvossa, niin antakaa minun ottaa osaa suruunne."

Kun otamme huomioon olosuhteet, joissa he nyt elivät, ja Filipin toivottomuuden, emme saa ihmetelläkään, että Filip halusi uskoa Krantzille salaisuutensa. Hän aloitti kertomuksensa minkäänlaisista ehdoista, sillä hän käsitti, että jollei Krantz haluaisi kunnioittaa salaisuutta sen itsensä vuoksi tahi ystävydestä häneen, ei hän sitoutuisi antamaan minkäänlaista lupaustakaan, ja kun lautta päivän kuluessa sivuutti saaren lahtia ja niemekkeitä, jutteli hän Krantzille tarinan, jonka lukija jo tuntee. "Nyt tiedätte kaikki", sanoi Filip lopetettuaan huokaisten syvään. "Mitä ajattelette siitä? Uskotteko kummallisen kertomukseni, vai luuletteko sitä sairaalloisten aivojen synnyttämäksi mielikuvitelmaksiksi?"

"En, Filip, sillä osan siitä voin jo minäkin vanhoa todeksi. Muistakaa, kuinka usein olen nähnyt tuon kummituslaivan — ja jos nyt isänne rangaistuksekseni saa kierrellä meriä, niin miksi ei teitä olisi voitu valita hänen rangaistuksensa peruuttajaksi? Uskon empimättä jokaisen kertomanne sanan ja kun nyt olette antanut minulle luottamuksenne, voin ymmärtää paljon sellaista, joka käytöksessänne ennen on tuntunut minusta aivan käsittämättömältä. Useimmat ihmiset surkuttelisivat teitä, mutta minä kadehdin osaanne."

"Kadehditteko minua?" huudahti Filip.

"Kadehdin ja ottaisin mielelläni tehtävänne toimittaakseni, jos se vain olisi mahdollista. Ettekö tunne itseänne ylpeäksi, kun teidät on valittu niin kunniakkaaseen yritykseen? Sen sijaan että me muut saamme purjehtia maailman ympäri ja nähdä kaikenlaisia vaivoja kootaksemme varoja, jotka me sitten ehkä menetämme yhdessä päivässä ja joita emme missään tapauksessa voi ottaa mukaamme, olette te valittu niin suureen ja kunniakkaaseen tehtävään — sanoisin mielelläni oikeaan enkelin toimeen — että saatte pelastaa isänne sielun, joka kärsii kovasti inhimillisten heikkouksiensa vuoksi, mutta jota ei sentään ole tuomittu iankaikkiseen kadotukseen. Teillä on todellakin edessänne sellainen päämäärä, joka on merimiehen elämän ja vaivojen arvoinen. Vaikka kuolemanne sen päättäisikin, niin mitä sen on väliä? Meidänhän pitää kaikkien kuolla, mutta kuinka harvat, niin, tuskinpa kukaan muu kuin te, ovat saaneet tilaisuuden pelastaa sen sielun, jota pelastaja saa kiittää olemassaolostaan? Niin, Filip, minä kadehdin teitä."

"Ajattelette ja puhutte kuin Amine. Hänenkin mielensä on hehkuva ja seikkailunhaluinen eikä hän toivo mitään niin hartaasti kuin saada seurustella henkien kanssa."

"Hän on aivan oikeassa", vastasi Krantz. "Minunkin elämässäni on sattunut tapahtumia, jotka ovat vakuuttaneet minulle sen ei ainoastaan olevan mahdollista, vaan myöskin luvallista. Kertomuksenne on vain vahvistanut entistä uskoani."

"Todellako, Krantz?"

"Kyllä, mutta siitä myöhemmin. Yö alkaa jo pimetä ja meidän pitää jälleen viedä pieni aluksemme varmaan turvapaikkaan. Tuolla onkin luullakseni siihen tarkoitukseen sopiva lahti."

Aamuyöstä alkoi tuulla kovasti rantaan päin ja laineet muuttuivat niin korkeiksi, että pieni lautta alkoi olla vaarassa. Matkan jatkaminen oli niin ollen mahdotonta eivätkä he voineet muuta kuin vetää lauttansa korkeammalle, etteivät aallot voineet hakata sitä rikki rantaan vasten. Filip ajatteli Aminea ja huudahti äkkiä katsellessaan vaahtopäisiä laineita: "Meri, jos olet hukuttanut Amineni, niin luovuta hänen ruumiinsa minulle! Mutta mitä tuolla on?" jatkoi hän viitaten taivaanrannalla olevaan pilkkuun.

"Sieltä siintää jonkun pienen aluksen purje", vastasi Krantz. "Minusta näyttää, että alus aikoo hakea suojaa tästä samasta lahdesta kuin mekin."

"Olette oikeassa, se on kuin onkin jonkun pienen aluksen purje. Katsokaa, miten mainingit sitä keinuttavat! Mutta venehän on aivan täynnä väkeä."

Alus lähestyi hyvin nopeasti rantaan. Purje laskettiin alas ja se ohjattiin tyrskyjen halki maihin.

"Vastustus ei hyödytä ollenkaan, jos he ovat vihollisiamme", huomautti Filip. "Saamme pian tietää kohtalomme."

Kanootin miehistö ei ollut huomaavinaanakaan heitä, ennenkuin alus oli vedetty maalle varmaan turvaan. Kun se oli tehty, lähestyi kolme miestä Filipiä ja hänen toveriaan keihäilleen nähtävästi ystävällisessä tarkoituksessa. Muudan miehistä puhutteli heitä portugalin kielellä kysyen, keitä he ovat.

"Olemme hollantilaisia", vastasi Filip.

"Kuulutteko tuon äsken haaksirikkoutuneen laivan miehistöön?"

"Kyllä."

"Teillä ei ole mitään pelättävää. Olette portugalilaisten vihollisia, kuten mekin. Olemme kotoisin Ternaten saarelta ja kuninkaamme käy sotaa noita portugalilaisia vastaan. Mutta missä toverinne ovat?"

"He ovat kaikki kuolleet", vastasi Filip. "Sanokaa minulle, oletteko tavanneet erään naisen, joka oli yksinään lauttamme toisella puoliskolla, tai oletteko kuulleet hänestä mitään?"

"Kuulimme muutaman naisen pelastuneen eteläiselle rannikolle ja tiedämme Tidorin asukkaiden vieneen hänet portugalilaiseen siirtolaan, koska he olivat luulleet häntä portugalilaiseksi."

"Jumalalle kiitos, hän on pelastunut!" huudahti Filip. "Sanoitteko Tidoriin?"

"Kyllä, mutta olemme sodassa portugalilaisten kanssa, emmekä voi viedä teitä sinne."

"Kyllä me sittenkin tapaamme vielä toisemme!"

"Palaamme nyt Ternateen ja otamme teidät mielellämme mukaamme. Kuninkaamme on ihastunut kaikkiin hollantilaisiin, ja erittäinkin nyt, kun olette noiden portugalilaisten roistojen vihollisia. Unhotin ilmoittaa, että meillä on muudan toverinne jo mukana. Hän oli melkein kuollut onkiessamme hänet merestä, mutta hän on jo tointunut."

"Kukahän hän mahtaneekaan olla?" huudahti Krantz. "Hän kuuluu varmasti jonkun toisen laivan miehistöön?"

"Ei", sanoi Filip väristen. "Luulen häntä Schrifteniksi."

"En usko sitä, ennenkuin näen hänet", väitti Krantz.

"Katsokaa nyt sitten", vastasi Filip viitaten Schrifteniin, joka lähestyi heitä.

"Olen iloinen tapaamisestamme, herra Vanderdecken; toivoakseni voitte hyvin, herra Krantz. Olipa onni, että me kaikki pelastuimme, hi, hi!"

"Meri kuuli siis todellakin rukoukseni ja luovutti kuolleensa", ajatteli Filip.

"Mitä ajattelette hänestä?" kysyi Filip Krantzilta Schriftenin poistuttua.

"Hänen kohtalonsa on varmasti liittynyt kohtaloonne ja hänellä on jokin varma tehtävä, kuten teilläkin. Hänellä on osansa tässä kummallisessa salaisuudessa, eikä hän poistu näyttämöltä, ennenkuin hän on näytelty osansa loppuun. Mutta älkää ajatelko enää häntä, vaan muistakaa, että Amine on pelastunut."

XXVII.

Kun Amine jälleen palasi tajuihinsa, huomasi hän lepäävänsä pienessä majassa palmunlehtivuoteella. Ruma musta lapsi istui hänen vieressään karkoittaen karpäsiä. Missä hän oli?

Laineet olivat heitelleet lauttaa pari päivää, minkä ajan kuluessa Amine oli vuoroin hourailnut ja vuoroin ollut aivan tajutonna. Tuulen ja virran kuljettamana oli lautta vihdoin ajautunut Uuden Guinean itärannikolle. Muutamat alkuasukkaat olivat löytäneet hänet sattumalta tultuaan rannikolle tekemään kauppoja Tidorin asukkaiden kanssa. Ensi työkseen anastivat he hänen vaatteensa, mutta ennenkuin he ennättivät riisua hänet yhtä alastomaksi kuin he itsekkin olivat, kiinnitti muudan timanttisormus, jonka hän oli saanut Filipiltä, villien huomion puoleensa. He koettivat anastaa sen Aminelta, mutta muudan vanha nähtävästi hyvin vaikutusvaltainen akka tuli väliin muistuttaen miehiä, että kaikkien portugalilaisten pelastamisesta oli luvattu suuri palkinto. Miehet jättivät silloin Aminen rauhaan ja vaimo vei hänet omaan majaan hoitaen häntä hyvin huolellisesti.

Eräänä aamuna tuli Amine iloisen näköisenä majasta istuutuen tavalliselle paikalleen palmujen varjoon. "Rakkahin äiti, kiitän sinua!" huudahti hän. "Olet näyttäytynyt minulle ja palauttanut mieleeni kaikki nuo taiat, jotka olin unhottanut. Jos vain voisin keskustella näiden ihmisten kanssa, saisin nyt selville, missä Filipini on."

Parin kuukauden kuluttua tuli viesti, että pelastettu nainen oli vietävä siirtolaan, missä hänen hoitajilleen maksettaisiin palkka. Sanantuojat viittasivat Aminelle, joka oli saanut takaisin entisen kauneutensa, että hän seuraisi heitä. Koska jokainen muutos oli hänelle tervetullempi kuin jääminen nykyiseen olinpaikkaansa, seurasi hän heitä veneeseen sijoittuen miesten neuvomaan turvalliseen paikkaan.

He saapuivat seuraavana aamuna määräpaikkaansa ja Amine vietiin portugalilaiseen siirtolaan, jossa hänet otettiin hyvin ystävällisesti vastaan. Hän ilmoitti tulkin avulla, kuka hän oli, ja päällikkö, muudan pieni ja laiha portugalilainen, lupasi viedä hänet jonkun ajan kuluttua Goaan, josta hän sitten helposti voi matkustaa muualle. Hänelle annettiin asunnoksi kaunis huone ja palvelijattareksi musta neekerityttö.

Päällikkö rakastui heti Amineen silmittömästi ja Amine olisi nauranut hänelle vasten silmiä, ellei hän olisi pelännyt miestä. Hänen halunsa päästä pois saadakseen tietää jotakin Filipin kohtalosta lisääntyi päivä päivältä ja kun odotusaika oli loppuun kulunut, tähysteli hän alituisesti taivaanrannalle nähdäkseen odotetun laivan. Se ilmestyi vihdoinkin näkyviin, ja kun Amine katsoi sitä tarkkaavaisesti, vaipui päällikkö polvilleen tunnustaen hänelle rakkautensa ja rukoillen, ettei hän matkustaisikaan, vaan tulisi hänen vaimokseen.

Amine vastasi varovaisesti, sillä hän tiesi olevansa hänen vallassaan. Hän sanoi ensin haluavansa saada varman tiedon miehensä kuolemasta ja matkustavansa senvuoksi Goaan. Jos hänen epäluulonsa osoittautuisivat oikeiksi, lupasi hän kirjoittaa sieltä päällikölle.

Kuten myöhemmin tulemme näkemään, aiheutti tämä vastaus suuria kärsimyksiä Filipille. Ollen aivan varma siitä, että hän jollakin tavalla saa tiedon Filipin kuolemasta, tyytyi päällikkö tähän vastaukseen ilmoittaen saapuvansa itsekin Goaan saatuaan päteviä tietoja. Hän lopetti puheensa monilla ystävyden ja rakkauden vakuutuksilla.

"Millainen houkka!" ajatteli Amine katsellen laivaa, joka nyt läheni ankkuripaikkaa.

Puolen tunnin kuluttua oli laiva satamassa ja matkustajat maissa. Amine huomasi heidän joukossaan muutaman papinkin, ja häntä värisytti jostakin tuntemattomasta syystä. Kun matkustajat tulivat lähemmäksi, näki hän seisovansa vastakkain isä Mathiaksen kanssa.

XXVIII.

Molemmat säpsähtivät ja perääntyivät hämmästyneinä tästä odottamattomasta kohtauksesta. Amine ojensi ensimmäiseksi kätensä sillä tuttujen kasvojen näkemisen aiheuttama ilo pakotti hänet melkein unhottamaan tavan, jolla he olivat eronneet.

Isä Mathias puristi hyvin kylmästi hänen kättään ja sanoi laskien kätensä hänen päällelleen: "Jumala

siunatkoon teitä ja antakoon teille anteeksi, kuten minäkin jo aikoja sitten olen tehnyt." Amine muisti nyt äkkiä kaikki entiset tapahtumat ja punastui.

Oliko isä Mathias antanut hänelle anteeksi? No sen kai hän kyllä myöhemmin huomaa, mutta se oli kuitenkin varmaa, että hän kohteli Aminea kuin vanhaa ystävää ainakin. Pappi kuunteli tarkkaavaisesti hänen kertomustaan haaksirikosta myöntäen, ettei siinä ollut mitään sopimatonta, että hän matkustaa laivassa Goaan.

Laiva jatkoi matkaansa pari päivää myöhemmin ja Amine sanoi hyvästi siirtolalle ja sen rakastuneelle päällikölle. He purjehtivat seikkailuitta saaristosta ja jatkoivat matkaansa suoraan Bengalin lahden poikki kauniin ilman vähääkään muuttumatta.

Poistuttuaan Terneusesta oli isä Mathias matkustanut Lissaboniin, mutta kyllästyttyään toimettomuuteen oli hän uudestaan tarjoutunut lähetysaarnajaksi Intiaan. Saavuttuaan Formosaan oli hän vähän ajan kuluttua saanut käskyn piispalta matkustaa Goaan tärkeässä asiassa. Tämä oli syynä siihen, että hän nyt tapasi Aminen Tidorissa.

Olisi hyvin vaikeata tehdä selkoa isä Mathiaksen tunteista Aminea kohtaan, sillä ne olivat hyvin vaihtelevaisia. Joskus muisti hän hyvin Filipin ja Aminen hänelle osoittaman ystävyuden, Filipiä kohtaan tuntemansa kunnioituksen ja Aminen monet hyvät ominaisuudet, mutta joskus taasen ei hän voinut olla ajattelematta tuota häväistystä, jonka uhriksi hän oli joutunut Aminen toimesta. Silloin hän aina punnitsi, oliko Amine todellakin luullut hänen tunkeutuneen makuuhuoneeseen toisista syistä kuin hänen ilmoittamistaan vai oliko Amine vain käyttänyt hänen ajattelemattomuuttaan hyväkseen? Hän olisi kyllä voinut antaa Aminelle anteeksi kaikki, jos hän vain olisi voinut uskoa, että Amine todellakin oli kääntynyt kristinuskoon, mutta hänen täydellinen vakaumuksensa, ettei Amine ollut ainoastaan väärauskoinen, vaan vieläpä velhokin, painoivat vaa'an kallistumaan Aminen vahingoksi. Isä piti hyvin tarkasti silmällä häntä ja kun Amine puheissaan paljasti jonkun uskonnollisen tunteen, tunsu isä pitävänsä hänestä, mutta kun Amine joskus puhui jotakin sellaista, joka osoitti, ettei hän pannut kristinuskolle suurtakaan arvoa, tunsu isä vastenmielisyyttä ja kostonhimoa.

Vasta sitten kuin he olivat sivuuttaneet Bengalin lahden kiertääkseen Ceylonin eteläkärjen, muuttui ilma, ja kun myrsky yltyi, sytyttivät merimiehet pienessä kannella olevassa temppelissä olevan pyhimyskuvan lampun palamaan. Amine huomasi sen ja hymyili tietämättään halveksivasti isä Mathiaksen katsoessa tarkkaavaisesti häneen.

"Nuo villit, joiden luota vasta poistuin, eivät tee muuta kuin palvelevat epäjumalankuviaan, ja senvuoksi heitä sanotaan pakanoiksi", mumisi Amine, "mutta ovatko nämä kristityt sitten sen parempia?"

"Eiköhän olisi parasta, että menisitte hyttiinne", sanoi isä Mathias menen Aminen luo. "Naisten ei sovi olla kannella nyt, vaan alhaalla hyteissään rukoilemassa puolestamme."

"Ei, isä, voin rukoilla paremmin täällä kannella. Pidän tällaisesta luonnonvoimien raivoamisesta ja katsellessani sitä nöyryytän mieleni ihailemaan sitä jumalallista olentoa, joka hallitsee myrskyn, antaa tuulien raivota ja hillitsee sen lopulta."

"Puhutte hyvin, tyttäreni, mutta kaikkivaltiasta ei pidä kunnioittaa ainoastaan hänen töissään, vaan häntä on rukoiltava yksinäisyydessä hartaasti ja uskoen. Oletteko seurannut antamiani määräyksiä? Oletteko sydämessänne kunnioittanut niitä jumalallisia totuuksia, jotka olen paljastanut teille?"

"Olen koettanut parastani, isä", vastasi Amine kääntyen pois ja katsellen aaltoja.

"Oletteko rukoillut pyhää neitsyttä ja pyhimyksiä, noita sellaisten syntisten välimiehiä kuin tekin olette?"

Amine ei vastannut. Hän ei halunnut ärsyttää pappia, mutta ei halunnut valehdellakaan.

"Vastatkaa minulle, tyttäreni", sanoi pappi ankarasti.

"Isä, olen rukoillut vain Jumalaa, kristittyjen ja maailman kaikkeuden herraa."

"Sellainen, joka uskoo kaikkea, ei usko mitään, nuori vaimo. Ajattelinkin juuri sitä. Huomasin äsken halveksivan hymynne. Miksi hymyilitte?"

"Hymyilin vain omille ajatuksilleni, isä."

"Sanokaa mieluummin: Noiden toisten lujalle uskolle." Amine ei vastannut.

"Olette vielä pakana ja väärauskoinen. Varokaa itseänne, nuori nainen!"

"Miksi minun pitäisi varoa itseäni, hyvä isä? Näissä maissahan asuu miljoonia ihmisiä, jotka ovat suurempia pakanoita kuin minä. Kuinka monta heistä olette kääntäneet uskoonne? Kuinka paljon vaaroja, vaivoja ja vaikeuksia olette kestäneetkään levittäessänne tuota uskontoanne ja miksi ovat tuloksenne kumminkin niin pienet. Sanonko teille sen, isä? Senvuoksi, että ihmisillä on täälläkin jo oma uskontonsa, jota he ovat tunnustaneet lapsuudestaan asti, kuten kaikki muutkin heidän lähimmäisensä. Minäkin olen samassa asemassa. Olen kasvatettu toisen uskonnon mukaan ja luuletteko minun niin vain voivan hylätä sen ja luopua mielipiteistä, jotka olen imenyt itseäni äidin maidossa? Olen ajatellut tarkasti kaikkia puheitanne ja tunnen niissä olevan paljon totta ja kaunista ja tunnustan kirkkonne opin hyvin jumalalliseksi, mutta ette sittenkään ole tyytyväinen. Vaaditte sokeata uskoa ja tottelemista, ja kun en niihin suostu, olen mielestänne arvoton oppilas. Pääsemme pian satamaan. Opettakaa minua siellä ja koettakaa kumota mielipiteeni, jos vain luulette kykeneväne siihen. Olen valmis ajattelemaan oppianne ja uskomaan siihen, jos vain saan sellaisen vakaumuksen, että se on oikeaa. Olkaa kärsivällinen, hyvä isä, niin sellainen aika voi vielä koittaa, jolloin ehkä tunnen mitä nyt en voi tuntea. En voi esimerkiksi uskoa, että tuo maalattu puupalanen tuolla on sellainen esine, jota meidän pitää palvoa ja rukoilla."

Lukuunottamatta tuota viimeistä ivallista huomautusta oli hänen puheessaan kuitenkin niin paljon totta, ettei isä Mathiaskaan voinut olla tunnustamatta sitä. Koska Amine oli katolilaisen vaimo, oli isä Mathias tottunut suhtautumaan häneen kuin uskostaan luopuneeseen kristittyyn eikä kuin toisen opin mukaan kasvatettuun. Hän muisti nyt, ettei Aminea vielä oltukaan kirjoitettu seurakunnan jäseneksi, sillä isä Seysenistä ei hänen mielenlaatunsa ollut ollut siihen sopiva. Isä oli siirtänyt hänen kastamisensa tuonemmaksi saadakseen ensin varmuuden hänen uskonsa vahvuudesta.

"Puhutte rohkeasti, mutta puhutte tunteittenne mukaan, lapseni", vastasi isä Mathias hetkisen kuluttua. "Puhumme näistä asioista tultuamme Goaan ja Jumalan avulla selvenee teille siellä uusi oppinne."

"Olkoon sitten niin", sanoi Amine.

Mutta mitähän pappi olisi sanonutkaan, jos hän olisi tiennyt, että Aminin ajatukset askartelivat muutamassa unessa, jonka hän oli nähnyt ollessaan villien luona. Hänen äitinsä oli ilmoittanut siinä hänelle kaikki nuo hänen unhottamansa salaperäiset temput, joiden tehoa hän halusi koettaa saavuttuaan Goaan.

Myrsky kiihtyi kiihtymistään, laiva heilui kovasti ja alkoi vuotaa. Portugalilaiset matruusit olivat kovasti peloissaan kutsuen pyhimyksiään avukseen. Isä Mathias ja muut matkustajat luulivat olevansa hukassa, sillä laivaa ei voitu tyhjentää pumpuilla; heidän kasvonsa kalpenivat ja he rukoilivat vapisten pelosta laineiden vyöryessä kannelle. Isä antoi kaikille synninpäästön. Toiset itkivät kuin lapset, toiset repivät tukkaansa, muutamat vanhoivat ja kiroilivat noita samoja pyhimyksiä, joita he vielä eilen olivat rukoilleet. Mutta Amine ei välittänyt mistään, ja kuullessaan nuo kiroukset hymyili hän halveksivasti.

"Lapseni", sanoi isä Mathias koettaen hillitä vapisevaa ääntään, ettei hän näyttäisi liikutetulta tuon nuoren naisen silmissä, joka näytti niin tyneltä ja välinpitämättömältä luonnonvoimien raivotessa, "älkää suhtautuko välinpitämättömästi tähän vaaran hetkeen. Sallikaa, että otan teidät kirkkomme yhteyteen, ennenkuin teidät kutsutaan pois; antakaa minun julistaa teille synnit anteeksi, että tulisitte autuaaksi tulevassa maailmassa."

"Hyvä isä, Amine ei anna peloittaa itseään uskomaan", vastasi hän, "eikä hän usko sitäkään, että voitte antaa hänelle synnit anteeksi sen perusteella, että hän nyt sanoo jotakin, jota hän sitten jälkeensä ehkä katuu. Tuolla korkeudessa on vain yksi Jumala, jonka armahtavaisuuteen luotan, jonka rakkautta toivon ja jonka edessä taivun. Tapahtukoon hänen tahtonsa."

"Luopukaa epäuskostanne, tyttäreni."

"Isä", vastasi Amine viitaten muihin matkustajiin ja matruuseihin, jotka kuljivat kannella edestakaisin huutaen ja valittaen, "nuo miehet saivat äsken teiltä luvan periä iankaikkisen autuuden. Millainen on heidän uskonsa, joka ei suo heille voimaa kuolla kuin miehet? Mistä se johtuu, etten minä vapise, vaikka he makaavat vaikeroiden kannella?"

"Elämä on heistä suloista, lapseni. He ajattelevat perheitään ja pelkäävät iankaikkisuutta. Kuka onkaan valmis kuolemaan?"

"Minä ainakin", vastasi Amine. "Minulla ei ole enää puolisoa, luulen ainakin niin. Elämä ei voi tarjota minulle mitään suloista, mutta minulla on kuitenkin vielä heikko toivo jäljellä, oljenkorsi, johon hukkuva voi tarttua. En pelkää kuolemaa, sillä minulla ei ole enää jäljellä mitään, miksi eläisin. Jos Filip olisi täällä, olisi asian laita aivan toinen, mutta hän on poistunut ennen minua enkä toivo enää muuta kuin saada seurata häntä."

"Hän kuoli uskovaisena, lapseni. Jos tahdotte päästä hänen luokseen, pitää teidänkin uskoa."

"Hän ei olisi milloinkaan voinut kuolla, kuten nuo", vastasi Amine katsoen halveksivasti matkustajiin.

"Ehkä he eivät ole eläneetkään, kuten hän", sanoi isä Mathias. "Hyvät ihmiset kuolevat rauhallisesti pelkäämättä mitään."

"Niin he tekevätkin, tunnustavatpa he sitten mitä uskontoa tahansa", sanoi Amine, "sillä kuolema tuntuu syntisestä aina kamalalta."

"Tahdon rukoilla puolestanne, tyttäreni", vastasi isä Mathias polvistuen.

"Paljon kiitoksia. Rukouksenne kuullaan varmasti, vaikka kysymyksessä ei olekaan sen kummempi olento kuin minä", sanoi Amine kiiveten portaita ylimmäiselle kannelle.

"Olemme hukassa, rouva!" huudahti kapteeni väännellen käsiään. "Emme", vastasi Amine seisoen ylihangon puolella ja pitäen kiinni köydestä. "Nyt me ainakin pelastumme."

"Mitä sanotte, rouva?" kysyi kapteeni katsellen ihailen Aminin rauhallisia kasvoja.

"Minulle sanoo joku, ettemme joudu perikatoon, jos vain panette kaikki voimanne liikkeelle, kapteeni. Minulla on sydämessäni sellainen tunne", lisäsi hän painaen kädellään rintaansa. Hän tunsu olevansa varma, ettei laiva joudu haaksirikoon, sillä hän huomasi myrskyn voiman jo vähän heikkenevän, vaikka matruusit eivät peloissaan olleet sitä huomanneetkaan.

Aminin kylmäverisyys, hänen kauneutensa ja ehkä harvinaisuus, että niin nuori nainen voi olla niin tyyni ja luottavainen silloin kun toiset ovat jo kokonaan toivottomia, vaikuttivat rohkaisevasti kapteeniin ja miehistöön. Luullen häntä katolilaiseksi otaksuivat he hänen vakuutuksensa perustuvan johonkin korkeampaan voimaan, sillä herkkäuskoisuus ja taikausko liittyvät hyvin läheisesti toisiinsa. He katsoivat Amineen ihailen ja kunnioittaen, rohkaisivat jälleen luontonsa ja alkoivat työskennellä. Pumput pantiin jälleen käyntiin, myrsky lakkasi yöllä raivoamasta ja laiva pelastui, kuten Amine oli ennustanutkin.

Miehistö ja matkustajat suhtautuivat häneen melkein kuin pyhimykseen puhuen hänestä isä Mathiakselle, joka joutui pahempaan kuin pulaan. Aminin osoittama rohkeus oli ollut suurenmoinen, isänkin vapistessa ei hänessä ollut näkynyt pelon merkkiäkään. Isä ei puhunut mitään, vaan mietti itsekseen, eikä hänen harkintansa tulos ollut ollenkaan suotuista Aminelle. Mistä oli Amine saanut tuon kylmäverisyytensä ja tuon profeetallisen kykynsä? Ei ainakaan kristittyjen Jumalalta, sillä Aminehan oli pakana. Keneltä sitten? Isä Mathias muisteli Aminin Terneudessa olevaa makuuhuonetta ja pudisti päätään.

XXIX.

Meidän pitää vielä kerran palata Filippiin ja Krantziin, jotka keskustelivat kauan Schriftenin odottamattomasta ylösnousemisesta. He eivät päässeet kuitenkaan muuhun tulokseen, kuin että Schrifteniä oli tarkasti vartioitava ja koetettava päästä hänestä erilleen niin pian kuin suinkin. Krantz oli kysynyt häneltä, miten hän oli pelastunut, ja hän oli vastannut ivalliseen tapaansa kelluneensa muutamalla lautasta irtautuneella lankulla, kunnes veneen miehistö oli pelastanut hänet. Koska tuossa ei ollut mitään mahdotonta, lopetti Krantz kyselynsä siihen. Seuraavana aamuna tuulen tyyntyyttyä työnnettiin vene jälleen vesille ja matka suunnattiin Ternatea kohti.

Matkaan meni neljä päivää, sillä he nousivat joka ilta maihin vetäen veneensä hiekalle. Filip tunsu olevansa paljon iloisempi tietäessään Aminin pelastuneen ja jälleennäkemisen toivo olisi tehnyt hänet hyvinkin onnelliseksi, ellei hänen olisi ollut pakko seurustella Schriftenin kanssa.

Tavassa, jolla Schriften suhtautui Filipin yrityksiin päästä hänestä vapaaksi, oli jotakin hyvin kummallista. Filippiä ärsyttivät Schriftenin alituisesti toistuvat nenäkkäät huomautukset, kuin ei Schriftenillä olisi ollut pienintäkään syytä olla vihainen tahi kostonhimoinen hänelle.

Heti heidän saavuttuaan Ternaten tärkeimpään satamaan vietiin heidät muutama suureen palmunlehdistä ja ruovoista rakennettuun majaan. Heidä varoitettiin poistumasta sieltä ennenkuin heidän tulonsa ilmoitettiin kuninkaalle. Näiden saarelaisten kohteliaisuus ja hyvä kasvatus olivat alituisesti Filipin ja Krantzin keskustelujen aiheina. Heidän uskontonsa ja pukunsa olivat puoleksi

muhamettilaisia, puolesi malaijlaisia.

Vieraita kohdeltiin hyvin huomaavaisesti, he saivat uudet puhtaat vaatteet ja hyvää ruokaa. Kuninkaan saavuttua kertoi Filip hänelle kaikki pyytäen kuningasta viemään heidät Tidoriin, jossa Amine oli vankina. Mietittyään hetkisen ehdotti kuningas, koska hän vihasi Tidorin asukkaita, että he rupeaisivat hänen sotajoukkonsa johtajiksi ja hyökkäisivät Tidorin linnoitusta vastaan. He voisivat siten vapauttaa Filipin vaimon ja auttaa Filipiä kostamaan. Filip ja Krantz suostuivat lopulta ehdotukseen ja matkavalmistukset alkoivat. Kymmenen päivää myöhemmin lähti laivasto Tidoria vastaan vieden mukanaan neljä tykkiä ja seitsemäntuhatta miestä.

Se saapui Tidoriin pari päivää myöhemmin. Filip vei miehensä maihin aloittaen hyökkäyksen, mutta hänelle selveni pian, etteivät he voi valloittaa linnoitusta omistamallaan neljällä tykillä. Neuvoteltuaan muiden päälliköiden kanssa ehdotti Krantz, että he odottaisivat pimeää ja hyökkäisivät sitten linnoitukseen seuraavalla tavalla: heti kun iltatuuli alkaisi puhaltaa pitkin rantaa, pitäisi miesten koota kuivia palmun lehtiä, sitoa ne suuriksi kimpuiksi, latoa ne tuulen puolelle paaluaitauksen viereen ja sytyttää ne sitten tuleen. Siten voisivat he saada ulkovarustukset käsiinsä poltettuaan aitauksen, ja sen jälkeen voisivat he tarkemmin päättää seuraavista toimenpiteistä. Neuvo oli liian hyvä hylättäväksi. Kaikkien miesten, joilla ei ollut pyssyjä, käskettiin nyt sitoa noita kimppuja, ja ennen yön tuloa oli suuri määrä kuivia puita varastossa ja he olivat valmiit hyökkäykseen.

Ternatelaiset riisuivat valkoiset pukunsa jättämättä ylleen muuta kuin vyönsä ja siniset alusvaatteensa. Varustettuaan itsensä aseilla hiipivät he varovaisesti paaluaitauksen viereen vieden sinne risukimppuja ja uudistaen matkansa, kunnes niitä oli ladottu sinne tarpeeksi. Sitten ne sytytettiin monesta kohti yht'aikaa. Liekit kohosivat ilmaan, linnoituksen tykit paukkuivat ja paljon miehiä kaatui. Mutta puolustajat olivat vähällä tukehtua savuun, ja heidän oli senvuoksi pakko poistua valleilta. Paaluaitaukset paloivat kirkkaasti ja korkealle kohoavat liekit alkoivat jo sytyttää linnoituksen rakennuksiakin. Puolustus loppui siihen, ternatelaiset repivät maahan palavat aitaukset tunkeutuen siten ulkovarustuksiin ja tappaen armotta kaikki, jotka eivät olleet paenneet linnoituksen turviin.

Varasto, joka oli rakennettu kivistä, ja kaikki muutkin rakennukset olivat ilmitulessa ja liekit valaisivat saaren monien penikulmien laajuudelta. Savu haihtui ja linnoituksen puolustajat voitiin nyt selvästi nähdä kirkkaassa valaistuksessa. "Kunpa meillä vain olisi tikapuita!" huudahti Filip. "Linnoitus olisi silloin meidän, sillä valleilla ei ole ristin sieluakaan."

"Ei, siitä ei tule mitään, sillä ette voi ikinä valloittaa tuota linnoitusta, Filip Vanderdecken!" huusi Schriften, joka Filipin tietämättä oli tullut mukaan.

Tuskin hän ennätti huutaa nuo sanat, kun tapahtui hirmuinen räjähdys ja ilma täyttyi suurilla kivillä, jotka lensivät kaikille suunnille tappaen ja haavoittaen satoja. Varasto oli lentänyt ilmaan, sillä sen kellareissa, joihin tuli jo oli levinnyt, oli ollut suuria ruutivarastoja.

"Tuollainen oli sen suunnitelman loppu, Filip Vanderdecken, hi, hi!" huusi Schriften. "Ette saa milloinkaan tuota linnoitusta haltuunne."

Tämän odottamattoman onnettomuuden aikaansaama ihmishenkien menetys ja sekamelska säikähdyttivät ternatelaiset suunniltaan ja he pakenivat kaikki rannalle veneihinsä.

Ne työnnettiin vesille ja purjeet nostettiin, mutta jonkun ajan kuluttua puhkesi myrsky ja muutamien veneiden, niiden joukossa senkin, jossa Filip ja Krantz olivat, oli jälleen pakko kääntyä maihin. Siellä onnistui Filip ja Krantz pakenemaan ternatelaisten luota, jotka jatkoivat matkaansa seuraavana päivänä. Jonkun ajan kuluttua muutamat portugalilaiset sotilaat löysivät heidät ja veivät heidät linnoituksen komentajan puheille. Filip kertoi hänelle heidän olevan hollantilaisia haaksirikkoutuneita, jotka Ternaten kuningas oli pakottanut ottamaan osaa retkeen. He olivat kumminkin paenneet ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa, koska he eivät olleet halunneet lähteä sinne takaisin. Kuultuaan hänen selityksensä jyskytti pieni komentaja miekallaan kovasti vallin kivitykseen, suoristautui ja käski viedä heidät vankilaan myöhemmin kuulusteltaviksi.

XXX.

Vankila, johon Filip ja Krantz vietiin, oli kaikkea muuta kuin miellyttävä. Se sijaitsi linnoituksen kellarikerroksessa eikä sinne päässyt valoa eikä ilmaa muualta kuin hyvin pienestä merelle päin johtavasta aukosta. Siellä oli sitäpaitsi hyvin kuuma eikä siellä tietysti ollut ollenkaan tuollaisia pieniä

mukavuuksia, jotka tekevät nykyaikaiset talot ja hotellit niin kodikkaiksi. Se oli suoraan sanoen huone, jossa ei ollut muuta kuin seinät ja lattia.

Filip haluten saada jotakin tietää Aminesta teki heitä saattelevalle sotilaille muutamia kysymyksiä portugalinkielellä.

"Pyydän anteeksi, hyvä mies —"

"Minä myös", vastasi sotilas, poistui ja lukitsi oven.

Filip nojautui alakuloisena seinään, mutta Krantz ollen virkeämpi käveli edestakaisin lattialla, vaikka hän ei kääntymättä voinut ottaakaan kuin muutamia askelia kumpaankin suuntaan.

"Tiedättekö, mitä ajattelen?" kysyi Krantz hetkisen kuluttua. "Saamme kiittää onneamme, että meillä on vielä kaikki rahamme jäljellä. Elleivät he tarkasta meitä, voimme lahjomalla vartijat päästä ehkä pakenemaan."

"Minä taasen mietin", vastasi Filip, "että olen mieluummin täällä kuin tuon Schriften-roiston seurassa, sillä hänen näkemisensä vaikuttaa minuun kuin myrkkyy."

"Minä puolestani en voinut ihailla päällikönkään ulkomuotoa. Huomenna kuulustellaan meitä luultavasti tarkemmin."

Heidän keskustelunsa keskeytyi nyt, sillä avain kiertyi lukossa ja muudan sotilas toi heille ruukullisen vettä ja maljallisen keitettyä riisiä. Mies oli toinen kuin tuo äskeinen saattaja ja senvuoksi uskalsi Filip puhutella häntä.

"Teillä on ollut kai paljon työtä näiden parin viime päivän kuluessa, vai mitä?"

"Kyllä, herra."

"Alkuasukkaat pakottivat meidät mukaansa, mutta me pelastuimme lopulta."

"Kuulin teidän sanovan niin komentajalle."

"He menettivät melkein tuhannen miestä", sanoi Krantz. "Pyhä Fransiskus, miten olenkaan iloinen!"

"Kyllä he nyt varovat, etteivät hyökkää portugalilaisten kimppuun aivan pian", jatkoi Krantz.

"Niin minäkin luulen", vastasi sotilas.

"Menetittekö te paljon miehiä?" uskalsi Filip kysyä huomattuaan miehen puheliaaksi.

"Emme täyttä kymmentäkään. Varastorakennuksessa oli kyllä noin sata alkuasukasta sekä muutamia naisia ja lapsia, jotka joutuivat perikatoon, mutta sehän ei merkitse mitään."

"Teillä on täällä muudan nuori eurooppalainen naisenkin luullakseni", kysyi Filip huolestuneena, "eräs haaksirikkoutunut? Kuoliko hänkin onnettomuudessa?"

"Nuori nainenko? Pyhä Fransiskus, nyt muistan hänet! Asia on katsokaas niin, että —"

"Pedro!" kuultiin nyt jonkun huutavan ylhäältä. Mies keskeytti puheensa, pani sormen varoittavasti huulilleen ja poistui.

"Jumalani, opeta minua olemaan kärsivällinen!" huudahti Filip.

"Tämä koettelemus on hyvin vaikea."

"Hän tulee tänne jälleen huomenaamulla varhain", huomautti Krantz.

"Niin kai, mutta miten pitkiksi tietämättömyys venyttääkin nämä välissä olevat tunnit!"

"Minun tulee teitä sääli", sanoi Krantz, "mutta mitä voimmekaan tehdä? Tuntien täytyy kulua, vaikka tietämättömyys venyttäisi ne vuosienkin pituisiksi. Kuulen kuitenkin askelia."

Ovi aukeni ja ensimmäinen sotilas näyttäytyi. "Seuratkaa minua, sillä komentaja haluaa puhutella teitä."

Filip ja Krantz tottelivat iloisesti käskyä. He kiipesivät kapeita portaita erääseen pieneen huoneeseen, jossa komentaja odotti heitä. Hän istui huolettomasti pienellä sohvalla, hänen pitkä miekkansa oli pöydällä hänen vieressään ja kaksi nuorta alkuasukasnaista löyhötteli viuhkoillaan häntä.

"Mistä olette saanut nuo pukunne?" kysyi komentaja vangeilta heti.

"Kun alkuasukkaat veivät meidät mukanaan saarelta, ottivat he vaatteemme antaen meille nämä sijaan."

"Suostuitteko vapaaehtoisesti palvelemaan heidän laivastossaan heidän hyökätessään tämän linnoituksen kimppuun?"

"He pakottivat meidät siihen", vastasi Krantz. "Emme halunneet suostua heidän ehdotukseensa, mutta siitä huolimatta ottivat he meidät mukaansa luulotellakseen miehistölleen, että eurooppalaiset auttavat heitä."

"Kuinka voin tietää, puhutteko totta?"

"Onhan teillä sanamme ja todistaahan sitäpaitsi pakommekin sen."

"Kuuluitte siis jonkun hollantilaisen aluksen miehistöön. Oletteko upseereita vai tavallisia matruuseja?"

Krantz, joka luuli, että heidät mieluummin vapautettaisiin, jos he salaisivat arvonsa, tyrkkäsi Filipiä huomaamatta kylkeen vastatessaan: "Olemme perämiehiä. Olen kolmas perämies ja toverini on luotsi."

"Entä kapteeninne, missä hän on?"

"En voi sanoa, onko hän enää hengissä."

"Oliko teillä naisiakin laivassanne?"

"Oli kapteenin rouva."

"Missä hän nyt on?"

"Otaksomme hänen hukkuneen lautan toisella puoliskolla, joka ajautui merelle."

"Vai niin!" huudahti komentaja hetkisen kuluttua.

Filip katsoi Krantziin kuin sanoakseen: "Mitä nämä verukkeet hyödyttävät?" mutta Krantz viittasi häntä vaikenemaan.

"Sanoitte, ettette tiedä, onko kapteeninne vielä hengissä?"

"Aivan niin."

"No niin, jos otaksutaan, että vapautan teidät, suostutteko siinä tapauksessa allekirjoittamaan todistuksen, joka vahvistaa hänen kuolemansa todeksi, ja vannomaan sen oikeaksi?"

Filip katsoi ensin komentajaan ja sitten Krantziin.

"En ymmärrä, miksi siitä kieltäytyisimme, ellemme senvuoksi, että voisimme joutua ikävyyksiin, jos tuo todistus lähetettäisiin Hollantiin. Uskallanko kysyä, miksi herra komentaja haluaa saada tuollaisen todistuksen?"

"Se on minun asiani!" huudahti pieni mies jyrisevällä äänellä. "Haluan yksinkertaisesti saada sen ja se saa riittää teille. Valitkaa nyt, haluatteko takaisin vankilaan vai tahdotteko päästä vapaaksi ja matkustaa Eurooppaan ensimmäisessä sopivassa laivassa?"

"Luulen hänen varmasti kuolleen ja senvuoksi otaksuttavasti suostumme", vastasi Krantz venyttäen sanoja kuin hän olisi hyvin tarkasti halunnut punnita ne, "mutta voitte kai sentään antaa meille ajatusaikaa huomiseen asti?"

"Kyllä. Saatte nyt poistua."

"Mutta emme kai takaisin vankilaan, herra komentaja?" vastasi Krantz. "Emme ole vankeja ja jos toivotte meiltä palvelusta, ette varmastikaan halua kohdella meitä huonosti."

"Oman tunnustuksenne mukaan olette taistelleet ase kädessä kristilliseltä hallitsijaa vastaan, mutta voitte nyt sentään olla vapaat tämän yön. Saadaan sitten huomennaamulla nähdä, tahdotteko olla vankeja vai ei."

Filip ja Krantz kiittelivät pientä komentajaa hänen ystävyydestään kiiruhtaen sitten valleille. Oli aivan pimeä, sillä kuu ei ollut vielä noussut. He istuutuivat rintavarustukselle, hengittivät mielihyvällä raitista

ilmaa keuhkoihinsa ja iloitsivat vapaudestaan, vaikka heidän vankeutensa olikin ollut niin lyhyt. Heidän läheisyydessään oli kuitenkin niin paljon sotilaita, että he uskalsivat vain kuiskaila toisilleen.

"Mitä hän mahtoi tarkoittaakaan halutessaan tuollaista todistusta meiltä ja miksi vastasitte siten?" kysyi Filip.

"Filip Vanderdecken, voitte kai käsittää, että olen usein ajatellut kauniin vaimonne kohtaloa, ja kuullessani, että hänet on tuotu tänne, vapaisin pelosta hänen vuokseen. Kuinka miellyttävältä hän mahtanee näyttääkään verrattuna tämän maan naisiin! Ja tuo pieni komentaja, eikö hän ole juuri sopiva mies rakastumaan häneen? Kielsin asemamme, koska luulin hänen mielummin vapauttavan meidät, jos sanon olevamme alempiarvoisia kuin kapteeni ja perämies, — semminkin kun hän epäilee meidän kiihoittaneen ternatelaisia hyökkäykseen. Silloin kun hän pyysi todistusta kuolemastanne, juolahti heti mieleeni hänen haluavan saada sen siksi, että hän siten voi taivuttaa Aminin vaimokseen. Mutta missä Amine nyt on, siinäpä juuri kysymys onkin. Jos vain saisimme tuon sotilaan käsiimme, saisimme ehkä tietää jotakin."

"Amine on täällä, luottakaa vain siihen", vastasi Filip puiden nyrkkiään.

"Niin minäkin melkein luulen", sanoi Krantz. "Hän on hengissä kaikissa tapauksissa, sitä en ollenkaan epäilekään."

He jatkoivat keskusteluaan, kunnes kuu nousi valaisemaan säteillään kuohuvia aaltoja. He käänsivät kasvonsa merelle päin nojautuen vaitiollen rintavarustukseen. Hetkisen kuluttua lähestyi muudan henkilö heitä häiriten heidän haaveiluaan sanomalla: "Hyvää iltaa, herrat!"

Krantz tunsu heti portugalilaisen sotilaan, jonka oli ollut pakko keskeyttää keskustelunsa heidän kanssaan.

"Hyvää iltaa, ystäväni", hän vastasi. "Olemme kiitollisia Jumalalle, ettei teidän enää tarvitse sulkea meitä koppiin."

"Se minua kummastuttaakin", vastasi sotilas hiljaa. "Komentajastamme on mieluista näyttää voimaansa ja täällä hän on ehdottomasti yksinvaltiainen."

"Hän ei voi kuulla puhettamme nyt", vastasi Krantz. "Tämä on todellakin miellyttävä paikka. Kauanko olette jo oleskellut tällä saarella?"

"Kolmetoista vuotta, herra, ja sen ajan kuluessa olen jo ehtinyt täydellisesti kyllästyä siihen. Minulla on vaimo ja lapsia Oportossa, tarkoitan, että minulla oli, mutta en tiedä, vaikka he olisivat jo kuolleetkin."

"Toivotte kai pääsevänne vielä joskus heidän luokseen?"

"Heidän luokseenko, herra? Ei ainoakaan sellainen portugalilainen sotilas kuin minäkin olen pääse milloinkaan kotiin. Meidät värvätään kyllä vain viideksi vuodeksi, mutta tänne me silti kuolemme."

"Kohtalonne on todellakin kova."

"Kovako, herra?" vastasi sotilas kuiskaten. "Paremminkin julma ja petollinen. Olen usein ajatellut ampua itseni, mutta niin kauan kuin on elämää on toivoakin."

"Säälin teitä sydämestäni, ystäväni", sanoi Krantz. "Kas tässä, minulla sattuu olemaan vielä pari kultarahaa jäljellä. Ottakaa niistä toinen. Ehkä voitte joskus lähettää sen kotinne vaimo raukallenne."

"Tässä saatte samanlaisen minultakin, hyvä mies", lisäsi Filip pistäen myös rahan miehen kouraan.

"Suojelkoot kaikki pyhimykset teitä, herrat!" huudahti sotilas. "Tämä on ensimmäinen minulle osoitettu laupeudentyö näiden vuosien kuluessa, mutta vaimollani ja lapsillani on hyvin pienet mahdollisuudet saada näitä milloinkaan."

"Kerroitte ollessamme vankilassa muutamasta nuoresta eurooppalaisesta naisesta", huomautti Krantz vähän ajan kuluttua.

"Niin, herra, hän oli hyvin kaunis ja komentajamme oli hyvin rakastunut häneen."

"Missä hän nyt on?"

"Hän matkusti Goan muutaman papin mukana, joka tunsu hänet. Tuo suopea vanhus, jota sanottiin isä Mathiakseksi, antoi minulle synninpäästön täällä ollessaan!"

"Isä Mathiasko?" huudahti Filip, mutta vaikenä Krantzin tyrkkäyksestä.

"Sanoitte komentajan rakastuneen häneen?"

"Niin sanoin. Pieni päällikkömme kiintyi häneen silmittömästi ja ellei isä Mathias olisi saapunut, ei hän olisi päästänyt naista ikinä täältä, vaikka hän olikin toisen miehen vaimo."

"Matkustiko hän Goaan?"

"Matkusti eräässä tänne poikenneessa laivassa. Hän oli varmaankin hyvin iloinen päästessään täältä pois, sillä pieni komentajamme ahdisti häntä päivät päästään, vaikka hän selvästi surikin miestään. Tiedätkö, herrat, eläkö hänen miehensä vielä?"

"Emme, sillä emme ole kuulleet hänestä mitään."

"Jos hän elää, toivon hänen vuokseen, ettei hän tulisi tänne, sillä jos komentaja saa hänet käsiinsä, käy hänelle huonosti. Hän on sellainen mies, ettei hän välitä mistään. Hän on urhoollinenkin, sitä ei voida kieltää, mutta saadaksean tuon naisen, raivaisi hän kaikki esteet empimättä tieltään välittämättä seurauksista — ja aviomies on hyvin vakava este, herra. Mutta", jatkoi sotilas hetkisen kuluttua, "on parempi, ettei huomata minun viipyvän täällä liian pitkää aikaa. Kutsukaa minut luoksenne, jos haluatte jotakin, ja muistakaa, että nimeni on Pedro. Hyvää yötä ja tuhansia kiitoksia." Sanottuaan sen sotilas poistui.

"Olemme kaikissa tapauksissa hankkineet itsellemme ystävän", sanoi Krantz, "eivätkä saamamme tiedot ole niinkään arvottomia."

"Päinvastoin", vastasi Filip. "Amine on siis matkustanut Goaan isä Mathiaksen kanssa. Tiedän hänen olevan pelastetun ja hyvässä turvassa. Hän on erinomainen mies, tuo isä Mathias. Nyt voin olla aivan rauhallinen."

"Mutta muistakaa olevanne vihollisenne vallassa. Meidän pitää päästä pois täältä niin pian kuin suinkin ja huomenna allekirjoitamme paperin. Sillä ei ole mitään merkitystä, sillä pääsemme luullakseni Goaan, ennenkuin se ehtii sinne, ja vaikka emme olisikaan siellä, ei se kumminkaan taivuta Aminea menemään naimisiin tuon kääpiön kanssa."

"Olen siitä aivan varma, mutta sehän voi silti surettaa häntä kovasti."

"Ei ainakaan enemmän kuin tämä hänen nykyinen tietämättömyytensä. Mutta siitä ei ole mitään hyötyä, että vaivaamme aivojamme näiden entisten asioiden pohtimisella, sillä meillä ei ole muuta neuvoa. Kirjoitan alle, Cornelius Richter, joka oli kolmantena perämiehenämme, ja te Jacob Vantreat, muistakaa se."

"Hyvä", vastasi Filip kääntyen pois kuin haluten jäädä yksikseen omine ajatuksineen. Krantz huomasi sen, paneutui pitkäkseen suojaiseen paikkaan ja nukkui heti.

XXXI.

Väsyneenä edellisen päivän vaivoista oli Filip heittäytynyt Krantzin viereen ja nukkunut. Varhain seuraavana aamuna hän heräsi komentajan ääneen ja hänen sapelinsa kalinaan. Krantzkin nousi ja kun komentaja vihdoinkin huomasi heidät, käski hän tiukasti heitä seuraamaan mukanaan asuntoonsa. Heidän tultuaan sinne kysyi hän heiltä, olivatko he valmiit allekirjoittamaan tuon pyydetyn paperin vai halusivatko he palata vankilaan. Krantz vastasi heidän ajatelleen asiaa perinpohjin ja koska he olivat varmoja kapteenin kuolemasta, suostuisivat he mielellään allekirjoittamaan todistuksen. Kuultuaan tämän vastauksen muuttui komentaja heti hyvin armolliseksi ja sittenkuin hän oli saanut haluamansa kirjoitusneuvot, kirjoitti hän itse todistuksen ja Filip ja Krantz kirjoittivat nimensä sen alle. Heti kun se oli tehty ja pieni mies oli saanut paperin käteensä, tuli hän niin iloiseksi, että hän pyysi entisiä vankejaan aamiaiselle luokseen.

Aamiaisen kuluessa lupasi hän päästää heidät pois saarelta ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa. Hän pyysi heitä päivällisellekin, koska Krantz osasi olla hänelle hyvin mieliksi. Kun he myöhemmin polttelivat sikarejaan, uskalsi Krantz, huomattuaan komentajan olevan puhetuulella, kysyä häneltä, miksi hän niin välttämättä oli halunnut saada todistuksen kapteenin kuolemasta. Komentaja vastasi Filipin suureksi hämmästykseksi, että Amine oli luvannut mennä hänen kanssaan naimisiin, jos hän vain

voi näyttää sellaisen todistuksen.

"Mahdotonta!" huudahti Filip hypäten seisoalleen.

"Mahdotontako, herra? Mutta miksi?" kysyi komentaja hämmästyneenä sivellen viiksiään vihaisesti.

"Minäkin olen melkein taipuvainen yhtymään toverini mielipiteeseen", sanoi Krantz huomattuaan Filipin ajattelemattomuuden seuraukset, "ja olisittepa tekin vain, herra komentaja, nähnyt, miten äärettömästi tuo nainen piti miehestään, olisitte tekin ollut aivan samaa mieltä kanssamme, mutta naiset ovat nyt kerran naisia eivätkä he milloinkaan ole voineet vastustaa sotilaita. Voimme ehkä senvuoksi antaa hänelle anteeksi. Maljanne, toivotan teille onnea!"

"Aion juuri sanoa samaa", lisäsi Filip huomattuaan Krantzin tarkoituksen. "En voi muuta kuin antaa hänelle anteeksi, komentaja, semminkin kun vertaan teitä hänen mieheensä."

Leppyen tästä imartelusta vastasi komentaja: "Niin, sanotaankinhan, että meillä sotilailta on onnea naisten joukossa. Hyvät herrat, juokaamme hänen onnekseen. Eläköön kaunis Amine Vanderdecken!"

"Niin, eläköön hän!" huudahti Krantzkin kohottaen lasinsa.

"Kauniin Amine Vanderdeckenin malja!" toisti Filipkin. "Mutta, herra komentaja, ettekö pelkää hänen oloaan Goassa, jossa on niin paljon kaikenlaisia vaaroja naisille?"

"En ollenkaan, sillä olen varma, että hän rakastaa minua; niin, jos puhun totta, hän jumaloi minua vallan."

"Valehtelette!" huudahti Filip.

"Kuinka, herra, puhutteko minulle?" huusi komentaja tarttuen pöydällä olevaan miekkaansa.

"En", vastasi Filip koettaen tyyntyä. "Muistelen vain miten usein kuulin hänen vannovan, ettei hän milloinkaan katsahdakaan muihin miehiin kuin omaan Filipiinsä."

"Siinäkö kaikki?" huudahti komentaja. "Rakas ystäväni, ette tunne naisia ollenkaan."

"Ei hän niistä erikoisesti väittäkään", vastasi Krantz kumartuen komentajaan päin ja kuiskaten hiljaa: "Hän on aina tuollainen, kun tulee puhe naisista. Naimisissa ollessaan tuli hän julmasti petetyksi ja senvuoksi vihaa hän nyt koko sukua."

"Meidän pitää siinä tapauksessa antaa hänelle anteeksi", vastasi pieni upseeri. "Vaihtakaamme puheenaihetta."

Kun he jälleen tulivat omaan huoneeseensa, pyysi Krantz Filipiä hillitsemään tunteensa, ettei heitä suljettaisi uudestaan vankilaan.

"Voiko olla mahdollista, että hän on ollut niin petollinen?" huudahti Filip surullisesti. "Voisin melkein uskoa sen todeksi, kun ajattelen, miten innokkaasti komentaja halusi tuota paperia."

Krantz rauhoitti nyt Filipiä sillä, että Amine tietysti oli suostunut komentajan ehdotukseen päästäkseen pois, ja Filip rauhoittuikin. Myöhemmin uskotteli hän komentajalle, että Filip on hyvin hienoa hollantilaista sukua, ja vannoi, että hänellä on mahtavia omaisia Portugalissakin. Tämän keskustelun jälkeen huomattiin portugalilaisen komentajan suuresti muuttuvan, sillä hän kunnioitti äärettömästi aateluutta. Hän toivoi nähtävästi saavuttavansa joitakin etuja vaikutusvaltaisen tuttavansa avulla.

Muutamia päiviä tämän keskustelun jälkeen, kun he kaikki kolme istuivat pöydässä, tuli korpraali huoneeseen, tervehti komentajaa ja ilmoitti hänelle, että muudan hollantilainen matruusi oli tullut linnoitukseen. Hän sanoi halunneensa vain kysyä, pitääkö hänen tuoda mies komentajan puheille. Kuultuaan tämän ilmoituksen kalpenivat Filip ja Krantz. He tunsivat jonkun onnettomuuden olevan tulossa, mutta ei kumpainkaan sanonut mitään. Komentaja käski korpraalin tuoda matruusin sisään ja parin minuutin kuluttua ilmestyi huoneeseen heidän katkerin vihollisensa Schriften. Huomattuaan Filipin ja Krantzin istuvan pöydässä huudahti hän heti: "Ah, kapteeni Filip Vanderdecken ja hyvä ystäväni, herra Krantz, Utrechtin ensimmäinen perämies, miten iloinen olenkaan tapaamisestamme!"

"Kapteeni Filip Vanderdeckenkö?" huudahti komentaja hypäten seisoalleen. "Peijakas, onko minua sittenkin vedetty nenästä?" Hän keskeytti hengittäen kiivaasti, mutta hänen otsasuonensa paisuivat kuin ne olisivat olleet halkeamaisillaan. Hän voi kuitenkin jatkaa tynnemmin hetkisen kuluttua: "Hyvä herra, kiitän teitä, mutta nyt on minun vuoroni. Korpraali, tuokaa heti sotilaita tänne!"

Filip ja Krantz huomasivat, ettei kieltäminen auttaisi mitään.

Filip pani käsivartensa ristiin rinnalleen, mutta Krantz huomautti:
"Ajateltuanne hieman asiaa, herra, huomaatte vihanne aiheettomaksi."

"Aiheettomaksiko?" toisti komentaja nauraen ivallisesti. "Olette pettänyt minua, mutta nyt olette joutuneet vangiksi omaan verkkoonne. Minulla on allekirjoittamanne paperi hallussani enkä aio jättää sitä käyttämättä. Olette kuollut, kapteeni, minulla on teidän itsenne antama todistus siitä ja vaimonne uskoo varmasti mielellään ilmoituksen."

"Hän on pettänyt teidät, komentaja, vapautuakseen vallastanne, siinä kaikki", vastasi Filip. "Hän ei huolisi noin mitättömästi ja laihasta kääpiöstä, vaikka hän olisikin vapaa kuin tuuli."

"Jatkakaa vain, kohta on minun vuoroni. Korpraali, sulkekaa nämä miehet vankilaan ja asettakaa vahti ovelle. Viekää heidät pois. Jalosukuinen herra, ehkä voivat Hollannissa ja Espanjassa olevat vaikutusvaltaiset ystävänne vapauttaa teidät sieltä."

Sotamiehet veivät Filipin ja Krantzin mukanaan kummastellen suuresti kohtelun muutosta. Schriften seurasi heitä ja heidän kulkiessaan portaita vallien yli vankilaan riistäytyi Krantz raivoissaan irti vartijoittensa käsistä ja potkaisi Schrifteniä niin voimakkaasti, että tämä pyörähti ympäri monta kertaa jääden lopulta suulleen makaamaan.

"Olipa se kunnollinen potku, hi, hi", sanoi Schriften päästyään jälleen jaloilleen ja katsoen hymyillen Krantziin.

Sotamiesten joukossa oli muudan, joka ymmärtäväisesti nyökäytti heille heidän laskeutuessaan vankilaan. Pedro ei ollut unhottanut hyväntekijöitään ja vangitut tiesivät nyt saaneensa hänestä sellaisen liittolaisen, joka koettaisi kaikkensa auttaakseen heitä. Hänen ystävyytensä lohdutti heitä ja oli kuin auringon säde, joka antoi heille toivoa ja rohkeutta heidän kuunnellessaan raskaan avaimen kiertymistä lukossa, kun heidät vielä kerran suljettiin kolkkaan vankilaan.

XXXII.

"Nyt ovat siis kaikki yrityksemme menneet myttyyn", sanoi Filip alakuloisesti. "Voimmeko mitenkään enää pelastua tuo pienen tyrannin kynsistä?"

"Kyllä jossakin sopivassa tilaisuudessa", vastasi Krantz. "Myönnän, että mahdollisuudet näyttävät nyt tällä haavaa melko huonoilta, mutta toivokaamme parasta. Minulla on muudan suunnitelma, joka ehkä voi onnistua sittenkuin tuon pienen miehen viha on haihtunut."

"Millainen sitten?"

"Vaikka hän rakastaakin vaimoanne äärettömästi, rakastaa hän kuitenkin enemmän kilisevää kultaa. Koska tiedämme, mihin koko aarre on piilotettu, luulen hänen vapauttavan meidät, jos luovutamme sen hänelle."

"Se voi olla hyvinkin mahdollista", vastasi Filip. "Kirottu olkoon tuo Schriften-roisto! Kuten sanoitte, ei hän varmaankaan ole peräisin tästä maailmasta. Hän on vainonnut minua koko elämäni ajan eikä hän näytä toimivan omasta aloitteestaan."

Tyynnyttyään hieman käski komentaja tuoda Schriftenin jälleen luokseen kuulustellakseen häntä tarkemmin, mutta häntä ei löydetty mistään, vaikka kaikki paikat pengottiin nurin. Portilla oleva vahti vannoi, ettei Schriften ollut mennyt sen kautta, jolloin toimitettiin uusi etsiminen, mutta turhaan.

"Onko hän mahdollisesti joutunut muiden vankien joukkoon?" ajatteli komentaja. "Minusta tuntuu se mahdottomalta, mutta voinhan kuitenkin katsoa."

Hän laskeutui portaita vankilaan, katsoi sinne ja aikoi juuri perääntyä, kun Krantz sanoi haluavansa puhutella häntä. Komentaja suostui kuuntelemaan ja Krantz ilmoitti tietävänsä tärkeän salaisuuden, jonka hän suostuu kertomaan, jos heidät vapautetaan ja huoneet annetaan heille takaisin.

Komentaja ei oikein tiennyt, mitä hänen pitäisi tehdä, mutta suostui vihdoin Krantzin pyyntöön. Filip meni huoneeseensa, mutta Krantz seurasi komentajaa tämän työhuoneeseen. Komentaja oli niin ymmällä, että hän oli hyvin naurettavan näköinen; hän ei ollut selvillä, puhutteliko hän laivan ensimmäistä perämiestä vai jotakin muuta, oliko hän loukannut aatelismiestä vai oliko tavallinen

matruusi vetänyt häntä nenästä. Hän istuutui sohvaansa ja Krantz kertoi hänelle seuraavaa:

"Olemme salanneet teiltä osan totuudesta, herra komentaja. Tullessamme tänne emme ilmaisseet teille oikeaa asemaamme, koska emme tienneet, millaiseksi kohtalomme muodostuu. Myöhemmin kerroin teille ystävänä arvon ja aseman. Nyt aion ilmoittaa peittelemättä, miten hänen laivansa joutui haaksirikoon." Hän kertoi nyt komentajalle pitkän jutun sanoen laivan joutuneen perikatoon senvuoksi, että laivassa oli ollut suuri rahasumma, joka oli määrätty vietäväksi Goaan muutamalle kirkolle. Tuo rahasumma oli kuulunut eräälle Amsterdamista kotoisin olevalle koronkiskurille, jonka haamu oli vahtinut sitä alituisesti. Hänen poikansa oli lahjoittanut testamentissaan nuo rahat kirkolle. Katolilainen piispa oli sitten määrännyt nuo varat Goan kirkkoille, ja ne oli senvuoksi viety Filipin laivaan luovutettavaksi ensimmäiselle portugalilaiselle viranomaiselle siellä. Hän uskotteli vielä komentajalle, että Schriften oli tuo hänen mainitseman haamu, ilmoittaen lopuksi, että Filip oli haaksirikon jälkeen piilottanut aarteiden tuohon pieneen saareen, jonne he olivat pelastuneet.

"Kummallista, hyvin kummallista! Tuohon saareen on siis piilotettu melkoinen rahasumma?"

"Niin on."

"Haamu on luullakseni luopunut aarteestaan, koska hän tuli tänne."

"Tietysti."

"Miksi luulette hänen tehneen niin?"

"Otaksuttavasti senvuoksi, että hän halusi ilmaista aikeensa ja kehoittaa Filipiä hakemaan aarteiden pois, mutta kuten muistanette, ei hän voinut toimittaa asiaansa."

"Aivan niin, mutta teidän sanoitte ystäväänne Vanderdeckeniksi."

"Hän käyttää sitä nimeä matkoillaan."

"Aminellakin on sama sukunimi."

"On kyllä. Filip tutustui häneen Hyväntoivonniemellä ja otti hänet mukaansa."

"Amine on siis hänen vaimonsa."

"Siihen kysymykseen en voi vastata. Tiedän vain, että Filip kohtelee häntä kuin vaimoan."

"Vai niin. Mutta tuo aarre? Sanoitte ainoastaan ystäväänne tietävän, minne se on piilotettu."

"Niin."

"Ettekö tahdo sanoa hänelle, että olen hyvin pahoillani äskeisestä tapahtumasta, ja ilmoittaa, että haluaisin mielelläni puhutella häntä huomenna?"

"Kyllä, herra komentaja", vastasi Krantz, nousi, toivotti komentajalle hyvää yötä ja poistui.

"Himoitsin toista, mutta löysinkin toisen", mumisi komentaja itsekseen. "Hän oli varmaankin haamu, mutta rohkea hänen pitää olla, jos hän haluaa estää minut anastamasta rahoja. Voinhan sitäpaitsi kutsua papit avukseni. Kuinkahan se nyt kävisikään päinsä? Jos päästän nuo miehet vapaiksi ehdolla että he ilmoittavat minulle aarteiden piilopaikan, ei minun silti ole pakko luopua tuosta nuoresta naisesta. Saan hänet varmasti omakseni, jos lähetän hänelle tämän paperin, mutta minun täytyy ensin vapautua hänen miehestään. Noista molemmista valitsen mieluummin rahat. Mutta enkö voi saada kumpaakin? Anastan kaikissa tapauksissa rahat ensin. Olen paremmin niiden tarpeessa kuin kirkko, mutta nuo molemmat miehet voivat ilmaista minut, jos todellakin saan aarteiden haltuuni. Minun pitää senvuoksi tukkia heidän suunsa ikuisiksi ajoiksi, ja silloin saan ehkä kauniin Aminenkin omakseni. Niin, heidän kuolemansa on välttämätön saadakseni molemmat, tarkoitan, sittenkuin olen onnellisesti saanut aarteiden haltuuni. Minun pitää nyt suunnitella kaikki perinpohjin."

Hän kulki vielä hetkisen edestakaisin huoneessaan miettien parasta menettelytapaa. Vihdoin hän mumisi tyytyväisenä: "Paitsi heistä pitää minun vapautua kaikista muistakin, jotka auttavat minua aarteiden etsimisessä. Silloin — kuka siellä taasen on? Pedroko?"

"Niin, herra komentaja."

"Oletko jo ollut täällä kauankin?"

"Ainoastaan muutamia silmänräpäyksiä. Olin kuulevinani teidän huutavan."

"Saat poistua, sillä en ole minkään tarpeessa." Pedro meni, mutta hän oli ollut huoneessa niin kauan,

että hän oli kuullut komentajan koko yksinpuhelun.

XXXIII.

Oli ihana aamu, kun portugalilainen laiva, jossa Amine oli, purjehti Goan lahteen ja satamaan. Goa oli siihen aikaan loistonsa kukkuloilla. Se sijaitsi kauniilla paikalla, oli komeasti rakennettu, sinne oli koottu äärettömiä rikkauksia, varakuningas asui siellä ja se oli julistettu Idän pääkaupungiksi. Kun laiva lähestyi jokea, jonka molemmat haarat ympäröivät saarta, jolle Goa on rakennettu, olivat kaikki matkustajat kannella ja portugalilainen kapteeni, joka oli käynyt kaupungissa ennenkin monta kertaa, teki selkoa Aminelle sen huomattavimmista rakennuksista. Sivuutettuaan linnoituksen pääsi alus jokeen, jonka rannat olivat täynnä ylimysten huviloita. Ne olivat kauniita pomeranssilehtojen keskellä olevia rakennuksia, lehtojen, joiden suloinen tuoksu täytti ilman.

"Tuolla, rouva, on varakuninkaan kesäasunto", sanoi kapteeni viitaten erääseen suureen rakennukseen.

Laiva purjehti nyt eteenpäin, kunnes se saapui melkein kaupungin kohdalle. Aminen huomio kiintyi nyt kirkkoihin ja muiden korkeiden rakennusten torneihin, sillä hän oli nähnyt vain harvoja suurkaupunkeja ennen, kuten lukija ehkä muistaakin.

"Tuolta näkyy jesuiittain kirkko ja heidän koulunsa", sanoi kapteeni viitaten muutamaan komeaan rakennukseen. "Tuossa kirkossa säilytetään kuuluisan pyhimyksen Fransiskuksen luurankoa. Hän uhrasi henkensä levittäessään evankeliumia näihin pakanamaihin."

"Olen kuullut isä Mathiaksen kertovan hänestä", vastasi Amine. "Mutta mikä rakennus tuolta näkyy?"

"Augustinilaisluostari ja sen vieressä on dominikaneilla samanlainen."

"Suurenmoista kerrassaan!" huomautti Amine.

"Tuolla rannalla näette varakuninkaan palatsin, tuo tuolla oikealla on paljasjalkaisten karmeliittien luostari, tuolta siintää pyhän Katarinan korkea kirkontorni ja tuo kaunis ja siro rakennuskin on kirkko. Näettekö tuolta varakuninkaan palatsin takaa erään kupoolin?"

"Kyllä."

"Siellä on pyhän inkvisitionin vankila."

Vaikka Amine oli kuullutkin Filipin kertovan inkvisitionista, tiesi hän kuitenkin hyvin vähän sen tarkoituksesta. Kuullessaan sen nimen värisytti häntä, hänen voimatta ymmärtää sen syytä.

Muutamia minutteja myöhemmin ankkuroi laiva tullihuoneen edustalle. Kapteeni ja muut matkustajat menivät maihin, paitsi Amine, joka jäi laivaan odottamaan isä Mathiaksen paluuta. Pappi oli nimittäin luvannut hankkia hänelle asunnon kaupungista. Amine oli antanut hänelle kahdeksansadan tukaatin arvoisen timanttisormuksensa, jonka isä myi kahdestasadasta taalarista ja vuokrasi Aminelle huoneet eräältä leskeltä.

Rakennus, johon Amine muutti asumaan, oli erään suuren torin, Terra di Sabion, varrella. Hänen huoneensa olivat torille päin ja ne olivat ilmat ja mukavat. Emäntä seurasi häntä sisään näyttääkseen ne hänelle ja Amine kysyi nyt häneltä, miksi torin toisella laidalla olevaa kirkkoa sanotaan.

"Se on Taivaaseenastumisenkirkko", vastasi rouva. "Siellä soitetaan hyvin kauniisti. Jos teitä haluttaa, menemme huomenna sinne kuuntelemaan."

"Entä tuo vastapäätä oleva jykevä rakennus?"

"Se on pyhän inkvisitionin vankila", vastasi leski ristien silmänsä.

Aminea värisytti jälleen hänen voimatta sanoa, miksi. "Onko tuo poika lapsenne?" kysyi hän noin kahdentoista vuotiaan pojan tullessa huoneeseen.

"Kyllä. Muut lapseni ovat kuolleet. Suojelkoon Jumala häntä!"

Poika oli kaunis ja ymmärtäväinen ja Aminella oli omat syynsä, miksi hän koetti päästä hänen ystäväkseen. Hän onnistuikin täydellisesti aikeessaan.

XXXIV.

Amine oli juuri palannut kotiin iltapäiväkävelyltään. Hän oli ostellut kaikenlaista pientä basaarista ja kantanut ostoksensa kotiin viittansa alla. "Olen siis vihdoinkin kotona, Jumalalle kiitos, eikä minua täällä kukaan vakoile", huudahti hän istuutuen sohvalle. "Filip, missä oletkaan?" jatkoi hän. "Nyt minulla on hallussani sellainen keino, että saan sen pian tietää."

Lesken poika pieni Pedro tuli nyt huoneeseen, juoksi Aminen luokse ja suuteli häntä. "Sano minulle, Pedro, missä äitisi on?" kysyi Amine.

"Hän on mennyt vieraisille ystäviensä luokse ja me olemme aivan kahden koko talossa. Saanko olla luonasi?"

"Kyllä, poikaseni. Sano minulle nyt, voitko säilyttää salaisuuden."

"Kyllä, kerro se vain minulle."

"Minulla ei ole mitään sinulle kerrottavaa, mutta aion tehdä jotakin. Olen keksinyt erään leikin ja sinä saat katsella jotakin kädessäsi."

"Ah, näytä se minulle heti!"

"Jos vain lupaat, ettet kerro siitä kenellekään."

"Vannon pyhän neitsyen nimessä, että vaikenen."

"No, siinä tapauksessa näytän sen sinulle."

Hän sytytti tulen lattialla olevaan pataan, kirjoitti musteella muutamia kirjaimia paperikaistaleelle ja alkoi sitten juosta padan ympäri mumisten sanoja, joita hänen nuori apulaisensa ei ymmärtänyt. Pysähdyttyään heitti hän suitsutusaineita ja korianderin siemeniä pataan, josta alkoi kohota voimakasta hyvältä tuoksuavaa savua, ja käski Pedron istuutua pienelle jakkaralle ottaen pojan oikean käden omaansa. Piirrettyään pojan käteen nelikulmion ja sen kummallekin puolelle muutamia kirjaimia kaasi hän kämmenelle hieman mustetta niin, että siihen muodostui musta puolen kruunun suuruinen kuvastin.

"Nyt on kaikki kunnossa", sanoi Amine. "Katso nyt, mitä näet musteessa.",

"Omat kasvoni."

Amine heitti enemmän suitsutusaineita pataan, kunnes huone oli aivan täynnä savua, ja alkoi laulaa:

"Turshoon, Turshoon, tule alas! Kaikki noiden nimien palvelijat, tulkaa tänne! Vetäkää huntu syrjään ja antakaa oikeita vastauksia."

Kirjoittamansa suikaleet oli hän leikellyt palasiksi saksilla. Hän otti nyt tuollaisen palasen heittäen sen pataan päästämättä pojan kättä irti.

"Sano minulle, Pedro, mitä nyt näet."

"Näen erään miehen kulkevan ohi", vastasi Pedro peloissaan.

"Älä pelkää, Pedro, näet vielä enemmänkin. Onko hän mennyt jo kokonaan ohi?"

"On."

Amine mumisi muutamia käsittämättömiä sanoja ja heitti viimeisetkin paperikappaleet pataan. "Sano nyt, Pedro: 'Filip Vanderdecken, tule esille!'"

"Filip Vanderdecken, tule esille!" toisti poika vapisten.

"Kerro minulle nyt, mitä näet, mutta puhu totta", sanoi Amine levotonna.

"Näen erään miehen makaavan valkoisella hiekalla. En pidä tästä leikistä ollenkaan."

"Älä pelkää, Pedro, saat namusia aivan heti. Näetkö, miten mies on puettu?"

"Hänellä on yllään lyhyt jakku ja valkoiset housut. Hän katselee ympärilleen ja ottaa poveltaan jotakin, jota hän suutelee."

"Ah, hän elää siis! Kiitän sinua, Jumala! Näetkö vielä muutakin, poikaseni?"

"Hän nousee seisoaalleen ja... En pidä tästä leikistä. Minua peloittaa."

"Älä viitsi olla peloissasi."

"Mutta minä olen. En uskalla enää", sanoi Pedro polvistuen. "Ole nyt niin kiltti ja anna minun mennä."

Pedro oli kääntänyt kätensä ja kaatanut musteen maahan. Lumous oli nyt haihtunut, eikä Amine voinut saada tietää enempää. Hän koetti tynnyttää poikaa lahjoilla, vaati häneltä vielä kerran vaitiololupauksen ja päätti vasta sitten jatkaa tiedustelujaan, kun poika tyyntyy ja on valmis jatkamaan leikkiä.

"Mutta Filip elää! Rakas äiti, kiitän sinua!"

Eräänä iltapäivänä, kun leski oli ulkona, tuli Pedro huoneeseen ja kysyi Aminelta: "Emmekö rupea jälleen leikkimään tuota leikkiä?"

Amine, joka paloi halusta saada tietää enemmän, tuli iloiseksi ja laitto pian kaikki kuntoon. Huone tuli vielä kerran täyteen hyvänhajuista savua, hän toisti vielä kerran manauksensa, salaperäinen kuvastin oli valmiina Pedron kädessä ja Pedro oli juuri ennättänyt huutaa: "Filip Vanderdecken, tule esille!" kun ovi murrettiin auki ja isä Mathias, leski ja muutamia muita henkilöitä tuli huoneeseen. Amine nousi äkkiä ja Pedro huudahti juosten äitinsä turviin.

"En siis erehtynyt Terneusessaakaan!" huudahti isä Mathias katsoen Amineen vihaisesti. "Kirottu noita, olette nyt paljastettu!"

Amine katsoi halveksivasti häneen ja vastasi tynnosti: "En tunnusta uskoanne, tiedätte kai sen? Kuunteleminen näyttää kuuluvan uskonnolonne määräyksiin. Olen omassa huoneessani. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun minun pitää pyytää teitä poistumaan luotani. Teen sen nytkin ja rukoilen samalla muitakin lähtemään."

"Ottakaa ensin kaikki nämä loihimisvälineet talteen", sanoi isä Mathias seuralaisilleen. Pata ja Aminin käyttämät muutkin esineet koottiin, minkä jälkeen tuo hurjapäinen pappi ja muut poistuivat huoneesta jättäen Aminin yksikseen.

Hän aavisti olevansa hukassa, sillä hän tiesi katolilaisten luulevan noituutta mitä kauheimmaksi synniksi, ja hänet oli tavattu sitä harjoittamasta. "No niin", ajatteli hän, "kohtaloni on nyt kerran sellainen ja minä voin uhmata kaikista pahimpaakin."

Aminin yllättäminen oli käynyt seuraavasti: Pieni Pedro oli unhottanut lupauksensa ja kertonut äidilleen Aminin kanssa leikkimästään leikistä. Äiti taasen oli peloissaan uskoutunut isä Mathiakselle, ja isä oli päättänyt yllättää Aminin.

Puoli tuntia myöhemmin tuli pari mustiin viittoihin pukeutunutta miestä Aminin huoneeseen pyytäen Aminea mukaansa. Amine ei vastustellut, he kulkivat torin poikki, suuren rakennuksen portti aukeni ja miehet käskivät Aminin mennä siitä sisälle taloon. Muutamia minutteja myöhemmin suljettiin Amine inkvisitionin vankilaan.

XXXV.

Ennenkuin jatkamme kertomustamme tahdomme hieman selittää lukijoillemme inkvisitionin luonnetta, juhlamenoja ja muita toimia, jotka ovat samanlaisia kaikkialla, niin Goassa kuin muuallakin.

Santa Casa eli Goan inkvisitioni on muutaman suuren torin, Terra di Sabaion, varrella. Se on mahtava kivirakennus, jonka julkisivussa on kolme porttia. Niistä on keskimäinen suurempi kuin muut ja siitä mennään oikeussaliin. Molemmat sivuovet johtavat tilaviin ja kauniihin yksityisasuntoihin, jotka on laitettu kuntoon tuomareille ja muille inkvisitionin virkamiehille.

Noiden asuntojen takana ovat inkvisitionin vankikopit. Ne ovat kahden pitkän käytävän molemmilla puolilla, ne on varustettu kaksinkertaisilla ovilla ja kunkin sellaisen lattiapinta-ala on noin kymmenen neliöjalkaa. Tuollaisia koppeja on siellä melkein parisataa. Toiset niistä ovat siinä suhteessa toisia paremmat, että niihin pääsee valoa ja raitista ilmaa, kun taasen toiset ovat aivan pimeitä. Vahdit kulkevat alituisesti käytävissä, joihin kuuluu pieninkin risahdus kopeista. Vangit saavat hyvää ruokaa ja

lääkkeitä, jos he ovat niiden tarpeessa, mutta papit eivät saa antaa heille uskonnon lohdutusta ja jos he kuolevat, haudataan heidät juhlallisuuksitta.

Suurinkvisiittori ja hänen apulaisensa tuomitsevat syytetyn. Inkvisitionin ystävät auttavat taasen heitä vakoillen ihmisiä ja syyttäen sellaisia, jotka joko puheissaan tahi teoissaan häpäisevät pyhää kirkkoa. Ei kukaan uskalla vastustaa inkvisitionin käskyjä; jos sellaista joskus tapahtuu, nousee koko kansa tukemaan noita määräyksiä. Tuohon vankilaan joutuneiden ei sallita seurustella toistensa kanssa eikä heidän anneta puhuaakaan. Sellaiset, jotka valittavat tahi rukoilevat ääneen heitä ympäröivässä kauheassa pimeydessä, saavat selkäänsä, kunnes he oppivat olemaan hiljaa. Ainoastaan kidutettujen valitushuudot kaikuvat käytävissä säikäyttäen kaikkia muita, joita odottaa sama kohtalo.

Inkvisitionista luullaan, että se tuomitsee oikeudenmukaisesti, ja tarvitaan seitsemän todistajaa, ennenkuin joku voidaan julistaa syylliseksi, mutta kun ei todistajia milloinkaan kuulustella yhdessä syytetyn kanssa ja kun syytettyjä usein kidutetaan, ei tarvittavien todistusten hankkiminen tuota syyttäjälle suurtakaan vaivaa. Usea on menettänyt henkensä senvuoksi, että joku todistaja on vannonut väärin pelastaakseen henkensä. Inkvisitionin käsittelemät päärikokset ovat: noituus, vääräoppisuus ja Jumalan pilkkaaminen.

Tulos riippuu suuresti siitä, paljonko syytetty omistaa, koska koko hänen omaisuutensa joutuu inkvisitionille, kun hänet tuomitaan. Heille annetaan kultaisia lupauksia vapaudesta, jos he tunnustavat heti, mutta jos he vastustavat, uhataan heitä kidutuksella. Pahinta on kuitenkin, että heidän on pakko aina syyttää toisia, jotka ovat muka osallisia heidän rikoksiinsa, eikä noita lupauksia vapaudesta juuri milloinkaan täytetä.

Goassa on noituudesta syytettyjen lukumäärä tavallisesti paljon suurempi kuin muualla, mikä johtuu siitä, että hindujen juhlamenoissa on niin paljon mitä ajattelemtominta taikauskkoa. Hindut ja muista maista kotoisin olevat orjat kääntyvät usein kristinuskoon tehdäkseen isännilleen mieliksi, mutta jos heidät vain ennätetään kastaa, tuomitaan heidät armotta poltettaviksi, jos heidät myöhemmin voidaan todistaa syyllisiksi johonkin rikokseen. Mutta ellei heitä ole kastettu, pääsevät he asiasta joko selkäsaunalla tai vankeudella tahi lähetetään heidät kaleereille. Ainoastaan siitä syystä kieltäytyvät useat kääntymästä kristinuskoon.

Olemme nyt kertoneet sen verran kuin lukijan tarvitsee tietää edeltäpäin. Loput hän kyllä käsittää kertomuksen kulusta.

XXXVI.

Sittenkuin Amine oli viettänyt muutamia tunteja kopissaan, tuli sinne pari vartijaa. Puhumatta hänelle sanaakaan aukaisivat he hänen silkinhienon tukkansa leikaten sen poikki juurta myöten. Halveksivasti hymyillen ja vastustelematta salli Amine sen tapahtua. Toimitettuaan tehtävänsä miehet poistuivat.

Seuraavana päivänä tulivat vartijat uudestaan, käskivät hänen riisua kengät jaloistaan ja seurata heitä. Amine katsoi heihin ja he katsoivat häneen. "Ellette seuraa meitä vastustelematta, on meidän pakko...", sanoi toinen säälien Aminen kauneutta ja nuoruutta. Amine totteli kehoitusta ja meni heidän mukanaan tuomiosaliin, jossa olivat ainoastaan suurinkvisiittori ja sihteeri.

Katsottuaan häneen muutamia minuutteja alkoi sihteeri kuulustella häntä kysyen häneltä monta kertaa, oliko hänellä paljonkin rahaa.

"Miksi he haluavat saada sen tietää?" ajatteli Amine. "Elleivät he tahdo muuta, saavat he ottaa ne mielellään. Mitähän he aikovat tehdä minulle? No niin, sen saan kyllä tietää parin päivän kuluttua." Hän erehtyi kumminkin suuresti. Olisi ehkä voinut kulua vuosiakin asian kehittymättä sen pitemmälle, ellei neljän kuukauden kuluttua hänen vangitsemisestaan olisi pantu toimeen suurta roviollapolttoja. He olivat vielä muutamien uhrien tarpeessa, että juhlallisuudesta tulisi oikein vaikuttava, ja senvuoksi kului kuukausi sietämättömässä tuskassa ja jännityksessä, ennenkuin Amine jälleen vietiin tuomarien eteen.

Häneltä kysyttiin jälleen, haluaako hän tunnustaa.

"Olenhan sanonut teille kerta kaikkiaan, ettei minulla ole mitään tunnustettavaa. Menetelkää kanssani miten ikinä vain haluatte, mutta tehkää se pian", vastasi hän kiivaasti.

"Kidutus taivuttaa teidät kyllä tunnustamaan."

"Voittehan koettaa sitäkin, julma mies", sanoi hän tyynesti, "ja jos voitte pakottaa minut puhumaan, saatte sanoa minua kurjaksi raukaksi. Olen vain nainen, mutta uhmaan teitä sittenkin."

Hänen tuomarinsa olivat kuulleet harvoin tuollaisia sanoja ja katselleet sellaisesta päättäväisyydestä leimuavia kasvoja. Kidutusta ei käytetty kuitenkaan milloinkaan, ennenkuin syytös luettiin julki ja siihen vastattiin.

"Sittenpähän nähdään", sanoi tuomari. "Viekää pois hänet!"

Amine vietiin takaisin koppiinsa. Isä Mathias oli kuukauden kuluessa neuvotellut usein suurinkvisiittorin kanssa. Vaikka hän vihoissaan olikin syyttänyt Aminea ja hankkinut tarvittavat todistajat, oli hän kumminkin peloissaan ja levoton. Hänen pitkäaikainen olonsa Aminen luona, Aminen jatkuva hyvántahtoisuus häntä kohtaan aina tuohon onnettomaan yöhön asti, jolloin hän oli vakoillut Aminea, hänen tietonsa, ettei Amine ollut vielä kääntynytäkään, Aminen reippaus ja rohkeus, niin, hänen nuoruutensa ja kauneutensa, kaikki nuo seikat puhuivat ehdottomasti hänen edukseen. Isän ainoa päämäärä oli nyt saada Amine tunnustamaan menetelleensä väärin, kääntää hänet kristinuskoon ja pelastaa hänet. Tässä tarkoituksessa oli hän pyytännyt ja saanut pyhältä säädyltä luvan käydä katsomassa Aminea vankilassa. Kolme päivää toisen kuulustelun jälkeen tuli isä Mathias hänen luokseen koppiin. "Lapseni, lapseni!" huudahti hän suruissaan.

"No mutta, isä, miten julkenette tulla luokseni? Tehän itse toimititte minut tänne. Poistukaa heti täältä!"

"Syytöksenne on kyllä tosi, mutta nyt haluan pelastaa teidät täältä, jos vain annatte minulle luvan."

"Seuraan teitä hyvin mielelläni, isä."

"Ei, ei, meidän pitää keskustella ensin hieman. Ihmiset eivät pääse tästä vankilasta vapaiksi niinkään helposti."

"Sanokaa sitten minulle sanottavanne ja neuvokaa minua."

"Niin aion tehdäkin."

"Odottakaahan sentään hieman. Vastatkaa minulle ensin sielunne autuuden nimessä, oletteko kuullut mitään Filipistä?"

"Olen kyllä. Hän voi hyvin."

"Missä hän on?"

"Hän tulee pian tänne."

"Jumalalle olkoon kiitos! Saanko puhutella häntä?"

"Se on kokonaan teidän omassa vallassanne."

"Minunko? Ilmoittakaa minulle, mitä minun pitää tehdä."

"Teidän pitää tunnustaa syntinne ja riköksenne."

"Millaiset syntini ja rikökseni?"

"Ettekö ole manannut henkiä avuksenne?"

Amine ei vastannut.

"Vastatkaa minulle, tunnustatteko vai ettekö?"

"En voi tunnustaa tehneeni mitään luvatonta."

"Kieltämisenne ei hyödytä teitä ollenkaan. Minä ja useat muut satuimme näkemään tekonne. Tiedättekö, millainen rangaistus teitä odottaa, ellette tunnusta ja rupea kirkkomme jäseneksi?"

"Miksi minua pakotetaan väkivallalla kääntymään uskoonne? Rankaisetteko kaikkia, jotka eivät usko niinkuin te?"

"Emme. Ellette olisi jo suostunut kastettavaksi ei teitä tahdottaisi siihen pakottaakaan, mutta kun teidät kerran on kastettu, on teidän pakko ruveta kirkkomme jäseneksi, sillä muuten luullaan teitä harhaoppiseksi."

"Silloin en tiennyt mitään kasteen merkityksestä."

"Ehkä, mutta te suostuitte siihen kuitenkin."

"Niin teinkin. Mutta millaisen rangaistuksen saan, ellen nyt suostu?"

"Teidät poltetaan roviolla eikä mikään voi teitä pelastaa. Kuulkaahan nyt, Amine Vanderdecken, kun teidät ensi kerran viedään kuulusteltavaksi, pitää teidän tunnustaa kaikki, pyytää anteeksi ja rukoilla, että teidät otetaan kirkon jäseneksi. Silloin pelastutte ja —"

"Mitä?"

"Saatte palata Filipinne luokse."

"Filipinkö? Kiusaatte minua todellakin kovasti. Mutta, isä, jos tunnustan tehneeni väärin silloin, kun tiedän tehneeni oikein, niin..."

"Ettekö siis tunnekaan olevanne syyllinen?"

"En. Kutsuin vain äitini avukseni ja hän neuvoi minua unessa. Auttaisiko äiti lastaan tekemään mitään luvatonta?"

"Nuo neuvot antoi teille varmasti joku pahahenki eikä äitinne."

"Erehdytte. Nyt vaaditte minua jälleen sanomaan sellaista, jota en usko."

"Uskoko? Älkää olko niin itsepäinen, Amine."

"En minä ole itsepäinen, isä. Olettehan tarjonnut minulle jotakin hyvin arvokasta, olette luvannut minun jälleen lähteä mieheni luokse. Mutta voinko alentua valehtelemaan? En, vaikka elämäni ja vapauteni olisivatkin kysymyksessä, en Filipinkään tähden!"

"Amine, jos tunnustatte rikoksenne, ennenkuin teitä syytetään, voitatte paljon, mutta syytöksen jälkeen ei se hyödytä teitä ollenkaan."

"En tunnusta ennen enkä jälkeenkään, hyvä isä. Tehtyä ei saada enää tekemättömäksi, mutta se ei ole mikään rikos minun eikä meikäläisten silmissä. Teikäläisistä voi se ehkä näyttää sellaiselta, mutta minähän en kuulukaan joukkoonne."

"Muistakaa myös, että miehennekin voi joutua vaaraan, koska hän on mennyt naimisiin velhon kanssa. Älkää unhottako sitä. Huomenna tulen jälleen luoksenne."

"Olen hyvin murheellinen", vastasi Amine. "Poistukaa nyt luotani, isä, niin teette minulle palveluksen."

Isä Mathias poistui kopista ollen hyvin tyytyväinen Aminin viimeisiin sanoihin. Mahdollisuus, että Filipkin joutuu vaaraan, tuntui vaikuttavan Amineen.

Amine heittäytyi kopin nurkassa olevalle vuoteelleen kätkien kasvonsa käsiinsä.

"Elävänä poltettavaksi!" huudahti hän hetkisen kuluttua nousten istualleen ja sivellen kädellään otsaansa. "Sellaisiako nuo kristityt sitten ovatkin? Sellaisenko hirveän kuoleman Schriften minulle ennustikin? Se toteutuukin varmasti, sillä kohtaloni on sellainen enkä voi pelastua. Jos tunnustan, tunnustan samalla, että Filip on mennyt naimisiin noidan kanssa ja häntäkin rangaistaan silloin. Se ei saa milloinkaan tapahtua, polttamista on hirveä ajatellakaan, mutta tuskat eivät kestä pitkää aikaa. Isieni jumalat, antakaa minulle voimia kestämään noiden pahojen ihmisten syytökset ja auttakaa minua rakkaan Filipini vuoksi!"

Seuraavana iltana tuli isä Mathias jälleen koppiin. Hän tapasi Aminin tyytyväisenä ja päättäväisenä, mutta Amine kieltäytyi kuuntelemasta hänen neuvojaan ja noudattamasta hänen kehoituksiaan. Papin viimeinen huomautus, että Filipkin voi joutua vaaraan, jos hänet vain todistetaan syylliseksi noituuteen, oli terästänyt hänen luontonsa ja hän oli päättänyt, etteivät kidutukset eikä rovio voi pakottaa häntä tunnustamaan. Pappi poistui alakuloisena kopista. Hän tunsu olevansa onneton ajattellessaan, että Aminin pitää kuolla niin hirveä kuolema, hän syytti itseään hätäilemisestään toivoen lopulta, ettei hän olisi nähnytkaan Aminea, jonka vakaumusta ja rohkeutta hän tahtomattaankin ihaili. Hän ajatteli Filipiäkin, joka oli kohdellut häntä niin ystävällisesti, eikä hän ymmärtänyt, miten hän uskaltaisi mennä puhuttelemaan häntä. Mitä hän vastaisikaan, kun Filip kysyy vaimoaan?

Parin viikon kuluttua vietiin Amine tuomarien eteen ja hänelle tehtiin nuo samat kysymykset kuin ennenkin. Kun hän vastasi niihin kieltävästi, luettiin häntä vastaan tehdyt syytökset julki. Isä Mathias

oli ilmiantanut hänet siitä, että hän oli harjoittanut noituutta, ja Pedron ja muiden näkijäin todistukset vahvistivat hänen ilmiantonsa. Innoissaan oli isä Mathias vielä lisännyt, että hän Terneusessakin oli huomannut Aminin tekevän samaa, ja kertonut, että Amine kovassa myrskyssä, jolloin kaikki oli näyttänyt perikatoon tuomitulta, oli yksinään pysynyt tyynenä ja rohkeana ja sanonut kapteenille, että he pelastuisivat, mikä ainoastaan voi olla mahdollista pahojen voimien hänelle suoman ennustuslahjan avulla. Aminelta kysyttiin, oliko hänellä mitään sanottavaa puolustukseksi.

"Miten tuollaisia syytöksiä vastaan voidaan puolustautua?" vastasi hän. "Ajatelkaa nyt tuota viimeistäkin. Koska en ollut sellainen raukka kuin kristityt, syytetään minua noituudesta. Tuo vanha houkkio! Mutta minä paljastan hänet. Sanokaa minulle, onko sellainen henkilö kanssarikollinen ja yhtä syyllinen, joka tietää noituutta harjoitettavan, mutta salaa sen sallien sen tapahtua?"

"On", vastasi tuomari odottaen jännittyneenä, mitä nyt seuraisi.

"Silloin annan ilmi..." Amine aikoi ilmoittaa, että isä Seysen ja isä Mathias tunsivat Filipin tehtävän kieltämättä sitä, mutta huomattuaan, että Filip siten joutuisi pulaan, keskeytti hän puheensa.

"Kenen aiotte antaa ilmi?"

"En ketään", vastasi Amine taivuttaen päänsä.

"Ilmaiskaa hänet, nainen!"

Amine ei vastannut.

"Kiduttaminen avaa kyllä suunne."

"Ei milloinkaan, kiduttakaa minut kuoliaaksi, jos vain haluatte. Kuolen mieluummin siten kuin roviolla."

Tuomari ja sihteeri neuvottelivat hetkisen. Varmoina siitä, että Amine pysyy päätöksessään, luopuivat he kidutuksesta semminkin, koska he tarvitsivat Aminin tuohon yleiseen roviollapolttamiseen.

"Tahdotteko tunnustaa?" kysyi tuomari.

"En", vastasi Amine tiukasti.

"Viekää hänet pois!"

Iltana ennen roviollapolttamista tuli isä Mathias jälleen Aminin koppiin, mutta hänen kääntämisyrityksensä olivat tuloksettomat.

"Huomenna on kaikki ohi, isä", sanoi Amine. "Poistukaa nyt, sillä haluan olla yksinäni."

XXXVII.

Palatkaamme nyt jälleen Filippiin ja Krantziin. Tultuaan komentajan luota kertoi Krantz Filipille kaikki, tuon kummallisen jutunkin, jonka hän oli keksinyt pettääkseen komentajan.

"Sanoin, etteivät muut kuin te tiedä aarteen piilopaikkaa, toivoen, että teidät lähetetään hakemaan sitä, sillä luultavasti pitää hän minut täällä panttivankina. Älkää olko millännekään, sillä kyllä minä pidän silmäni auki. Koettakaa tavalla tahi toisella päästä pakoon ja matkustakaa sitten Aminin luokse."

"Ei niin, ystäväni", vastasi Filip, "vaan teidän pitää tulla mukaani. Tunnen, etten voi nauttia onnestani, jos vain eroan teistä."

"Joutavia! Tuollainen on vain kuvittelua. Pääsen varmasti pakoon jollakin tavoin."

"En näytä hänelle aarretta, ellette seuraa meitä."

"No, koska ette muuten suostu, niin voittehan tuota koettaa."

Nyt koputettiin oveen hiljaa ja Pedro tuli huoneeseen. Hän katsoi ensin varovaisesti ympärilleen, ennenkuin hän kuiskaten kertoi heille kuulemansa. "Koettakaa järjestää niin, että saan tulla mukaanne", lopetti hän. "Minun on nyt pakko poistua, sillä hän kävelee vielä edestakaisin

huoneessaan." Sanottuaan sen hiipi hän pois sulki oven.

"Tuo pieni petollinen roisto! Mutta kyllä me petämme hänet, jos se suinkin on mahdollista", sanoi Krantz. "Olitte oikeassa, Filip, sanoessanne, että meidän pitää molempien paeta, sillä tarvitsette apuani. Koetan houkutellessa komentajankin mukaamme. Hyvää yötä, Filip."

Seuraavana aamuna pyysi komentaja heidät aamiaiselle luokseen. Hän otti heidät vastaan kohteliaasti hymyillen ja erittäinkin Filipiä kohtaan hän oli hyvin huomaavainen. Heidän syötyään ilmoitti hän heille suunnitelmansa ja toivomuksensa.

"Herra Vanderdecken, olen ajatellut ystävänne kertomusta ja olen hyvin pahoillani eilisestä ajattelemttomasta käytöksestäni. Olen nyt päättänyt avullanne ottaa haltuuni tuon aarteen, joka on määrätty luovutettavaksi pyhälle kirkolle. Ehdotan senvuoksi, että otatte mukaanne osaston sotilaita, matkustatte saarelle, kaivatte aarteen esille ja tuotte sen ensin tänne viedäkseen sen sitten ensimmäisessä tänne poikkeavassa laivassa Goaan. Kun teillä on se mukanaan, ottavat siellä olevat viranomaiset teidät kohteliaasti vastaan. Siten voitte tekin, herra Vanderdecken, tavata jälleen vaimonne, jonka kauneus teki niin syvän vaikutuksen minuun. Pyydän anteeksi, että puhuin hänestä kuullessanne ehkä liian vapaasti, mutta se johtui kokonaan siitä, etten ollenkaan tiennyt, kuka hän oli ja millaisessa suhteessa hän oli teihin, arvoisa herra."

"Koska olen itsekkin uskollinen katolilainen", vastasi Filip, "näytän mielelläni teille aarteen piilopaikan luovuttaakseni sitten rahat pyhälle kirkolle. Anteeksipyyntönnekin otan epäröimättä vastaan, sillä olen varma, että käytöksenne johtui vain tietämättömyydestä. En kuitenkaan ymmärrä oikein ehdotustanne. Puhuitte sotilasosastosta. Tottelevatko he minua ja ovatko he luotettavia? Jos he rupeavat kapinoimaan, mitä voimme kahden heitä vastaan?"

"Älkää olko ollenkaan peloissanne, herra Vanderdecken, he ovat tottuneet ankaraan kuriin. Teidän ei tarvitse ottaa ystäväännekään mukaanne. Hän saa jäädä luokseni pitämään minulle seuraa poissaollessanne."

"Siihen en voi suostua", vastasi Filip, "sillä yksinäni en uskalla ryhtyä yritykseen."

"Ehkä sallitte minunkin lausua mielipiteeni tästä asiasta", sanoi Krantz. "Minusta tuntuu, ettei teidän sovi lähettää meitä kumpaakaan hakemaan aarretta. Muistakaa, että sotilaat ovat olleet täällä monta vuotta ja ikävöivät kotiin. He eivät ehkä voisi vastustaakaan kiusausta nähdessään rahat. Heidän tarvitsee vain purjehtia Bantamiin päästäkseen vapaiksi ja anastaakseen rahat. Jos lähetätte minut ja ystäväni, sinne sotilaiden kanssa lähetätte meidät varmaan kuolemaan, mutta jos te itse, herra komentaja, tulette mukaamme, häviää vaara olemattomiin. Läsnäolonne ja arvonne pitävät heidät kyllä kurissa."

Nämä pätevät syyt tehosivat heti komentajaan ja ennenkuin Krantz ennätti lopettaakaan, oli hän jo päättänyt suostua.

"No niin, herrat", vastasi hän, "suostun ehdotukseenne ja määrään luutnanttini linnoituksen komentajaksi pariaksi päivää meidän tehdessämme tämän palveluksen pyhälle kirkollemme. Olen jo lähettänyt mieheni hakemaan tuollaista suurta kanoottia, jollaisia alkuasukkaat käyttävät, ja nousen siihen luvallanne huomenna."

"Parempi on lähteä sinne kahdella kanootilla", huomautti Krantz. "Silloin voimme ottaa aarteen omaan veneeseemme ja muuttaa osan sotilaista toiseen, ollaksemme tasaväkisiä, jos he rupeavat kapinoimaan nähtyään niin paljon rahaa."

"Olette todellakin oikeassa, herra Krantz. Otamme kuin otammekin kaksi kanoottia. Neuvonne on mainio."

Kaikki saatiin siis järjestetyksi molemminpuoliseksi tyytyväisyydeksi ja sovittiin, että Pedrokin saa tulla mukaan.

Varhain seuraavana aamuna varustettiin veneet ruokavaroilla ja miehistö, kymmenen sotilasta ja korpraali, sijoittuivat niihin. Komentaja ja Filip menivät toiseen ja Krantz ja Pedro toiseen veneeseen. Saatuaan tietää matkan tarkoituksen alkoivat miehet heti kuiskailta keskenään Krantzin suureksi tyytyväisyydeksi.

Kolmantena päivänä lähtönsä jälkeen saapuivat he saarelle nousten maihin. Komentajan veneessä olleet sotilaat saivat nyt tilaisuuden keskustella toveriensa kanssa ja Filip ja Krantz juttelivat myös hetkisen keskenään. Pedro oli ilmoittanut Krantzille, että sotilaat olivat päättäneet tappaa komentajan, purjehtia siten Bataviaan ja koettaa päästä sieltä jossakin laivassa Eurooppaan.

Filip ei olisi halunnut suostua komentajan murhaan, mutta Pedro vannoi, ettei hän muuta ansaitse julmuutensa vuoksi.

Heti kun he olivat nousseet hiekkarannalle, käski kärsimätön pieni upseeri tuoda lapiot maihin, ja hänen hymyillessään omalle petolliselle suunnitelmalleen liittoutuivat muut häntä vastaan.

Miehet alkoivat kaivaa osoitetusta paikasta ja muutamien minuuttien kuluttua saatiin aarre jo päivänvaloon. Pussit ladottiin päällekkäin ja irtaallaan olevat rahat koottiin kasoihin. Kaivettuaan kaikki rahat esille heittivät sotilaat lapiot pois ja katsoivat tarkoittavasti toisiinsa.

Komentaja kääntyi huutaakseen pusseja hakemaan lähetetyille miehille, että he kiiruhtaisivat, kun kolme tahi neljä puukkoa tunkeutui samalla kertaa hänen selkäänsä. Hän kaatui ennättäen tuskin avata suutaan neuvotellakseen murhaajiensa kanssa, kun veitset jälleen työntyivät hänen rintaansa, jolloin hän kuoli silmänräpäyksessä. Filip ja Krantz eivät sekaantuneet leikkiin.

"Hän on nyt saanut ansaitun palkkansa", huomautti Krantz.

"Aivan niin!" huusivat sotilaat. "Tuomio oli oikeudenmukainen."

"Teidän pitää saada osanne aarteesta", sanoi Pedro. "Eikö niin toverit?"

"Tietysti!"

"Ei kolikkoakaan, urhoolliset ystäväni", vastasi Filip. "Ottakaa vain kaikki rahat ja tulkaa onnellisiksi. Pyydämme vain, että autatte meitä jatkamaan matkaamme haluamaamme suuntaan. Mutta ennenkuin jaatte rahat, haudatkaa tuon onnettoman miehen ruumis."

Sotilaat tottelivat. He tarttuivat jälleen lapioihinsa, kaivoivat äkkiä matalan haudan, sijoittivat komentajan ruumiin siihen ja peittivät sen hiekalla.

XXXVIII.

Tehtyään sen ja heitettyään lapiot syrjään rupesivat sotilaat heti riitelemään. Näytti aivan siltä kuin nämä rahat aina aiheuttaisivat murhia ja verenvuodatusta. Filip ja Krantz päättivät lähteä heti jatkamaan matkaansa toisella veneellä antaen sotilaiden sopia riitansa parhaan ymmärryksensä mukaan. Filip pyysi heiltä veneeseensä hieman enemmän ruokavaroja ja vettä, jota oli otettu mukaan suuri varasto, koska hän luuli heidän matkansa kestävän monta päivää. Sotilaat, jotka eivät ajatelleet muuta kuin vasta saatuja rikkauksiaan, suostuivat siihen empimättä, ja sittenkin Filip ja Krantz olivat koonneet niin paljon kookospähkinöitä kuin he ennättivät, nostivat he purjeen ja työnsivät kanootin vesille. Päästyään muutamien satojen jalkojen päähän rannasta näkivät he sotilaiden hyökkäävän toistensa kimppuun.

"Tuo entinen verilöyly näyttää toistuvan jälleen", huomautti Krantz kanootin etääntyessä nopeasti rannasta.

"Sitä ei voida epäilläkään", vastasi Filip. "Katsokaa, miten puukot välähtelevät."

"Jos saisin antaa tuolle saarelle nimen, nimittäisin sen 'Kirouksen saareksi'", sanoi Krantz jatkaen sitten: "Älkäämme kumminkaan välittäkö enää heistä, vaan keskustelkaamme, mihin suuntaan meidän on lähdeävä."

"Ellemme kohtaa laivaa, voimme aivan vaaratta purjehtia Pulo Penangiin. Siellä voimme odottaa, kunnes joku laiva ottaa meidät mukaansa."

Heidän ei ollut ollenkaan vaikea suunnata matkaansa sinnepäin, sillä saaret olivat heidän kompassinaan päivisin ja kirkkaat tähdet öisin. He eivät purjehtineet suorinta tietä, sillä heistä oli varmempaa risteillä tyynillä vesillä enemmän pohjoiseen kuin länteen päin. Malaijilaiset merirosvoit ajoivat heitä usein takaa, mutta heidän pienen kanoottinsa nopeus pelasti heidät aina. Merirosvoit luopuivatkin tavallisesti ajosta huomattuaan kanootin pienuuden ja otaksutun saaliin mitättömyyden.

Kolmen viikon kuluttua ilmestyi Sumatran eteläinen ranta näkyviin, ja koska ei ainoatakaan laivaa ollut näkyvissä, päättivät he jatkaa matkaansa Pulo Penangiin, jonne he toivoivat pääsevänsä kahdeksassa päivässä. Auringon polttava kuumuus oli vaivannut heitä usein kovasti heidän matkallaan. Krantz sairasteli usein muuttuen hiljaiseksi ja alakuloiseksi. Eräänä päivänä sanoi hän Filipille:

"Aavistan, etten saa olla enää pitkäkään aikaa kanssanne, Filip. Tahdotteko tehdä minulle pienen palveluksen? Minulla on hieman rahoja, jotka voivat ehkä olla teille hyödyksi. Ottakaa ne tehdäkseen minulle mieliksi. En pelkää kuolemaa, mutta minusta tuntuu, kuin joku ystävällinen henki tahtoi kehoittaa minua valmistautumaan siihen. Olkoon sitten niin. Olen elänyt tarpeeksi kauan tässä maailmassa voidakseni poistua täältä kaipausta, vaikka eroaminen teistä ja Aminesta, ainoista joista enää välitän, surettaakin minua. Olen nähnyt unessani teidän vielä kohtaavan toisenne, mutta minusta tuntukuin minulta tarkoituksellisesti olisi piilotettu osa kärsimyksiänne kuin synkkiin pilviin. Pyydettyäni nähdä senkin vastattiin minulle: 'Ei, se tekisi sinut vain onnettomaksi. Sinut kutsutaan pois ennen sen tapahtumista.'"

Juomavesi alkoi nyt loppua ja he päättivät senvuoksi poiketa rannalle katsomaan, olisiko siellä lähde, josta he voisivat uudistaa varastonsa. Rannikko oli vuorista ja viidakko jatkui muutamissa paikoissa aivan rantaan asti. Saari näytti aivan asumattomalta. Seuratessaan rantaa huomasivat he parin tunnin kuluttua vuolaan virran, joka tuli hyppien vuorilta ja muodosti kuohuvan vesiputouksen, ennenkuin se alkoi kiemurrella viidakon halki mereen.

He ohjasivat kanoottiinsa virran suuhun ja soutivat vastavirtaa siksi kunnes he olivat aivan varmoja veden suolattomuudesta. Täytettyään astiansa päättivät he uida, mutta senjälkeen rupesi Krantzia heti vilustamaan ja heidän pukeutuessaan antoi hän Filipille rahat.

"Nyt olette luullakseni saanut ne kaikki", sanoi hän pudistaen vyötään.

"En ymmärrä, miksi teitä uhkaisi jokin sellainen vaara, jolle en minäkin olisi altis", vastasi Filip. "Mutta —"

Hän ennätti tuskin sanoa nämä sanat, kun hän kuuli hirmuista murinaa. Jokin survaisi häntä niin, että hän lensi selälleen, hän kuuli huudon ja lyhyen taistelun aiheuttaman melun. Hän tointui pian ja hyökkäsi ylös, jolloin hän näki hirveän suuren tiikerin laahaavan mukanaan viidakkoon alastonta Krantzia.

"Laupias Jumala, toivon, että olisit säästänyt minut tältä!" huudahti Filip heittäytyen toivotonna nurmikolle. "Ah, Krantz, ystäväni ja veljeni, aavistuksesi toteutui sittenkin! Armollinen Jumala, ole laupias, mutta tapahtukoon tahtosi!" ja Filip purskahti itkuun.

Hän istui siinä ainakin tunnin suruissaan ja mietteissään. Sitten kääntyivät hänen ajatuksensa Amineen ja hän kokosi Krantzin vaatteet ja rahat, vei ne veneeseen ja työnsi sen vesille.

"Niin", Amine, ajatteli Filip, "olit oikeassa sanoessasi, että ihmisen kohtalo on edeltäpäin määrätty, ja väittäessäsi, että muutamat voivat sen aavistaakin. Minun kohtaloni näyttää olevan sellainen, että minulta riistetään kaikki rakkaimpani ja minut määrätään kuolemaan yksinäni ja ystäväni. Mutta minun pitää ensin täyttää tehtäväni. Suokoon Jumala, että se tapahtuisi pian, ja varjelkoon hän minua useammista tällaisista koettelemuksista."

Hän alkoi jälleen itkeä, sillä Krantz oli ollut hänen koeteltu ystävänsä kaikissa vaaroissa.

Seitsemän päivän kuluttua saapui hän Pulo Penangiin ja tapasi siellä laivan, joka oli valmis lähtemään Goaan. Hän pääsi mukaan matkustajana ja kuusi viikkoa myöhemmin ankkuroi laiva Goan satamaan. Hankittuaan itselleen asunnon alkoi hän heti hakea Aminea, mutta ei löytänyt jälkeäkään hänestä.

"Herra", sanoi hänen isäntänsä, "huomenna tapahtuu tuo suuri roviollapolttaminen. Emme voi tehdä mitään ennen sen loppumista, mutta senjälkeen autan teitä kyllä löytämään hänet. Vien teidät huomenna sellaiseen paikkaan, josta voimme esteettömästi katsella juhlakulkuetta."

Filip meni kaupungille, osti uudet vaatteet ja ajelutti partansa. Sitten hän käveli ristiin rastiin katsellen kaikkiin ikkunoihin toivoen saavansa nähdä Aminin jossakin. Saavuttuaan muutama kadun nurkkaan luuli hän huomaavansa isä Mathiaksen ja kiiruhti hänen luokseen. Mutta munkki veti päähineen kasvoilleen vastaamatta mitään Filipin kysymykseen.

"Erehdyin siis", ajatteli Filip, "mutta minusta oli munkki niin isä Mathiaksen näköinen. Filip oli sittenkin oikeassa, sillä munkki oli kuin olikin isä Mathias, joka siten oli koettanut pysyä tuntemattomana."

Väsyttyään palasi hän takaisin asuntoonsa. Siellä oli paljon muitakin vieraita, sillä kaikki asukkaat monien penikulmien alalta olivat kokoutuneet Goaan katsomaan roviollapolttamista eivätkä he tällä haavaa puhuneetkaan muusta.

"Kaipa tästä minäkin lähdän katsomaan tuota suurta kulkuetta", ajatteli Filip heittäytyessään vuoteelleen. "Se kääntää varmaankin ajatukseni hetkiseksi muualle, sillä Jumala tietää parhaiten, miten

surullisiksi ne nyt ovat muuttuneet. Rakkahin Amine, suojelkoot enkelit sinua!"

XXXIX.

Vaikka huomisen päivän piti lopettaakin kaikki Aminen toiveet ja epäilykset, hänen lyhytaikaisen onnensa, hänen tietämättömyytensä ja onnettoman tilansa, nukkui hän kuitenkin, kunnes avaimen kiertyminen lukossa herätti hänet viimeisestä unestaan täällä maailmassa. Salvat siirrettiin syrjään, ovi aukeni ja vartija tuli sisään kynttilä kädessään. Hän ojensi Aminelle uuden mustan valkoraitaisen puvun käskien Aminen pukea sen ylleen. Inkvisitionin julistamissa tuomioissa on ehkä kauheinta se, että vangit huolimatta siitä, tunnustavatko vai eivät, viedään syytekirjelmän luettua takaisin koppeihinsa heidän saamatta ollenkaan tietää tuomiotaan. Sitä ei heille ilmaista vielä mestauspäivän aamunakaan.

Parin tunnin kuluttua vietiin hänet muutamaan suureen huoneeseen, jonne muutkin onnettomuustoverit oli koottu.

Tässä kookkaassa huoneessa oli noin parisataa naista, jotka nojautuivat seiiniin kuin tukeakseen itseään. Kaikilla oli yllään samanlaiset valkoraitaiset vaatteet ja kaikki näyttivät olevan suunniltaan pelosta. Hetkisen kuluttua pistettiin jokaisen vangin käteen pitkä vahakynttilä ja sitten käskettiin muutamien vetää raitaisen pukunsa ylle sanbenito ja toisten samario. Kaikki, jotka saivat tällaiset tulikielekkeillä koristellut puvut, luulivat olevansa auttamattomasti hukassa, ja oli hirmuista katsella vankien kauhua, kun noita pukuja yksitellen jaettiin. He vapisivat pelosta ja olivat aivan märkiä hiestä.

Mutta tähän huoneeseen kootut vangit eivät kuuluneet kuolemaantuomittuihin. Niiden, joille annettiin sanbenitot, piti vain olla mukana juhla-kulkueessa ja saada lievä rangaistus. Samarioihin puetut olivat kyllä tuomittuja, mutta heidän tunnustuksensa oli pelastanut heidät kuluttavasta tulesta. Heidän puvussa olevat liekit olivat ylösalaisin merkiksi, ettei heitä polteta, mutta nuo onnettomat eivät tienneet siitä mitään, vaan odottivat vapisten hirmuista kuolemaansa.

Toiseen vieressäolevaan samanlaiseen huoneeseen oli naisvangit koottu. Oli kumminkin olemassa vielä kolmaskin pienempi huone, joka oli varattu roviolla poltettaville. Aminekin vietiin sinne ja hän näki siellä seitsemän muuta samanlaisiin vaatteihin puettua vankia. Niiden joukossa oli vain pari eurooppalaista ja muut olivat neekeriorjia. Kullakin oli pappi mukanaan ja he kuuntelivat hartaina heidän kehoituksiaan. Eräs munkki lähestyi Amineakin, mutta Amine viittasi kädellään, että hän menisi tiehensä. Vartijain päällikkö toi nyt heillekin puvut. Ne olivat samarioja, jotka siten erosivat muista sellaisista, että liekit niissä oli maalattu oikeinpäin. Heille annettiin vielä sokerikeon muotoiset liekeillä koristellut päähineet ja pitkät vahakynttilät käteen.

Sittenkuin Amine ja muut tuomitut olivat saaneet nämä kauheat puvut, saivat he odottaa monta tuntia, ennenkuin kulkue lähti liikkeelle, sillä vartijat olivat herättäneet heidät noin kello kahden aikaan aamulla.

Aurinko paistoi kirkkaasti pyhän inkvisitionin jäsenten suureksi iloksi, sillä he olivat odottaneetkin kaunista ilmaa täksi päiväksi, jolloin he aikoivat ylläpitää kirkon kunniaa ja näyttää, kuinka perusteellisesti he noudattivat vapahtajan lempeätä oppia rakkaudesta, armeliaisuudesta ja anteeksiannosta. Laupias Jumala, pyhän inkvisitionin jäsenet eivät olleet ainoat, jotka iloitsivat siitä, vaan tuhannet muutkin, jotka olivat tulleet maan kaikilta kulmilta katsomaan tätä kauheata toimitusta. Toiset olivat todellakin saapuneet uskonvimmossa, mutta toiset vain ajattelellemattomuudesta ja komeilemisen halusta. Ne kadut ja torit, joiden kautta juhla-kulkueen piti edetä, täytyivät jo varhain aamulla kirjavapukuisista ihmisistä. Kaikki parvekkeet ja ikkunat olivat täynnä juhlapukuisia herroja ja naisia, jotka odottivat kärsimättömästi vankiraukkojen tuloa.

Auringon noustessa alettiin soittaa tuomiokirkon suurta kelloa ja kaikki vangit vietiin suureen saliin järjestettäväksi juhla-kulkueeseen. Suuren sisäänkäytävän vieressä olevalla valtaistuimella istui suurinkvisiittori ja hänen ympärillään Goan aatelisista mahtavimmat. Inkvisiittorin vieressä seiso i hänen sihteerinsä, ja sitä mukaa kuin vangit kulkivat valtaistuimen ohi ja heidän nimensä huudettiin, huusi sihteer i jonkun aatelismiehen nimen, jolloin huudettu heti meni vangin viereen. Näitä henkilöitä sanottiin kummeiksi, ja heidän tehtävänsä kuului vastata heidän haltuunsa uskotusta vangista juhla-lisuuksien loppuun asti. Tämä toimi oli aatelisten mielestä hyvin kunniakas.

Vihdoin päästiin lähtemään. Kulkueen edellä kannettiin dominikaanien lippua, johon oli kirjailtu kultakirjaimin: *"Justitia et Misericordia"* [oikeus ja sääliväisyys]. Sen jäljessä kulkivat munkit ja sitten vasta tuomitut, joita oli kaikkiaan noin kolmesataa. Jokaisella oli kummi rinnallaan ja pitkä sytytetty

vahakynttilä kädessään. Pienimmät rikolliset kulkivat edellä, kaikki olivat avopäin ja paljain jaloin. Näiden, joilla oli ainoastaan valkoraitaiset vaatteet, jälkeen tulivat sanbeniittoihin puेतut ja sitten ne, joiden samarioissa liekit olivat nurinpäin. Tällainen oli kulkueen ensimmäinen osasto. Sen jäljessä kannettiin suurta ristiä, johon puusta leikattu vapahtajan kuva oli naulattu. Ristiä kannettiin niin, että vapahtajan kasvot katsoivat eteenpäin. Sillä tahdottiin ilmaista, ettei niiden, jotka kulkivat ristin edellä ja joihin vapahtaja katsoi, tarvitse kuolla kuten niiden, joille vapahtaja käänsi selkensä. Aivan ristin takana kulkivat nuo seitsemän kuolemaan tuomittua naista, ja Amine, ollen suurin rikollinen, sai kulkea viimeisenä. Aminen jäljessä kannettiin pitkiin tankoihin kiinnisidottuja kuvapatsaita, joiden ylle oli puettu samanlaiset vaatteet kuin kuolemaantuomituillakin oli. Jokaisen kuvan takana kannettiin ruumisarkkia, jossa oli enemmän tahi vähemmän mätänemistilassa oleva ruumis. Kuvat esittivät sellaisia, jotka olivat kuolleet vankilassa kidutukseen ja jotka kuoleman jälkeen oli tuomittu poltettaviksi. Vihdoin tulivat inkvisitionin jäsenet, heidän ystävänsä, munkit, papit ja sadoittain mustiin pukuihin pukeutuneita parannuksentekijöitä, jotka kantaessaan vahakynttilöitään eivät näyttäneet kasvojaan.

Kului melkein pari tuntia, ennenkuin kulkue kierrettyään melkein kaikki kaupungin pääkadut saapui tuomiokirkon edustalle. Avojaloin kulkevat vangit voivat tuskin enää kävellä, sillä terävät kivet olivat haavoittaneet heidän jalkansa niin, että tuomiokirkon portaat aivan vereytyivät.

Kirkon pääalttarille oli levitetty musta vaate ja tuhannet kynttilät valaisivat sitä. Sen toiselle puolelle oli pystytetty valtaistuin suurinkvisiittorille ja toiselle Goan varakuninkaalle ja hänen seurueelleen. Kirkon keskellä olevat penkit oli varattu vangeille ja heidän kummeilleen. Muut kulkueen osanottajat hajautuivat sivulavoihin katselijoiden joukkoon. Kun vangit saapuivat kirkkoon, vietiin heidät paikoilleen, jolloin vähemmän syylliset saivat istuutua lähemmäksi alttaria ja kuolemaan tuomitut heidän taakseen.

Amine horjui paikoilleen vertavuotavin jaloin. Hän ikävöi hetkeä, joka erottaisi hänet kristitystä maailmasta. Hän ei ajatellut kärsimyksiään, vaan muisteli ainoastaan Filipiä ollen iloinen, että Filip oli turvassa näiltä julmilta ihmisiltä, ja toivoen, että hän saa tavata Filipin vielä iankaikkisuudessa.

Pitkäaikainen vankeus ja alituinen jännitys ja tuska olivat heikontaneet häntä paljon, hän oli väsynyt ja tuskien kiduttama eikä hän enää ollut mikään loistava kaunotar, mutta hänen laihtuneissa kasvoissaan oli sittenkin jotakin liikuttavaa ja puoleensavetävää. Koska kaikkien katseet olivat kiintyneet häneen, käveli hän silmät maahan luotuina, ja useat surkuttelivat, että niin nuori ja kaunis nainen saa kärsiä niin julman kuoleman. Istuttuaan paikoillaan muutamia minuutteja pyörtyi hän mielenliikutuksesta ja väsymyksestä.

Hetkisen kuluttua tuli pari inkvisitionin palvelijaa hänen luokseen nostaen hänet paikoilleen, jolloin hän tointui niin paljon, että voi istua suorassa.

Muudan dominikanimunkki kuvaili puheessaan pyhän inkvisitionin laupeutta ja isällistä rakkautta.

Yleinen syyttäjä nousi sitten saarnastuoliin lukien sieltä julki kaikkien rikokset ja tuomiot. Jokainen vanki talutettiin aina vuorollaan saarnastuolin eteen kuulemaan tuomiotaan. Sittenkuin kaikkien niiden tuomiot oli luettu, joiden henki säästettiin, pukeutui suurinkvisiittori papilliseen pukuunsa ja vapautti muiden pappien avulla heidät kirkon kirouksesta pärskyttäen heidän vaatteilleen vihkivettä pienellä harjalla.

Amine vietiin viimeiseksi saarnastuolin eteen, sillä hän oli viimeinen tuomittava.

"Amine Vanderdecken!" huusi yleinen syyttäjä. Mutta silloin alkoivat saarnastuolin viereen kokoutuneet ihmiset rähistä, tuuppia toisiaan ja temmeltää kovasti. Viranomaiset kohottivat sauvansa vaatien hiljaisuutta, mutta rähinä ei vain lakannut.

"Sinä Amine Vanderdecken, jota syytetään —"

Nyt alkoi temmellys uudestaan ja joukosta syöksyi muudan nuori mies Aminen luo puristaen hänet syliinsä.

"Filip, Filip!" huudahti Amine vaipuessaan miehensä syliin. Filipin syleillessä vaimoan putosi tuo pirun kuvilla koristettu lakki Aminen päästä vyöryen lattialle. "Amineni, rakkahin vaimoni, tällä tavoinko meidän pitikin tavata toisemme? Jumalani, hän on viaton! Älkää koskeko häneen, miehet", huusi hän inkvisitionin palvelijoille, jotka koettivat erottaa puolisoita toisistaan. "Takaisin miehet, taikka saatte vastata tästä hengellänne!"

Tämä uhkaus ja rikos kaikkia järjestyssääntöjä vastaan oli enemmän kuin voitiin kärsiä. Kaikki ihmiset kiihtyivät ja vakavia juhlallisuuksia uhkasi ikävä keskeytys. Suurinkvisiittori käski, että Amine oli riistettävä miehensä sylistä. Taistelu oli kova. Filip näytti saaneen kahdenkymmenen miehen voimat,

kului monta minuuttia, ennenkuin heidät voitiin erottaa toisistaan ja sittenkin taisteli Filip epätoivon vimalla.

Amine koetti vielä heittäytyä miehensä syliin, mutta turhaan. Filip onnistui vihdoinkin ponnistettuaan voimansa äärimmilleen vapautua, mutta päästyään irti vaipui hän melkein voimaton lattialle. Joku verisuoni oli haljennut mielenliikutuksesta ja tavattomasta ponnistuksesta eikä hän voinut enää liikuttaa sormeaankaan.

"Jumalani, he ovat tappaneet hänet! Pedot, murhaajat! Antakaa minun syleillä häntä kerran vielä!" huusi Amine suunniltaan toivottomuudesta.

Muudan pappi, isä Mathias, tunkeutui nyt joukosta lähemmäksi hyvin surullisen näköisenä. Hän pyysi muutamia miehiä kantamaan Filipin pois ja Amine näki, miten veri virtasi Filipin suusta, miesten laahatessa häntä kirkosta pois.

Aminen tuomio luettiin nyt julki, mutta hän ei kuunnellutkaan sitä, sillä hänen järkensä oli mennyt sekaisin. Hänet vietiin takaisin paikoilleen, mutta nyt oli kaikki hänen rohkeutensa poissa, koko juhlallisuuksien loppuajan kaikuivat kirkossa hänen hurjat nyhkytyksensä.

Kaikki muu oli nyt ohi, paitsi surunäytelmän viimeinen ja traagillisin osa. Kummit veivät armahdetut vangit takaisin inkvitionin vankilaan ja tuomitut vietiin joen rannalle poltettaviksi. Tämä toimitus oli suunniteltu toimeenpantavaksi tullihuoneen vieressä sijaitsevalla torilla. Sinne oli pystytetty kolmetoista paalua, kahdeksan eläville ja viisi kuolleille. Odottaessaan uhrejaan pyövelit joko istuivat tahi seisovivat paalujen vieressä. Amine ei voinut kävellä ja kummit taluttivat häntä ensin, mutta kantoivat hänet sitten hänelle määrätyn paalun juurelle. Kun he asettivat hänet seisomaan roviion viereen, näytti hänen rohkeutensa jälleen palaavan. Hän meni reippaasti lähemmäksi, kiipesi roviolle ja nojautui paaluun.

Pyövelit alkoivat nyt toimia. Amine sidottiin paaluun ketjuilla ja risukimput ladottiin hänen ympärilleen. Kaikkien muidenkin tuomittujen kanssa oli menetelty samoin ja jokaisen uhrin vieressä oli kaksi rippi-isää. Amine viittasi halveksivasti kädellään niille, jotka koettivat lähestyä häntä, mutta isä Mathias tunkeutui joukon läpi hänen luokseen huohottaen ponnistuksesta.

"Amine Vanderdecken, onneton nainen, jos olisitte totellut neuvoani, ei tällaista olisi milloinkaan tapahtunut. Nyt se on myöhäistä, mutta ei liian myöhäistä sielunne pelastamiseksi. Luopukaa itsepäisyydestänne ja uhmastanne ja rukoilkaa pyhää vapahtajaamme armahtamaan teitä ja ottamaan sielunne taivaaseen. Ennätätte tehdä sen vielä, Amine", jatkoi ukko itkien, "rukoilen ja pyydän teitä. Älkää antako tämän jäädä painamaan mieltäni."

"Onneton nainen, sanotte", vastasi Amine. "Sanokaa mieluummin: onneton pappi, sillä minun kärsimykseni loppuvat pian, kun sitävastoin teidän kärsimyksenne tulevat jatkumaan. Onneton oli se päivä, jolloin mieheni pelasti teidät kuolemasta ja vielä onnettomampi oli sääliväisyys, joka taivutti hänet tarjoamaan teille asunnon luonaan. Tuttavuutenne on tuottanut meille onnettomuutta alusta loppuun saakka. Jätän teidät omantuntonne tuomittavaksi, jos teillä sellaista onkaan, enkä tahdo vaihtaa tätä julmaa kuolemaa niihin tuskiin, jotka tulevat katkeroittamaan tulevan elämänne. Poistukaa luotani! Minä kuolen isäini uskossa ja halveksin uskontoanne, joka sallii tällaisia julmuuksia."

"Amine!" huudahti pappi polvistuen tuskissaan ja ristien kätensä.

"Antakaa minun olla rauhassa, isä."

"Ei ole enää jäljellä kuin minuutti. Jumalan laupeuden nimessä —"

"Käsken teitä vielä kerran poistumaan, sillä tuo minuutti kuuluu minulle."

Ukko poistui itkien katkerasti. Kuten Amine oli sanonutkin, vaivasivat häntä hirmuiset omantunnontuskat.

Pyövelien komentaja kysyi nyt rippi-isiltä, kuolevatko tuomitut oikeassa uskossa. Jos rippi-isät vastasivat myöntävästi, pistettiin silmukka tuomittujen kaulaan ja heidät kuristettiin ennen polttamista. Kaikki muut tuomitut olivat jo kuolleet siten ja pyöveli kysyi nyt isä Mathiakselta, voiko Amine vaatia niin suurta armoa osakseen. Vanhus ei vastannut mitään, vaan pudisti, ainoastaan päätään.

Pyöveli poistui. Epäröityään hetkisen seurasi isä häntä ja sanoi tarttuen hänen hihaansa: "Älkää kiduttako häntä kauan."

Suurinkvisiittori antoi merkin ja kaikki roviot sytytettiin samalla kertaa. Täyttääkseen papin pyynnön oli pyöveli peittänyt Aminea ympäröivät risukimput kosteilla oljilla, joista kohosi paksua tukahduttavaa savua, ennenkuin risut syttyivät palamaan.

"Äiti, äiti, tulen luoksesi!" olivat Aminen viimeiset sanat.

Tuli levisi pian ja liekit kohosivat korkealle sen paalun yläpuolelle, johon Amine oli sidottu. Vähitellen alkoivat ne pienetä ja sittenkuin roviosta ei ollut jäljellä muuta kuin hehkuvia hiiliä, riippui ketjusta vain muutamia palaneita luunikamia. Muuta ei ollut jäljellä tuosta kerran niin kauniista ja verrattomasta Amine Vanderdeckenistä.

XXXX.

On kulunut vuosia Aminen kärsimyksistä ja julmasta kuolemasta ja vieläkin kerran tuomme Filip Vanderdeckenin näyttämölle. Missä hän on ollut tämän pitkän ajan? Hullujenhuoneessa, joskus kahleissa hurjasti raivotessaan, jolloin häntä oli koitettu lyönneilläkin tyynnyttää, ja joskus taasen tyynenä ja rauhallisena. Järki näytti joskus olevan palaamaisillaan kuin aurinko pilvisenä päivänä, mutta sitten se oli jälleen pimennyt. Häntä hoiti monta vuotta eräs mies, joka eli toivosta, että hän jonakin päivänä saa olla hänen täydellisen paranemisensa todistajana. Hän kuoli kuitenkin surun ja omantunnontuskien murtamana näkemättä sitä. Hoitaja oli isä Mathias.

Terneudessa oleva pieni talo oli jo aikoja sitten luhistunut. Se odotti monta vuotta omistajansa takaisintuloa, mutta lopulta vaativat lailliset perijät sitä omakseen ja vihdoin heille luovutettiin Filip Vanderdeckenin omaisuus. Useimmat olivat unhottaneet Aminenkin kohtalon, vaikka hänen kuvansa siihen liittyvine selityksineen vielä riippuukin Inkvisitionin kirkon seinällä vetäen kauneudellaan välinpitämättömimmänkin ohikulkijan huomion puoleensa.

Mutta kuten jo sanoimme on monta vuotta kulunut. Filipin tukka on harmaantunut ja hänen kerran niin voimakas vartalonsa on taipunut muuttaen hänet paljon vanhemman näköiseksi kuin hän todellisuudessa on. Hän on nyt saanut järkensä takaisin, mutta hänen voimansa ovat murtuneet. Ollen väsynyt elämään ei hänellä enää ole muuta toivoa kuin täyttää tehtävänsä ja sitten kuolla.

Pyhänjäänöstä ei häneltä oltu milloinkaan riistetty. Päästessään hullujenhuoneesta oli hänelle annettu varoja kotimatkaa varten. Ah, hänellä ei ole enää kotia eikä isänmaata, ei mitään maailmassa, jonka vuoksi hänen kannattaa elää. Hän ei toivo muuta kuin tehtävänsä täyttämistä ja kuolemaa.

Muudan laiva oli valmis purjehtimaan Eurooppaan ja Filip meni siihen välittämättä ollenkaan sen päämäärästä. Hän ei halunnut palata Terneuseen, sillä hän ei sietänyt ajatustakaan, että hänen pitäisi katsella entisen suuren onnensa ja monen onnettomuutensa paikkaa. Aminen kuva oli syöpynyt lähtemättömästi hänen sydämeensä ja hän odotti kärsimättömästi hetkeä, jolloin hän saisi lähteä henkien maailmaan yhtyäkseen häneen.

Hän oli herännyt tuosta mielenvikaisuudestaan kuin unesta. Hän ei ollut enää niin harras katolilainen kuin ennen, sillä hän ei voinut milloinkaan ajatella uskontoa muistamatta Aminen julmaa kohtaloa. Mutta huolimatta siitä piti hän kuitenkin vielä kalleuttaan hallussaan, sillä mihinkään muuhun hän ei voinut luottaa. Se oli hänen jumalansa, hänen uskonsa, hänen kaikkensa — väline, jonka avulla hän ja hänen isänsä pääsivät toiseen maailmaan, ja keino, joka veisi hänet jälleen Aminen luo. Hän voi tuntikausia istua samassa paikassa pitäen sitä kädessään, tuijottaa siihen ja palauttaa muistiinsa jokaisen elämänsä tärkeimmän tapauksen aina hänen äiti-raukkansa kuolemasta ja hetkestä, jolloin hän ensimmäisen kerran tapasi Aminen, viimeiseen hirmuiseen kohtaukseen kirkossa. Kalleus oli jonkunlainen päiväkirja hänen elämästään ja siihen hän liitti kaikki toivonsa tulevaan elämäänkin nähden.

"Ah, milloinkahan se tapahtuukaan?" oli kysymys, jossa hänen ajatuksensa alituisesti askartelivat. "Kolmasti siunattu olkoon se päivä, jolloin saan poistua tästä vihan maailmasta toiseen, jossa väsyneet saavat levähtää."

Laivan, johon Filip meni matkustajaksi, nimi oli: "Nostra Señora da Monte." Se oli kolmensadan tonnin vetoinen priki ja matkalla Lissaboniin. Kapteeni oli vanha taikauskoinen portugalilainen, hyvin viinaanmenevä ukko. Heidän lähtiessään Goasta seisoi Filip peräkannella katsellen tuomiokirkkoa, jossa hän viimeisen kerran oli eronnut vaimostaan. Silloin kosketti joku hänen käsivarteensa ja hän kääntyi katsomaan.

"Olemme siis jälleen matkatovereita", kuuli hän tutun äänen sanovan ja tunsu Schriftenin.

Miehen ulkomuodossa ei voitu huomata minkäänlaista muutosta ja hänen ainoa silmänsä katseli yhtä

tuimasti kuin ennenkin.

Filip säpsähti nähdessään hänet, sillä tämä odottamaton kohtaaminen palautti hänen mieleensä kaikki entiset tapahtumat. Hän tyyntyi kumminkin jo muutamien sekuntien kuluttua.

"Oletteko täällä jälleen, Schriften?" huomautti hän. "Toivoakseni ilmestymisenne ennustaa tehtäväni pikaista täyttymistä."

"Ehkä, sillä olemme väsyneitä molemmat", vastasi luotsi.

Filip ei puhunut mitään, hän ei kysynyt edes sitäkään, miten Schriften oli pelastunut portugalilaisten vankilasta, sillä hän käsitti miehen elämän olevan vihityn johonkin tarkoitukseen.

"Pitkän vankeutenne aikana, Filip Vanderdecken, on monta laivaa joutunut haaksirikkoon ja monta sielua on kutsuttu tilille niiden kohdattua isänne kummituslaivan."

"Kunpa seuraava tapaamisemme olisi onnellisempi ja viimeinen!" vastasi Filip.

"Ei, ei, kärsiköön hän mielummin rangaistuksensa ja purjehtikoon tuomiopäivään asti!" huudahti luotsi painokkaasti.

"Roisto, joku aavistus sanoo minulle, ettei katala toivomuksenne tule toteutumaan. Poistukaa luotani tahi saatte nähdä, että tässä käsivarressa on vielä voimaa, vaikka pääni onkin harmaantunut surusta."

Schriften rypisti otsaansa mennessään; hän näytti pelkäävän Filipiä, vaikka hän ei vihannutkaan häntä enää. Hän koetti nyt entiseen tapaansa yllyttää miehistön Filipiä vastaan sanomalla, että Filip aiheuttaa laivan perikadon, koska hän on yhteistoiminnassa Lentävän Hollantilaisen kanssa. Filip huomasi pian, että miehet karttoivat häntä ja hän kertoi senvuoksi miehille, että Schriften on paholainen. Miehistö jakaantui kahteen puolueeseen ja kapteeni ja muutamat muut katselivat heitä molempia yhtä kauhistuneina ikävöiden hetkeä, jolloin heidät voitaisiin lähettää pois laivasta.

Kuten jo ennen olemme maininneet, oli kapteeni hyvin taikauskoinen ja juoppo. Aamuisin oli hän tavallisesti selvä ja rukoili, mutta iltapäivisin oli hän juovuksissa ja kiroili noita samoja pyhimyksiä, joita hän aamulla oli huutanut avukseen.

"Suojelkoon pyhä Antonius meitä ja varjelkoon meitä kiusauksista!" sanoi hän eräänä aamuna keskusteltuaan matkustajain kanssa kummituslaivasta. "Suojelkoot pyhimykset meitä kaikesta pahasta!" jatkoi hän ottaen kunnioittavasti hatun päästään ja tehden ristinmerkin. "Jos vain voin ennen jonkun onnettomuuden tapahtumista vapautua noista molemmista miehistä, uhraan sata vahakynttilää pyhän neitsyen alttarille heti kun olemme ankkuroineet Belemmin tornin juurelle."

Iltopäivällä puhui hän taas seuraavaan tapaan:

"Palakoon tuo kirottu pyhä Antonius helvetin tulessa, ellei hän auta meitä! Vieköön piru hänet ja hänen porsaansa! Jos hän uskaltaa tehdä velvollisuutensa, on kaikki hyvin, mutta hän on pelkuri raukka, joka ei välitä mistään eikä auta niitä, jotka rukoilevat häntä avukseen. Peijakas, tuosta saat!" huudahti kapteeni katsellessaan pyhimyksen pientä temppeliä ja näpsäyttäen sormiaan hänen nenänsä alla. "Paavin pitää tehdä meille uusia pyhimyksiä, sillä nämä vanhat ovat jo aivan mitättömiä. Ennen ne kyllä voivat suorittaa jotakin, mutta nyt en antaisi puupenniäkään koko roskasta, ja mitä sinuun tulee sinä vanha laiska roikale, niin..." jatkoi kapteeni mumisten lopun partaansa ja puiden nyrkkiään pyhä Antonius raukalle.

Laiva oli nyt saapunut Afrikan etelärannikolle ollen noin sadan penikulman päässä Lagullasta. Aamu oli kaunis, meri lainehti hiljaa ja vieno tuuli kuljetti alusta noin neljän penikulman vauhdilla tunnissa.

"Jumala siunatkoon pyhimyksiä!" sanoi kapteeni tultuaan kannelle. "Vielä pieni tuulen muutos eduksemme ja me voimme muuttaa suuntaamme. Siunatkoon Jumala erittäinkin arvokasta suojeluspyhimystämme pyhää Antoniusta, joka on ottanut laivamme erityiseen suojelukseensa. Ilma näyttää muodostuvan kauniiksi. Tulkaa, herrat, menkäämme syömään aamiaista ja nauttikaamme sitten sikareistamme täällä kannella."

Mutta tilanne muuttui äkkiä, taivas meni pilveen, aurinko pimeni ja luonnoton hämärä levisi kaikkialle. Tuuli tyyntyi ja meri lakkasi lainehtimasta. Ei ollut aivan pimeäkään, mutta taivas peittyi punertavaan paksuun sumuun ja oli aivan sen näköinen kuin maailma olisi syttynyt tuleen.

Kajuutassa olevista huomasi Filip ensimmäiseksi lisääntyvän pimeyden ja meni kannelle. Kapteeni ja matkustajat seurasivat häntä hämmästyneinä ja peloissaan. "Pyhä neitsyt, suojele meitä! Mitä tämä onkaan?" huudahti kapteeni säikähtyneenä. "Pyhä Antonius, auta meitä! Tämähän on aivan hirveätä!"

"Kas tuolla!" huusivat matruusit viitaten merelle. Kaikki käänsivät katseensa sinnepäin. Filip, Schriften ja kapteeni seisoivat vierekkäin. Heidän tuijottaessaan sinnepäin alkoi noin puolen penikulman päässä heistä merestä kohota jonkun toisen laivan mastot ja raa'at hitaasti. Se kohosi kohoamistaan, kunnes koko laiva kellui meren pinnalla lyhyen matkan päässä heistä. Laiva kääntyi vastatuuleen vääntäen peräsimen tiukasti ylihankaan.

"Pyhä neitsyt!" huudahti kapteeni uskaltuen tuskin hengittääkään. "Olen kyllä tiennyt, että laivat voivat upota, mutta en milloinkaan, että ne voivat jälleen kohota pinnalle. Nyt lupaan tuhannen vahakynttilää pyhälle neitsyelle, jos hän pelastaa meidät tästä vaarasta."

"Siinä näette nyt kummituslaivan tahi Lentävän Hollantilaisen!" huusi Schriften. "Sanoinhan sen teille jo, Filip Vanderdecken, että isänne on vielä hengissä, hi, hi."

Filip oli koko ajan katsellut laivaa ja näki nyt veneen laskettavan siitä vesille. "Voiko se olla mahdollista", ajatteli hän, "että minun suodaan nyt toimittaa tehtäväni?" Hän pisti kätensä poveensa tarttuen kalleuteensa.

Pimeys oli nyt lisääntynyt niin, ettei vieraan laivan runkoa voitu erottaakaan. Matruusit ja matkustajat vaipuivat polvilleen rukoillen pyhimyksiä avukseen.

Hetkisen kuluttua kuultiin laivan sivulta airojen kolinaa ja muudan ääni huusi: "Hoi, hyvät miehet, heittäkää meille nuora keulasta!"

Ei kukaan vastannut eikä totellut kehoitusta. Luotsi meni kapteenin luo sanoen hänelle, että jos miehet haluavat antaa hänelle kirjeitä kotiin vietäviksi, ei niitä pidä ottaa vastaan, ellei hän halua laivansa tuhoutumista ja kaikkien ihmisten joutumista perikatoon.

Samassa hyppäsi muudan mies laidan yli kannelle. "Olisitte todellakin voineet heittää minulle köydenpätkän, hyvät ystävät", sanoi hän tullessaan. "Missä kapteeni on?"

"Täällä", vastasi kapteeni vapisten kuin haavan lehti. Vieras oli päivettynyt merimies, jolla oli päässään karvalakki ja yllään purjekangasvaatteet. Hänellä oli kirjeitä kädessään.

"Mitä haluatte?" kysyi kapteeni vihdoinkin.

"Niin, sanokaa se meille, hi, hi", jatkoi Schriften.

"Mitä, oletteko te täällä, luotsi", sanoi mies. "Olen ollut siinä luulossa, että olette kuollut jo aikoja sitten."

"Hi, hi", nauroi Schriften kääntyen pois.

"Katsokaahan, kapteeni, asia on niin, että olemme harhailleet täällä kauan myrskyssä ja haluaisimme lähettää nyt kotiin muutamia kirjeitä. Luulen melkein, ettemme milloinkaan pääse tämän niemen läheisyydestä."

"En voi ottaa niitä vastaan!" huusi kapteeni.

"Ettekö? Tuntuu kummalliselta, että kaikki laivat kieltäytyvät ottamasta vastaan kirjeitämme. Kylläpä te olette töykeitä. Merimiesten pitäisi aina auttaa tovereitaan, erittäinkin sellaisia, jotka ovat joutuneet johonkin onnettomuuteen. Jumala tietää, että haluaisimme mielellämme palata kotiin, ja olisihan se jonkunlainen lohdutus omaisillemme, että he edes saisivat kuulla meistä jotakin."

"En voi ottaa vastaan kirjeitänne missään tapauksessa. Suojelkoot pyhimykset meitä!" vastasi kapteeni.

"Olemme olleet kauan matkalla", sanoi merimies pudistaen päätään.

"Kuinka kauan?" kysyi kapteeni tietämättä oikein, mitä sanoisi.

"Emme voi sanoa sitä niin tarkalleen. Almanakkamme putosi mereen ja astemittarimme on hävinnyt. Emme voi milloinkaan enää sanoa, missä oikeastaan olemme, koska emme voi määrätä auringon korkeutta."

"Näyttäkää minulle noita kirjeitänne", sanoi Filip ojentaen kätensä.

"Niihin ei saa kukaan koskea!" huudahti Schriften.

"Siirtykää syrjään, roisto!" vastasi Filip. "Kuka uskaltaa vastustaa minua?"

"Kirottua, kirottua, kirottua!" huusi Schriften juosten edestakaisin kannella ja purskahtaen hurjaan

nauruun.

"Älkää koskeko kirjeihin", sanoi kapteenikin vapisten.

Filip ei vastannut, vaan ojensi kätensä ottaakseen ne.

"Täällä on kirje toiselta perämieheltämme hänen Amsterdamissa asuvalle vaimolleen", sanoi mies. "Rouva asuu Woserlaiturin luona."

"Woserlaituri on jo aikoja sitten hävinnyt, hyvä mies. Sen paikalla on nyt suuri telakka", vastasi Filip.

"Mahdotonta", sanoi mies. "Mutta tässä on toinen poosulta hänen vanhalle isälleen, joka asuu vanhan torin varrella."

"Vanhaa toria ei ole enää olemassa ja sillä paikalla on nyt kirkko."

"Kummallista! Mutta tässä on kirje minulta itseltäni morsiamelleni, Vrov Kretserille. Siinä on rahaa sisällä, että hän voi ostaa itselleen koristeen."

Filip pudisti päätään. "Muistan, että muudan sen niminen vanha rouva haudattiin noin kolmekymmentä vuotta sitten."

"Älkää nyt puhuko mahdottomuuksia, sillä poistuessani hänen luotaan oli hän nuori ja terve. Tässä on kirje Shetz & Kumppanille, jotka omistavat laivan."

"Sellaista kauppahuonetta ei ole enää olemassakaan", vastasi Filip. "Myönnän kuulleen puhuttavan siitä."

"Mahdotonta! Teette pilkkaa minusta. Tässä on kirje kapteenilta hänen pojalleen —"

"Antakaa minulle se!" huudahti Filip nykäisten kirjeen miehen kädestä. Hän aikoi avata sen, mutta Schriften sieppasi sen hänen kädestään heittäen sen mereen.

"Käytöksenne on todellakin kaunista ollaksenne vanha laivatoverini", huomautti merimies. Schriften ei vastannut, vaan heitti muutkin Filipin syrjään panemat kirjeet samaa tietä.

Vieras merimies purskahti itkuun kavuten jälleen laivan laidalle. "Käytöksenne on kovaa ja vihamielistä", huomautti hän. "Voi koittaa sellainenkin aika, jolloin tekin haluaisitte lähettää tietoja omaisillenne." Sanottuaan sen katosi hän näkyvistä ja muutamien minuuttien kuluttua kuultiin, miten vene poistui laivan läheisyydestä.

"Pyhä Antonius", huudahti kapteeni, "olen niin peloissani ja kummissani, etten todellakaan tiedä, mitä minun pitää tehdä. Kokki, tuokaa taskumattini tänne."

Kokki toi pullon ja sittenkuin kapteeni oli tyhjentänyt sen kokonaan, sanoi hän: "Mihin meidän nyt pitää ryhtyä?"

"Minä sanon sen teille", huudahti Schriften menen hänen luokseen. "Tuolla miehellä on hallussaan eräs amuletti. Ottakaa se häneltä ja heittäkää se mereen, niin laivanne pelastuu; muussa tapauksessa se painuu pohjaan miehineen päivineen."

"Niin, hän on oikeassa!" huusivat merimiehet.

"Hullut, uskotteko todellakin tuon roiston puheita?" vastasi Filip. "Ettekö huomanneet, että äskeinen merimies tunsu hänet sanoen häntä laivatoverikseen? Hänen oleskelemisensä laivassa se juuri tuottaakin onnettomuutta kaikille."

"Aivan niin!" huusivat merimiehet. "Matruusi sanoi häntä laivatoverikseen."

"Erehdytte nyt suuresti!" huusi Schriften. "Hän on syyllinen kaikkeen. Riistäkää häneltä hänen taikakalunsa."

"Niin, tehkäämme se!" huusivat matruusit hyökäten Filipiä kohti, joka perääntyi kapteenin luo.

"Mielettömät, tiedättekö, mitä teillä on mielessä? Hallussani olevassa kotelossa on palanen pyhästä rististä. Heittäkää se mereen, jos uskallatte ja sielunne joutuvat iankaikkiseen kadotukseen." Filip otti kalleutensa esille näyttäen sitä kapteenille.

"Ei, ei, miehet", sanoi kapteeni hieman tynnyttyään, "sellainen ei käy mitenkään päinsä. Suojelkoot pyhimykset meitä!"

Merimiehet eivät kumminkaan rauhoittuneet. Toiset halusivat heittää Schriftenin ja toiset taas Filipin mereen. Vihdoin julisti kapteeni päätöksen. Hän määräsi, että pieni vene oli laskettava vesille Schriftenille ja Filipille, joiden hän käski laskeutua siihen. Matruusit hyväksyivät tämän tuomion, joka tyydytti molempia puolueita. Filip ei vastustanut ollenkaan, mutta Schriften huusi ja potki, kunnes hän vihdoin väkisin laskettiin veneeseen, jossa hän vapisten istuutui perätuhdolle Filipin ruvetessa soutamaan venettä kummituslaivaan päin.

XXXXI.

Parin minuutin kuluttua eivät he enää sakeassa sumussa voineet erottaa entistä laivaansa. Kummituslaiva oli vielä näkyvässä, mutta paljon kauempana kuin ennen. Filip sousti reippaasti sitä kohti, mutta matka näytti vain pitenevän. Hän keskeytti silloin hetkiseksi levähtääkseen hieman, jolloin Schriften sanoi:

"Vaikka soutaisitte elämänne loppuun asti, ette saavuttaisi tuota laivaa, Filip Vanderdecken, koska se on mahdotonta. Miksi ette heitä minua mereen jälleen? Vene kevenisi silloin ja teidän olisi helpompi soutaa, hi, hi."

"Heitin teidät mereen raivostuttuani siitä, että koetitte varastaa minulta kalleuteni", vastasi Filip.

"Koetinhan tänäänkin taivuttaa muita ryöstämään sen teiltä."

"Niin todellakin teitte. Mutta nyt olen varma siitä, että olette yhtä onneton kuin minäkin. Seuraatte kaikissa teoissanne saamianne määräyksiä, kuten minäkin. Miten ja miksi, en voi sanoa, mutta me olemme molemmat jollakin tavoin yhteydessä tähän kalleuteen; jos vaivojeni tulos riippuu kalleuden säilyttämisestä, riippuu teille uskotun tehtävän tulos sen anastamisesta, koska siten voisitte tehdä tyhjiksi aikeeni. Tässä asiassa toimimme toisiamme vastaan ja te olette kaikessa, mikä on jollakin tavoin ollut yhteydessä tehtävääni, ollut katkerin viholliseni. Mutta, Schriften, en ole unhottanut enkä milloinkaan tule unhottamaan, että annoitte Amine-raukalleni ystävällisen neuvon ja ennustitte hänelle kohtalon, jonka uhriksi hän joutuisi, ellei hän noudattaisi neuvoanne. Muistan, ettette ollut hänen vihollisensa, vaikka olittekin ja vieläkin olette minun. Hänen vuokseen annan teille anteeksi ja lupaan, etten koetakaan tehdä teille pahaa."

"Annatte siis anteeksi vihollisellenne, Filip Vanderdecken?" kysyi Schriften surullisesti. "Tunnustan, ettei teillä ole pahempaa vihamiestä."

"Annan kaikesta sielustani ja mielestäni!" vastasi Filip.

"Silloin olette voittanut minut, Filip Vanderdecken. Olette nyt tehnyt minut ystäväksenne ja toivomuksenne ovat toteutumaisillaan. Halusitte kerran tietää, kuka olen ja nyt kerron sen teille. Sittenkuin isänne uhmaten kaikkivaltiaan tahtoa oli tappanut minut, suotiin hänelle mahdollisuus, että hänet poikansa ansioitten perusteella armahdetaan. Minäkin vetosin, mutta minä halusin kostaa, ja minun sallittiin jäädä maailmaan vastustamaan teidän aikeitanne. Niin kauan kuin olisimme vihollisia, ette onnistuisi tehtävässänne, mutta sittenkuin olisitte käytännössä toteuttanut kristityn pyhimmän velvollisuuden, nimittäin antanut anteeksi vihollisellenne, silloin voisitte täyttää tehtävänne. Olette antanut anteeksi minulle ja molempien meidän tehtävämme on nyt lopussa."

Schriftenin puhuessa katsoi Filip koko ajan häneen. Luotsi ojensi hänelle lopuksi kätensä, jota hän puristi. Samassa haihtui luotsi kuin ilmaan ja Filip oli yksinään veneessä.

"Laupias Jumala, kiitän sinua!" sanoi hän. "Tehtäväni on nyt lopussa ja minä voin jälleen tavata Aminen."

Hän alkoi nyt jälleen soutaa kummituslaivaa kohti huomaten lähestyvän sitä melko nopeasti. Vihdoin hän veti aivot veneeseen ja kiipesi sen kannelle.

Laivan miehistö kokoutui hänen ympärilleen.

"Missä on kapteeninne? Haluan puhutella häntä."

"Kenen saan ilmoittaa, herra?" kysyi muudan, nähtävästi ensimmäinen perämies.

"Kenenkö?" toisti Filip. "Sanokaa hänelle, että hänen poikansa, Filip

Vanderdecken, haluaa puhutella häntä."

Kuultuaan tämän vastauksen purskahtivat miehet nauruun ja perämies huomautti hymyillen:

"Erehdytte varmaankin. Tarkoititte kai: hänen isänsä?"

"Olkaa niin hyvä ja ilmoittakaa hänen poikansa", vastasi Filip.

"Älkää kiinnittäkö huomiottaanne harmaaseen tukkaani."

"Hyvä herra, tuolta hän näkyy tulevankin", sanoi perämies mennessään sivulle ja viitaten kapteenille.

"Oletteko Vanderdecken, tämän laivan kapteeni?"

"Olen", vastasi toinen.

"Ette luultavasti tunne minua. Mutta miten voisittekaan? Näitte minut viimeksi kolmivuotiaana, mutta ehkä muistatte vaimollenne antamanne kirjeen?"

"Kyllä!" huudahti kapteeni. "Mutta kuka olettekaan?"

"Vuodet eivät ole merkinneet teitä, mutta me maailmassa eläjät ja erittäinkin sellaiset, joilla on suruja ja huolia, vanhenemme vuosien kuluessa. Olen poikanne, Filip Vanderdecken, ja olen nyt täyttänyt toivomuksenne. Ojennan nyt teille vaaroja ja onnettomuuksia täynnä olleen elämäni jälkeen pyhäinjäännöksen, jota halusitte suudella."

Filip otti kalleutensa esille ojentaen sen isälleen. Kapteeni säpsähti, vaipui polvilleen kannelle ja purskahti itkuun.

"Poikani, poikani!" huudahti hän sitten nousten ja heittäytyen Filipin syliin. "Silmäni ovat auenneet ja Jumala ainoastaan tietää, kuinka kauan ne ovat olleet suljettuina." Käsikkäin he menivät peräkannelle laidan viereen kokoutuneen miehistön luota.

"Poikani, jalomielinen poikani, anna minun polvistua katuvasena ja kiitollisena, ennenkuin hajoamme tuhaksi. Poikani, jalo poikani, ota vastaan isän kiitokset!" huudahti Vanderdecken.

Itkien ilon ja katumuksen kyyneliä kääntyi hän sitten nöyrästi sen olennon puoleen, jota hän kerran oli niin kauheasti uhmannut.

Vanhempi Vanderdecken polvistui ja Filip seurasi hänen esimerkkiään. Syleillen toisiaan toisella käsivarrellaan kohottivat he toisen taivasta kohti ja rukoilivat.

Filip otti nyt kalleutensa viimeisen kerran esille ojentaen sen isälleen, joka kohotti katseensa taivasta kohti ja suuteli pyhää tunnuskuvaa. Ja hänen tehdessään niin hajosivat kummituslaivan raa'at ja purjeet tuhaksi, joka liehuen ilmassa putosi veteen. Mastot, kokkapuu ja kaikki muutkin kannella olevat esineet murenivat atoomeiksi ja hävisivät.

Vanderdecken suuteli kalleutta toisen kerran ja häviäminen jatkui. Raskaat rautatykit upposivat kannen läpi mereen, laivan miehet, jotka olivat katselleet kohtausta, kuivuivat luurangoksi, jotka samoin kuin vaatteetkin hajosivat ja murenivat tomuksi eikä laivan kannella nähty nyt enää muita eläviä olentoja kuin isä ja poika.

Kun Vanderdecken suuteli pyhää tunnuskuvaa kolmannen kerran, erosivat lankut toisistaan, kansi vaipui hitaasti mereen ja vain rungon jäännökset kelluivat enää vedenpinnalla. Isä ja poika, toinen nuori ja voimakas, toinen vanha ja raihnainen, vajosivat hitaasti tummansiniseen syvyyteen polvistuneessa asennossaan, syleillen toisiaan ja kohottaen toisen kätensä taivasta kohti, jolle hetkiseksi ilmestyi leimuava risti.

Taivaalle kokoontuneet pilvet siirtyivät nyt syrjään ajatuksen nopeudella, aurinko rupesi paistamaan täydeltä terältään ja kimaltelevat aallot näyttivät tanssivan ilosta. Kirkuvat kalalokit liitelivät jälleen taivaalla ja arat albatrossit nukkuivat pää siiven alle kätkehtynä. Pyöriäiset kiitivät eteenpäin hurjasti hyppien ja lentokalat ja delfiinit ponnahtelivat ilmaan laineiden harjoilta. Koko luonto hymyili kuin se olisi iloinnut siitä, että lumous oli haihtunut ikuisiksi ajoiksi ja riemuinnut, ettei Lentävää Hollantilaista enää ollut olemassa.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LENTÄVÄ HOLLANTILAINEN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus,

or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and

donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.